

โครงการเด็กไทยปลอดภัย

Safe Kids Thailand

รายงานผลการดำเนินงาน
ระหว่าง
ระยะเวลา ตั้งแต่ 1 มีนาคม 2546 ถึง วันที่ 31 พฤษภาคม 2547

โดย

รศ.นพ.อดิศักดิ์ ผลิตผลการพิมพ์

และคณะ

ศูนย์วิจัยเพื่อสร้างเสริมความปลอดภัยและป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก
ภาควิชากุมารเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี
ถนนพระรามหก เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ

การบาดเจ็บ (injuries) เป็นเหตุนำการตายในเด็กไทย ศูนย์วิจัยเพื่อสร้างเสริมความปลอดภัยและป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก ภาควิชากุมารเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดีจึงได้ดำเนินโครงการเสริมสร้างความปลอดภัย (safety promotion) ในชื่อโครงการ “เด็กไทยปลอดภัย” (Safe kids Thailand) ซึ่งยุทธศาสตร์หลัก คือ การสร้างชุมชนปลอดภัย (Safe community) โดยการสร้างองค์ความรู้เชื่อมโยงสู่การปฏิบัติ สนับสนุนให้เกิดกลไกการดำเนินงานที่เหมาะสมในระดับชุมชน ซึ่งมีเป้าหมายอยู่ที่กระบวนการสร้างชุมชนปลอดภัยใน 5 ชุมชนทั่วประเทศ ภายในระยะเวลาตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2546 – พฤษภาคม 2547 ภายหลังจากการสร้างกระแสขับเคลื่อนให้สังคมรับรู้และสนใจงานด้านความปลอดภัยในเด็ก และรวมทั้งการสร้างความรู้จัก (visibility) ต่อโครงการเด็กไทยปลอดภัย (Safe Kids Thailand) ชุมชน 5 แห่งได้แก่ ชุมชนซอยสวนเงิน ชุมชนซอยสุเหร่า(เพชรบุรี 7) ชุมชนตลาดเกี๋ยบ ชุมชนเกาะจันทร์ และชุมชนบ้านเนินหัวโล่

ในระยะแรกของการดำเนินงาน ทุกชุมชนมีความคิดเห็นว่า ปัญหาอุบัติเหตุและการบาดเจ็บในเด็กไม่ใช่ปัญหาสำคัญ ไม่ได้เกิดบ่อยครั้งจนกลายเป็นปัญหาหลักของชุมชน อย่างไรก็ตามทุกชุมชนได้ตระหนักในความสำคัญของปัญหาการบาดเจ็บและเสียชีวิตจาก **อุบัติเหตุจราจร** โดยเฉพาะเหตุที่เกี่ยวข้องกับรถจักรยานยนต์ที่ขับขี่ด้วยความเร็ว เมา ไม่ใส่หมวกนิรภัย วิทยุร่น ขับขี่ด้วยความผาดโผน คึกคะนอง สืบเนื่องจากกระแสข่าวการบาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุจราจรที่มีให้เห็นบ่อยตามโทรทัศน์และหน้าหนังสือพิมพ์ อีกทั้งนโยบายรัฐบาลให้ความสนใจในการแก้ไขอุบัติเหตุจราจรอย่างจริงจัง โดยเฉพาะมาตรการป้องกันในช่วงเทศกาลสำคัญจะกระตุ้นให้ชุมชนสนใจการดำเนินการแก้ไขปัญหาย่างมาก

ภายหลังเมื่อชุมชนได้มีโอกาสรับรู้ แลกเปลี่ยนข้อมูลอุบัติเหตุการณ์และความสูญเสียของเด็กจากความปลอดภัยด้านอื่น ๆ มากขึ้น เช่น จมน้ำ ผลิตภัณฑ์อันตราย ของเล่นที่ก่อให้เกิดการบาดเจ็บ สารพิษ ฯลฯ ส่งผลให้ชุมชนเกิดความรู้ใหม่ ๆ เริ่มปรับเปลี่ยนแนวคิด ทศนคติ และความต้องการเปลี่ยนแปลงให้เกิดความปลอดภัยในบุตรหลานรวมถึงทุกคนในชุมชนมากขึ้น นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงด้วยความคิดที่ว่า การป้องกันไว้ก่อน ย่อมดีกว่าการตามแก้ไม่รู้จบ จึงมุ่งไปที่การเปลี่ยนแปลง **สิ่งแวดล้อมเป็นหลักและเพิ่มระบบการระมัดระวังการเกิดอุบัติเหตุที่เหมาะสมกับชุมชนนั้น ๆ**

ในการพัฒนากระบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชน (empowerment) ได้กำหนดขอบเขตพื้นที่การดำเนินงานชุมชนปลอดภัยอย่างชัดเจน ชี้แจงวัตถุประสงค์และทำความเข้าใจร่วมกันในทุกขั้นตอนการดำเนินงาน จัดตั้งกลุ่มทำงานที่เน้นการรวมตัวกันของกลุ่มคนหลากหลายที่มีความสนใจ สร้างความสัมพันธ์และความรู้สึกเป็นเจ้าของโครงการ / กิจกรรมร่วมกัน สร้างความเข้มแข็งของกลุ่มทำงานโดยจัดประชุมกลุ่มเพื่อร่วมคัดเลือกและสรรหาบุคคลรับผิดชอบในฝ่ายงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ พยายามเน้นกระบวนการประชาธิปไตย เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมประชุมร่วมคิด ร่วมวิเคราะห์สถานการณ์และปัญหาการบาดเจ็บของเด็กในชุมชนที่เน้นการพิจารณาทางเลือกและคำนึงถึงความเป็นไปได้ ร่วมวางแผนและตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ และร่วมติดตามประเมินผล รวมทั้งได้สร้างการมีส่วนร่วมของเด็ก และให้เด็กในชุมชนได้เรียนรู้ปัญหา วิธีการแก้ไขปัญหา ผลที่ได้คือเด็กในชุมชนสามารถจัดตั้งชมรมยุวชนกู้ชีพ (ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นชมรมเด็กไทยปลอดภัย) เด็กเหล่านี้ได้ร่วมระดมความคิดในการดำเนินงานกิจกรรมทั้งภายในและภายนอกชุมชน เช่น การจัดกิจกรรมเฝ้าระวังภัยในวันลอยกระทง จัดการประกวดบทประพันธ์สร้างสรรค์ความปลอดภัย การเดินรณรงค์ร่วมด้วยช่วยกันปลูกจิตสำนึกอุบัติเหตุจราจรในช่วงเทศกาลปีใหม่ การเดินรณรงค์ลดภัยจราจรในช่วงเทศกาลสงกรานต์ ฯลฯ

ในด้านการสร้างเครือข่ายความปลอดภัยทั้งในและนอกชุมชน เป็นการสร้างองค์ภาคีที่มีอยู่ในชุมชนจากกลุ่มดำเนินการต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้วในชุมชนและองค์กรเครือข่ายนอกพื้นที่ เช่น กลุ่มอาชีพ กลุ่มอาสาสมัครป้องกันภัย กลุ่มสตรี กลุ่มเกษตรกร กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุข (ออส. และ อสม.) กลุ่มรักษาความปลอดภัยในชุมชน (ตำรวจบ้าน) สถานีอนามัย สถานีตำรวจ โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ / จังหวัด สำนักงานเขตฯ กรุงเทพฯ องค์การภาคเอกชน องค์กรสื่อสารมวลชน และอื่น ๆ ซึ่งได้ให้ความร่วมมือประสานงานกับกลุ่มคณะกรรมการชุมชนปลอดภัยในการร่วมขับเคลื่อนโครงการ / กิจกรรม การวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาด้านความปลอดภัยในชุมชน

รูปแบบโครงการ / กิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เช่น การจัดทำป้ายเตือนภัยติดไว้ตามจุดเสี่ยงอันตรายเพื่อให้เกิดการระมัดระวัง กิจกรรมการเรียนรู้วิธีการปฐมพยาบาลเด็กเบื้องต้นเพื่อให้สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง กิจกรรมรณรงค์การสวม

หมวกนิรภัยในเด็กและการระวังภัยจากการจลาจร การเผยแพร่ความรู้ผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น การจัดทำสื่อแผ่นพับ ใบปลิว เตือนภัย วารสารความปลอดภัย การกระจายเสียงตามสายในชุมชน และการจัดทำรายการสื่อวิทยุชุมชน ฯลฯ

ผลจากการดำเนินงานนั้นได้สร้างกระบวนการชุมชนในด้านการป้องกันอุบัติเหตุและการบาดเจ็บในเด็กได้ดีในระดับหนึ่ง รวมถึงแนวคิด / ทักษะคติที่เปลี่ยนแปลง และสามารถนำไปเป็นแบบอย่างในการศึกษาของชุมชน / หน่วยงานอื่นที่สนใจต่อไป

สารบัญ

บทที่	เรื่อง	หน้า
1	บทนำ	5 - 6
2	วัตถุประสงค์	
3	วิธีการดำเนินงาน	
4	ผลการดำเนินงาน	9 - 127
5	อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	128-133

1. บทนำ

อุบัติเหตุและการบาดเจ็บ ก่อให้เกิดความสูญเสียและนับวันจะทวีความรุนแรงมากขึ้น การศึกษาการเสียชีวิตของเด็กไทย ในระยะเวลา 4 ปี (ตั้งแต่ปี 2542 – 2545) พบว่า เด็กอายุ 1 – 14 ปี เสียชีวิตทั้งสิ้น 37,230 ราย (อัตราการตาย 61.5 คน / 100,000 คน / ปี) เป็นการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุและการบาดเจ็บจำนวน 13,410 ราย (ร้อยละ 36) เฉลี่ยการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุและการบาดเจ็บปีละ 3,352 ราย (อัตราการตาย 22.1 คน / 100,000 คน / ปี)

จมน้ำเป็นสาเหตุของการเสียชีวิตอันดับหนึ่ง มีเด็กอายุ 1-14 ปี เสียชีวิตจากการจมน้ำจำนวน 6,301 ราย เฉลี่ยปีละ 1,575 ราย อัตราการเสียชีวิต 10.4 คนต่อ100,000 คนต่อปี คิดเป็น ร้อยละ 47 ของการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุและการบาดเจ็บ หรือร้อยละ 16.9 ของการเสียชีวิตทั้งหมด การจมน้ำมักเกิดในกลุ่มเด็กเล็ก พบว่า กลุ่มเด็กอายุ 1-4 ปี จมน้ำเสียชีวิตจำนวน 2,481 ราย เฉลี่ยปีละ 620 ราย อัตราการเสียชีวิต 14.1 คนต่อ100,000 คนต่อปี ในขณะที่กลุ่มเด็กวัยเรียนอายุ 5-9 ปี จมน้ำเสียชีวิตจำนวน 2,644 ราย เฉลี่ยปีละ 661 ราย คิดเป็นอัตราการเสียชีวิต 12.4 คนต่อ100,000 คนต่อปี สัดส่วนการเสียชีวิตจากจมน้ำในเด็กกลุ่มนี้สูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 57.8 ของการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุและการบาดเจ็บ หรือร้อยละ 20.3 ของการเสียชีวิตทั้งหมด สำหรับกลุ่มเด็กโตอายุ 10-14 ปี มีอุบัติการณ์ลดลงอย่างชัดเจน กลุ่มนี้มีจำนวนจมน้ำเสียชีวิต 1,176 ราย เฉลี่ยปีละ 294 ราย อัตราการเสียชีวิต 5.4 คนต่อ100,000 คนต่อปี คิดเป็นร้อยละ 26.9 ของการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุและการบาดเจ็บ หรือร้อยละ 12.8 ของการเสียชีวิตทั้งหมด

อันดับที่สองเป็นการเสียชีวิตจากการขนส่ง มีเด็กอายุ 1-14 ปี เสียชีวิตจากการขนส่ง (transport injuries) จำนวน 3,058 ราย เฉลี่ยปีละ 764 ราย อัตราการเสียชีวิต 5 คนต่อ100,000 คนต่อปี คิดเป็นร้อยละ 22.8 ของการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุและการบาดเจ็บ หรือร้อยละ 8.2 ของการเสียชีวิตทั้งหมด การเสียชีวิตจากการขนส่งนี้เป็นปัญหาสำคัญของกลุ่มเด็กโต พบว่า กลุ่มเด็กโตอายุ 10 -14 ปีเสียชีวิต 1,411 ราย เฉลี่ยปีละ 353 ราย อัตราการเสียชีวิต 6.5 คนต่อ100,000 คนต่อปี คิดเป็นร้อยละ 32.3 ของการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุและการบาดเจ็บ หรือร้อยละ 15.4 ของการเสียชีวิตทั้งหมด นอกจากนี้ยังมีการตายในทารกจากอุบัติเหตุและการบาดเจ็บอีก 431 ราย เฉลี่ยปีละ 108 ราย

ส่วนสาเหตุอื่น ๆ ที่พบได้ตามมา คือ การตกจากที่สูง สารพิษ กระแสไฟฟ้า ผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ การขาดอากาศหายใจ สิ่งแปลกปลอมอุดตัน ไฟ น้ำร้อนลวก สิ่งของหล่นทับหรือกระแทก สัตว์กัด ถูกทำร้าย และอื่น ๆ

ดังนั้นปัญหาอุบัติเหตุและการบาดเจ็บจึงเป็นปัญหาที่สำคัญที่เป็นสาเหตุการตายในเด็กไทยในปัจจุบัน และยังมีแนวโน้มที่จะก่อปัญหามากขึ้นอีกในอนาคต ประสบการณ์จากประเทศพัฒนาบ่งบอกว่าการวิจัยเพื่อให้รู้ถึงปัจจัยเสี่ยงและวิธีการป้องกันที่มีประสิทธิภาพมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้และมีพันธะจะนำสู่การปฏิบัติ (research to practice) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปลี่ยนแปลงทั้งพฤติกรรม สิ่งแวดล้อม และนโยบายสาธารณะ การดำเนินการเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ให้ได้นั้นจำเป็นต้องมีการให้ความรู้แก่ประชาชนในวงกว้าง สร้างกระแสสังคมเคลื่อนไหวผู้กำหนดนโยบายในเวลาเดียวกัน

2. วัตถุประสงค์ และเป้าหมาย

วัตถุประสงค์

โครงการเด็กไทยปลอดภัย (Safe Kids Thailand) เป็นโครงการรณรงค์เพื่อให้เกิดการสร้างพฤติกรรมและสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยในประชาชน และองค์กรต่างๆในระดับรากหญ้า อย่างมีส่วนร่วม (grassroot coalition) โดยใช้กลยุทธ์ชุมชนปลอดภัย (safe community) และการสร้างกระแสสังคมให้ตระหนักในปัญหาความปลอดภัยในเด็กเป็นกลยุทธ์นำ

เป้าหมาย (ในระยะเวลาที่ 1 ช่วงเวลา มีนาคม 2546 – พฤษภาคม 2547)

- มีการจัดตั้งเครือข่ายระดับชาติที่มีพันธะกิจในการรณรงค์เพื่อสร้างเสริมความปลอดภัยในเด็ก

- การจัดตั้ง “ชุมชนเด็กปลอดภัย” ซึ่งเป็นกลยุทธ์การดำเนินงานสร้างเสริมความปลอดภัยที่ดำเนินการแบบบูรณาการโดยคำนึงถึงชุมชนเป็นหลัก (community – based comprehensive safety promotion program) โดยมีเป้าหมายในปีแรกจะมีชุมชนที่สมัครเข้าร่วมพัฒนาตามหลักการชุมชนเด็กปลอดภัยจำนวน 20 ชุมชน
- มีกิจกรรมการขับเคลื่อนสังคม รวมทั้งการสื่อความรู้ แก่ประชาชน องค์กร และผู้กำหนดนโยบายใน เรื่องดังนี้
 - ความปลอดภัยในการโดยสารและขับขี่รถจักรยานยนต์ รถจักรยาน
 - ความปลอดภัยในการเล่นทั้งของเล่นและสนามเด็กเล่น
 - ความปลอดภัยในชุมชน (บ้าน, การจมน้ำ, การถูกรถชน) และรูปแบบ “ บ้านปลอดภัยสำหรับเด็ก ”
 - มีการใช้หมวกนิรภัยในการโดยสารจักรยานยนต์ในเด็กที่อายุมากกว่า 2 ปี ในโรงเรียนอนุบาลและประถมศึกษาในพื้นที่รณรงค์หลัก (5 ชุมชน) เพิ่มขึ้นร้อยละ 20
 - ในการขับขี่หรือโดยสารรถจักรยาน มีการใช้หมวกนิรภัยในเด็กทุกอายุและการใช้ที่นั่งพิเศษเพื่อป้องกันขาเข้าซี่ล้อ ในพื้นที่รณรงค์หลัก (5 ชุมชน) เพิ่มขึ้นร้อยละ 10
 - มีชุมชนซึ่งมีสนามเด็กเล่นที่ได้มาตรฐานความปลอดภัยอย่างน้อย 5 ชุมชนและชุมชนเหล่านี้สามารถเผยแพร่แก่ชุมชนข้างเคียงได้
 - มีชุมชนซึ่งดำเนินการสำรวจของเล่นอันตราย และดำเนินการควบคุมภายในชุมชน
 - มีชุมชนที่ดำเนินการสำรวจแหล่งน้ำอันตราย และดำเนินการแก้ไข รวมทั้งสามารถให้การฝึกอบรม การปฐมพยาบาล การกู้ชีพ แก่ประชาชนได้ 5 ชุมชน
 - มีการเผยแพร่เรื่องชุมชนเด็กปลอดภัยในวงกว้าง

3. วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ในการดำเนินงาน

- ใช้ประเด็นชี้นำสังคมให้ยอมรับว่าเด็กทุกคนมีสิทธิที่จะอยู่อาศัยและเล่นในสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัย ผู้ใหญ่มีหน้าที่ที่จะต้องจัดหาสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยแก่เด็ก
- สร้างเครือข่ายระดับชาติเพื่อให้เกิดกระแสสังคมในวงกว้างต่อความตระหนักในปัญหาความปลอดภัยในเด็ก
- สื่อสารความรู้ ข้อมูลผ่านสื่อต่างๆ เพื่อให้เกิดกระแสสังคมในวงกว้างต่อความตระหนักในปัญหาความปลอดภัยในเด็ก
- สร้างชุมชนปลอดภัยเพื่อให้เกิดการสร้างพฤติกรรมและสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยในประชาชน และองค์กรต่างๆ ในระดับรากหญ้า อย่างมีส่วนร่วม (grassroot coalition)

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. การสร้างกระแสสังคม/ ประชาสัมพันธ์/ ณรงค์ในวงกว้างเรื่องการบาดเจ็บในเด็กไทย ประชาสัมพันธ์/ ณรงค์ในวงกว้างเรื่องแนวคิดชุมชนเด็กปลอดภัย: วิธีการป้องกันการบาดเจ็บแบบบูรณาการโดยชุมชน

- สร้างสัญลักษณ์ “เด็กไทยปลอดภัย” เพื่อเป็นสัญลักษณ์แห่งความปลอดภัยสำหรับเด็ก ที่สามารถใช้ทั้งในการรณรงค์รูปแบบต่างๆ และการชมเชยชุมชนหรือผลิตภัณฑ์ (รับรองอย่างไม่เป็นทางการ)
- สร้างคำขวัญในการสื่อว่า “เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะอยู่อาศัย เติบโต และเล่นอย่างสนุกสนานในสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัย ผู้ใหญ่มีหน้าที่ที่จะต้องจัดหาสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยแก่เด็ก”
- การสร้างสื่อสิ่งพิมพ์ “เด็กไทยปลอดภัย” เพื่อกระจายข้อมูลสู่สื่อสารมวลชนสาขาต่างๆ องค์กรภาครัฐ เอกชนต่างๆ
- สร้างชุดเอกสารความปลอดภัยเฉพาะเรื่องต่างๆสู่ประชาชน ภายใต้สัญลักษณ์ “เด็กไทยปลอดภัย”
- สร้างชุดเอกสารความปลอดภัยเรื่อง “เราจะสร้างชุมชนปลอดภัยสำหรับเด็กได้อย่างไร” สู่ประชาชน ภายใต้สัญลักษณ์ “เด็กไทยปลอดภัย”
- กระจายข้อมูลโครงการ สัญลักษณ์ และคำขวัญ โดยชูประเด็น “เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะอยู่อาศัย เติบโตและเล่นอย่างสนุกสนานในสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัย ผู้ใหญ่มีหน้าที่ที่จะต้องจัดหาสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยแก่เด็ก” สู่เครือข่ายต่างๆ คือ
 - สื่อสารมวลชนสาขาต่างๆ เช่นหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ และวารสารต่างๆ
 - องค์กรภาครัฐ
 - เอกชน เช่นผู้ผลิต ผู้ให้บริการต่างๆ

และให้เครือข่ายช่วยกระจายข้อมูลสู่หน่วยงานในสังกัดทั้งส่วนกลางและภูมิภาคต่อไป

- จัดทำขอมรรมาตาผู้สูญเสียบุตรจากการบาดเจ็บต่างๆ
- การสร้างแรงเสริมบวกโดยใช้วิธีการชมเชยชุมชน
- จัดทำอุปกรณ์เสริมความปลอดภัยต่างๆที่จะใช้ในการรณรงค์ ภายใต้สัญลักษณ์ “เด็กไทยปลอดภัย”

2. จัดตั้งโครงการและเครือข่ายเด็กไทยปลอดภัย ซึ่งเป็นเครือข่ายรณรงค์ระดับชาติ และสนับสนุนให้มีการดำเนินการชุมชนเด็กปลอดภัย (SAFE KIDS THAILAND)

- ให้ศูนย์วิจัยเพื่อสร้างเสริมความปลอดภัยและป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก ภาควิชาการเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี เป็นฝ่ายประสานงานและปฏิบัติการให้แก่เครือข่าย ประสานงานให้เกิดเครือข่ายประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ องค์กรภาครัฐ และเอกชน ผู้ผลิต นักการเมือง รวมทั้งสื่อสารมวลชนทั้งวารสาร หนังสือพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์ และผู้นำชุมชนระดับต่างๆ ในการผลักดันให้เกิดกระแส

- เครื่องช่วยจะดำเนินการให้เกิดกิจกรรมการรณรงค์ในวงกว้างเพื่อให้เกิดความรู้แก่ประชาชน องค์กร ผู้กำหนดนโยบาย ในระยะที่ 1 นี้มีเป้าหมายในการรณรงค์ คือ
 - ความปลอดภัยในการเล่น: ของเล่น สนามเด็กเล่น
 - ความปลอดภัยในบ้านและชุมชน: บ้านปลอดภัย ชุมชนปลอดภัย การป้องกันการจมน้ำโดยการจัดการแหล่งน้ำในบ้านและชุมชน การป้องกันการถูกรถชนโดยการจัดการทางเท้า การจัดพื้นที่เล่นของเด็ก ในชุมชน และการจำกัดความเร็วของรถในเขตชุมชน
 - ความปลอดภัยในการโดยสารและขับขี่รถจักรยานยนต์: การใช้หมวกนิรภัยในเด็กที่อายุมากกว่า 2 ปี
 - ความปลอดภัยในการโดยสารรถจักรยาน: การใช้หมวกนิรภัยในเด็กทุกอายุและการใช้ที่นั่งพิเศษเพื่อป้องกันขาเข้าซี่ล้อ
- เครื่องช่วยจะสนับสนุนการดำเนินงานให้เกิดชุมชนปลอดภัยสำหรับเด็ก

3. จัดตั้งชุมชนเด็กปลอดภัย/ จัดประชุมสมาชิกเพื่อให้ความรู้/ นำเสนอกิจกรรมรณรงค์หลัก 5 เรื่องแก่สมาชิก/ คัดเลือกสมาชิกที่พร้อมดำเนินการอย่างจริงจังในแต่ละเรื่อง/ สนับสนุนให้เกิดการดำเนินการตามกิจกรรมหลัก 5 เรื่องในชุมชนที่ได้รับการคัดเลือก

- ศูนย์วิจัยเพื่อสร้างเสริมความปลอดภัยและป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก ภาควิชากุมารเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี เป็นฝ่ายประสานงานและปฏิบัติการให้แก่เครื่องช่วยเพื่อให้เกิดชุมชนปลอดภัยสำหรับเด็ก (safe community for children) โดย
 - การประชาสัมพันธ์และรับสมาชิกชุมชนที่สนใจจะดำเนินการ
 - ประสานงานสมาชิกเพื่อให้ความรู้ ให้คำแนะนำ
 - สนับสนุนทั้งสื่อ วิธีการและค้นหาแหล่งทุนเสริม
 - สร้างกลไกช่วยเหลือทั้งภายในและกลไกกระตุ้นจากภายนอกต่อสมาชิกชุมชนปลอดภัย
 - สร้างกลไกการเชื่อมโยงสมาชิกชุมชนปลอดภัย
- “ชุมชนเด็กปลอดภัย” เป็นกลยุทธ์การดำเนินงานสร้างเสริมความปลอดภัยที่ดำเนินการแบบบูรณาการโดยคำนึงถึงชุมชนเป็นหลัก (community – based comprehensive safety promotion program) โดยมีเป้าหมายในปีแรกจะมีชุมชนที่เข้าร่วมพัฒนาตามหลักการชุมชนเด็กปลอดภัยจำนวน 20 ชุมชน
- **หลักการ 13 ประการของชุมชนเด็กปลอดภัยคือ**
 1. ชุมชนจะต้องดำเนินการป้องกันการบาดเจ็บโดยความสนใจของชุมชนเอง โดยมีการจัดตั้งกลุ่มพหุภาพ (cross-sectorial group) ในระดับชุมชน การป้องกันการบาดเจ็บในระดับชุมชนต้องดำเนินการโดยองค์กรต่างๆในชุมชนเอง ในระยะแรกการดำเนินงานจะต้องเป็นการรวมตัวกันขององค์กรต่างๆที่มีอยู่แล้วในระยะยาวจะต้องเกิดกระบวนการทางสังคมและการเมืองของชุมชนที่จะนำไปสู่การดำเนินการป้องกันการบาดเจ็บและสร้างเสริมความปลอดภัยอย่างต่อเนื่อง
 2. มีความสามารถที่จะเชื่อมโยงหน่วยงาน องค์กรภายนอกชุมชนที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยเสี่ยงต่าง ๆ นั้นเพื่อแก้ไขปัญหาการบาดเจ็บนั้นได้
 3. ดำเนินกิจกรรมป้องกันการบาดเจ็บและสร้างเสริมความปลอดภัยทั้งการบาดเจ็บโดยไม่ตั้งใจ (unintentional injuries) และการบาดเจ็บโดยตั้งใจ (intentional injuries) ในทุกกลไกของการบาดเจ็บ ตามลำดับความสำคัญของปัญหา
 4. ให้ความสนใจเป็นพิเศษกับกลุ่มเสี่ยง เช่นเด็กในครอบครัวยากจน เด็กพิการเป็นต้น
 5. มีระบบการเฝ้าระวังการบาดเจ็บของชุมชน (injury surveillance system) ที่จะให้ชุมชนได้เห็นถึงขนาดของปัญหา ปัจจัยเสี่ยง ทั้งบุคคลเสี่ยง พฤติกรรมเสี่ยง สิ่งแวดล้อมเสี่ยง ผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้อง และชุมชนสามารถใช้ระบบเฝ้าระวังเพื่อการประเมินผลการดำเนินงานต่างๆของชุมชน

6. มีระบบการสำรวจความปลอดภัยในสิ่งแวดล้อม (safety round) และพฤติกรรมเสี่ยง (risk behaviour monitoring) ในชุมชน
7. สนับสนุนการใช้อุปกรณ์เสริมความปลอดภัยต่างๆ (safety equipment) เช่น หมวกนิรภัย ที่นั่งพิเศษสำหรับเด็กในรถยนต์และรถจักรยาน อุปกรณ์ชูชีพ เครื่องตรวจจับควันไฟ เครื่องตัดไฟอัตโนมัติ เป็นต้น
8. มีการต่อต้านผลิตภัณฑ์ (hazardous product) และสิ่งแวดล้อมอันตราย (hazardous environment) ที่ก่อให้เกิดการบาดเจ็บ เช่น ปืนอัดลม รถตัดเดิน เครื่องเล่นสนามที่ไม่ได้มาตรฐาน การสร้างถนนในชุมชนโดยไม่มีทางเท้า การสร้างแหล่งกักเก็บน้ำโดยไม่มีรั้วกัน เป็นต้น
9. มีการต่อต้านพฤติกรรมอันตราย (ทั้งผู้ใหญ่และเด็ก) อันจะนำไปสู่การบาดเจ็บในเด็ก เช่น เมาแล้วขับ นำเด็กนั่งตักขณะขับรถ เป็นต้น
10. มีการฝึกอบรมการป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก การปฐมพยาบาล การปฏิบัติการณ์กู้ชีพเบื้องต้นในชุมชน
11. สามารถดำเนินการระยะยาว โดยใช้ทรัพยากรปกติ งบประมาณปกติที่ท้องถิ่นต้องบริหารจัดการอยู่แล้ว เพียงแต่ใช้ให้มีคุณค่า และให้เป็นประโยชน์ต่องาน สร้างเสริมความปลอดภัย
12. มีการกำหนดตัวชี้วัดความปลอดภัยที่เหมาะสมสำหรับชุมชนเพื่อใช้เป็นตัววัดผลการดำเนินงาน
13. มีการรวบรวมความรู้ ประสบการณ์ที่ได้จากการดำเนินงานในชุมชน เผยแพร่สู่ชุมชนอื่นเพื่อให้ขยายผลให้เกิดการดำเนินงานการสร้างเสริมความปลอดภัยในเด็กในระดับชาติ

4. ผลการดำเนินงาน

(1 มีนาคม 2546 – 31 พฤษภาคม 2547)

1. การสร้างกระแสสังคม/ ประชาสัมพันธ์/ รณรงค์ในวงกว้าง

- ดำเนินการสร้างสัญลักษณ์ “เด็กไทยปลอดภัย ” เพื่อเป็นสัญลักษณ์แห่งความปลอดภัยสำหรับเด็ก ที่ใช้ในการรณรงค์รูปแบบต่าง ๆ
- สร้างคำขวัญในการสื่อว่า “เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะอยู่อาศัย เติบโต และเล่นอย่างสนุกสนานในสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัย ผู้ใหญ่มีหน้าที่ที่จะต้องจัดหาสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยนั้นแก่เด็ก”
- ดำเนินการสร้างสื่อสิ่งพิมพ์ “เด็กไทยปลอดภัย ” ประกอบด้วย จุลสารเด็กไทยปลอดภัย เอกสารชุดความปลอดภัย เรื่อง “ 13 แนวทางชุมชนปลอดภัย “ แผ่นพับงานเด็กไทยปลอดภัย ใบปลิว และมีข้อมูลบางส่วนลงในเว็บไซต์ www.safekids-thailand.com และ www.csip.org เพื่อเผยแพร่ข้อมูลของโครงการ “เด็กไทยปลอดภัย ” สู่อุทธรณชน และสื่อแขนงต่าง ๆ
- สร้างชุดเอกสารความปลอดภัยเฉพาะเรื่องต่างๆสู่ประชาชน แผ่นพับ และวีซีดี เรื่องรถหัดเดินคำแนะนำความปลอดภัย 1-101/47: รถหัดเดิน ของเล่นเขย่าให้เกิดเสียงสำหรับทารก สุนัขศัตรูน่ารักของหนูน้อย ปีนอัดลม ... ของเล่นอันตราย ทำลูกน้อยในซีล้อ เด็กเล็กนอนอย่างไร ... ให้ปลอดภัย จมน้ำ รองเท้าสเก็ต สเก็ตบอร์ด สก๊ิตเตอร์ คู่มือความเสี่ยงต่อการบาดเจ็บ และวิธีการป้องกันตามเกณฑ์อายุ 0-4 ขวบ แผ่นพับเรื่อง อุบัติภัยจากรถจักรยานยนต์..ศัตรูร้ายต่อสมองเด็กไทย คู่มือการใช้หมวกนิรภัยสำหรับเด็ก เอกสารชุด: บ้านมหากภัย โรงเรียนอันตราย ฝันร้ายในชุมชน ภัยจากของเล่น
- จัดการความรู้ผ่านสื่อต่าง ๆ คือ รายการโทรทัศน์ วิทยุ วารสาร หนังสือพิมพ์ (เช่น นิตยสารรักลูก หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เดลินิวส์ มติชน กรุงเทพธุรกิจ บางกอกโพสต์ ออกอากาศรายการโลกสีรุ้ง (สถานีโทรทัศน์ช่อง9) รายการปลอดภัยไว้ก่อน (สถานีโทรทัศน์ช่อง 11) รายการผู้หญิง 3 วัย (สถานีโทรทัศน์ช่อง 11) สก๊ิตข่าว (สถานีโทรทัศน์ช่อง 7)และ www.kalathai.com) หัวข้อที่น่าสนใจมีดังต่อไปนี้
 - ความเสี่ยงต่อการบาดเจ็บ: สถานการณ์การบาดเจ็บจากอุบัติเหตุและความรุนแรงในเด็ก สิ่งแวดล้อมปลอดภัยสำหรับเด็ก
 - แนวทางชุมชนปลอดภัย (safe community): แนวทาง 13 ประการ ชุมชนปลอดภัย โรงเรียนปลอดภัย
 - จมน้ำ : ปัจจัยเสี่ยงต่อการจมน้ำ และการป้องกัน การปฐมพยาบาลเด็กจมน้ำ
 - เด็กกับอุบัติเหตุจราจร: การบาดเจ็บรุนแรงจากอุบัติเหตุขนส่งของเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี การวิเคราะห์การบาดเจ็บและเสียชีวิตในช่วงสงกรานต์ การบาดเจ็บรุนแรงจากอุบัติเหตุขนส่งในช่วงวันหยุดปีใหม่ การบาดเจ็บจากจักรยานยนต์ในเด็ก ความปลอดภัยในการใช้จักรยาน หมวกนิรภัยเด็ก การใช้ที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็ก รถโรงเรียน
 - ผลกระทบปลอดภัย: ข้อกำหนดด้านความปลอดภัยของสนามเด็กเล่น : อุปกรณ์เครื่องเล่นสนาม-การติดตั้ง-การบำรุงรักษา-ผู้ดูแลการเล่น ความเสี่ยงต่อการบาดเจ็บจากปืนฉีดน้ำ-ปืนอัดลม ข้อเสนอแนะความปลอดภัยในการใช้เตียงสำหรับเด็กในโรงพยาบาล ความเสี่ยงในการใช้รถหัดเดิน ความเสี่ยงต่อการใช้รองเท้าสเก็ต สเก็ตบอร์ด สก๊ิตเตอร์
 - ตัวอย่างบทความ รายการวิทยุ โทรทัศน์ที่เผยแพร่ มีดังนี้
 - “หมวกกันน็อกเด็ก” อีก 9 เดือนมีให้เห็น
 - รายการโลกสีรุ้ง (ช่อง 9) เรื่อง “เกณฑ์มาตรฐานความปลอดภัย”
 - หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ (จุดประกาย) เรื่อง “อุบัติเหตุรัก รักลูกให้ถูกทาง”
 - หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ เรื่อง “หมาหม่ามุ่มกัดเด็ก!! สนับสนุน กทม.จัดการสุนัขจรจัด”

- หนังสือพิมพ์มติชน เรื่อง “หมาหมูร์มกัดเด็ก!! หนูน กทม. จัดการสุนัขจรจัด”
- www.kalathai.com เรื่อง “หมาหมูร์มกัดเด็ก!! สนับสนุนกทม.เดินหน้าจัดการสุนัขจรจัด” และ จักรยานยนต์เหตุเด็กวัยรุ่นเจ็บและตาย
- หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ เรื่อง “ลูกใครมอเตอร์ไซค์ทำหล่น”
- หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ เรื่อง “ทัศนะ : เด็กกับการตายจากมอเตอร์ไซค์”
- หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ เรื่อง “เด็กตายมากเพราะสังคมเลย
- หนังสือพิมพ์ เดอะเนชั่น เรื่อง “motorcycle accidents kill a child every day“
- หนังสือพิมพ์ มติชน เรื่อง “รถจักรยานยนต์ภัยคุกคามต่อสมองลูกน้อย”
- หนังสือพิมพ์มติชน เรื่อง” ห้ามขายเหล้าวัยรุ่นอย่าเป็นแค่ควีนหลงสงกรานต์”
- -ล้อมคอกมาตรฐานเตียงเด็กโรงพยาบาล
- -“อันตรายจากการติดค้ำศีรษะของเด็ก”
- -“ทำไมหัวเด็กถึงติดค้ำบนเตียง”
- คิดใหม่ ทำใหม่ “สนามเด็กเล่น เล่นแล้วต้องปลอดภัย
- “สนามเด็กเล่นปลอดภัย” ?
- คอลัมน์หมายเหตุประชาชน : อุบัติเหตุจากราคาชีวิตวัยรุ่นไทย(1) –วัยรุ่นขับรถเสี่ยงต่ออุบัติเหตุ
- คอลัมน์หมายเหตุประชาชน : อุบัติเหตุจากราคาชีวิตวัยรุ่นไทย (2) ป้องกันก่อนสายเกินแก้ (จบ)
- “ชี้วิโฆษคนดูแลอย่างเดียวไม่ได้ต้องมีสิ่งแวดลอมปลอดภัยสำหรับเด็กด้วย”
- ภัย“เด็กนอนเตียง” จากวิถีไทย...ไปฝรั่ง
- รถหัดเดิน...ผลิตภัณฑ์อันตรายที่ไม่มีใครรู้
- อันตรายรอบตัวเด็กแม้แต่รถหัดเดิน
- เตือนภัยมรณะเด็ก ในบ้านอันตรายอื้อซ็อกสถิติปี 42 ชี้ตายเกือบ 3 พันคน
- ฝรั่งมรณะ.....ติดคอเด็กเสียชีวิต
- ความล้มเหลวของสังคมไทยในการป้องกันพฤติกรรมความรุนแรง
- อุบัติเหตุมัจจุราชใกล้ตัวลูก
- -รายงานพิเศษ : มาตรฐานของเล่นไทย...ใครรับผิดชอบ
- รณรงค์สำนึกความปลอดภัย เมื่อเด็กเล็กโดยสารรถยนต์
- อุบัติเหตุคร่าชีวิตเด็กไทย 3,000 รายต่อปี
- เด็กและหมา กกับการประชุมเอเปค

2. การจัดตั้งเครือข่ายเด็กไทยปลอดภัย และเครือข่ายเฉพาะเรื่องต่างๆ

ในโครงการเด็กไทยปลอดภัยนี้ ได้รวบรวมกลุ่มต่าง ๆ เข้ามาทำงานร่วมกันภายใต้เครือข่ายเด็กไทยปลอดภัย เครือข่ายกลุ่มงานต่าง ๆ เช่น เครือข่ายความปลอดภัยในจักรยานยนต์ รถยนต์ สนามเด็กเล่น โรงเรียนปลอดภัย เด็กถูกทำร้าย ฯลฯ โดยได้กำหนดให้มีการจัดงานร่วมกันในวันที่ 6 กรกฎาคม 2546 คือ “งานเด็กไทยปลอดภัย” ครั้งที่ 1 และได้ใช้ประเด็นการจัดงานนี้เป็นเครื่องมือให้เครือข่ายกลุ่มงานเฉพาะต่าง ๆ ได้มาทำความเข้าใจกัน ทำงานร่วมกัน ภายใต้ชื่อเครือข่ายเด็กไทยปลอดภัย เครือข่ายนี้ประกอบด้วย

- องค์การภาครัฐ
- สมาคม มูลนิธิ
- ภาคเอกชน เช่น ผู้ผลิต ผู้ให้บริการต่างๆ
- สื่อสารมวลชนแขนงต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ และวารสารต่าง ๆ
- โรงเรียนและชุมชน

หน่วยงานที่เข้มแข็งในการร่วมงานเครือข่าย คือ คณะวิศวกรรมความปลอดภัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สำนักงานกิจการพิเศษ กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงาน มาตรฐานอุตสาหกรรม สำนักงานคุ้มครองผู้บริโภค เครือข่ายผู้ผลิตเครื่องเล่นสนามเด็กเล่น สถาบันครอบครัว บริษัทแพลน พับลิชชิ่ง สมาคมปลอดภัยไว้ก่อน หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ มติชน กรุงเทพธุรกิจ สำนักข่าวเด็กและเยาวชน โรงเรียนสร้างเสริมความปลอดภัย 5 แห่ง ชุมชนเขตราษฎร์

รูปแบบการดำเนินงานประกอบด้วย

รองนายกรัฐมนตรี นายจาตุรนต์ ฉายแสง เป็นประธานในพิธีเปิด และมีการบรรยายพิเศษในหัวข้อ “รัฐบาลกับการป้องกันอุบัติเหตุในเด็ก” ภายในงานมีการบรรยายทางวิชาการและฝึกอบรมเพื่อให้ความรู้แก่ประชาชนทั่วไปและกลุ่มเป้าหมายเฉพาะในแต่ละสาขาในเรื่องอุบัติเหตุและการบาดเจ็บในเด็ก มีกิจกรรมสร้างการเรียนรู้แก่เด็กในเรื่องอุบัติเหตุและการบาดเจ็บ นอกจากนี้ยังมีนันทนาการเพื่อให้ความรู้เรื่องการป้องกันการบาดเจ็บในเด็กแก่ประชาชนและเชื่อมโยงงาน สื่อสารมวลชนและงานอุตสาหกรรมสู่การสร้างเสริมสุขภาพ

กิจกรรมภายในงาน

กิจกรรมห้องที่ 1 กลุ่มเป้าหมายคือประชาชน มีผู้เข้าร่วม 199 ราย ได้ อภิปรายและนันทนาการเพื่อให้ความรู้แก่ประชาชนในเรื่องความปลอดภัยในเด็กและการส่งเสริมผลิตภัณฑ์สร้างความปลอดภัยแก่เด็ก ในหัวข้อ ภัยในบ้านเมื่อมีจตุราชอยู่ใกล้แค่ปลายจมูก เล่นอย่างไรให้ฉลาดและปลอดภัย และช่วยหนูด้วย..หนูถูกทำร้าย

กิจกรรมห้องที่ 2 กลุ่มเป้าหมายคือครู ผู้บริหารโรงเรียน จำนวนผู้เข้าร่วม 160 คน เป็นการประชุมวิชาการเพื่อขยายผลกิจกรรมโรงเรียนปลอดภัยตัวอย่าง โดยความร่วมมือของสำนักงานกิจการพิเศษ กระทรวงศึกษาธิการ ในหัวข้อ เวทีสนทนาสร้างเสริมโรงเรียนปลอดภัยได้อย่างไร และโรงเรียนคุ้มครองเด็ก

กิจกรรมห้องที่ 3 กลุ่มเป้าหมายคือเด็กนักเรียน จำนวนผู้เข้าร่วม 200 คน มีการแบ่งกลุ่มกิจกรรมออกเป็นฐานความรู้ต่าง ๆ ในเรื่อง การเดินทางให้ปลอดภัย เล่นอย่างไรให้ปลอดภัย ห่างไกลบูหรี ยาเสพติด ตัวฉันเป็นของฉัน การป้องกันการบาดเจ็บจากการกีฬา

กิจกรรมห้องที่ 4 กลุ่มเป้าหมายคือตัวแทนโรงเรียน ชุมชน ที่จะต้องรับผิดชอบในการติดตั้งหรือดูแลสนามเด็กเล่น จำนวนผู้เข้าร่วม 73 คน เป็นกิจกรรมการอบรมผู้ติดตั้งเครื่องเล่นและผู้ดูแลการเล่นในสนามเด็กเล่น หัวเรื่อง การติดตั้งเครื่องเล่นและสนามเด็กเล่น

กิจกรรมห้องที่ 5 กลุ่มเป้าหมายคือตัวแทนชุมชนซึ่งจะไปดำเนินการสอนชาวบ้านต่อ จำนวนผู้เข้าร่วม 89 คน กิจกรรมคือการอบรมการปฐมพยาบาล การปฏิบัติภารกิจชีพเบื้องต้น และการป้องกันการเกิดการบาดเจ็บในเด็กเล็ก

กิจกรรมห้องที่ 6 กลุ่มเป้าหมายคือเจ้าหน้าที่สถานีอนามัย และโรงพยาบาลชุมชน จำนวนผู้เข้าร่วม 45 คน กิจกรรมคือ การอบรมเรื่องชุมชนปลอดภัยสำหรับเด็ก (safe community for children)

กิจกรรมห้องที่ 7 กลุ่มเป้าหมายคือนักสังคมสงเคราะห์ ในกรุงเทพมหานคร จำนวนผู้เข้าร่วม 50 คน กิจกรรมคือการเสวนาแนวทางในการป้องกันเด็กถูกทำร้าย

กิจกรรมห้องที่ 8 กลุ่มเป้าหมายคือครอบครัว จำนวนผู้เข้าร่วม 47 คน กิจกรรมคือกิจกรรมครอบครัว โดยมูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก เป็นกิจกรรมให้ความรู้แก่ผู้ร่วมงานในเรื่องการดูแลเด็กให้ปลอดภัย โดยจัดการเสวนาหัวข้อ “เด็กๆ ปลอดภัยด้วยสายใยของครอบครัว”

ภายหลังการดำเนินงานร่วมกันของเครือข่ายในการจัดงานวันเด็กไทยปลอดภัย เครือข่ายต่างๆได้มีการเคลื่อนไหวดำเนินการต่อเนื่อง ทั้งการสนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย และสำนักงานกองทุนสร้างเสริมสุขภาพ เครือข่ายต่างๆที่เกิดขึ้นมีดังนี้

- เครือข่ายดำเนินการเรื่องความปลอดภัยในรถจักรยานยนต์: จัดตั้งเครือข่ายหมวกนิรภัยสำหรับเด็ก

ประกอบด้วยนักวิชาการ กระทรวงอุตสาหกรรม สถาบันยานยนต์ ผู้ผลิตรถจักรยานยนต์ ผู้ผลิตหมวกนิรภัย คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ศูนย์ความปลอดภัยทางถนน กรมป้องกันภัย บริษัทกลางคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ และ ศูนย์วิจัย เครือข่ายได้ดำเนินงานดังนี้

- ศึกษาการดำเนินงานเรื่องหมวกนิรภัยสำหรับรถจักรยานยนต์สำหรับเด็กของประเทศเวียดนาม ซึ่งได้รับการสนับสนุนจาก CDC ประเทศสหรัฐอเมริกา และได้เผยแพร่มาตรฐานหมวกนิรภัยเด็กที่ใช้ในประเทศเวียดนาม
- ศึกษาสถานการณ์การใช้หมวกนิรภัยในเด็กนักเรียน กรุงเทพมหานคร
- ศึกษาหมวกนิรภัยสำหรับเด็กที่มีการผลิตในประเทศไทย
- ผลิตและทดลองหมวกกรักเด็กไทยรุ่น 1-3
- รายงานหมวกนิรภัยสำหรับเด็ก: ปัญหา และ ยุทธศาสตร์การดำเนินงานแก่ศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนน
- ร่วมดำเนินการโครงการ “รักและห่วงใย ใส่หมวกนิรภัยให้น้อง” รณรงค์หมวกนิรภัยเด็ก ศูนย์อำนวยการด้านความปลอดภัยทางถนน

- เครือข่าย ความปลอดภัยในรถยนต์ จัดตั้งเครือข่ายความปลอดภัยในรถยนต์สำหรับเด็ก

ประกอบด้วย กระทรวงอุตสาหกรรม สถาบันยานยนต์ กรมขนส่ง ผู้ผลิตรถยนต์ ผู้ผลิตที่นั่งนิรภัย กรมศุลกากร บริษัทกลางคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ GRSP และ ศูนย์วิจัย ฯ เครือข่ายได้ดำเนินงานดังนี้

- ศึกษาเรื่องแนวทางการลดภาษีนำเข้าที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็กที่โดยสารรถยนต์ (car seats) ผลการดำเนินงานพบว่าขณะนี้เสียภาษีอยู่ร้อยละ 25 มีแนวทางที่จะลดได้เหลือร้อยละ 0-5 อย่างไรก็ตามพบว่าบริษัทผู้ผลิตในประเทศหนึ่งรายคือ บริษัทเฟริสฟิลด์ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด โดยได้ผลิตที่นั่งสำหรับทารก อยู่ในระหว่างการส่งทดสอบมาตรฐานทางยุโรป ทำให้มีได้ดำเนินการต่อ เนื่องจากการขอลดภาษีนำเข้าอาจส่งผลกับผู้ผลิตในประเทศได้
- ศึกษาการสูญเสียทางเศรษฐกิจต่อการรณรงค์และบังคับใช้ที่นั่งสำหรับเด็กและความคุ้มค่าต่อการสนับสนุนการผลิตในประเทศ : การศึกษานี้อยู่ระหว่างการติดต่อผู้ดำเนินการ
- ติดตามการดำเนินงานของกรมขนส่งในการร่างมาตรฐานความปลอดภัยในรถยนต์
- จัดตั้งคณะวิจัยและร่างโครงการวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพของโปรแกรมการส่งเสริมการตลาดต่อการใช้ที่นั่งสำหรับทารกในรถยนต์

- เครือข่ายความปลอดภัยในรถโรงเรียน ได้จัดการประชุมสหวิทยาการเรื่อง “รถโรงเรียนกับความปลอดภัยในการเดินทาง” เสนอให้มีการทบทวนกฎระเบียบ ข้อบังคับที่มีอยู่ของกรมขนส่งทางบกและเสนอการปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน ให้มีการสำรวจรถโรงเรียนที่มีอยู่เพื่อให้เกิดการจัดระบบที่ชัดเจน หรือมีการจัดการร่วมกันระหว่างโรงเรียน ผู้ประกอบการ ตำรวจ กรมขนส่ง ผู้ปกครอง ชุมชน ให้เกิดเป็นเครือข่ายเพื่อป้องกันอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้นจากการเดินทาง

- เครือข่ายความปลอดภัยในสนามเด็กเล่น จัดตั้งเครือข่ายสนามเด็กเล่นประกอบด้วยนักวิชาการ ผู้ผลิตเอกชน สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก

เครือข่ายได้ดำเนินการดังนี้

- งานวิจัยแบบทบทวนเอกสารและระดมความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ เรื่อง “ข้อกำหนดด้านความปลอดภัยของสนามเด็กเล่น : อุปกรณ์เครื่องเล่นสนาม การติดตั้ง การบำรุงรักษา ผู้ดูแลการเล่น”
- นำเสนอรายงานแก่สำนักงานคุ้มครองผู้บริโภค
- เผยแพร่รายงานแก่โรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- สร้างสนามเด็กเล่นตัวอย่าง ณ โรงเรียนวัดอินทร์ อำเภอบางใหญ่ จ.นนทบุรี และสนามเด็กเล่นของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน โดยชุมชนวัดบ้านกระโพธิ์- เริงรัมย์ ต. สำโรงตาเจ็น อ.ชูชันธุ์ จ.ศรีสะเกษ

- เสนอข้อมูลต่อคณะกรรมการด้านกฎหมาย ในคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค สภาผู้แทนราษฎร เรื่อง “ร่าง กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข ในการใช้กระแสไฟฟ้า และเครื่องเล่น พ.ศ..... ”
- ร่วมเป็นกรรมการวิชาการในการพิจารณาจัดทำร่างมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมอุปกรณ์เครื่องเล่นสนาม ของสำนักงาน มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม
- อบรมเยาวชนเป็นผู้สนับสนุนการเล่น ณ สนามเด็กเล่นโรงเรียนวัดอินทร์ ต.เสาธงหิน อ.บางบัวทอง จ.นนทบุรี โดย โครงการครอบครัวและชุมชนพัฒนา มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก ร่วมกับศูนย์วิจัยเพื่อสร้างเสริมความปลอดภัยและป้องกันการ บาดเจ็บในเด็ก
- ส่งคู่มือสนามเด็กเล่นตัวอย่างและรายงานอบรมเยาวชนเป็นผู้สนับสนุนการเล่น ณ สนามเด็กเล่นโรงเรียนวัดอินทร์ แก่ นายนิ รันตร์ บรรดาศักดิ์ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 2 นนทบุรี

- เครือข่ายความปลอดภัยของของเล่น จัดตั้งเครือข่ายความปลอดภัยในเครื่องเล่นที่มีลักษณะเป็น กระบอกสูบน้ำ ประกอบด้วยนักวิชาการสาขาวิศวกรรมศาสตร์ สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม กระทรวง อุตสาหกรรม สำนักงานคุ้มครองผู้บริโภค บริษัท อินเทอร์เน็ต เทสติ้ง เซอร์วิสเซส (ประเทศไทย) จำกัด ผู้ผลิตเอกชน และ ศูนย์วิจัย เครือข่ายได้ดำเนินการศึกษา ความเสี่ยงต่อการบาดเจ็บจากปืนฉีดน้ำ และวิธีการทดสอบความปลอดภัยในปืนฉีดน้ำ นำเสนอผลการศึกษาต่อสำนักงานคุ้มครองผู้บริโภค และศาลปกครอง

- เครือข่ายบ้านปลอดภัย เครือข่ายประตูรั้วปลอดภัย ประกอบด้วยนักวิชาการ สำนักงานมาตรฐาน ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม สมาคมสถาปนิกสยาม กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย การเคหะ แห่งชาติ และศูนย์วิจัย เครือข่ายได้ดำเนินการศึกษาเรื่องความเสี่ยงของประตูรั้วเลื่อน และการป้องกัน

3.การดำเนินงานชุมชนปลอดภัย ใน 5 ชุมชนนำร่อง

ชุมชนปลอดภัย คือ ยุทธศาสตร์การจัดตั้งชุมชนปลอดภัยสำหรับเด็ก <safe community for children> ทั้งนี้เพื่อ สร้างองค์ความรู้ เชื่อมโยงสู่การปฏิบัติ โดยสนับสนุนให้เกิดกลไกการดำเนินงานในระดับชุมชนอย่างสัมพันธ์สอดคล้องแบบองค์ รวม สนับสนุนให้ชุมชนมีความสามารถในการค้นหาปัญหาเฉพาะท้องถิ่น วิจัยวิจัยปัจจัยเสี่ยงที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ข้อมูล วางแผนดำเนินการแก้ไข และประเมินผลด้วยตนเอง เพื่อนำไปสู่การสร้างพฤติกรรมและสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยแก่เด็ก ทั้งในเชิง กายภาพ – เทคโนโลยี <physical and technological> และเชิงสังคม – การเมือง – การจัดการ <Social , political and organizational> อีกทั้งสามารถเชื่อมโยงเครือข่ายทั้งภายในและนอกชุมชนให้เกิดการรับรู้และสนใจอย่างจริงจังในการมีส่วนร่วม สร้างองค์ความรู้ด้านความปลอดภัยของชุมชนเอง และสามารถเป็นแบบอย่างแก่ชุมชน อื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ภายใต้อาณัติและวิธีการเดียวกัน แต่เทคนิค รูปแบบ กลวิธีการทำงานอาจมีความแตกต่างกันไป และปราศจากการใช้อำนาจสั่ง การในชุมชน โดยยึดหลักการว่า “ประชาชนในชุมชนมีสิทธิที่จะมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ดำเนินการ และติดตามผล เพื่อให้เกิดความปลอดภัยแบบยั่งยืน”

โดยปีแรกของการดำเนินการนั้นมีเป้าหมายหลักอยู่ที่การสร้างชุมชนปลอดภัยนำร่อง 5 ชุมชน และชุมชนรอง ภายใน ระยะเวลา เดือนสิงหาคม 2546 – พฤษภาคม 2547 ภายหลังจากการจัดตั้งเครือข่ายเด็กไทยปลอดภัย และงานเด็กไทยปลอดภัย ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 6 กรกฎาคม 2546 โดยให้ออกาสชุมชนที่มีความสนใจและมีการจัดตั้งระดับหนึ่ง เพื่อลดระยะเวลาในการ จัดตั้งชุมชนปลอดภัยในระยะแรก ประกอบด้วย

ชุมชนปลอดภัยนำร่องทั้ง 5 ได้แก่

1. ชุมชนซอยสวนเงิน แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร
2. ชุมชนซอยสุเหร่า(เพชรบุรี 7) แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร
3. ชุมชนตลาดเกรียบ ต.ตลาดเกรียบ อ.บางปะอิน จ.พระนครศรีอยุธยา
4. ชุมชนเกาะจันทร์ ต.เกาะจันทร์ กิ่งอำเภอกะฉัง จ.ชลบุรี

5. ชุมชนบ้านเนินหัวโล่ ต.วังทรายพูน อ.วังทรายพูน จ.พิจิตร

ชุมชนรอง ได้แก่

1. ชุมชนแขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร 6 ชุมชน ได้แก่

- ชุมชนซอยแดงบุหงา
- ชุมชนโค้งรถไฟยมราช
- ชุมชนสระแก้ว
- ชุมชนหน้าวัดมะกอก
- ชุมชนหลังกรมทางหลวง
- ชุมชนซอยมันสิน

2. ชุมชนข้างวัดอินทร์ ต.เสาชิงหิน อ.บางใหญ่ จ.นนทบุรี (มีสนามเด็กเล่นตัวอย่างที่สร้างจากข้อกำหนดด้านความปลอดภัยของสนามเด็กเล่น)

3. พื้นที่ตำบลวังข่อย อ.ไพศาลี จ.นครสวรรค์

4. พื้นที่ตำบลกรุงชิง อ.นบพิตำ / ต.ท่าดี อ.ลานสกา จ.นครศรีธรรมราช

5. พื้นที่อำเภอด่านช้าง จ.สุพรรณบุรี

ซึ่งมีรายละเอียดการดำเนินงานชุมชนปลอดภัย ใน 5 ชุมชนนั้รื่อง ดังต่อไปนี้

ชุมชนซอยสวนเงิน แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร

โครงสร้างชุมชน

1. ข้อมูลทั่วไป

ชุมชนซอยสวนเงินเป็นชุมชนแออัดขนาดกลาง มีพื้นที่ 15 ไร่ สภาพที่อยู่อาศัยส่วนใหญ่เป็นบ้านไม้สองชั้น ตั้งอยู่ค่อนข้างหนาแน่นตามตรอก/ซอยในชุมชน จำนวนหลังคาเรือน 145 หลังคาเรือน จำนวนครอบครัว 235 ครอบครัว จำนวนประชากร 905 คน โดยแบ่งเป็นชาย 430 คน เป็นหญิง 475 คน (ข้อมูลตามทะเบียนราษฎรที่ขึ้นทะเบียน ณ เขตราชเทวี) การคมนาคมภายในชุมชนใช้การเดินเท้าและจักรยานยนต์เป็นส่วนใหญ่ เส้นทางสัญจรสร้างด้วยคอนกรีตมีสายหลักกว้างประมาณ 3 เมตร รถยนต์สามารถสัญจรเข้าออกได้ ในชุมชนยังมีตรอก / ซอยเล็ก ๆ ที่รถจักรยานยนต์สามารถขับเข้าไปได้เช่นกัน ภายนอกชุมชนมีรถโดยสารประจำทาง รถจักรยานยนต์รับจ้างและรถยนต์ส่วนบุคคล การติดต่อสื่อสารภายในชุมชนมีหอกระจายข่าว ซึ่งเป็นศูนย์กระจายข่าวที่บ้านของประธานชุมชน มีบอร์ดกระจายข่าว และการกระจายข่าวตามบ้านจากเจ้าหน้าที่อาสาสมัครสาธารณสุขประจำชุมชน (อสม.) การได้รับข้อมูลข่าวสารจากภายนอกนั้นมาจากโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ อาชีพหลักของคนในชุมชน คือ รับจ้างทั่วไป รองลงมา คือ ค้าขายและประดิษฐ์สินค้า หัตถกรรม ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีความเชื่อเรื่องบาปบุญคุณโทษ มีการจัดกิจกรรมในชุมชนสม่ำเสมอ เช่น วันขึ้นปีใหม่ วันเด็กแห่งชาติ วันสงกรานต์ ฯลฯ ประชากรส่วนใหญ่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 รองลงมาคือระดับปริญญาตรี และกำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาและชั้นมัธยมปลาย อัตราการศึกษาระหว่างเพศหญิงและเพศชายคิดเป็นร้อยละ 1.8 : 1

2. กลุ่มจัดตั้งที่ดำเนินการในชุมชน

- กลุ่มคณะกรรมการชุมชนซอยสวนเงิน ซึ่งเป็นกลุ่มจัดตั้งอย่างเป็นทางการที่สมาชิกมาจากคนในชุมชน มีระบบบริหารจัดการตามตำแหน่งหน้าที่รับผิดชอบ เช่น ตำแหน่งประธานคณะกรรมการชุมชน เลขานุการ ฝ่ายประสานงาน ฯลฯ ซึ่งกลุ่มคณะกรรมการชุมชนนี้อยู่ในความดูแลรับผิดชอบของสำนักงานเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร
- กลุ่มคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นการรวมกลุ่มเพื่อบริหารจัดการจำนวนเงินที่ได้รับจัดสรรจากเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพื่อให้ประชาชนในชุมชนสร้างงานและเพิ่มรายได้ นำมาซึ่งความมั่นคงและความเป็นอยู่ในครอบครัวที่ดีขึ้น

- กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำชุมชน (ออสส.) สมาชิกมาจากประชาชนที่สนใจและเคยเข้ารับการฝึกอบรมให้ความรู้ด้านสาธารณสุข มีหน้าที่ให้บริการรักษาเบื้องต้นแก่คนในชุมชน มีกิจกรรมด้านสุขภาพอนามัยอย่างต่อเนื่อง
- ศูนย์พิทักษ์สิทธิสตรีและเด็ก เป็นกลุ่มจัดตั้งที่เสริมสร้างการมีส่วนร่วมเพื่อช่วยเหลือเด็กและสตรีที่ถูกทำร้ายและละเมิดสิทธิ รวมถึงผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาส
- ชมรมผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นกลุ่มจัดตั้งของชุมชน เพื่อให้ประชาชนในชุมชนเห็นคุณค่าของผู้สูงอายุ ก่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ดี และเป็นขวัญกำลังใจให้ผู้สูงอายุได้มีบทบาทและสามารถดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าและมีศักดิ์ศรี
- กลุ่มผลิตพวงมาลัยจากดอกไม้สด เป็นการรวมกลุ่มเพื่ออาชีพ เพราะคนส่วนใหญ่ในชุมชนนิยมประกอบอาชีพเสริมโดยการผลิตพวงมาลัยจากดอกไม้สด

3. สภาพปัญหาทั่วไปของชุมชน

- ปัญหาทางสภาพนิเวศของชุมชน สภาพเป็นชุมชนแออัด แสงสว่างมีไม่เพียงพอ อากาศถ่ายเทไม่สะดวก
- ปัญหาทางด้านอาชีพ คือ ขาดแคลนเงินทุนในการประกอบอาชีพและผู้ส่งเสริมการตลาด
- ปัญหามลภาวะทางอากาศ ทั้งฝุ่นและควันพิษจากยวดยานพาหนะ เนื่องจากชุมชนอยู่ติดถนนใหญ่และตั้งอยู่ใต้ทางด่วน ประกอบกับมีกลิ่นขยะรบกวนจากถังขยะ มลภาวะจากสารเคมีที่ใช้กันในชุมชน เช่น ยาฆ่าแมลง ผงซักฟอก น้ำยาแช่ดอกไม้ ฯลฯ
- ปัญหาด้านการศึกษา โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กด้อยโอกาส เช่น เด็กเร่ร่อนที่อาศัยอยู่ในชุมชน พ่อแม่แยกทาง หย่าร้าง เด็กที่ประกอบอาชีพเสี่ยงอันตราย ความประหลาดิเกร ฯลฯ ซึ่งกลุ่มเด็กเหล่านี้ไม่มีโอกาสได้เข้ารับการศึกษานอกจากเด็กทั่วไป ซึ่งชุมชนเองก็ไม่สามารถจัดหางบประมาณหรือประสานหน่วยงานที่สามารถให้การสนับสนุนกลุ่มเด็กเหล่านี้ให้เข้ารับการศึกษได้ตามเกณฑ์อย่างเต็มที่ หรือในบางครอบครัวที่มีฐานะยากจนก็ไม่สามารถส่งให้บุตรหลานได้เรียนในชั้นที่สูงขึ้นไปได้

การวิเคราะห์สถานการณ์ชุมชน

1. จุดแข็ง

- แกนนำหลักของชุมชน มีความสามารถเฉพาะตัวในด้านการประสานความร่วมมือ กับหน่วยงาน เช่น สำนักงานเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ในเรื่องโครงการ / กิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน ซึ่งทางสำนักงานเขตราชเทวีฯ มักจะพิจารณาเลือกชุมชนชอยสวนเงินเป็นชุมชนอันดับต้น ๆ ของเขตราชเทวี ในการประสานความร่วมมือในการดำเนินโครงการ / กิจกรรมตามแผนงานของทางราชการ
- ชุมชนตั้งอยู่ในเขตเมือง ซึ่งมีความเจริญในหลาย ๆ ด้าน ส่งผลให้มีความสะดวกและสามารถเข้าถึงทรัพยากรภายนอกในการสนับสนุนการดำเนินงานของชุมชนได้

2. จุดอ่อน

- คนส่วนใหญ่ในชุมชนประกอบอาชีพรับจ้าง มีรายได้ไม่แน่นอน ส่งผลให้ความสนใจของคนส่วนใหญ่มุ่งไปที่การประกอบอาชีพหาเลี้ยงตนเองและครอบครัวเป็นหลัก ทำให้ความสนใจและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณประโยชน์ต่าง ๆ จึงมีน้อย
- เด็กและเยาวชนในชุมชนส่วนใหญ่ต้องช่วยครอบครัวประกอบอาชีพ แต่การประกอบอาชีพเสริมรายได้นั้นก็มีความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุสูง ได้แก่ อาชีพขายพวงมาลัยตามสี่แยกไฟแดง พบเห็นตั้งแต่เด็กเล็กไปจนถึงเด็กโต ซึ่งนอกจากจะเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุแล้ว ยังทำให้เด็กและเยาวชนขาดโอกาสในการได้รับการพัฒนาทักษะ การเรียนรู้ที่สมควรได้รับตามช่วงวัยอีกด้วย
- การรวมกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน เช่น กลุ่มกองทุนหมู่บ้าน มักจะมีปัญหาการขาดความรับผิดชอบในหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่ม ซึ่งพบว่ามีคนทำงานจริงจางเพียงไม่กี่คน
- ขาดการจัดระบบฐานข้อมูลของชุมชนในเรื่องต่าง ๆ ไว้เป็นหมวดหมู่ เช่น ระบบฐานข้อมูลสถิติการได้รับบาดเจ็บจากอุบัติเหตุ

- ขาดแคลนบุคลากรในการริเริ่มดำเนินการโครงการ / กิจกรรมใหม่ ๆ เพื่อชุมชน
3. โอกาส
- การพัฒนาแกนนำ ซึ่งเป็นทรัพยากรบุคคลของชุมชน รวมถึงประชาชนทั่วไป กลุ่มเด็กและเยาวชนที่สนใจทำงานเพื่อชุมชน ในด้านความรู้ ข้อมูลข่าวสาร เทคนิควิธีการต่าง ๆ อันจะสร้างประโยชน์ต่องานพัฒนาในระยะยาวได้
 - ส่งเสริม สนับสนุนให้เกิดการดำเนินงานโครงการ / กิจกรรมใหม่ ๆ ในชุมชน เพราะมีหน่วยงานภาครัฐ เช่น สำนักงานเขตราชเทวีให้การสนับสนุนการพัฒนาชุมชนอยู่
 - การสนับสนุนการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนและการแสดงออกซึ่งความสามารถของกลุ่มเด็กและเยาวชนอย่างเต็มที่
 - สร้างระบบการบริหารจัดการกลุ่มทำงาน แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน มีระบบการติดตามและประเมินผลงานทุกระยะ
 - ชุมชนสามารถเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ของชุมชนอื่น ๆ ได้
 - สามารถพัฒนาระบบการจัดเก็บข้อมูลต่าง ๆ ของชุมชน และสามารถนำมาวิเคราะห์ วางแผนการดำเนินงานต่อไปได้
4. อุปสรรค
- ผู้นำและคณะกรรมการชุมชนหลายคน ไม่ให้ความสนใจในการดำเนินงานของชุมชนและไม่ปฏิบัติหน้าที่ความรับผิดชอบตามที่ได้รับมอบหมาย
 - ความขัดแย้งส่วนบุคคลในกลุ่มคณะกรรมการมีผลต่อความร่วมมือในการดำเนินงาน
 - พ่อแม่ ผู้ปกครองบางท่านไม่สนับสนุนให้บุตรหลานเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนเท่าที่ควร เพราะเห็นว่าไม่มีผลตอบแทนที่คุ้มค่ากับเวลาที่เสียไป ถึงแม้ว่าเด็ก ๆ จะมีความต้องการเข้าร่วมก็ตาม
 - การให้การสนับสนุนจากหน่วยงานรัฐที่มีกฎหมายในการพิจารณาไม่ยืดหยุ่นตามสภาพการณ์ของชุมชนเท่าที่ควร
 - คนในชุมชนมีทัศนคติเดิมเกี่ยวกับงานพัฒนาในชุมชนว่าเป็นหน้าที่ของรัฐ โดยที่ประชาชนเป็นเพียงผู้รับประโยชน์จากการพัฒนานั้น ๆ แต่เพียงอย่างเดียว มีผลต่อการไม่ให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วมเท่าที่ควร
 - ขาดสถานที่ที่เหมาะสมในการรวมตัวและจัดกิจกรรมสาธารณประโยชน์ต่าง ๆ

สถานการณ์ความไม่ปลอดภัยที่สำคัญและแนวคิดของชุมชน

ชุมชนให้ความเห็นว่าสาเหตุหลักของการบาดเจ็บของเด็กในชุมชนมาจากอุบัติเหตุจราจร โดยเฉพาะการถูกเฉี่ยวชนจากรถจักรยานยนต์ที่ขับขี่ด้วยความเร็ว อีกทั้งไม่มีป้ายเตือนให้ลดความเร็วหรือเตือนตามจุดเสี่ยงต่าง ๆ เช่น ทางโค้ง รวมถึงการไม่ได้รับอนุมัติจากหน่วยงานราชการให้สร้างจุดชะลอความเร็วรถ ตามที่ชุมชนต้องการ (ปัจจุบันได้ดำเนินการสร้างแล้วเป็นจำนวน 1 จุด) ซึ่งปัญหาเหล่านี้ไม่ได้รับการสนับสนุนให้เกิดการแก้ไขจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและดำเนินการโดยชุมชนเองเท่าที่ควร และเมื่อชุมชนได้มีโอกาสเข้าร่วมโครงการชุมชนปลอดภัย จึงได้มีการระดมความคิดเห็นเบื้องต้นถึงเป้าหมายที่ชุมชนต้องการ ซึ่งความต้องการของชุมชนนั้นจะ **มุ่งไปที่การเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมเป็นหลัก** ได้แก่

- ความต้องการสร้างจุดชะลอความเร็วรถ (ลูกกระพรวน) ประมาณ 5 จุด เพื่อชะลอความเร็วในการขับขี่รถจักรยานยนต์ในเขตชุมชนและลดการเกิดอุบัติเหตุและการบาดเจ็บทั้งเด็กและผู้ใหญ่
- ติดตั้งป้ายสัญญาณเตือนภัยตามจุดเสี่ยงอันตรายต่าง ๆ ในชุมชน เช่น หน้าทางเข้าซอย จุดทางโค้ง เส้าไฟฟ้า ฯลฯ
- มีการใช้หมวกนิรภัยสำหรับเด็กอย่างแพร่หลาย
- ปรับปรุง แก้ไขเครื่องเล่นในสนามเด็กเล่นเดิมที่ไม่ได้มาตรฐานความปลอดภัย บริเวณตรงหน้าทางเข้าชุมชน
- ต้องการศูนย์ประสานงานถาวรของชุมชน เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ชุมชนในการเป็นศูนย์กลางการติดต่อ เก็บรวบรวมเอกสารข้อมูลสำคัญต่าง ๆ เช่น ข้อมูลด้านความปลอดภัย รวมทั้งเป็นศูนย์ฝึกอาชีพและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของชุมชนขอยสวณเงินและชุมชนอื่น ๆ ในเขตราชเทวี

กระบวนการบริหารงานชุมชนปลอดภัย

1. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในระยะแรก การมีส่วนร่วมในด้านการดำเนินงานความปลอดภัยนั้น เริ่มตั้งแต่การร่วมปรึกษาหารือระหว่างศูนย์วิจัยฯ แกนนำชุมชนและประชาชนบางส่วนเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานชุมชนปลอดภัย และประเมินผลเบื้องต้นพบว่าแกนนำบางส่วนสนใจและต้องการทราบรายละเอียดการดำเนินงานที่ชัดเจน ประกอบกับการส่งตัวแทนชุมชนที่สนใจเข้าร่วมเข้าร่วมกิจกรรมการอบรมปฐมพยาบาล การอบรมผู้ดูแลการเล่นของเด็ก ค่ายเรียนรู้ความปลอดภัยของเด็ก ในงานเปิดตัวโครงการเด็กไทยปลอดภัย เมื่อวันที่ 6 กรกฎาคม 2546 เพื่อเรียนรู้การดำเนินงานเบื้องต้นบางส่วนในระยะเริ่มแรก ซึ่งการที่ชุมชนได้เข้าร่วมกิจกรรมเปิดตัวโครงการเด็กไทยปลอดภัยในครั้งนี้ ทำให้แกนนำผู้เข้าร่วมเข้าใจเป้าหมายการดำเนินงาน มองเห็นแนวทาง /วิธีการที่ชุมชนจะกระทำต่อไป จากนั้นแกนนำสำคัญของชุมชนซึ่งมีตำแหน่งเป็นสมาชิกคณะกรรมการชุมชนขอยืมเงิน เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และเป็นที่รู้จักกันดีทั้งในและนอกชุมชนพอสมควร ได้ปลุกกระตมสร้างตระหนักรู้และการรับรู้ในเรื่องความปลอดภัยของเด็กและเยาวชนในชุมชน ระดมแกนนำและประชาชนที่สนใจเข้าร่วมประชุม เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ความไม่ปลอดภัยของเด็กในชุมชน การค้นหาแนวทางการป้องกันแก้ไข และวางแผนดำเนินการร่วมกับทางศูนย์วิจัยฯ
2. การจัดตั้งคณะกรรมการชุมชนปลอดภัย การจัดตั้งคณะกรรมการชุดนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นกำลังหลักในขับเคลื่อนการดำเนินงานและเป็นผู้ดำเนินการสร้างเสริมความปลอดภัยของเด็กในชุมชน และมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการผลักดันโครงการ / กิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยให้เกิดขึ้นจริงอย่างมีเป้าหมายและทิศทางร่วม ซึ่งคัดเลือกจากความสมัครใจของผู้เข้ารับตำแหน่งและส่วนใหญ่มาจากกลุ่มหลักที่ทำงานให้ชุมชนอยู่เดิม ดังนี้

โครงสร้างคณะกรรมการชุมชนปลอดภัย ประกอบด้วย

1.นางสุรีย์	ชูแก้ว	ตำแหน่งประธานกลุ่ม
2.นายทองมี	ยณะโชติ	รองประธาน
3.นางวัลลา	เพ็ลศพริ่ง	เลขานุการ
4.นางสุดา	ลาวัลย์รัตนกุล	เหรัญญิก
5.นางนฤมล	เชื่อนิล	ฝ่ายบัญชี
6.นายสุเทพ	มีสารสม	ฝ่ายทะเบียน
7.นายบุญมี	เลี้ยงเลข	ฝ่ายประชาสัมพันธ์
8.นางภาวิณี	ทองดีแท้	ฝ่ายกิจกรรม
9.นางสำลี	พวงมาลัย	กรรมการ
10.นายสุรัตน์	ศุภนารถ	ผู้ประสานงาน

** (ซึ่งภายหลังตำแหน่งผู้ประสานงานได้มีการเปลี่ยนแปลง จากนายสุรัตน์ ศุภนารถ เป็น นางวัลลา เพ็ลศพริ่ง)

3. การค้นหาผู้ประสานงานหลักซึ่งมีหน้าที่ประสานงานระหว่างศูนย์วิจัยฯ กับชุมชน เพื่อประสานการจัดประชุม ดำเนินการตามแผนงาน และประชาสัมพันธ์ให้คนในชุมชนรับทราบเพื่อให้เกิดการวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุของความไม่ปลอดภัยที่เกิดขึ้นกับเด็ก โดยตัวแทนชุมชนลงความคิดเห็นเป็นเอกฉันท์ว่า นายสุรัตน์ ศุภนารถ มีความเหมาะสมกับตำแหน่งผู้ประสานงานของชุมชน
4. การจัดประชุมชุมชนเพื่อระดมแนวความคิด ซึ่งในระยะเริ่มแรกจะมีการนัดประชุมคณะกรรมการโดยใช้บ้านของประธานชุมชนเป็นสถานที่ในการจัดประชุม แต่เนื่องด้วยจำนวนผู้เข้าร่วมที่เพิ่มขึ้นและปัญหาการไม่เห็นด้วยของประธานชุมชนกับแนวทางเสียงส่วนใหญ่ในที่ประชุม คณะกรรมการจึงใช้สนามหญ้าหน้าชุมชนเป็นสถานที่จัดประชุมเพิ่มเติมแห่งใหม่ พยายามเน้นกระบวนการประชาธิปไตย เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมประชุมร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน และร่วมดำเนินการ ปลุกจิตสำนึกให้เกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของโครงการ
5. แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ ประกอบด้วย
 - ประสพการณ์ ชุมชนจะหยิบยกสถานการณ์ความไม่ปลอดภัยของเด็กในชุมชนที่ประสบอุบัติเหตุจากรถจักรยานยนต์เฉี่ยวชน โดยให้เหตุผลว่าเป็นเพราะผู้ขับขี่ขับขี่ด้วยความเร็วเกินกำหนด อีกทั้งไม่มีป้ายสัญลักษณ์

เตือนให้ระวังอุบัติเหตุ ซึ่งได้เชื่อมโยงเหตุผลเหล่านี้สู่วิธีการป้องกันแก้ไข เช่น ธรณรงค์ให้เด็กสวมหมวกนิรภัย ขณะซ้อนท้ายรถจักรยานยนต์ โดยประสานกับวินรถจักรยานยนต์รับจ้างประจำชุมชน อีกทั้งยังต้องการจุดชะลอความเร็วรถ (ลูกระนาด) เพื่อให้ผู้ขับขี่ชะลอความเร็วในเขตชุมชน แต่ประสบปัญหาไม่สามารถจัดสร้างได้เนื่องจากหน่วยงานภาครัฐไม่อนุมัติให้จัดสร้าง เป็นปัญหาที่ค้างคามานานจนกระทั่งได้เข้าร่วมดำเนินการชุมชนปลอดภัย ซึ่งแนวทางการดำเนินงานและเป้าหมายมีความสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ทำให้ชุมชนมีแนวทางการเชื่อมโยงหน่วยงานภาครัฐในด้านความรับผิดชอบต่อความต้องการของประชาชน

- ปัญหาด้านความปลอดภัยในชุมชน ตั้งแต่ภายในบ้านจนถึงสิ่งแวดล้อมบริเวณชุมชน ซึ่งการแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกันระหว่างศูนย์วิจัยฯ คณะทำงานและประชาชนบางส่วน พบว่า ชุมชนเริ่มมองเห็นความปลอดภัยในหลายรูปแบบที่ได้มองข้ามและละเลยมาโดยตลอด เช่น ความไม่ปลอดภัยภายในบ้าน ได้แก่ อันตรายจากไฟฟ้า การจัดวางข้าวของเครื่องใช้ที่ไม่เป็นสัดส่วน เช่น หม้อน้ำร้อน ถังน้ำ ปลั๊กไฟ เตารีด ฯลฯ รวมถึงความปลอดภัยจากสิ่งแวดล้อมภายนอก เช่น ปลอ่ยเด็กให้วิ่งเล่นบนถนนหนทางสำหรับรถสัญจร เส้าไฟฟ้าที่มีสายไฟพาดอย่างไม่เป็นระเบียบ ฯลฯ
- การเดินสำรวจชุมชนเพิ่มเติม แกนนำคณะกรรมการชุมชนปลอดภัย และประชาชนบางส่วนที่สนใจได้ร่วมกันสำรวจพื้นที่ ค้นหาจุดเสี่ยงอันตรายเพิ่ม ซึ่งการระดมกลุ่มสำรวจนั้นสามารถตอบข้อสงสัยของคนในชุมชนได้ว่า อะไรคือจุดเสี่ยงอันตรายในชุมชน เพราะในระหว่างการสำรวจนั้นก็ได้มีการแสดงความคิดเห็นต่อกันว่า จุดที่พบนั้นมีความเสี่ยงอย่างไร มีผู้ประสบอุบัติเหตุจากจุดเสี่ยงนี้มากน้อยเพียงใด แล้วจะดำเนินการแก้ไขอย่างไร เหล่านี้จึงเป็นที่มาของการจัดประชุมกลุ่มวิเคราะห์เพื่อวางแผนดำเนินการต่อ

จุดเสี่ยงที่พบในชุมชน ได้แก่

- .1 ซอยทางแยกต่าง ๆ ภายในชุมชน โดยเฉพาะตรงจุดเลี้ยวโค้ง เพราะผู้ที่ขับขี่หรือบุคคลที่เดินไปมาในระแวกนั้นไม่สามารถมองเห็นหรือมีสัญลักษณ์เตือนภัยไว้บอกให้ระมัดระวังอุบัติเหตุ
- .2 ถนนภายในชุมชนที่คับแคบ มีทั้งคนเดินไป - มา รถขับขี่ไป - กลับ ทำให้การสัญจรค่อนข้างลำบาก
- .3 สถานที่ก่อสร้างภายในสวนหย่อมบริเวณหน้าชุมชน มีความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ เพราะวัสดุที่ใช้ก่อสร้าง เช่น ไม้ ตะปู อาจหล่นลงมาโดนผู้ที่เดินไปมาในบริเวณนั้นทำให้เกิดการบาดเจ็บได้
- .4 มิเตอร์ไฟฟ้าที่ติดอยู่ตามต้นเส้าไฟฟ้าอยู่ต่ำมาก เด็กสามารถเอื้อมถึงและอาจก่อให้เกิดอุบัติเหตุไฟฟ้าลัดวงจรได้

จุดที่ต้องเร่งรีบแก้ไขโดยด่วนจากการระดมความคิดเห็นส่วนใหญ่ คือ การสร้างจุดชะลอความเร็วรถ (ลูกระนาด) บนถนนเพื่อชะลอความเร็วของรถที่สัญจรภายในชุมชน เพราะเด็กและผู้ใหญ่ในชุมชนได้รับอุบัติเหตุจากการเฉี่ยวชนบ่อยครั้ง อีกทั้งเป็นการกระตุ้นการเข้ามามีส่วนรับผิดชอบของหน่วยงานภาครัฐในการจัดสร้างครั้งนี้ด้วย

- สื่อต่าง ๆ ทั้งจากการนำเสนอกรณีข่าวเด็กที่บาดเจ็บหรือเสียชีวิต จากอุบัติเหตุ ต่าง ๆ แผ่นพับ จุลสาร คู่มือให้ความรู้ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ได้สร้างความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักแก่คณะทำงาน แต่ยังไม่สามารถครอบคลุมคนในชุมชนได้มากพอ จึงต้องอาศัยกลวิธีการประชาสัมพันธ์ และสร้างกระแสการรับรู้อย่างต่อเนื่อง ควบคู่ไปกับวิธีการดำเนินงานด้านความปลอดภัยที่ชัดเจน

6. การติดตามและประเมินผล ชุมชนจะมีกระบวนการติดตามงานจากผู้รับผิดชอบในฝ่ายงานนั้น ๆ เพื่อติดตามความคืบหน้าการเตรียมการต่าง ๆ อีกทั้งทางศูนย์วิจัยฯ จะติดต่อชุมชนทุกระยะ เพื่อทราบความคืบหน้า รวมถึงวันและเวลาของการประชุมหลักของชุมชนที่แน่นอน เพื่อแทรกวารงานชุมชนปลอดภัยและแผนงานใหม่เข้าร่วมในที่ประชุม
7. เครือข่ายสนับสนุนการดำเนินงานของชุมชน การดำเนินงานของชุมชนขอยสวนเงินที่ผ่านมานั้น ได้รับการสนับสนุนความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐ เช่น ฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม สำนักงานเขตราชเทวี สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย หน่วยงานเอกชน / บริษัท ห้างร้านต่าง ๆ รวมถึงเครือข่ายภาคประชาชน

โครงการ / กิจกรรมสร้างเสริมความปลอดภัยของชุมชน

1. ด้านการเสริมสร้างพฤติกรรมความปลอดภัย

1.1 สร้างกระแสแรงจูงใจให้เด็กสวมหมวกนิรภัย ประกอบด้วย

- การจัดบอร์ดนิทรรศการเผยแพร่ประโยชน์และความสำคัญของการใช้หมวกนิรภัยสำหรับเด็ก เพื่อให้คนในชุมชนและระแวกใกล้เคียงได้รับรู้และสนใจปฏิบัติตาม
- การเดินรณรงค์สนับสนุนการใช้หมวกนิรภัยสำหรับเด็ก ทั้งในและนอกชุมชนเพื่อให้เกิดการรับรู้ถึงความสำคัญของการให้บุตรหลานสวมหมวกนิรภัย
- ชุมชนได้มอบหมวกนิรภัยสำหรับเด็กที่ได้รับแจกจากศูนย์วิจัยฯ ให้กับวินรถจักรยานยนต์รับจ้างในชุมชนนำไปบริหารจัดการให้เกิดประโยชน์ต่อเด็ก ๆ ในชุมชนที่ใช้บริการโดยสารรถจักรยานยนต์รับจ้างเป็นประจำ และมีระบบการติดตามประเมินผลภายหลัง

1.2 การเสริมสร้างความเข้มแข็งของงานด้านการป้องกันอุบัติเหตุจราจร ประกอบด้วย

- เตรียมกิจกรรมการแสดงและนิทรรศการเกี่ยวกับการรณรงค์ป้องกันอุบัติเหตุในช่วงเทศกาลปีใหม่ 2547 ของกลุ่มยุวชนกู่ชีพชวยสวนเงิน เพื่อเข้าร่วมงาน “เด็กไทยปลอดภัย มีวินัยจราจร” เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2546 ณ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี ประกอบด้วย
 - การแสดงละครแทรกเสริมเนื้อหาความปลอดภัย เรื่อง ความประมาท ที่เน้นเนื้อหาสาระเกี่ยวกับผลของการขับขี่เสี่ยงอันตราย และผลของการไม่สวมหมวกนิรภัย
 - การสัมภาษณ์สด เจ้าหน้าที่ตำรวจ พ.ต.ท. สุรียนต์ วินิตมลตรี และนักแสดงวัยรุ่น คุณตะวัน จารุจินดา ในเรื่อง “ความปลอดภัยในการเดินทาง” ดำเนินการสัมภาษณ์โดยตัวแทนชมรมยุวชนกู่ชีพชวยสวนเงิน
 - การแสดงเต้นประกอบเพลงชุดความปลอดภัย
- การรณรงค์เตือนภัยอุบัติเหตุจราจร ต่อต้านพฤติกรรมเมาแล้วขับ ในรูปแบบการแจกแผ่นพับรณรงค์ใบปลิวเตือนภัย สติกเกอร์ เพื่อให้คนในชุมชนและคนทั่วไปได้ตระหนักถึงภัยของการดื่มสุราแล้วขับรถขณะมึนเมา ได้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเสี่ยงอันตราย

2. ด้านการปรับเปลี่ยนสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย

- 2.1 ชุมชนได้ร่วมกันสำรวจจุดเสี่ยงอันตราย และทำการติดตั้งป้าย คำขวัญ สัญลักษณ์ เตือนภัยทั่วทั้งชุมชน เพื่อสร้างความตระหนักเบื้องต้นในการป้องกันอุบัติเหตุ
- 2.2 วางแผนการผลักดันให้สำนักงานเขตราชเทวีฯ เข้ามาดำเนินการสร้างจุดชะลอความเร็วรถ (ลูกระนาด) โดยเร็วที่สุด (ปัจจุบันได้ดำเนินการสร้างแล้วเป็นจำนวน 1 จุด)

3. ด้านการเสริมสร้างความรู้ในชุมชน

- 3.1 จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการป้องกันอันตรายจากเครื่องใช้ไฟฟ้าในครัวเรือน วิธีการสำรวจจุดชำรุด เสียหาย หรือจุดที่สามารถเกิดอันตรายแก่เด็กได้
- 3.2 จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับภัยต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา โดยเฉพาะอัคคีภัย เนื่องจากชุมชนชวยสวนเงินตั้งบ้านเรือนอยู่ค่อนข้างหนาแน่น และส่วนใหญ่เป็นบ้านไม้ ซึ่งผู้อยู่อาศัยอาจมีความเฉื่อยหรือขาดความระมัดระวังต่อการเกิดอัคคีภัย ดังนั้นจึงเห็นสมควรที่จะให้ความรู้เรื่องการป้องกันการเกิดอัคคีภัย หรือเมื่อเกิดเหตุแล้วสามารถช่วยเหลือตนเองและผู้ประสบเหตุได้ทันท่วงที รู้วิธีการดับไฟเบื้องต้น และวิธีประสานความช่วยเหลือจากหน่วยงาน เช่น หน่วยดับเพลิง โรงพยาบาล
- 3.3 จัดอบรมปฐมพยาบาลกลุ่มย่อยจำนวน 8 ครั้ง ซึ่งดำเนินการโดยทีมอาสาสมัครสาธารณสุขประจำชุมชนชวยสวนเงิน (อสส.) ที่เคยเข้ารับการอบรมความรู้เรื่องการปฐมพยาบาลเบื้องต้นจากโรงพยาบาลรามาธิบดีและที่อื่น ๆ แล้วสามารถจัดอบรมให้ความรู้และวิธีการปฐมพยาบาลที่ถูกต้องแก่คนในชุมชนต่อได้

- 3.4 การแทรกเสริมกิจกรรมเพื่อให้คนในชุมชนได้เข้าร่วม เช่น กิจกรรมการตอบคำถามชิงรางวัลเกี่ยวกับความปลอดภัย ซึ่งเป็นการวัดความรู้เบื้องต้นและเผยแพร่ความรู้ใหม่ ๆ ทางอ้อมแก่คนในชุมชน
 - 3.5 การจัดทำคู่มือความปลอดภัยของชุมชนชอยสวนเงิน เพื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในเด็กให้กับคนในชุมชน โดยเนื้อหาความรู้ในคู่มือนั้นดำเนินการเรียบเรียงโดยคณะกรรมการชุมชน มีกลุ่มเป้าหมายคือคนในชุมชน และมีแผนขยายสู่ชุมชนใกล้เคียงที่มีความสนใจ
 - 3.6 การจัดทำสื่อเรื่องความปลอดภัยในเด็กช่วงปิดเทอม โดยการจัดทำสื่อของชมรมยุวชนกู่ชีพชอยสวนเงิน เป็นการเผยแพร่ความรู้ให้กับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นนักเรียนอยู่ในโรงเรียนใกล้เคียงกับชุมชน มีเนื้อหาเกี่ยวกับความปลอดภัยและการป้องกันอุบัติเหตุ
4. บทบาทการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน ชมรมยุวชนกู่ชีพชอยสวนเงินได้ดำเนินการจัดตั้งขึ้นจากการระดมสมาชิกเด็กและเยาวชนในชุมชนชอยสวนเงิน ด้วยความมุ่งมั่นและความตั้งใจที่จะช่วยเป็นกำลังในการสร้างเสริมความปลอดภัยให้เกิดขึ้นกับตัวพวกเขาเองและก่อให้เกิดการขยายผลกระบวนการดำเนินงานไปสู่พื้นที่ใกล้เคียงหรือในสังคมโดยรวม ในรูปแบบการระดมความคิดเห็นในการสรรค์สร้างกิจกรรม / โครงการเกี่ยวกับความปลอดภัยต่าง ๆ ดังนี้
- การจัดนิทรรศการให้ความรู้ สร้างความตระหนัก เผยแพร่ประโยชน์และความสำคัญของการใช้หมวกนิรภัยสำหรับเด็ก เพื่อให้คนในชุมชนและระแวกใกล้เคียงได้รับรู้และสนใจปฏิบัติตาม
 - การประชาสัมพันธ์โครงการต่าง ๆ ผ่านเสียงตามสายของชุมชน และการเผยแพร่ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ที่จัดทำขึ้นเอง เช่น ใบปลิว แผ่นพับ ฯลฯ เพื่อให้คนในชุมชนได้รับทราบและสนใจเข้าร่วม
 - เข้าร่วมการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและระงับการเกิดอัคคีภัยภายในบ้านและบริเวณใกล้เคียง รู้วิธีการดับไฟเบื้องต้น และวิธีประสานความช่วยเหลือจากหน่วยงาน เช่น หน่วยดับเพลิง และโรงพยาบาล
 - การเข้าร่วมการอบรมปฐมพยาบาลเบื้องต้นที่ชุมชนจัดขึ้น สมาชิกได้รับความรู้เพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น
 - ประสานความร่วมมือกับวินรถจักรยานยนต์รับจ้างในการรณรงค์ให้เด็กสวมหมวกนิรภัยทุกครั้งเมื่อมีการใช้บริการโดยสารรถจักรยานยนต์
 - จัดกิจกรรมการแสดงและนิทรรศการเกี่ยวกับการรณรงค์ป้องกันอุบัติเหตุในช่วงเทศกาลปีใหม่ 2547 ของกลุ่มยุวชนกู่ชีพชอยสวนเงิน เพื่อเข้าร่วมงาน “เด็กไทยปลอดภัย มีวินัยจราจร” เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2546 ณ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี ประกอบด้วย การแสดงละครแทรกเสริมเนื้อหาความปลอดภัย เรื่องความประมาท ที่เน้นเนื้อหาสาระเกี่ยวกับผลของการขับขี่เสี่ยงอันตราย และผลของการไม่สวมหมวกนิรภัย เวทีการสัมภาษณ์สด เจ้าหน้าที่ตำรวจ พ.ต.ท. สุรียนต์ วินิตมลตรี และนักแสดงวัยรุ่น คุณตะวัน จารุจินดา ในเรื่อง “ความปลอดภัยในการเดินทาง” ดำเนินการสัมภาษณ์โดยตัวแทนชมรมยุวชนกู่ชีพชอยสวนเงิน การแสดงเต้นประกอบเพลงชุดความปลอดภัย
 - การรณรงค์เตือนภัยอุบัติเหตุจราจร ต่อต้านพฤติกรรมเมาแล้วขับ ในรูปแบบการแจกแผ่นพับรณรงค์ ใบปลิวเตือนภัย สติกเกอร์ เพื่อให้คนในชุมชนและคนทั่วไปได้ตระหนักถึงภัยของการดื่มสุราแล้วขับรถขณะมีเมามา ให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเสี่ยงอันตราย
 - เป็นแกนนำในการรณรงค์เตือนภัยในช่วงเทศกาลปีใหม่ 2547 ในรูปแบบการเดินรณรงค์ แจกเอกสารให้ความรู้เรื่องการระมัดระวังการเกิดอุบัติเหตุ การขับขี่อย่างปลอดภัย สร้างความตระหนักในเรื่องเมาไม่ขับ
 - รณรงค์ความปลอดภัยในกิจกรรมวันเด็กแห่งชาติ มีกิจกรรมการตอบปัญหาชิงรางวัลเรื่องความปลอดภัย เพื่อให้คนในชุมชนได้เข้าร่วม เช่น ซึ่งเป็นการวัดความรู้เบื้องต้นและเผยแพร่ความรู้ใหม่ ๆ แก่คนในชุมชนทางอ้อม
 - ร่วมกับผู้ใหญ่ในชุมชนจัดทำคู่มือความปลอดภัยของชุมชนชอยสวนเงิน เพื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในเด็กให้กับคนในชุมชน
 - จัดทำสื่อเรื่อง ความปลอดภัยในเด็กช่วงปิดเทอม มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับความปลอดภัยและการป้องกันอุบัติเหตุกลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนใกล้เคียงชุมชน

สรุป จากการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่า คนในชุมชนบางส่วนให้ความสนใจในวิธีการดำเนินงานของชมรม ยูวชนกู้ชีพ โดยเฉพาะกลุ่มเด็ก ๆ ที่มีความสนใจและต้องการเข้าร่วมเป็นสมาชิกชมรมฯ ทางชมรมฯ จึงมีความคิดในแผนงานต่อไปว่า จะร่วมระดมความคิดของสมาชิกชมรมฯ ในการวางแผนกิจกรรมที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ ปลูกฝังให้เด็ก ๆ มีความรับผิดชอบในงานและหน้าที่ และกระตุ้นให้ผู้ใหญ่ในชุมชนให้การสนับสนุนการดำเนินงานของบุตรหลานมากขึ้น เพราะสมาชิกชมรมยูวชนกู้ชีพขอยสวณเงิน ไม่มีความสะดวกในเรื่องของเวลาในการเข้าร่วมดำเนินการตั้งแต่ประชุมวางแผนงานจนกระทั่งการดำเนินกิจกรรม เนื่องจากต้องช่วยครอบครัวประกอบอาชีพและกิจธุระอื่น ๆ อีกทั้งสมาชิกส่วนใหญ่มีอายุน้อย ทำให้ยากต่อการควบคุมดูแล และที่สำคัญพ่อแม่ผู้ปกครองไม่สนับสนุนให้บุตรหลานเข้าร่วมกิจกรรม เพราะเห็นว่าไม่มีผลตอบแทนที่คุ้มค่า (เงินตอบแทน) มากไปกว่าการทำงานหารายได้ช่วยครอบครัว

คณะกรรมการชมรมยูวชนกู้ชีพขอยสวณเงิน ประกอบด้วย

1. นายเฉลิมชัย	ประเทืองรัตน์	ตำแหน่งประธานชมรม
2. ด.ญ.วราลักษณ์สมประสงค์		รองประธานชมรม
3. ด.ช.วัชรพล	สันติพงษ์	ฝ่ายกิจกรรม
4. ด.ช.มานัส	รสพล	กรรมการ
5. ด.ญ.วนารัตน์	รสพล	กรรมการ
6. ด.ญ.นัฐกานต์	ศึกประเสริฐ	กรรมการ
7. ด.ญ.เยาวรัตน์	สมประสงค์	กรรมการ

จำนวนสมาชิกชมรมยูวชนกู้ชีพขอยสวณเงิน มีทั้งสิ้นประมาณ 50 คน
(ข้อมูลล่าสุด ณ วันที่ 31 พฤษภาคม 2547)

การประเมินผลการดำเนินการสร้างเสริมความปลอดภัยของชุมชน

1. แกนนำและเครือข่าย

1.1 แกนนำ

- คณะกรรมการชุมชนปลอดภัย ในระยะแรกได้มีการจัดประชุมแกนนำชุมชนขอยสวณ

เงิน เพื่อจัดตั้งคณะกรรมการชุมชนปลอดภัยอย่างเป็นทางการ โดยพิจารณาจากความสนใจเกี่ยวกับความปลอดภัยในเด็ก ซึ่งโครงสร้างของคณะกรรมการชุมชนปลอดภัยส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ คนวัยหนุ่มสาวไม่มีความสนใจในเรื่องความปลอดภัยเท่าใดนัก จึงไม่ได้เข้าร่วมเป็นหนึ่งในคณะทำงานของชุมชนเท่าที่ควร ส่งผลให้การดำเนินงานเรื่องความปลอดภัยขาดแนวคิดร่วมจากคนหลากหลายกลุ่มช่วงวัย

- ผู้ประสานงาน ผู้ประสานงานชุมชนปลอดภัยขอยสวณเงิน มาจากการคัดเลือกของ

คนในชุมชน เพื่อเป็นตัวแทนในการประสานงานกับศูนย์วิจัยฯ รับแนวทาง ข้อมูลสำหรับการดำเนินงานชุมชนปลอดภัยแล้วสามารถนำกลับมาถ่ายทอดให้กับคณะกรรมการชุมชนเพื่อให้ดำเนินการต่อไปได้ ในช่วงแรกของการดำเนินงานผู้ประสานงานไม่สามารถให้ข้อมูลที่ชัดเจนกับคณะทำงาน ส่งผลให้การดำเนินงานชุมชนปลอดภัยมีความคลาดเคลื่อนจากแนวทางเดิมที่กำหนดไว้ คณะกรรมการชุมชนจึงแก้ปัญหาโดยปรับเปลี่ยนรูปแบบการประสานงานใหม่ที่ไม่เป็นการสร้างความขัดแย้งให้กับผู้ประสานงานเดิม โดยการส่งตัวแทนคณะทำงานเข้าร่วมประชุมพร้อมกับผู้ประสานงานเดิมเพื่อรับข้อมูลข่าวสาร แนวทางดำเนินงานจากศูนย์วิจัยฯ ด้วยทุกครั้ง แล้วนำข้อมูลเหล่านั้นมาชี้แจงให้คณะทำงานได้ทราบข้อมูลและแนวทางที่ชัดเจนในการดำเนินงานตามแผนอย่างถูกต้อง

- ผู้มีส่วนร่วม การดำเนินงานกิจกรรมเกี่ยวกับความปลอดภัยของชุมชนขอยสวณเงิน

จะเน้นการประกอบกิจกรรมในช่วงวันหยุดของคนในชุมชนเป็นหลัก(วันเสาร์และอาทิตย์หรือวันหยุดนักขัตฤกษ์) เนื่องจากในวันธรรมดา(จันทร์ – ศุกร์)คนในชุมชนต้องประกอบอาชีพ จึงมีความจำเป็นต้องดำเนินการในวันหยุดเพื่อสามารถชักชวนคนในชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ได้ เช่น กิจกรรมรณรงค์หมวกนิรภัยสำหรับบุตรหลาน กิจกรรมการอบรมป้องกันอัคคีภัยในชุมชน กิจกรรมการอบรมปฐมพยาบาลเบื้องต้น ฯลฯ ซึ่งจากการประเมินผลพบว่าคนในชุมชนจะเป็นผู้เข้าร่วม

กิจกรรมในขั้นตอนสุดท้าย แต่กลับไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการคิดและการเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมนั้น ๆ ตั้งแต่ต้น ทำให้การดำเนินงานเรื่องความปลอดภัยในเด็กขาดแนวทางการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน กลุ่มวัยรุ่น พ่อแม่ผู้ปกครองเป็นกลุ่มที่ให้ความสนใจค่อนข้างน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มผู้สูงอายุและเด็กที่ให้ความสนใจมากกว่า

● เครือข่าย ชุมชนมีการประสานงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐที่ดูแลรับผิดชอบ

พื้นที่ โดยเฉพาะการขอความร่วมมือจากสำนักงานเขตราชเทวีฯ เพราะทางสำนักงานเขตฯ มีนโยบายและแผนงานสนับสนุนการดำเนินการของชุมชนอยู่แล้ว จึงเป็นหนทางที่ชุมชนสามารถแสวงหาความร่วมมือและการสนับสนุนได้ เช่น การขออนุมัติสร้างจุดชะลอความเร็วรถ (ลูกระนาด) ซึ่งได้ประสานงานไปยังสำนักงานเขตราชเทวีฯ เพื่ออนุมัติการจัดสร้าง นอกจากนี้ชุมชนได้มีการสร้างเครือข่ายระหว่างชุมชนอื่น ๆ เพื่อเผยแพร่ผลการดำเนินงานด้วยเช่นกัน เช่น ชุมชนต่าง ๆ ในเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร โรงเรียนในบริเวณใกล้เคียง ฯลฯ

2. การเปลี่ยนแปลงในเรื่องความปลอดภัยสำหรับเด็ก

2.1 ด้านความรู้ ความคิด และทัศนคติ ในระยะเริ่มแรกคนในชุมชนมีมุมมองเกี่ยวกับความปลอดภัยว่าเป็นเรื่องที่ทุกคนควรให้การระมัดระวังบุตรหลานของตนอยู่แล้ว จึงให้ความสำคัญน้อยกว่าเรื่องของการสร้างรายได้ให้ครอบครัว แต่หลังจากคณะกรรมการชุมชนได้ร่วมกันดำเนินการโครงการฯ อีกทั้งกลุ่มชมรมยุวชนกุ๊กซิวขอยสวนเงินที่สมาชิกก็คือลูกหลานของคนในชุมชน ทำให้คนในชุมชนส่วนหนึ่งได้ปรับเปลี่ยนความคิด ทัศนคติในเรื่องความปลอดภัยในเด็กและให้ความร่วมมือมากขึ้น และจากการได้ร่วมกิจกรรม เช่น การอบรมปฐมพยาบาลเบื้องต้น ได้สร้างความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องในการช่วยชีวิตเด็กที่ได้รับบาดเจ็บ ส่งผลให้เกิดความเข้าใจและการปฏิบัติที่ถูกต้องมากขึ้น แต่ทว่าคนส่วนใหญ่ยังคงยึดติดกับความคิดเดิม ๆ เช่น การสร้างเสริมความปลอดภัยเป็นเรื่องที่หน่วยงานรัฐต้องเข้ามารับผิดชอบแต่เพียงฝ่ายเดียว ไม่ใช่ความรับผิดชอบของชุมชนแม้แต่น้อย ส่งผลกระทบต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของคนในชุมชน ซึ่งต้องอาศัยระยะเวลาและกลยุทธ์การปรับเปลี่ยนแนวคิด ทัศนคติให้สอดคล้องกับกระบวนการสร้างเสริมความปลอดภัยแก่เด็ก

2.2 ความตระหนัก ชุมชนมีความตระหนักเบื้องต้นในเรื่องของความปลอดภัยของเด็กมาก่อนที่จะเข้าร่วมโครงการชุมชนปลอดภัย เนื่องจากเด็กในชุมชนได้รับอุบัติเหตุจากการจราจรภายในชุมชนที่มีความแออัดด้านการสัญจรและภายนอกชุมชนที่มีการจราจรคับคั่ง แต่ก็ยังไม่ใช้ความตระหนักที่ต้องการการเปลี่ยนแปลงไปในแนวทางที่ดีขึ้นอย่างแท้จริง ซึ่งภายหลังการเข้าร่วมโครงการชุมชนปลอดภัย ชุมชนจึงได้ระดมความคิดเพื่อแก้ไขสถานการณ์ดังกล่าวทำให้ทราบถึงแนวทางการดำเนินการแก้ไข และเกิดความตระหนักในเรื่องของความปลอดภัยในเด็กมากขึ้น ส่วนความตระหนักในเรื่องความปลอดภัยด้านอื่น ๆ ยังมีให้เห็นน้อย เช่น จมน้ำ บาดเจ็บจากผลิตภัณฑ์อันตราย อันตรายจากไฟฟ้า ฯลฯ

2.3 การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม คนในชุมชนมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมความปลอดภัยบางส่วนที่เห็นได้ชัดเจนหลังจากเข้าร่วมโครงการชุมชนปลอดภัย คือ การสวมหมวกนิรภัยให้กับเด็กในชุมชน โดยนำหมวกนิรภัยสำหรับเด็กที่ได้รับแจกจากศูนย์วิจัยฯ มอบไว้ประจำวินรถจักรยานยนต์รับจ้างประจำชุมชน และขอความร่วมมือจากผู้ขับขี่ให้เด็กได้สวมหมวกนิรภัยทุกครั้งโดยสารไปโรงเรียน และขอความร่วมมือให้ผู้ขับขี่รถทุกชนิดในชุมชนลดความเร็วเพื่อความปลอดภัยของเด็ก

2.5 การปรับเปลี่ยนสิ่งแวดล้อม มีการเดินสำรวจจุดอันตรายในชุมชนแล้วดำเนินการแก้ไข / ปรับเปลี่ยนจุดอันตรายนั้น ๆ เช่น การทำป้ายเตือนภัยตามจุดทางแยกต่าง ๆ ในชุมชนที่มีการเกิดอุบัติเหตุรถจักรยานยนต์บ่อยครั้ง การสร้างจุดชะลอความเร็วรถ(ลูกระนาด) เป็นจำนวน 1 จุด เพื่อชะลอความเร็วของรถที่สัญจรเข้า-ออกในชุมชน (ได้รับความร่วมมือจากสำนักงานเขตราชเทวีฯ)

2.6 กฎเกณฑ์ ข้อบังคับ ระบบการเฝ้าระวัง และการจัดเก็บข้อมูล ชุมชนได้สร้างกฎเกณฑ์การขับซึลดความเร็วในชุมชน แต่ไม่ใช่กฎที่ใช้สำหรับผู้ฝ่าฝืน และยังไม่มียุทธศาสตร์การเก็บข้อมูลการบาดเจ็บในเด็กที่ชัดเจน ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องวางแผนดำเนินการโดยเร็วที่สุด เพราะข้อมูลที่ได้นั้นมีความจำเป็นและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อแผนงานการสร้างเสริมความปลอดภัยแก่เด็กในชุมชน โดยเฉพาะในช่วงเทศกาลต่าง ๆ ที่มักจะเป็นช่วงที่มีการเกิดอุบัติเหตุบ่อยครั้งเช่น เทศกาลปีใหม่ สงกรานต์ ฯลฯ

3. เกิดกลยุทธ์และแนววิธีปฏิบัติที่สอดคล้องกับสถานการณ์ชุมชน มีการจัดประชุมเพื่อระดมความคิดในการแก้ไขปัญหาความไม่ปลอดภัยของเด็กในชุมชน กำหนดรูปแบบการดำเนินงานที่ค่อนข้างชัดเจน เช่น การจัดตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบ มีการแบ่งหน้าที่ฝ่ายงานต่าง ๆ แต่เมื่อการดำเนินงานผ่านไปได้สักระยะ คณะทำงานประสบปัญหาในเรื่องของความไม่ชัดเจนของการประสานงาน ทำให้การดำเนินงานไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และแนวทางที่ตั้งไว้ จึงได้มีการปรับเปลี่ยนระบบการประสานงานเพื่อเกิดแนวทางการดำเนินงานโครงการที่ชัดเจนขึ้น โดยสนับสนุนให้ชมรมยุวชนกู้ชีพชอยสวนเงินเข้ามามีส่วนร่วมขับเคลื่อนงานมากขึ้น เพราะการดำเนินงานของคณะทำงานผู้ใหญ่ในชุมชนประสบปัญหาความขัดแย้งในแนวคิด โดยเฉพาะความขัดแย้งส่วนบุคคล

ปัญหา / อุปสรรค

1. ด้านบุคคล

- 1.1 ความขัดแย้งส่วนบุคคล โครงสร้างการบริหารงานของชุมชนปลอดภัยชอยสวนเงิน ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการอย่างเป็นทางการ พร้อมทั้งการแบ่งหน้าที่อย่างชัดเจนในเบื้องต้น แต่เนื่องจากการทำงานของบุคคลบางส่วนมีความขัดแย้ง ซึ่งเป็นความขัดแย้งในเรื่องส่วนบุคคลที่มีมาแต่เดิมของสมาชิกกลุ่มทำงานของชุมชน ทั้งความคิดเห็นไม่ตรงกัน ขาดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการแก้ปัญหา การประสานงานไม่ชัดเจน แต่สถานการณ์เช่นนี้พอที่จะสามารถควบคุมได้โดยกระบวนการธรรมชาติของความสัมพันธ์ระหว่างคนกลุ่มใหญ่ และเพื่อให้มีความสอดคล้องกับแนวทางของโครงการฯ ศูนย์วิจัยฯ จึงพยายามทำความเข้าใจกับสาเหตุปัญหา วางตัวเป็นกลางไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งด้วยเหตุผลว่า ชุมชนจะมีกระบวนการในการจัดการกับปัญหาของชุมชนอยู่ แล้วโดยที่หน่วยงานภายนอกไม่ควรเข้าไปก้าวกายหรือกำหนดกรอบการแก้ปัญหาใด ๆ ทั้งสิ้น แต่จะมีบทบาทเป็นที่ปรึกษาอย่างเป็นทางการมากที่สุด จากนั้นจึงค้นหาเทคนิค แนวทางลดความรุนแรงในสถานการณ์ความขัดแย้งนั้น ๆ ซึ่งจะใช้แนวทางกระบวนการกลุ่มเอื้ออำนวยให้เกิดการเผชิญหน้า การเจรจาแลกเปลี่ยน การต่อรองกัน ทั้งสองฝ่ายที่ขัดแย้ง เช่น การจัดประชุมวางแผนงานหาข้อสรุป ซึ่งทุกครั้งที่มีการประชุมจะต้องให้ฝ่ายที่มีความขัดแย้งกันอยู่ได้รับรู้ในทุกขั้นตอนและพยายามให้เกิดการยอมรับในมติส่วนใหญ่แล้วนำไปผลักดันให้เกิดผลสำเร็จของงาน
- 1.2 ความไม่เข้าใจของผู้ประสานงาน ในช่วงแรกของการดำเนินงานโครงการชุมชนปลอดภัย ผู้ประสานงานได้ประสานงานคลาดเคลื่อนจากนโยบายและแนวทางการดำเนินงานที่ได้รับจากศูนย์วิจัยฯ ทำให้ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างชัดเจนตรงตามเป้าหมาย ชุมชนจึงได้มีการประชุมปรับเปลี่ยนผู้ประสานงานใหม่เพื่อความชัดเจนและถูกต้องตามแนวทางของโครงการฯ ซึ่งได้สร้างความไม่พอใจให้กับผู้ประสานงานเดิมเป็นอย่างมาก เพราะคิดว่ากลุ่มคณะทำงานไม่ให้โอกาสตนในการพิสูจน์ความสามารถ แต่ท้ายสุดผู้ประสานงานเดิมก็ต้องยอมรับในมติความคิดเห็นส่วนใหญ่ของคณะกรรมการ
- 1.3 ความเคยชินกับการได้รับมากกว่าการลงมือปฏิบัติเอง ชุมชนชอยสวนเงินได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานและองค์กรเพื่อพัฒนาศักยภาพชุมชนในด้านต่าง ๆ มาโดยตลอด ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการให้งบประมาณลงมาและเข้ามาดำเนินการให้กับชุมชนอย่างเดียว คนในชุมชนขาดการมีส่วนร่วมในด้านการเสนอความคิด และไม่มีการติดตามประเมินผลโดยชุมชนเอง และเมื่อโครงการชุมชนปลอดภัยเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในหลาย ๆ โครงการในชุมชน คนส่วนใหญ่จึงคิดว่าโครงการชุมชนปลอดภัยจะมีเจ้าหน้าที่ลงมาจัดการให้ทุกขั้นตอนเหมือนกับโครงการต่าง ๆ ที่ผ่านมา ทำให้การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนค่อนข้างมีน้อย
- 1.4 ความรู้และความเข้าใจในการดำเนินงาน คณะกรรมการชุมชนปลอดภัยบางคนมีมุมมองการดำเนินงานโครงการฯ ว่าเป็นเรื่องของการทำงานเชิงวิชาการ ทำให้รู้สึกว่าเป็นงานที่ยาก และคิดว่าตนเองขาดความรู้ ไม่มีความสามารถพอที่จะดำเนินการได้ กระบวนการมีส่วนร่วมจึงขาดความต่อเนื่อง
- 1.5 การจัดสรรเวลาของคณะทำงาน คณะกรรมการชุมชนปลอดภัยยังไม่ค่อยมีการจัดสรรเรื่องของเวลาอย่างชัดเจน เช่น การจัดวาระประชุมเพื่อประเมินสถานการณ์ การจัดเวลาให้เหมาะสมกับการดำเนินการกิจกรรม

เนื่องจากคนในชุมชนและคณะกรรมการยังมีการประสานงานไม่เพียงพอ ไม่มีการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง
ติดภารกิจส่วนตัว ฯลฯ

2. ด้านทรัพยากร

- 2.1 การจัดสรรงบประมาณ ชุมชนมีระบบการบริหารงบประมาณโดยมีผู้แทนสำหรับ การเบิก - จ่ายเงินสด ซึ่งเงิน
มาจากการถอนจากบัญชีชุมชนปลอดภัยออกมาส่วหนึ่งเพื่อความสะดวกในการใช้จ่ายการดำเนินงานกิจกรรม
แต่งบประมาณถูกนำมาใช้ผิดวัตถุประสงค์ของโครงการในบางกิจกรรม เนื่องจากขาดการประสานงานข้อมูล
เกี่ยวกับระเบียบการบริหารจัดการงบประมาณที่ถูกต้อง จึงทำให้การใช้งบประมาณผิดจากแนวทางที่ตั้งไว้เดิม
- 2.2 การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน ชุมชนยังให้ความสำคัญกับทรัพยากรที่มีอยู่ค่อนข้างน้อย และ
การจัดกิจกรรมในแต่ละครั้งจะใช้งบประมาณจากโครงการชุมชนปลอดภัยเป็นส่วนใหญ่ ทำให้แนวทางการใช้
ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนขาดการบริหารจัดการที่ชัดเจน

3. ด้านการบริหารงาน

- 3.1 การประสานงานในชุมชน การมีส่วนร่วมดำเนินการกิจกรรมระหว่างคณะกรรมการชุมชนกับคนในชุมชนมี
ค่อนข้างน้อย และส่วนใหญ่ทางคณะกรรมการเป็นผู้วางแผนงานและดำเนินการเองทั้งหมด อีกทั้งคนในชุมชนยัง
ไม่เห็นความสำคัญของกระบวนการสร้างเสริมความปลอดภัยเท่าใดนัก ซึ่งเป็นการยากที่จะสร้างความเข้มแข็งจาก
ฐานรากของชุมชน ต้องอาศัยระยะเวลาในการดำเนินงานค่อนข้างมาก
- 3.2 การประสานหน่วยงานภายนอก ชุมชนจะส่งตัวแทนจากแกนนำของชุมชนเพื่อประสานกับหน่วยงานและ
องค์กรภายนอกในการเข้าร่วมกิจกรรมความปลอดภัยในหลาย ๆ ครั้ง แต่ไม่ค่อยได้รับความสนใจจากหน่วยงาน
เท่าใดนัก
- 3.3 การมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการที่เป็นแกนนำหลัก ยังขาดความร่วมมือ
ในทุกฝ่ายงานของโครงสร้างคณะกรรมการ แม้จะมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ แต่ในทางปฏิบัติกลับไม่เป็นไป
ตามแนวทางที่ตั้งไว้ ทำให้การมีส่วนร่วมไม่เกิดขึ้นอย่างแท้จริง ส่วนการเข้าร่วมกิจกรรมของคนในชุมชนที่ได้
ดำเนินการไปแล้วนั้น ได้รับความสนใจระดับหนึ่ง แต่ยังขาดการมีส่วนร่วมในการเสนอแนะ วางแผนงานกิจกรรม
และขาดการติดตามผลการดำเนินงาน เพื่อร่วมกันวิเคราะห์หาแนวทางการดำเนินงานในกิจกรรมต่อไป

ข้อเสนอแนะต่อชุมชน

จากการเข้าร่วมกิจกรรมหลังจากที่โครงการชุมชนปลอดภัยได้เริ่มดำเนินการไปได้ระยะเวลานานหนึ่ง คนในชุมชนให้ความ
สนใจในช่วงแรกของโครงการฯ แต่การเผยแพร่และการประสานงานในชุมชนยังไม่ดีเท่าที่ควร อาจเป็นเพราะว่าการ
ประชาสัมพันธ์ภายในชุมชนมีน้อยเกินไป การประสานงานของคณะกรรมการชุมชนขาดประสิทธิภาพ การมีส่วนร่วมของคน
ในชุมชนจึงมีน้อย ดังนั้นการประสานงานและการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์จะต้องมีการปรับเปลี่ยนวิธีเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วม
ของคนในชุมชนให้มากขึ้น

แผนงานต่อไป

1. แผนการดำเนินงานของชุมชน ที่มุ่งเน้นการสร้างเครือข่ายการทำงานที่กว้างขึ้น และเน้นการขับเคลื่อนกิจกรรม
เสริมสร้างความปลอดภัยในเด็กที่เข้มข้นกว่าเดิม

ชุมชนซอยสุเหร่า (เพชรบุรี 7) แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร

โครงสร้างชุมชน

1. ข้อมูลทั่วไป

ชุมชนตั้งอยู่บริเวณซอยเพชรบุรี 7 ถ.เพชรบุรี แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร เดิมเป็นชุมชนขนาดใหญ่
ส่วนใหญ่มีที่ดินเป็นของตนเอง ต่อมาได้มีการขายที่ดิน เนื่องจากการเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ มีการสร้างอ

พาร์ทเมนต์ ตึกแถว บ้านเช่า ทำให้ชุมชนมีขนาดเล็กลง กลายเป็นชุมชนขนาดกลางมีพื้นที่ประมาณ 3 ไร่ สภาพบ้านเรือนส่วนใหญ่เป็นไม้สองชั้นตั้งอยู่อย่างหนาแน่น บางบริเวณมีความแออัด ทางเดินภายในชุมชนเป็นคอนกรีต มีมิเตอร์ไฟฟ้าและน้ำประปาเป็นของตนเอง การเคลื่อนย้ายในชุมชนค่อนข้างน้อยเพราะผู้อยู่อาศัยเป็นคนดั้งเดิม มีเพียงส่วนน้อยที่เช่าอยู่ในลักษณะเช่าที่พักอาศัย บ้านหรือคอนโดมิเนียม การอาศัยอยู่กันแบบพี่น้อง มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ช่วยกันสอดส่องดูแล โดยมีสถานีตำรวจนครบาลพญาไท อปพร. และตำรวจบ้าน ช่วยดูแลความปลอดภัยในชุมชน จำนวนประชากรประมาณ 850 คน เป็นหญิงมากกว่าชาย จำนวนผู้ใหญ่ ประมาณ 650 คน และจำนวนเด็กประมาณ 200 คน จำนวนครัวเรือนประมาณ 200 ครัวเรือน ในครอบครัวจะมีบุตร 1 – 3 คนแล้วแต่ฐานะทางเศรษฐกิจ การศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับมัธยม ปวส. ปริญญาตรี และปริญญาโท ประชากรนับถือศาสนาอิสลามเป็นส่วนใหญ่ รองลงมาคือศาสนาพุทธ อาชีพหลักของชุมชน คือ รับจ้าง รองลงมา คือ ค้าขาย (ส่วนใหญ่ค้าขายอาหาร)และประกอบอาชีพ ขับรถแท็กซี่ รับราชการ ทำงานบริษัทเอกชน ฯลฯ

2. กลุ่มจัดตั้งที่ดำเนินการในชุมชน

- คณะกรรมการชุมชน ประกอบด้วยประธาน 1 คน และกรรมการ 9 คน (มีวาระ 2 ปี) จัดประชุมแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบเดือนละ 1 ครั้ง คือทุกวันศุกร์ที่ 3 ของเดือน การทำงานในชุมชนเป็นความร่วมมือระหว่างบ้าน โรงเรียน มัสยิด การประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่าง ๆ ให้คนในชุมชนรับทราบมีอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมและกำหนดกิจกรรมของชุมชน

โครงสร้างคณะกรรมการชุมชน		ประกอบด้วย
1.นายจิรพนธ์	พุลพานิชย์	ตำแหน่งประธานชุมชน
2.นายเสลีฮีม	มันคง	รองประธานชุมชน
3.นายทวีศักดิ์	สะและวงศ์	รองประธานชุมชน
4.นายอนุรักษ์	แป๊ะสมัน	กรรมการ
5.นายบุญชัย	สมันวอ	กรรมการ
6.นายชัชวาล	แดงบุหงา	กรรมการ
7.น.ส.เดือนเพ็ญ	ชินภักดี	กรรมการ
8.นางอัจฉรา	สมันวอ	กรรมการ
9.นางพิมพ์พา	แดงเรือง	กรรมการ
10.นายวัฒนา	อร่ามศรี	กรรมการ

- กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำชุมชน (อสม.) ให้บริการแก่ชุมชน มีกิจกรรมด้านสุขภาพอนามัย ปฏิบัติงานที่ศูนย์สุขภาพชุมชน โดยให้บริการวันจันทร์ – ศุกร์ เวลา

08.30 – 11.00 น. และปฏิบัติภายใต้การกำกับดูแลของศูนย์บริการสาธารณสุข 2 (ราชปรารภ) ประกอบด้วยสมาชิก

1.นางสุไลคอ	เจ๊ะยอเด	ตำแหน่งประธาน
2.นางพิมพ์พา	แดงเรือง	กรรมการ
3.นางรัตนา	นุราบาย	กรรมการ
4.นางอรพรรณ	บุหงาแดง	กรรมการ

- ชมรมมุสลิมพญาไท ประกอบด้วยสมาชิก

1.นายอาทิตย์	แป๊ะสมัน	ตำแหน่งประธาน
2.นายศุภชัย	บุหงาแดง	รองประธาน
3.นายมานิตย์	รมลี	เหรัญญิก

- กลุ่มออมทรัพย์ชุมชนซอยเพชรบุรี 7 ประกอบด้วยสมาชิก

1.นายสุรศักดิ์	มังบุญมอบ	ตำแหน่งประธาน
2.นายวิเชียร	โชติศิริ	กรรมการ

- ชุมชนมีความเข้มแข็ง ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และมีการนับถืออาวุโส นอกจากนี้ผู้นำชุมชนยังมีการประสานงานและได้ร่วมกิจกรรมกับทางราชการเป็นประจำ เช่น ร่วมกับกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักงานเขตราชเทวี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตราชเทวี ฯลฯ ซึ่งการที่ตัวแทนของหน่วยงานราชการในเขตพื้นที่รับผิดชอบของหน่วยงานนั้นเข้ามาดำเนินการกิจกรรม / โครงการต่าง ๆ บ่อยครั้ง ทำให้ชุมชนมีประสบการณ์ และหนทางในการริเริ่มทำสิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ
- ชุมชนตั้งอยู่ในเขตเมือง สามารถทำการติดต่อ ประสานงาน แสวงหาทรัพยากรสำหรับดำเนินการได้โดยสะดวก

2. จุดอ่อน

- แม้ว่าการดำเนินงานของคณะกรรมการชุมชนจะเน้นการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม แต่การแบ่งหน้าที่บริหารงานตามโครงสร้างเพื่อรับผิดชอบและติดตามผลความคืบหน้าเฉพาะเรื่องยังขาดความชัดเจน ทำให้ค่อนข้างล่าช้ากว่าแผนงานที่กำหนดไว้บ้างเป็นบางครั้ง
- การบริหารงานด้านระบบบัญชียังขาดความชัดเจน เนื่องจากผู้ประสานงานเป็นผู้ถืองบประมาณไว้ ทำให้การใช้จ่ายขาดระบบเบิก - จ่ายที่ชัดเจน เกิดเป็นปัญหาการติดตามผลการใช้จ่ายงบประมาณในภายหลัง
- พื้นที่ของชุมชนมีจำกัด ผนวกกับชุมชนมีโครงการที่ลงมาดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานภาครัฐที่ให้การสนับสนุนชุมชนหลายต่อหลายโครงการ จึงทำให้การดำเนินกิจกรรมชุมชนปลอดภัยต้องมีการวางแผนในการใช้พื้นที่ที่มีอยู่จำกัด ซึ่งทำให้เกิดความแออัดหากมีคนในชุมชนมาเข้าร่วมจำนวนมาก ต่างจากชุมชนอื่นที่มีบริเวณพื้นที่ในการดำเนินกิจกรรมมากกว่า

3. โอกาส

- การพัฒนาทางด้านทรัพยากรผู้นำทางธรรมชาติ โดยเฉพาะผู้ประสานงานชุมชนและผู้ที่เป็นกำลังหลักในการดำเนินงานของชุมชน เช่น กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำชุมชน (ออสส.) กลุ่มเยาวชนที่สนใจการทำงานเพื่อชุมชน เพราะแกนนำเหล่านี้มีความสามารถและมีความคิดในการทำงานเพื่อชุมชนเป็นพื้นฐานอยู่ก่อนและมีความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติเช่นนี้ต่อไปด้วยความเต็มใจ จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่ต้องให้การสนับสนุนในด้านการพัฒนาองค์ความรู้ของบุคคล เช่น ความรู้ในด้านบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด ความรู้ทางด้านวิธีการปฐมพยาบาลผู้ที่ได้รับบาดเจ็บโดยเฉพาะเด็ก ฯลฯ อีกทั้งการพัฒนาและสนับสนุนกลุ่มแกนนำที่เป็นคณะกรรมการชุมชนที่ทุ่มเททำงานเพื่อชุมชนมาโดยตลอด ทำให้เกิดกำลังใจ กำลังใจ และความตั้งใจจริงต่อการพัฒนาชุมชนต่อไป
- ความร่วมมือ ร่วมใจ สามัคคี รักใคร่กลมเกลียวของคนในชุมชนนั้น เป็นผลดีต่อการขยายผลโครงการ / กิจกรรมที่ต้องการความยั่งยืน เพราะความยั่งยืนของการดำเนินงานนั้น มิได้เกิดขึ้นโดยองค์กร หรือหน่วยงานใด ๆ หรือเกิดจากคนเพียงไม่กี่คนเท่านั้น แต่ต้องเกิดจากคนส่วนใหญ่ของชุมชน / สังคมที่ต้องการให้เกิดการพัฒนาโดยชุมชนและเพื่อชุมชน
- จากการที่ชุมชนมักได้รับการพิจารณาจากหน่วยงานราชการสำคัญ ๆ เช่น กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักงานเขตราชเทวีฯ โรงพยาบาลรามาธิบดี ฯลฯ ในด้านการรับนโยบาย แผนงาน โครงการ / กิจกรรม ลงมาปฏิบัติในชุมชนอยู่เสมอ ทำให้ชุมชนมีโอกาสในการพัฒนาศักยภาพโดยรวม เช่น ศักยภาพทางความคิด การวิเคราะห์ ความก้าวหน้าทางกระบวนการชุมชน เครือข่ายร่วมในการดำเนินงานชุมชนปลอดภัย ฯลฯ
- ชุมชนสามารถขยายการดำเนินงานสู่ชุมชนอื่น ๆ ได้ทั้งในระแวกใกล้เคียงหรือที่ห่างไกลออกไปโดยเฉพาะชุมชนที่นับถือศาสนาอิสลามเหมือนกัน เพราะชุมชนเหล่านี้จะมีการพบปะ รวมตัวและประกอบกิจกรรมร่วมกันเป็นประจำ และมีความสะดวกในหลาย ๆ ด้าน เช่น การติดต่อสื่อสารระหว่างชุมชนกับภายนอก การระดมทรัพยากรสู่กระบวนการดำเนินงาน ฯลฯ

4. อุปสรรค

- ถึงแม้ว่าคนส่วนใหญ่ในชุมชนจะให้ความร่วมมือในการดำเนินงานเป็นอย่างดี แต่ด้วยภาระหน้าที่งานประจำของแต่ละคนได้กลายเป็นข้อจำกัดที่ทำให้ไม่มีเวลาสำหรับความร่วมมือกันในชุมชนอย่างพร้อมเพรียง บางครั้งทำให้ขาดความต่อเนื่องในการดำเนินงานโครงการ / กิจกรรมด้วย

- การประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ต้องคำนึงถึงข้อจำกัดทางศาสนาเป็นสำคัญ พิธีกรรมทางศาสนา เช่น การถือศีลอด อาจกระทบต่อการดำเนินการชุมชนปลอดภัยได้ เพราะในช่วงเวลาที่มีการถือศีลอด ชุมชนจะงดกิจกรรมทุกชนิด แต่จะสามารถประชุมปรึกษาหารือกันได้ อีกทั้งมีข้อปฏิบัติที่เข้มงวดแก่ผู้ปฏิบัติ เช่น ความเท่าเทียมกันระหว่างเพศที่เอื้อให้ผู้ชายมีบทบาทมากกว่าผู้หญิง ทำให้ผู้หญิงไม่สามารถแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ได้อย่างเต็มที่ แม้กิจกรรมการรณรงค์ป้องกันอุบัติเหตุในช่วงเทศกาลสงกรานต์ก็อาจจัดให้มีได้ เนื่องจากขัดต่อวิถีปฏิบัติและกฎระเบียบของคณะกรรมการมัสยิดของศาสนาอิสลามที่ไม่เคยมีประเพณีสงกรานต์มาก่อน
- พ่อแม่ ผู้ปกครองบางท่านมีความคิดเห็นว่าการทำกิจกรรมร่วมกันของเด็ก ๆ มีข้อเสียทำให้มีเวลาประกอบกิจสำคัญอื่น ๆ น้อยลง จึงไม่ให้การสนับสนุนการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนเท่าที่ควร

สถานการณ์ความปลอดภัยที่สำคัญและแนวคิดของชุมชน

ในระยะเริ่มแรก ชุมชนให้ความเห็นว่า ปัญหาการเกิดอุบัติเหตุของเด็กในชุมชนไม่ใช่ปัญหาสำคัญและไม่ได้เกิดบ่อยครั้ง จนกลายเป็นปัญหาใหญ่ แต่ในที่สุดชุมชนก็เห็นว่า การป้องกันไว้ย่อมดีกว่าการแก้ไขที่ปลายเหตุ และมีความยินดีที่จะเข้าร่วมโครงการที่ก่อให้เกิดประโยชน์ในระยะยาว ดังนั้นชุมชนจึงเริ่มระดมความคิดเห็นค้นหาความปลอดภัยในชุมชน ซึ่งได้ข้อสรุปว่า

- ถนนสัญจรในชุมชนค่อนข้างแคบ มีรถเข้า – ออกตลอดเวลา โดยเฉพาะช่วงเวลาเช้าและเย็นซึ่งเป็นเวลาที่เด็ก ๆ ในชุมชนไป – กลับโรงเรียน อีกทั้งยังเป็นเส้นทางเดียวที่ใช้ประโยชน์ทั้งการสัญจรของยานพาหนะ เป็นที่สำหรับตั้งร้านค้าขาย และเป็นทางสำหรับคนเดิน ซึ่งเวลาที่คนเดินก็มักจะต้องคอยหลบหลีกรถ โดยเฉพาะเด็กเล็ก ๆ ที่ไม่สามารถดูแลความปลอดภัยให้ตนเองได้ดีเท่าผู้ใหญ่ มีความเสี่ยงสูงต่อการเกิดอุบัติเหตุรถเฉี่ยวชน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการป้องกัน แก้ไขสภาพการณ์ในรายละเอียดข้างต้นดังกล่าว
- ในชุมชนจะมีวินรถจักรยานยนต์รับจ้างที่คนในชุมชนใช้บริการเป็นประจำ รวมไปถึงการรับ – ส่งเด็ก ๆ ไปโรงเรียนหรือที่อื่น ๆ ซึ่งเด็กที่ซ้อนท้ายรถจักรยานยนต์ไม่มีอุปกรณ์ใด ๆ ที่สามารถปกป้องชีวิตของพวกเขาได้เลย ในขณะที่ผู้ขับขี่มีหมวกนิรภัยในการป้องกันการบาดเจ็บที่ศีรษะในกรณีที่เกิดอุบัติเหตุ ชุมชนจึงมีความคิดว่าจะมีวิธีการปกป้องและป้องกันชีวิตบุตรหลานของพวกเขาจากอุบัติเหตุให้ได้มากที่สุด โดยเฉพาะเรื่องการรณรงค์หมวกนิรภัยสำหรับเด็กที่ทางศูนย์วิจัยฯ กำลังดำเนินการเผยแพร่อยู่ในขณะนี้
- การป้องกันอุบัติเหตุจากไฟฟ้า ชุมชนให้ความสำคัญกับการป้องกันความสูญเสียที่อาจเกิดขึ้นได้ทุกขณะ เนื่องจากสภาพบ้านเรือนที่ตั้งอยู่ค่อนข้างหนาแน่น ประกอบกับทางเดินบริเวณทางเข้าบ้านแคบมาก เป็นปัจจัยเสริมต่อการเกิดภัยจากไฟฟ้าขึ้น ดังนั้นวิธีที่ดีที่สุดก็คือการป้องกันสายแต่ต้น ซึ่งได้วางแผนไว้ว่าจะมีการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับอันตรายจากไฟฟ้า วิธีการป้องกัน และการช่วยเหลือผู้ที่ได้รับบาดเจ็บอย่างถูกวิธี
- ความปลอดภัยด้านอื่น ๆ เช่น พฤติกรรมปล่อยปละละเลยบุตรหลานให้อยู่ตามลำพังสิ่งแวดลอมเสี่ยง ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ทารก ของเล่นเด็ก ฯลฯ

และจากการระดมความคิดเห็นจากหลาย ๆ ฝ่ายในชุมชนถึงประโยชน์และเป้าหมาย จึงตัดสินใจเข้าร่วมโครงการชุมชนปลอดภัยด้วยความต้องการที่จะให้เด็กในชุมชนมีชีวิตอยู่บนความปลอดภัย จากความร่วมมือร่วมใจของผู้ใหญ่ในชุมชน ซึ่งกิจกรรมที่ชุมชนวางแผนดำเนินการในระยะเริ่มแรก คือ

- รถฉุกเฉินประจำชุมชน เพื่อช่วยเหลือผู้ได้รับบาดเจ็บยามฉุกเฉินและเคลื่อนย้ายศพผู้ตายมาประกอบพิธีทางศาสนา ซึ่งชุมชนมีความคิดเห็นว่าการดำเนินการโครงการชุมชนปลอดภัยนั้นจำเป็นต้องจัดให้มีการฝึกอบรมวิธีปฐมพยาบาลอาสาสมัครเจ้าหน้าที่ซึ่งสามารถนำไปปฏิบัติจริงบนรถฉุกเฉินได้ นอกจากนี้ยังเน้นความสำคัญเกี่ยวกับ การอบรมให้ความรู้เรื่องการป้องกันโรคติดต่อสำหรับผู้ทำการช่วยเหลือผู้ป่วยอีกด้วย
- กิจกรรมทัศนศึกษา เป็นการทัศนศึกษานอกสถานที่โดยใช้งบประมาณจากภาครัฐในการบริหารจัดการ ซึ่งมีชื่อกิจกรรมว่า “เยาวชนเข้าใจด้านภัยยาเสพติด” โดยประสานกับศูนย์วิจัยฯ ในด้านความรู้เกี่ยวกับการสร้างเสริมความปลอดภัยให้กับเด็กและเยาวชนในชุมชน

- กีฬาชุมชน ซึ่งจะแพร่ความรู้ด้านความปลอดภัยกับการจัดกีฬาของชุมชนที่มีอยู่เป็นประจำ เพื่อขยายเครือข่ายเข้าร่วมจากคนในชุมชน

กระบวนการบริหารงานชุมชนปลอดภัย

1. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานระยะแรก การมีส่วนร่วมในด้านการดำเนินงานความปลอดภัยนั้น เริ่มจากศูนย์วิจัยฯ เข้าศึกษาพื้นที่ชุมชน โดยความร่วมมือจากตัวแทนคณะกรรมการชุมชนและอาสาสมัครสาธารณสุขประจำชุมชน (ออสส.) ได้มีโอกาสพูดคุยกับแกนนำและประชาชนบางส่วนเกี่ยวกับสภาพการณ์ทั่วไปของชุมชน และชี้แจงรายละเอียดสำคัญของโครงการชุมชนปลอดภัย พบว่าแกนนำชุมชนมีความสนใจสานแนวทางการดำเนินงานร่วมกับศูนย์วิจัยฯ พร้อมทั้งสนับสนุนให้คนในชุมชนที่สนใจ ได้เข้าร่วมงานเปิดตัวโครงการเด็กไทยปลอดภัย เมื่อวันที่ 6 กรกฎาคม 2546 ณ โรงพยาบาลรามาริบัติ ในกิจกรรมต่าง ๆ เช่น อาสาสมัครสาธารณสุขประจำชุมชน (ออสส.) เข้าร่วมการอบรมปฐมพยาบาล สนับสนุนเด็กเข้าร่วมค่ายเรียนรู้ความปลอดภัย และได้ศึกษารูปแบบวิธีการสร้างความปลอดภัยให้เกิดขึ้นตั้งแต่ที่อยู่อาศัยไปจนถึงชุมชน หลังจากการเข้าร่วมงานเปิดตัวโครงการเด็กไทยปลอดภัยแล้วนั้น แกนนำและคณะกรรมการชุมชนได้จัดประชุมปรึกษาหารือวางแผนการดำเนินงานสร้างความปลอดภัยให้เกิดขึ้นในชุมชน โดยระดมการมีส่วนร่วมจากกลุ่มคณะกรรมการชุมชน แกนนำทางธรรมชาติ ตัวแทนกลุ่ม ออสส. และผู้ที่สนใจเข้าร่วมเพื่อหาแนวทางที่เหมาะสม
2. จัดตั้งคณะกรรมการชุมชนปลอดภัย โดยการคัดเลือกบุคคลจากหลากหลายสาขาอาชีพในชุมชน สมาชิกส่วนใหญ่มาจากคณะกรรมการชุมชนซอยสุเหร่า ส่วนคนอื่น ๆ จะมีบทบาทการทำงานร่วม เพียงแต่ไม่มีตำแหน่งงานหลักเท่านั้น เช่น แม่บ้าน เยาวชน ผู้อาวุโส ฯลฯ คณะทำงานชุมชนปลอดภัยชุดนี้มีความรู้ ความสามารถหลากหลาย เป็นที่รู้จักและเชื่อถือของคนในชุมชน อีกทั้งสามารถระดมการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการดำเนินงานโครงการ / กิจกรรมต่าง ๆ โดยมีการจัดประชุมหาแนวทางร่วมกันในการดูแลความปลอดภัยในชุมชน มีการจัดกิจกรรมของชุมชนอย่างต่อเนื่อง เน้นในเรื่องของความปลอดภัยในเด็กและการอยู่ร่วมกันแบบครอบครัวที่สมบูรณ์

<u>โครงสร้างคณะกรรมการชุมชนปลอดภัย</u>		ประกอบด้วย
1.นายอนุรักษ์	พุลพาณิชย์	ตำแหน่งประธานกรรมการ
2.นายจิรพันธ์	พุลพาณิชย์	กรรมการ
3.นายอาทิตย์	แป๊ะสมัน	กรรมการ
4.นางสุทธิรา	หวังเจริญ	กรรมการ
5.น.ส.วลัยพร	ปู่อยู่	กรรมการ
6.น.ส.วรรณทิพย์	กีมา	กรรมการ
7.นายนที	ชำอินทร์	กรรมการ
8.ด.ช.ศุภกาญจน์	บุหงาแดง	กรรมการ
9.ด.ช.สมมาศ	หมื่นสัน	กรรมการ
10.ด.ช.อดุลกิจ	มังบุญมอบ	กรรมการ
11.นายศุภชัย	บุหงาแดง	ผู้ประสานงาน

3. การค้นหาผู้ประสานงานหลัก ศูนย์วิจัยฯ ได้ชี้แจงรายละเอียดในวิธีการดำเนินงานโครงการชุมชนปลอดภัยให้แก่คณะกรรมการและคนในชุมชนได้รับทราบ รวมถึงการค้นหาผู้ประสานงานหลักที่มีหน้าที่ประสานงานด้านข้อมูล ข่าวสาร การขับเคลื่อนโครงการ / กิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งในที่ประชุมของชุมชนได้มีมติเป็นเอกฉันท์ในการคัดเลือกผู้ประสานงานว่า นายศุภชัย บุหงาแดง หนึ่งในแกนนำสำคัญของชุมชน มีความเหมาะสม ด้วยเหตุผลว่าเป็นผู้มีความสามารถ มนุษย์สัมพันธ์ที่ดี และเป็นกำลังหลักในการขับเคลื่อนกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนเสมอมา
4. การจัดประชุมชุมชนเพื่อระดมแนวความคิด มีการจัดประชุมตามวาระปกติของชุมชน ซึ่งศูนย์วิจัยฯ สามารถเข้าร่วมประชุมเพื่อชี้แจงการดำเนินการชุมชนปลอดภัยให้สมาชิกในชุมชนได้รับทราบ ร่วมคัดเลือกและสรรหาบุคคลรับผิดชอบในฝ่ายงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ การวิเคราะห์สภาพปัญหาที่เน้นการพิจารณาทางเลือกในการแก้ปัญหาของชุมชนที่คำนึงถึงความเป็นไปได้ จะไม่ชี้ชัดลงไปว่าวิธีนี้ดี วิธีนั้นไม่ดี แต่จะรับฟังเหตุผลของกันและกัน เช่น ในกรณีที่มีการถกเถียงว่าการ

รณรงค์ห้ามขับขี่ขณะมีเมานั้น บางส่วนก็ให้ความเห็นว่าน่าจะให้ตำรวจตรวจ จับ และปรับอย่างเข้มงวดเพราะคนจะได้ปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด แต่ในอีกส่วนหนึ่งเห็นว่าในทางปฏิบัติจะเป็นไปได้ยากที่เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ใช้กฎหมายจะเข้มงวดในการปฏิบัติอย่างทั่วถึง เป็นธรรมและต่อเนื่อง ฉะนั้นคนในชุมชนจึงต้องเริ่มด้วยตนเองในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเสี่ยงเสียก่อน จากนั้นเมื่อได้ข้อสรุปในแนวทางร่วมอย่างชัดเจนจึงดำเนินการกระจายความรับผิดชอบในสมาชิกกลุ่มทำงาน และมีระยะเวลาในการติดตามความคืบหน้า

5. แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ ประกอบด้วย

- ประสพการณ์ การเข้าศึกษาพื้นที่และได้พบปะพูดคุยกับบุคคลหลากหลายในชุมชน ต่างคนต่างก็มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความปลอดภัยในเด็กแตกต่างกัน ซึ่งส่วนใหญ่จะมาจากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่ตนเคยประสบ พบเห็น หรือจากคำบอกเล่าของคนรู้จัก มีตั้งแต่การบาดเจ็บเล็กน้อยไปจนถึงขั้นเสียชีวิต และโดยส่วนมากจะให้เหตุผลว่าเป็นเพราะความซนของเด็ก เวิร์กกรรม แต่น้อยมากที่จะกล่าวว่าเป็นเพราะความประมาท เผอเรอของผู้ดูแล หรือจากโครงสร้างสภาพแวดล้อมที่ไม่ได้มาตรฐาน อีกทั้งในเรื่องการจราจรในชุมชน เพราะชุมชนเป็นซอยถนนเปิด มีรถเข้า – ออกตลอดเวลา ต้องมีการระวังและขอร้องให้ผู้ขับขีลดความเร็ว โดยเฉพาะผู้ปกครองที่มักปล่อยให้เด็กวิ่งเล่นในซอยโดยไม่ดูแล จึงทำให้เกิดอันตราย หรือกรณีเด็กเล่นของเล่นที่ผู้ปกครองซื้อให้ แต่ไม่รู้วิธีใช้และไม่มีการป้องกัน เด็ก ๆ เล่นกันเองโดยไม่ระวัง เช่น บาดเจ็บจากรองเท้าสเก็ต
 - ปัญหาด้านความปลอดภัยในชุมชน ตั้งแต่ในบ้านจนถึงสิ่งแวดล้อมภายในบริเวณชุมชน ซึ่งการแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกันระหว่างคณะทำงานและประชาชนบางส่วนร่วมกับทางศูนย์วิจัยฯ พบว่า ชุมชนเริ่มมองเห็นความปลอดภัยในหลายรูปแบบที่ได้มองข้ามและละเลยมาโดยตลอด เช่น ความไม่ปลอดภัยภายในบ้าน ได้แก่ อันตรายจากไฟฟ้า การจัดวางข้าวของเครื่องใช้ที่ไม่เป็นสัดส่วน เช่น หม้อน้ำร้อน ถังน้ำ ปลั๊กไฟ เตารีด ฯลฯ รวมถึงความไม่ปลอดภัยจากสิ่งแวดล้อมภายนอก เช่น ปลอ่ยเด็กให้วิ่งเล่นบนถนนหนทางสำหรับรถสัญจร เสื่อไฟฟ้าที่มีสายไฟพาดอย่างไม่เป็นระเบียบ ฯลฯ
 - การเดินสำรวจชุมชนเพิ่มเติม ชุมชนได้ระดมผู้สนใจเข้าร่วมการเดินสำรวจจุดเสี่ยงอันตรายในพื้นที่ชุมชน และนำข้อมูลเหล่านั้นมาวิเคราะห์และพิจารณาถึงจุดที่ต้องเร่งรีบแก้ไขโดยด่วนและมีความเป็นไปได้ในการดำเนินงานมากที่สุด พบจุดเสี่ยงจำนวน 5 จุดสำคัญ ดังนี้
 - จุดเสี่ยงที่พบในชุมชน ได้แก่
 1. การจราจรในชุมชน
 2. เขตก่อสร้าง
 3. ไฟฟ้าตามบ้านเรือนและบริเวณชุมชน
 4. ฝาท่อระบายน้ำที่ชำรุด
 5. บ้านที่ทรุดโทรมโดยไม่มีการซ่อมแซม

จุดที่ต้องเร่งรีบแก้ไขโดยด่วนจากการระดมความคิดเห็นส่วนใหญ่ คือ พื้นผิวถนนในซอยตลอดแนว เพราะเมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ.2546 ที่ผ่านมา ได้มีการขุดเจาะเพื่อเปลี่ยนท่อน้ำประปาใหม่ตลอดซอยทั้งสองข้าง ซึ่งเดิมมีจุดชะลอความเร็วรถ (ลูกระนาดยางมะตอย) อยู่เป็นระยะตลอดซอย แต่เมื่อขุดเจาะและเปลี่ยนท่อใหม่เรียบร้อยปรากฏว่าจุดชะลอความเร็วรถพังเสียหายทั้งหมด ผู้รับเหมาที่ไม่ได้จัดการปรับปรุงซ่อมแซม ชุมชนก็ได้แจ้งไปยังสำนักงานเขตราชเทวีเป็นที่เรียบร้อยแล้ว แต่ก็ยังไม่มีการดำเนินการแต่อย่างใด
- จุดที่แก้ไขแล้ว
1. เขตก่อสร้าง โดยประสานกับผู้รับเหมาก่อสร้างให้ทำการปรับปรุง ซ่อมแซม โยกย้ายวัสดุ อุปกรณ์ที่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่คนที่เดินผ่านไปมา
 2. การจราจรในชุมชน ซึ่งได้ริเริ่มโครงการสวมหมวกนิรภัยให้เด็กทุกครั้งที่ได้โดยสารรถจักรยานยนต์ในชุมชน ถือว่าเป็นการลดการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุได้ในระดับหนึ่ง อีกทั้งได้จัดทำป้ายสร้างความตระหนักติดตั้งไว้หน้าทางเข้าชุมชน

3. ผ่าท่อระบายน้ำที่ชำรุด ได้ประสานไปทางสำนักงานเขตราชเทวี ให้ส่งเจ้าหน้าที่รับผิดชอบดูแลพื้นที่เข้ามา
ปรับปรุง ซ่อมแซมให้ดีขึ้นเป็นบางจุด

จุดที่ยังไม่ได้แก้ไข

จะวางแผนแก้ไข ปรับปรุงในการดำเนินงานครั้งต่อไป

- สื่อต่าง ๆ ทั้งจากการนำเสนอกรณีข่าวเด็กที่บาดเจ็บหรือเสียชีวิต จากอุบัติเหตุต่าง ๆ แผ่นพับ จุลสาร คู่มือให้ความรู้ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ได้สร้างความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักแก่คณะทำงาน แต่ยังไม่สามารถครอบคลุมคนในชุมชนได้มากพอ จึงต้องอาศัยกลวิธีการประชาสัมพันธ์ และสร้างกระแสการรับรู้อย่างต่อเนื่อง
6. การติดตามและประเมินผล ชุมชนจะมีกระบวนการติดตามงานจากผู้รับผิดชอบในฝ่ายงานนั้น ๆ เพื่อติดตามความคืบหน้า การเตรียมการต่าง ๆ และชี้แจงให้ประชาชนในชุมชนรับทราบ อีกทั้งแนวทางที่ชุมชนได้วางแผนและดำเนินการในปัจจุบันสามารถนำมาประสานร่วมกับแนวทางการดำเนินงานในโครงการชุมชนปลอดภัยได้ และศูนย์วิจัยฯ จะติดต่อผ่านทางผู้ประสานงานทุกระยะ เพื่อทราบความคืบหน้า รวมถึงวัน / เวลาของการประชุมหลักของชุมชนที่แน่นอน เพื่อแทรกวาระงานชุมชนปลอดภัยและแผนงานใหม่เข้าร่วมในที่ประชุม
7. เครือข่ายสนับสนุนการดำเนินงานของชุมชน การดำเนินงานของชุมชนซอยสุเหร่า (เพชรบุรี7) ที่ผ่านมานั้น ได้รับการสนับสนุนความร่วมมือจากหน่วยงาน องค์กรรัฐ / เอกชน บริษัท / ห้างร้านต่าง ๆ รวมถึงเครือข่ายภาคประชาชน ดังนี้
- สำนักงานเขตราชเทวี
 - สำนักงานการพัฒนาสังคมและสวัสดิการกรุงเทพ 2 (ดินแดง)
 - สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว
 - ศูนย์วิจัยเพื่อสร้างเสริมความปลอดภัยและป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก
 - ศูนย์บริการสาธารณสุข 2 (ราชปรารภ)
 - คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี
 - สถานีตำรวจนครบาลพญาไท

โครงการ / กิจกรรมสร้างเสริมความปลอดภัยของชุมชน

1. ด้านการเสริมสร้างพฤติกรรมความปลอดภัย
 - 1.1 สร้างกระแสแรงจูงใจให้เด็กสวมหมวกนิรภัย ชุมชนได้ประสานความร่วมมือกับศูนย์วิจัยฯ ในการนำหมวกนิรภัยสำหรับเด็กจำนวนหนึ่งมาใช้ในการรณรงค์นำร่องให้คนในชุมชนเห็นความสำคัญและประโยชน์จากการให้เด็กที่โดยสารรถจักรยานยนต์ได้ใช้หมวกนิรภัยสำหรับเด็กเพื่อป้องกันการบาดเจ็บจากการประสบอุบัติเหตุ นอกจากนี้ชุมชนได้ประสานกับวินรถจักรยานยนต์รับจ้างในซอยสุเหร่าที่มีคนในชุมชนใช้บริการโดยสารเป็นประจำ ในด้านการบริหารจัดการให้เด็กที่โดยสารใส่หมวกนิรภัยทุกครั้งเมื่อมีการเรียกใช้บริการ สร้างความเคยชินในวิถีการดำเนินชีวิตให้กับกลุ่มผู้ใช้บริการโดยเฉพาะทุกครั้งที่ได้โดยสาร นอกจากนี้กลุ่มเยาวชนก๊วยซีพประจำชุมชนยังได้จัดทำระบบการติดตามการใช้หมวกนิรภัยอีกด้วย
 - 1.2 การเสริมสร้างความเข้มแข็งงานด้านการป้องกันอุบัติเหตุจราจร อาทิ การเข้าร่วมงาน “เด็กไทยปลอดภัย มีวินัยจราจร” เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2546 ณ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี นำโดยเยาวชนก๊วยซีพซอยสุเหร่า (เพชรบุรี 7) ได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มผู้ใหญ่ เพื่อแสดงถึงพลังสร้างเสริมความปลอดภัย โดยมีวัตถุประสงค์หลักในการร่วมรณรงค์ป้องกันและลดอุบัติเหตุในช่วงเทศกาลปีใหม่ 2547 ในรูปแบบการแสดงสื่อความปลอดภัยประกอบเพลงและการจัดนิทรรศการโยงสู่ความปลอดภัยนานาประการ เช่น บอร์ดความรู้ เกมชิงรางวัล ฯลฯ
2. ด้านการปรับเปลี่ยนสิ่งแวดล้อม อาทิ
 - 2.1 กิจกรรมร่วมสำรวจจุดเสี่ยงอันตรายในชุมชนและการแก้ไข เช่น ท่อระบายน้ำที่ฝาปิดชำรุด เด็กอาจเกิดการพลัดตกลงไปขณะเดินหรือวิ่งเล่นได้ ซึ่งชุมชนได้ประสานไปยังสำนักงานเขตราชเทวีฯ ถึงผู้ที่เกี่ยวข้องให้เข้ามารับผิดชอบปรับปรุง แก้ไขให้มีสภาพดีขึ้น อีกจุดหนึ่งก็คือ บริเวณที่ทำการก่อสร้างอาคาร ที่มีความเสี่ยงต่อวัสดุก่อสร้างอาจตก

ใส่ผู้คนหรือเด็กที่เดินผ่านไปมาบริเวณนั้น เช่น ไม้ ตะปู เหล็ก ฯลฯ ซึ่งชุมชนได้เจรจากับผู้รับเหมาก่อสร้างให้ปรับปรุง แก้ไขให้เกิดความปลอดภัยโดยเร็วเพื่อป้องกันปัญหาที่ต้นเหตุมากกว่าการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุ ซึ่งจุดที่ดำเนินการแก้ไขแล้วเบื้องต้น ได้แก่

- เขตก่อสร้าง โดยการประสานกับผู้รับเหมาก่อสร้างให้ทำการปรับปรุง ซ่อมแซม โยกย้ายวัสดุ อุปกรณ์ที่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่คนที่เดินผ่านไปมา
- การจราจรในชุมชน ซึ่งได้ริเริ่มโครงการสวมหมวกนิรภัยให้เด็กทุกครั้งที่ได้โดยสารรถจักรยานยนต์ในชุมชน ถือว่าเป็นการลดการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุได้ในระดับหนึ่ง อีกทั้งได้จัดทำป้ายสร้างความตระหนักติดตั้งไว้หน้าทางเข้าชุมชน
- ผ่าท่อระบายน้ำที่ชำรุด ได้ประสานไปทางสำนักงานเขตราชเทวี ให้ส่งเจ้าหน้าที่รับผิดชอบดูแลพื้นที่เข้ามาปรับปรุง ซ่อมแซมให้ดีขึ้นเป็นบางจุด

(ส่วนจุดที่ยังไม่ได้แก้ไขจะประชุมวางแผนแก้ไข ปรับปรุงในการดำเนินงานครั้งต่อไป)

2.2 การจัดทำป้ายเตือนภัย “ ชุมชนปลอดภัย กรุณาลดความเร็ว ” หน้าทางเข้าชุมชน เพื่อให้ผู้สัญจรไปมาทั้งคนในชุมชนและนอกชุมชนได้เกิดความตระหนักเบื้องต้นในเรื่องความปลอดภัย

3. ด้านการเสริมสร้างความรู้ในชุมชน อาทิ

3.1 การจัดอบรมปฐมพยาบาลเบื้องต้น ในชื่อโครงการ “ การปฐมพยาบาลเบื้องต้น ไม่ใช่เรื่องยาก ” ณ ศูนย์สุขภาพชุมชนซอยสุขเหระ (เพชรบุรี 7) เมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2547 มีเครือข่ายสนับสนุนการดำเนินงาน นำโดยคณะกรรมการชุมชนซอยสุขเหระ ชมรมยุวชนกวีชีพซอยสุขเหระ ศูนย์วิจัยฯ สำนักงานเขตราชเทวี โรงพยาบาลรามาธิบดี สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว สำนักงานส่งเสริมความปลอดภัย และกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขชุมชนซอยสุขเหระ โดยมีกลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้ปกครองและเยาวชนอายุระหว่าง 10 – 18 ปี ซึ่งมีเนื้อหาการอบรม ดังนี้

- วิธีการช่วยเหลือเบื้องต้น เด็กจมน้ำ ทั้งเด็กเล็กและเด็กโต
- วิธีการช่วยเหลือผู้หมดสติ ในด้านการสอนวิธีเป่าปาก การปั๊มหัวใจ วิธีการช่วย เหลือเด็กที่มีสิ่งอุดตัน แผลกล่อมเข้าไปติดหลอดลม
- วิธีการช่วยเหลือตนเอง ได้แก่ วิธีการป้องกันตัวจากอันตราย การดูแลความปลอดภัยภายในบ้านสำหรับเด็ก ความรู้ในเรื่องการจราจร ซึ่งผลที่ได้รับจากการดำเนินงานครั้งนี้พบว่า เกิดการมีส่วนร่วมระหว่างภาครัฐและเอกชนในการเข้ามามีบทบาทร่วมในการสนับสนุนกิจกรรมสร้างเสริมความปลอดภัยมากขึ้น อีกทั้งกลุ่มยุวชนฯ ได้มีบทบาทร่วมที่สำคัญในการป้องกัน แก้ไขความไม่ปลอดภัยต่าง ๆ แนวทางการลดการเกิดอุบัติเหตุทั้งในและนอกชุมชน ได้รับการพัฒนาทักษะการดำเนินชีวิตอย่างปลอดภัยและสามารถนำไปใช้อย่างถูกต้อง และจากประสบการณ์การจัดกิจกรรมครั้งนี้ทำให้ชุมชนเกิดแนวความคิดว่าจะมีการจัดอบรมเฉพาะเป็นกลุ่ม ๆ ไป เช่น กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มผู้สูงอายุ ฯลฯ เพิ่มเนื้อหาการอบรมมากขึ้นและต่อเนื่อง เหล่านี้จึงเป็นที่มาของการจัดอบรมปฐมพยาบาลกลุ่มย่อย เป็นจำนวน 8 ครั้ง ระยะเวลาตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ – เมษายน 2547 ซึ่งผู้เข้ารับการอบรมจะไม่ซ้ำรายกันในแต่ละครั้งเพื่อกระจายความรู้และกลุ่มเป้าหมายอย่างทั่วถึง

3.2 การเผยแพร่ความรู้เรื่องการป้องกันและสร้างเสริมความปลอดภัยในรูปแบบการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น ใบปลิว แผ่นพับ บอร์ดนิทรรศการ ฯลฯ

4. บทบาทการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน กลุ่มเด็กและเยาวชนในชุมชนซอยสุขเหระ(เพชรบุรี 7) ได้รวมตัวกันจัดตั้งชมรมยุวชนกวีชีพซอยสุขเหระ (เพชรบุรี 7) เพื่อเป็นกำลังเสริมในการทำงานด้านความปลอดภัยในชุมชน มีกิจกรรมดังต่อไปนี้

- เปิดรับสมัครสมาชิกเข้าชมรมฯ โดยมีใบกำกับเพื่อแสดงเจตจำนงที่ดีให้ผู้ปกครองเข้าใจซึ่งได้รับความร่วมมือจากสมาชิกในชุมชนเป็นอย่างดี
- มีการแจกใบปลิวความรู้เรื่องความปลอดภัยต่าง ๆ ทั้งในและนอกชุมชน

- ดำเนินการสำรวจจุดเสี่ยงต่าง ๆ ในชุมชนร่วมกับผู้ใหญ่ จากนั้นก็ทำการบันทึกและนำป้ายเตือนภัยไปติดตามจุดเสี่ยงต่าง ๆ
- รมรงค์ให้เด็กในชุมชนสวมหมวกนิรภัยขณะซ้อนท้ายรถจักรยานยนต์ภายหลังได้รับหมวกนิรภัยจากศูนย์วิจัยฯ ในการรณรงค์นำร่อง ซึ่งได้รับความร่วมมือจากผู้ให้บริการ
- เข้าร่วมกิจกรรมงาน “เด็กไทยปลอดภัย มีวินัยจราจร” เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2546 ณ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี ในรูปแบบการเดินขบวนพาเหรด มีป้ายข้อความเชิญชวนให้ทุกคนเห็นความสำคัญของความปลอดภัยในบุตรหลาน และส่งตัวแทนสมาชิกของชมรมยุวชนกู้ชีพซอยสุเหร่า(เพชรบุรี 7) กล่าวถึงผลงานที่ผ่านมาของชมรมฯ และประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินงาน จัดแสดงบอร์ดนิทรรศการที่แสดงถึงสาเหตุหลักของการเกิดอุบัติเหตุและผลกระทบภายหลังการเกิดอุบัติเหตุ

สรุป ชมรมยุวชนกู้ชีพซอยสุเหร่า (เพชรบุรี 7) ได้ดำเนินการตามแผนงานที่วางไว้ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2546 จนถึงปัจจุบัน และเป็นส่วนร่วมที่สำคัญในการสนับสนุนการดำเนินงานของผู้ใหญ่ในชุมชนให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี สามารถทำงานร่วมกับผู้ใหญ่ได้ และมีส่วนช่วยให้การดำเนินงานด้านความปลอดภัยของชุมชนรุดหน้าไปตามขั้นตอน คนในชุมชนให้ความสนใจในวิธีการดำเนินงานของชมรมยุวชนกู้ชีพ ต่างก็ยอมรับในความสามารถของเยาวชนและเห็นความสำคัญในการมีส่วนร่วม แม้จะประสบปัญหาบางอย่าง เช่น การเตรียมงานหรือจัดประชุมกลุ่มของสมาชิกชมรมฯ นั้นจะอาศัยช่วงเวลาหลังเลิกเรียน บางครั้งใช้เวลาว่างเลยไปจนถึง ทำให้ผู้ปกครองเป็นห่วง ฯลฯ แต่เยาวชนก็ช่วยกันแก้ไขปัญหามาเบื้องต้นโดยการใช้เวลาในช่วงวันหยุดเสาร์ – อาทิตย์ ในการประชุมกลุ่มหรือจัดเตรียมกิจกรรมต่าง ๆ และเป้าหมายต่อไปของชมรมฯ คือ การปลูกฝังให้เด็ก ๆ รุ่นน้องที่กำลังจะก้าวเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของชมรมฯ ให้มีความรับผิดชอบในงานและหน้าที่ ในขณะที่เดียวกันก็กระตุ้นให้ผู้ใหญ่ในชุมชนสนับสนุนการดำเนินงานของบุตรหลานด้วย

คณะกรรมการชมรมยุวชนกู้ชีพซอยสุเหร่า (เพชรบุรี 7) ประกอบด้วย

1. น.ส.วลัยพร	ปู่อยู่	ประธานชมรมฯ
2. นายนที	ชาอินทร์	รองประธานชมรมฯ
3. ด.ช.อดุลกิจ	มังบุญมอบ	เลขาธิการ
4. น.ส.วรรณทิพย์	กิมา	เหรัญญิก
5. ด.ช.สมมาศ	หมื่นสิน	ประชาสัมพันธ์
6. ด.ช.ธีรวิทย์	หนูรักษ์	นายทะเบียน
7. ด.ช.ศุภกาญจน์บุหงาแดง		กรรมการ
8. นายอภิชาติ	มหิงสพันธ์	กรรมการ
9. ด.ช.ชัยยะ	เลาะเหล่าโพธิ์	กรรมการ
10. ด.ช.อดิศร	มหิงสพันธ์	กรรมการ
11. ด.ช.ฉัตรวิกรณ์ ทรงศิริ		กรรมการ

และมีจำนวนสมาชิกชมรมฯ ทั้งหมด 120 คน

(ข้อมูลล่าสุด ณ วันที่ 31 พฤษภาคม 2547)

การประเมินผลการดำเนินการสร้างเสริมความปลอดภัยของชุมชน

1. แคนนำและเครือข่าย

1.1 แคนนำ

- คณะกรรมการชุมชนปลอดภัย การจัดตั้งคณะกรรมการชุมชนปลอดภัยของชุมชนซอยสุเหร่า(เพชรบุรี7) เป็นการจัดตั้งโดยระดมสมาชิกจากคณะกรรมการชุมชนที่มีอยู่แล้ว เข้ามาเป็นคณะทำงานโครงการชุมชนปลอดภัย มีการประชุมเพื่อให้คนในชุมชนทราบเกี่ยวกับการจัดตั้งคณะกรรมการชุมชนปลอดภัย ซึ่งการประชุมจะใช้จุดศูนย์รวมของชุมชนที่มีสียัดเป็นที่รวมตัวคนในชุมชน ทำให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมรับรู้การดำเนินงานชุมชนปลอดภัย แคนนำของคณะกรรมการชุมชนปลอดภัยมีความสามารถ มีประสบการณ์ในการดำเนินงานโครงการที่เกี่ยวกับการ

พัฒนาชุมชนอยู่ก่อน สามารถชักชวนให้คนในชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้นได้อย่างต่อเนื่อง เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งสังเกตได้จากกิจกรรมที่คณะกรรมการชุมชนได้ดำเนินการจะได้รับความสนใจ เช่น กลุ่มแม่บ้าน พ่อบ้าน และเยาวชนในชุมชน

- ผู้ประสานงาน ชุมชนซอยสุเหร่า(เพชรบุรี7) ได้เลือกผู้ประสานงานจากสมาชิกคณะกรรมการชุมชน ที่มีประสบการณ์ในการประสานงานกับหน่วยงานและชุมชนอื่น ๆ มีความคล่องตัวในการทำงาน และสามารถถ่ายทอดข้อมูลและแนวทางการดำเนินงานโครงการได้เป็นอย่างดี ทำให้การดำเนินชุมชนปลอดภัยซอยสุเหร่า (เพชรบุรี7) มีการดำเนินงานที่ถูกต้องและชัดเจน ผู้ประสานงานสามารถประสานระหว่างชุมชนและหน่วยงานภาครัฐที่เข้ามาสนับสนุนการดำเนินงานชุมชนปลอดภัย มีความพยายามที่จะเชื่อมโยงงานความปลอดภัยในเด็กเข้ากับโครงการ / กิจกรรมอื่น ๆ แม้ในบางครั้งอุปสรรคทางการแบ่งเวลาให้ลงตัวกับทุกกิจกรรมในชุมชนที่ตนรับผิดชอบอยู่จะเป็นปัญหาสำคัญในการขับเคลื่อนชุมชนปลอดภัย แต่ได้มีการแก้ไขเบื้องต้นโดยการให้กลุ่มยุวชนกู้ชีพซอยสุเหร่า(เพชรบุรี7) เข้ามามีบทบาทร่วมในการประสานงานบริหารโครงการร่วมกับผู้ใหญ่
- ผู้มีส่วนร่วม แต่เดิมนั้น คนในชุมชนซอยสุเหร่า (เพชรบุรี 7) มักให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมเพื่อประโยชน์ของชุมชนเป็นหลักอยู่เสมอ และเมื่อโครงการชุมชนปลอดภัยได้เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการสร้างเสริมความปลอดภัยให้กับลูกหลานในชุมชน ยิ่งทำให้เกิดความตื่นตัวในการเข้าร่วมในกระบวนการสร้างเสริมความปลอดภัยในรูปแบบต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมความปลอดภัยของชุมชนซอยสุเหร่า(เพชรบุรี7) ได้มีการร่วมประชุมสมาชิกในชุมชนเพื่อเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมนั้น ๆ ทุกครั้ง ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนเกี่ยวกับความปลอดภัยในเด็กตั้งแต่ต้นจนถึงขั้นดำเนินการ คนในชุมชนมีความสนใจและให้ความร่วมมือในกิจกรรมนั้น ๆ เช่น ร่วมกันจัดการอบรมปฐมพยาบาลเบื้องต้น ซึ่งทุกฝ่ายต่างก็รับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากมติในที่ประชุมของชุมชน เช่น ทีมงานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำชุมชน (อสม.) ที่มีบทบาทเป็นวิทยากรหลักในการให้ความรู้และสาธิตวิธีการปฐมพยาบาลเบื้องต้นในเด็ก กลุ่มแม่บ้านที่อาสาช่วยเป็นแรงกำลังในการอำนวยความสะดวกในการดำเนินงานและเข้าร่วมเป็นผู้เข้ารับการอบรม กลุ่มเด็กและเยาวชนให้ความร่วมมือในด้านการจัดนิทรรศการเผยแพร่ความรู้ นอกจากนี้ชุมชนยังได้ประสานความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอก เช่น สำนักงานเขตราชเทวีฯ โรงพยาบาลรามาริบัติ หน่วยงานเอกชนที่ทำงานด้านความปลอดภัย ฯลฯ ในเรื่องแหล่งข้อมูลข่าวสาร ความรู้เพิ่มเติม กำลังทรัพยากรบุคคลเสริม วัสดุ / อุปกรณ์ กล่าวโดยสรุปว่าการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนนั้นมีอย่างต่อเนื่อง ถึงแม้ว่าบางครั้งจะมีอุปสรรคทางด้านระยะเวลาและภาระหน้าที่ของแต่ละคนก็ตาม แต่โดยภาพรวมแล้วการมีส่วนร่วมอยู่ในเกณฑ์ดี และมีแนวโน้มมีจำนวนคนเข้าร่วมโครงการชุมชนปลอดภัยเพิ่มขึ้น
- เครือข่าย คณะกรรมการชุมชนปลอดภัยมีการประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐ และองค์กรอิสระ (NGO) เพื่อสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับความปลอดภัยในเด็ก ทำให้เกิดความต่อเนื่องของการดำเนินกิจกรรม เช่น กิจกรรมอบรมปฐมพยาบาลเบื้องต้นมีการประสานงานหน่วยงานความปลอดภัยเพื่อเข้าร่วมกิจกรรม การประสานงานระหว่างชุมชนใกล้เคียง ได้แก่ ชุมชนซอยแดงบุหงา และชุมชนบ้านครัวเหนือ เพื่อเข้าร่วมกิจกรรมวันเด็กที่มีการจัดภายในชุมชน นับว่าเป็นการเผยแพร่การดำเนินงานชุมชนปลอดภัยให้ชุมชนใกล้เคียงเพื่อสร้างเครือข่ายในการดำเนินงานเรื่องความปลอดภัยในเด็กต่อไป

2. การเปลี่ยนแปลงในเรื่องความปลอดภัยสำหรับเด็ก

- 2.1 ความรู้ ความคิด ความตระหนัก ที่เห็นได้ชัดเจน คือ มีความรู้เรื่องการปฐมพยาบาลที่ถูกต้อง ซึ่งแต่เดิมชุมชนจะมีวิธีการรักษาพยาบาลที่ขึ้นอยู่กับความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถ และทักษะของแต่ละบุคคล มีทั้งวิธีที่ถูกและผิดจนเมื่อนโยบายทางสาธารณสุขได้สนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขทุกชุมชนทั่วประเทศ ซึ่งเป็นหนทางหนึ่งในการเผยแพร่ กระจายความรู้ และวิธีปฏิบัติทางงานอนามัยและสาธารณสุขสู่ชุมชนได้สะดวกยิ่งขึ้น แต่ก็มีข้อจำกัดบางประการที่เป็นอุปสรรคในการขยายผลผ่านกลุ่มอาสาสมัครฯ เหล่านี้ เช่น ด้านงบประมาณดำเนินการบรรเทาอาการเจ็บป่วยเบื้องต้นเพราะคนในชุมชนบางคนที่ไม่มีความรู้ทางการแพทย์ เมื่อเกิดการเจ็บป่วยก็จะมาขอความช่วยเหลือจากอาสาสมัครสาธารณสุขซึ่งจะช่วยเหลือได้ตามอัตภาพ เช่น ค่ายา ค่ารถไปพบแพทย์ หรือข้อจำกัด

ทางการขยายความรู้ที่ได้รับสู่กลุ่มคนในชุมชนยังมีสามารถกระทำได้อย่างเต็มที่ ด้วยอุปสรรคหลายประการ เช่น โอกาส ความพร้อมของทีมงาน ความชัดเจนของแผนงานหลักสูตร ฯลฯ และจากปัญหาที่ตั้งกล่าวมา ได้กลายเป็นโอกาสหนึ่งในการเพิ่มพูนความรู้ใหม่ ๆ สู่ชุมชน โดยเฉพาะความรู้ด้านวิธีการปฐมพยาบาลช่วยเหลือเด็กที่ได้รับบาดเจ็บ ซึ่งกลุ่มงานอาสาสมัครสาธารณสุขจะมีบทบาทเพิ่มขึ้นในด้านการดำเนินงาน

2.2 การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การเปลี่ยนแปลงที่เห็นได้อย่างชัดเจนก็คือ พฤติกรรมการสวมหมวกนิรภัยของเด็ก ซึ่งเป็นความร่วมมือจากผู้ใหญ่ที่เป็นพ่อแม่ผู้ปกครอง และผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์รับจ้างในซอยให้การสนับสนุนส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนในชุมชนที่ใช้บริการโดยสารรถจักรยานยนต์ที่วินรถจักรยานยนต์รับจ้างได้สวมหมวกนิรภัยทุกครั้ง และคนในชุมชนส่วนใหญ่เริ่มเห็นความสำคัญของการใช้อุปกรณ์เสริมความปลอดภัยเป็นแนวปฏิบัติที่สร้างให้เกิดความเคยชินในพฤติกรรมความปลอดภัย

2.3 การปรับเปลี่ยนสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การดำเนินการปรับปรุงแก้ไขสภาพแวดล้อมที่ไม่ปลอดภัยสำหรับเด็กที่ได้ดำเนินการแล้ว คือ

- การจัดทำป้ายเตือนภัย ซึ่งชุมชนลงความเห็นว่ามีการจัดตั้งป้ายไว้บริเวณหน้าทางเข้าชุมชนเพื่อให้เห็นเด่นชัดและเกิดความตระหนักเบื้องต้นสำหรับผู้ขับขี่รถยนต์จักรยานยนต์ในบริเวณชุมชนและผู้ขับขี่ที่มาจากนอกชุมชน
- การปรับปรุงฝาท่อระบายน้ำที่ชำรุด ชุมชนได้ประสานไปที่สำนักงานเขตราชเทวีซึ่งทางสำนักงานเขตฯ ได้ส่งเจ้าหน้าที่ดูแลรับผิดชอบพื้นที่เข้ามาปรับปรุง ซ่อมแซมฝาท่อระบายน้ำที่ชำรุดให้ดีขึ้นเป็นบางจุด
- เขตก่อสร้างในพื้นที่ชุมชน ชุมชนได้ประสานไปยังผู้รับเหมาก่อสร้างให้ทำการปรับปรุง ซ่อมแซม โยกย้ายวัสดุอุปกรณ์ที่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่คนที่เดินผ่านไปมา และทำสัญลักษณ์จำกัดเขตพื้นที่อันตรายให้คนทั่วไปได้ระมัดระวังและไม่เข้าไปใกล้เขตอันตรายนั้น

2.4 กฎเกณฑ์ ข้อบังคับ ระบบการเฝ้าระวัง การจัดเก็บข้อมูล คณะทำงานชุมชนปลอดภัยได้พยายามพัฒนาระบบการบันทึกการบาดเจ็บในเด็กให้มีความชัดเจนและกระตุ้นให้พ่อแม่ผู้ปกครองได้รายงานข้อมูลการบาดเจ็บของบุตรหลานมากขึ้นและสามารถบันทึกข้อมูลด้วยตนเองได้ เพื่อนำข้อมูลที่ได้เหล่านี้มาเป็นฐานข้อมูลที่สำคัญในการพิจารณาถึงสาเหตุของความไม่ปลอดภัยและร่วมค้นหาแนวทางแก้ไข ที่ผ่านมามีเด็กบาดเจ็บจากอุบัติเหตุพลัดตกจากที่สูงและจากการเล่นรองเท้า สเก็ต จำนวนทั้งสิ้น 3 ราย ข้อมูลถูกบันทึกโดยผู้ประสานงาน แต่ผู้ให้ข้อมูลคือผู้ปกครอง ผู้พบเห็นเหตุการณ์และเด็กที่ได้รับบาดเจ็บ ก่อให้เกิดเป็นแนวทางเบื้องต้นของความร่วมมือในการแจ้งข่าวสารข้อมูลการบาดเจ็บจากสาเหตุต่าง ๆ ซึ่งสามารถพัฒนาการจัดเก็บข้อมูลที่สมบูรณ์ขึ้นได้ นอกจากนี้ชุมชนยังได้มีการวางกฎเกณฑ์ ข้อกำหนดการโดยสารรถจักรยานยนต์รับจ้างในซอยว่า เมื่อมีเด็กใช้บริการโดยสารรถจักรยานยนต์ ผู้ขับขี่ต้องให้เด็กสวมหมวกนิรภัย (ที่ได้รับแจกจากศูนย์วิจัยฯ เพื่อนำไปใช้ในการรณรงค์นำร่อง) ทุกครั้ง กลุ่มผู้ใช้บริการเกิดความเคยชินและเห็นความสำคัญ / ประโยชน์จากการใช้หมวกนิรภัยสำหรับเด็กเพื่อป้องกันการบาดเจ็บหากเกิดอุบัติเหตุขึ้น

3. เกิดกลยุทธ์ แนวปฏิบัติที่สอดคล้องกับสถานการณ์ชุมชน จากการดำเนินงานที่ผ่านมาทำให้ชุมชนได้ค้นพบแนวทางการสร้างความเข้มแข็งในกระบวนการทำงานว่า การแบ่งงานรับผิดชอบตามความถนัดของกลุ่มจัดตั้งที่มีอยู่เดิมในชุมชน เช่น กลุ่มงานอาสาสมัครสาธารณสุขชุมชน กลุ่มอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ฯลฯ เพื่อกระจายการมีส่วนร่วมอย่างทั่วถึงและสร้างเครือข่ายเดิมให้เข้มแข็งก่อนที่จะขยายสู่เครือข่ายภายนอก อีกทั้งการระดมการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนนั้นจะต้องเน้นการทำงานเชิงรุกมากกว่าเดิม และวางแผนงานใหม่ให้มีมีการแบ่งฝ่ายรับผิดชอบในแต่ละโครงการเพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อน เน้นแผนระยะยาวมากขึ้น

ปัญหา / อุปสรรค

1. ด้านบุคคล

1.1 การจัดสรรเวลาของคณะทำงาน แกนนำ คณะกรรมการ ผู้ประสานงาน กลุ่มทำงานต่าง ๆ จะมีปัญหาในการจัดสรรเวลาสำหรับเข้าร่วมในกระบวนการดำเนินงานชุมชนปลอดภัย เพราะแต่ละคนก็มีภาระหน้าที่หลักส่วนตัว

ประกอบกับมีกิจกรรมจากหลายหน่วยงานลงมามีการดำเนินการในชุมชน ทำให้มีผลกระทบโดยตรงกับความล่าช้าในการขับเคลื่อนกิจกรรมสร้างเสริมความปลอดภัยสำหรับเด็ก

- 1.2 คณะกรรมการบางส่วนมีความคิดว่าการดำเนินงานโครงการชุมชนปลอดภัยเป็นเรื่องของการทำงานเชิงวิชาการ ทำให้เกิดความรู้อีกว่าเป็นงานที่ยากและคิดว่าตนเองขาดความรู้ ความสามารถที่จะดำเนินการได้ จึงให้การมีส่วนร่วมอย่างไม่เต็มที่

2. ด้านทรัพยากร

- 2.1 ในด้านการบริหารงบประมาณ การดำเนินงานซึ่งหมายรวมถึงการบริหารจัดการด้านงบประมาณของโครงการชุมชนปลอดภัยนี้มีความแตกต่างจากทุกโครงการที่ชุมชนได้เคยดำเนินการมาก่อน เพราะมีแบบแผน มีความละเอียดมากขึ้น ต้องใช้เวลาค่อนข้างมากในการสร้างความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับโครงสร้างการจัดการใช้งบประมาณที่ได้รับให้สอดคล้องกับแผนขยายผลโครงการชุมชนปลอดภัย แต่การดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่า ผู้ประสานจะเป็นผู้ดูแลการใช้จ่ายทั้งหมด แต่ยังขาดการจัดระบบการเงิน การแยกแยะหมวดค่าใช้จ่าย การรายงานการใช้งบที่ต่อเนื่อง ซึ่งผู้ประสานงานจะรวบรวมเอกสารค่าใช้จ่ายทั้งหมดในช่วงสุดท้ายของระยะเวลาที่กำหนดส่งรายงานผลการดำเนินงานทั้งหมด เกิดปัญหาหลักฐานเอกสารไม่ครบถ้วน ทำให้การรายงานสรุปไม่เป็นไปตามกำหนด ศูนย์วิจัยฯ จึงต้องเร่งรีบในการสร้างความเข้าใจใหม่อีกครั้ง โดยเริ่มจากผู้ประสานงานก่อนแล้วจึงขยายต่อไปยังกลุ่มทำงาน

3. ด้านการบริหารงาน

- 3.1 ขาดการมีส่วนร่วมในวางแผนกิจกรรม การเข้าร่วมกิจกรรมของคนในชุมชนที่ได้ดำเนินการไปแล้วนั้น ได้รับความสนใจ แต่ยังขาดการมีส่วนร่วมในการเสนอแนะ วางแผนงานกิจกรรม และขาดการติดตามผลการดำเนินงานกิจกรรมในแต่ละครั้ง เพื่อร่วมกันวิเคราะห์หาแนวทางการดำเนินงานในกิจกรรมต่อไป
- 3.2 ด้วยหน่วยงานภายนอกโดยเฉพาะภาครัฐ ได้เล็งเห็นศักยภาพ ความสามารถของชุมชนซอยสุเหร่า(เพชรบุรี 7) จึงได้มีโครงการพัฒนาต่าง ๆ ลงมาที่ชุมชนจำนวนหลายโครงการ เช่น โครงการเกี่ยวกับการพัฒนาครอบครัว โครงการต่อต้านยาเสพติด โครงการพัฒนาเยาวชน ฯลฯ ทำให้เกิดความล่าช้าในการผลักดันโครงการ / กิจกรรมความปลอดภัยต่าง ๆ ให้สัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายในเวลาที่กำหนดได้ แกนนำบางคนจึงเกิดความเหนียวแน่นจากภาระหน้าที่การงานส่วนตัวและจากงานสาธารณประโยชน์ของชุมชน

ข้อเสนอแนะต่อชุมชน

ชุมชนควรเน้นแผนงานในระยะยาวที่สามารถขยายผลการดำเนินงานจากชุมชนสู่ภายนอก จัดระบบการบริหารการเงินที่ชัดเจนมากขึ้น รวมถึงการกระตุ้นภาคประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนการดำเนินงาน

แผนงานต่อไป

1. จัดอบรมความรู้ เรื่อง “ อุบัติเหตุจากไฟฟ้า เราป้องกันได้ ” โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในเรื่องการป้องกันอุบัติเหตุ และรณรงค์ให้ความรู้ในเรื่องความปลอดภัยแก่ครอบครัว วัยรุ่น และเด็ก ตลอดจนวิธีแก้ไขเมื่อเกิดอุบัติเหตุขึ้น
2. รถฉุกเฉินประจำชุมชน เพื่อช่วยเหลือผู้ได้รับบาดเจ็บยามฉุกเฉินในชุมชนและ เคลื่อนย้ายศพผู้ตายมาประกอบพิธีทางศาสนา ซึ่งชุมชนมีความคิดเห็นว่า ในการดำเนินการโครงการนั้นจำเป็นต้องจัดให้มีการฝึกอบรมวิธีปฐมพยาบาลอาสาสมัครเจ้าหน้าที่ในชุมชนซึ่งสามารถนำไปปฏิบัติจริงบนรถฉุกเฉินได้ นอกจากนี้ยังเน้นความสำคัญเกี่ยวกับการอบรมให้ความรู้เรื่องการป้องกันโรคติดต่อสำหรับผู้ทำการช่วยเหลือผู้ป่วยอีกด้วย

ชุมชนตลาดเกียบ ต.ตลาดเกียบ อ.บางปะอิน จ.พระนครศรีอยุธยา

โครงสร้างชุมชน

1. ข้อมูลทั่วไป

ตำบลตลาดเกรียบ เป็นหนึ่งใน 18 ตำบลของอำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สภาพทั่วไปเป็นที่ราบลุ่มริมแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่านทางด้านทิศตะวันออกของตำบล เส้นทางคมนาคมนั้นถนนส่วนใหญ่เป็นถนนลาดยาง / ถนนลูกรัง สภาพการใช้ประโยชน์อยู่ในเกณฑ์ดี ขำรดบ้างเป็นบางส่วน การคมนาคมในเขตชุมชนส่วนใหญ่จะใช้เส้นทางรถยนต์เป็นสายหลัก นอกจากนี้หมู่ 1 – 7 จะใช้เส้นทางคมนาคมทางน้ำบ้างเนื่องจากมีแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่านประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธคิดเป็นร้อยละ 99 ของจำนวนประชากรทั้งหมด มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 476 ครัวเรือน จำนวนประชากรทั้งสิ้น 2,181 คน แยกเป็นชาย 1,041 คน หญิง 1,140 คน ช่วงอายุประชากรเด็ก 0 – 5 ปี ร้อยละ 7.54 / อายุ 6 – 10 ปี ร้อยละ 8.70 / อายุ 11 – 15 ปี ร้อยละ 12.23 (ข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี 2546) เฉลี่ยความหนาแน่น 233.15 คน / ตารางกิโลเมตร ประกอบอาชีพทางการเกษตร ปลูกข้าวเป็นหลัก รองลงมาคือ รับจ้างทำงานอุตสาหกรรมและค้าขาย การศึกษาในชุมชนจะมีสถานศึกษาอยู่ 3 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนอุดมศึกษา (ระดับมัธยมศึกษา) โรงเรียนวัดตลาดเกรียบ (ระดับประถมศึกษา) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลตลาดเกรียบ หมู่ที่ 5 (ระดับก่อนวัยเรียน)

2. กลุ่มจัดตั้งที่ดำเนินการในชุมชน ชุมชนตลาดเกรียบมีการจัดตั้งกลุ่มดำเนินการกิจกรรมในการพัฒนาชุมชน เช่น กลุ่มประชาคม กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขมูลฐานชุมชน (อสม.) และกลุ่มสตรี โดยแต่ละกลุ่มมีแนวทางการดำเนินงานในการพัฒนาชุมชนตลาดเกรียบ ดังนี้

- กลุ่มประชาคม เป็นกลุ่มที่มีแนวทางการดำเนินงานในการเข้าร่วมประชุม เพื่อหาแนวทางในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชนร่วมกับกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชนตลาดเกรียบ ซึ่งในการจัดตั้งกลุ่มประชาคมจะมีแกนนำจาก 8 หมู่บ้านเข้าร่วมประกอบด้วย

1.นายใบ	ไพร์ทอง	ตำแหน่งประธานประชาคมประจำตำบล ม.1
2.นายแสวง	ภาคมนตรี	ประชาคม ม.2
3.นายวิชาญ	ชั้นทวีทิ	ประชาคม ม.3
4.นายอุ๋น	จิตรประทุม	ประชาคม ม.4
5.นางบุญรอด	ภาณุภาพศรี	ประชาคม ม.5
6.น.ส.สุธารี	ภาคสุชล	ผู้ใหญ่บ้าน / ประชาคม ม.6
7.นางวรรณิ	แก้วไสย	ประชาคม ม.7
8.นายสมครวณ	ไวยทิ	ประชาคม ม.8

- กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขมูลฐานชุมชน (อสม.) เป็นกลุ่มที่จัดตั้งขึ้นเพื่องานด้าน สาธารณสุขประจำชุมชนตลาดเกรียบ เป็นการดำเนินงานร่วมกับสถานีอนามัยตลาดเกรียบ การจัดตั้งกลุ่ม อสม.จะมีแกนนำจาก 8 หมู่บ้านเข้าร่วมประกอบด้วยสมาชิก

1.นางมาลี	ไวยชาวงศ์	อสม. ม.1
2.นางประเทือง	อุทัยธรรม	อสม. ม.2
3.นางฉลาด	ภาคเมธี	อสม. ม.3
4.นางสมพงษ์	กลิ่นน้ำทิพย์	อสม. ม.4
5.นางประทุม	ภาคเรณู	อสม. ม.5
6.นางเฉลียว ไกรชมสม		อสม. ม.6
7.นางเพียว ไวยเวทา		อสม. ม.7
8.นายชลอ	จิตรสุรผล	อสม. ม.8

- กลุ่มสตรี เป็นกลุ่มที่มีการดำเนินงานเกี่ยวกับการส่งเสริมด้านสวัสดิการของสตรีในชุมชน ซึ่งมีแนวทางการสร้างอาชีพเสริม เพื่อสร้างรายได้ให้กับกลุ่มสตรีที่จัดตั้งขึ้น โดยมีแกนนำสตรีจาก 8 หมู่บ้านเข้าร่วม ประกอบด้วยสมาชิก

1.นางมานิต	บุญผดผ่อง	กลุ่มสตรี ม.1
2.นางเพ็ญศรี	ธรรมเกียรติคุณ	กลุ่มสตรี ม.2
3.นางวันเพ็ญ	ศุภนคร	กลุ่มสตรี ม.3

4.นางหนามเตย	ดวงบุญช่วย	กลุ่มสตรี ม.4
5.นางเตือนใจ	ไวเวทา	กลุ่มสตรี ม.5
6.น.ส.อุทัยวรรณ	ฤทธิไกร	กลุ่มสตรี ม.6
7.นางพิศมัย	ปล้องไม้	กลุ่มสตรี ม.7
8.นางฉวี	พิม	กลุ่มสตรี ม.8

3. สภาพปัญหาทั่วไปของชุมชน

3.1 ปัญหาทางกายภาพและสาธารณูปโภค

- หมู่ที่ 2 มีความต้องการ เส้นทางเข้า – ออกในซอย เพราะเส้นทางเดิมคับแคบเกินไป การปลูกบ้านเรือนนั้นมีการบุกรุกที่สาธารณะ
- หมู่ที่ 4 มีความต้องการ
 - ไฟฟ้าในการใช้สอยในซอย
 - ซ่อมแซมสะพานทำน้ำที่ชำรุดและผูกพัน
 - ขยายทางหรือลงลูกรังไหลทางเข้าในซอย
 - ต้องการโทรศัพท์บ้านและสาธารณะ
 - ต้องการให้มีสนามเด็กเล่นประจำหมู่บ้านหรือสวนสาธารณะ

3.2 ปัญหาทางการศึกษา เช่น เด็กบางคนไม่ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.3 ปัญหาด้านสุขภาพอนามัย เช่น ปัญหาการเข้ารับรักษาพยาบาล

การวิเคราะห์สถานการณ์ชุมชน

1.จุดแข็ง

- ผู้นำชุมชนมีตำแหน่งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตลาดเกรียบ (อบต.) มีหน้าที่หลักในการบริหารและพัฒนาชุมชน มีความสามารถในการดำเนินงานอย่างดี มีศักยภาพสูงในเรื่องของการบริหารงบประมาณเพื่อการพัฒนาชุมชน จัดสรรบุคลากร และสามารถระดมการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ
- ผู้ประสานงานหลักโครงการชุมชนปลอดภัย มีตำแหน่งเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลตลาดเกรียบ (ตำแหน่งธุรการ) มีความสามารถในการดำเนินงานโครงการ / กิจกรรมต่าง ๆ ผ่านการบริหารงานของ อบต.ตลาดเกรียบได้อย่างรวดเร็วและมีศักยภาพในการประสานงานระหว่างองค์กร หน่วยงานภาครัฐ รวมถึงภาคเอกชน เพื่อเข้าร่วมดำเนินการโครงการชุมชนปลอดภัยแบบบูรณาการ
- ประชาชนในชุมชนมีความสามารถในการผนวกความรู้ท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านประยุกต์ใช้ในกิจกรรมของโครงการฯ เป็นการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์ เกิดแนวทางของการสร้างเสริมชุมชนปลอดภัยรูปแบบใหม่

2.จุดอ่อน

- การดำเนินงานส่วนใหญ่มาจากการบริหารของ อบต.ตลาดเกรียบ ที่เน้นระบบสั่งการแบบแนวตั้ง เพื่อให้บุคลากรดำเนินการต่อ ทำให้คนส่วนใหญ่ในชุมชนขาดการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะต่อการทำงานพัฒนาชุมชน ส่งผลต่อเป้าหมายการดำเนินงานโครงการชุมชนปลอดภัยที่ขาดการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงจากทุกฝ่ายในชุมชนในการคิดรูปแบบกิจกรรม / โครงการใหม่ ๆ เกี่ยวกับการสร้างเสริมความปลอดภัยในเด็ก
- ทศนคติของคนในชุมชนเกี่ยวกับการสร้างเสริมความปลอดภัยและป้องกันอุบัติเหตุที่จะเกิดขึ้นกับเด็กนั้น ยังมีความเชื่อเดิมว่าเป็นหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐแต่เพียงอย่างเดียวที่ต้องเข้ามามีบทบาทในการแก้ไข ไม่ใช่หน้าที่ความรับผิดชอบของชุมชน ทำให้การดำเนินงานโครงการฯ ส่วนใหญ่มาจาก อบต.ตลาดเกรียบเป็นหลัก อีกทั้งเรื่องงบประมาณการบริหารงานโครงการฯ ก็จะต้องพึ่งพิงระบบงานของ อบต.ตลาดเกรียบด้วย

3.โอกาส

- การดำเนินงานโครงการผ่านการบริหารจัดการในรูปแบบของ อบต.ตลาดเกรียบ สามารถขยายเครือข่ายได้อย่างรวดเร็ว เนื่องจาก อบต.ตลาดเกรียบนั้นมีเครือข่ายการดำเนินงานอยู่เดิม ที่สามารถขยายแนวทางการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย และเมื่อถึงเวลาที่จะดำเนินการโดยศูนย์วิจัยฯ สิ้นสุดลง ประกอบกับทางชุมชนมีความต้องการดำเนินงานต่อ ทาง อบต.ตลาดเกรียบก็สามารถจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานสร้างความปลอดภัยแก่เด็กในชุมชนได้ ถ้าให้ความสำคัญอย่างจริงจัง
- การพัฒนาศักยภาพชุมชนให้มีความปลอดภัยและลดการเกิดอุบัติเหตุในเด็กสามารถพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง จากความร่วมมือและการสนับสนุนจากองค์กรและหน่วยงานในชุมชน เช่น อบต.ตลาดเกรียบ โรงเรียน กลุ่มอาสาสมัครชุมชน กลุ่มเด็กและเยาวชน ฯลฯ
- การเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยของชุมชน โดยประยุกต์ใช้สื่อศิลปะ วัฒนธรรมที่มีอยู่ในชุมชน คือ การรำโขนสดของกลุ่มเยาวชน ถือเป็นโอกาสอันดีในการเผยแพร่คุณค่าด้านเอกลักษณ์พื้นบ้านและสามารถสอดแทรกความรู้เรื่องความปลอดภัย ซึ่งเป็นหนทางหนึ่งในการสร้างกระแสความสนใจสู่สาธารณชนได้
- การเปิดโอกาสให้เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของ อบต.ตลาดเกรียบ เป็นไปเพื่อการพัฒนาศักยภาพของเยาวชน สร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานเคียงบ่าเคียงไหล่ผู้ใหญ่ในชุมชนได้อย่างภาคภูมิใจ

4.อุปสรรค

- การดำเนินงานโครงการชุมชนปลอดภัยมีความล่าช้ากว่ากำหนด เนื่องจาก อบต.ตลาดเกรียบ มีโครงการหลากหลายเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน ส่วนบุคลากรที่เป็นกำลังสำคัญในการดำเนินโครงการชุมชนปลอดภัยก็มีจำนวนน้อย ทำให้กิจกรรมด้านความปลอดภัยยังไม่สามารถดำเนินการตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้
- เยาวชนที่เป็นคณะกรรมการชมรมยุวชนตลาดเกรียบคู่ชีพ มีภารกิจด้านการศึกษาและภารกิจทางบ้าน ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มที่ ส่งผลให้ไม่สามารถดำเนินกิจกรรมได้อย่างต่อเนื่อง
- ปัญหาเรื่องเวลาในการเข้าร่วมของคนในชุมชน เนื่องจากคนในชุมชนมีการประกอบอาชีพที่หลากหลาย ทำให้เวลาที่เข้าร่วมกิจกรรมไม่ตรงกัน จึงเกิดความล่าช้าไม่เป็นไปตามแผนที่ตั้งไว้

สถานการณ์ความไม่ปลอดภัยที่สำคัญและแนวคิดของชุมชน

จากการระดมความคิดเห็นพบว่าสภาพปัญหาเรื่องอุบัติเหตุและการบาดเจ็บของเด็กมีสาเหตุมาจากการจราจรเป็นหลัก โดยเฉพาะจากการขับซิ่งรถจักรยานยนต์ แม้ว่าการคมนาคมในชุมชนจะมีรถสองแถวให้บริการรับ – ส่ง คนในชุมชน บ้างก็ใช้รถจักรยานเป็นพาหนะ แต่เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ใช้รถจักรยานยนต์เป็นพาหนะสำคัญ เช่น ขับซิ่งหรือซ้อนท้ายไปโรงเรียนหรือสถานที่ต่าง ๆ อบต.ตลาดเกรียบ จึงได้ดำเนินการสร้างจุดชะลอความเร็วรถ (ลูกระนาด) ที่หมู่ 1 – 3 เมื่อปี พ.ศ.2544 ต่อมาในปี พ.ศ.2545 ได้ดำเนินการนำกระจกโค้งมาติดตั้งตามบริเวณหัวมุมถนนที่เสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุหรือจุดที่มีอุบัติเหตุเกิดขึ้นบ่อยครั้ง แต่มีปัญหาเรื่องข้อจำกัดทางด้านงบประมาณ จึงไม่สามารถจัดสร้างได้ทั่วทั้งตำบล ประกอบกับมีผู้ได้รับบาดเจ็บจากรถจักรยานยนต์ วัยรุ่นขับซิ่งด้วยความคึกคะนอง กระแสข่าวการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุมีให้เห็นบ่อย ๆ ตามหน้าหนังสือพิมพ์ ฯลฯ นอกจากนี้สภาพถนนที่ชำรุด ไม่มีจุดชะลอความเร็ว ทางโค้งอันตราย กระจกโค้งถูกทำลายชำรุดเสียหาย กลายเป็นจุดเสี่ยงอันตรายที่สามารถก่อให้เกิดอุบัติเหตุ สิ่งเหล่านี้เป็นแรงกระตุ้นความสนใจที่จะเข้าร่วมในกระบวนการสร้างเสริมความปลอดภัย ซึ่งชุมชนมีความต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมอันตรายเหล่านี้ให้มีความปลอดภัยมากขึ้น มีการเฝ้าระวัง ป้องกัน ปรับปรุง แก้ไข ได้แก่

- การติดตั้งและซ่อมแซมกระจกโค้งที่ยังชำรุดอยู่หลายจุด เพื่อให้ผู้ขับซิ่งรถยนต์ รถจักรยานยนต์ และรถจักรยานที่สัญจรไป – มา สามารถมองเห็นเวลารถขับสวนทางกันบริเวณมุมทางโค้ง ลดการเกิดอุบัติเหตุและการบาดเจ็บลงได้
- การติดตั้งป้ายเตือนภัยลดความเร็วในการขับรถยนต์และรถจักรยานยนต์ตามจุดต่าง ๆ ภายในชุมชน เช่น จุดทางโค้ง จุดทางเข้าชุมชน หรือบริเวณที่มีบ้านเรือนตั้งอยู่หนาแน่น

ตำแหน่งภารโรง	กรรมการ
9. นายฉลองชัย อรรถานินท์ อาจารย์โรงเรียนอุดมศีลวิทยา	กรรมการ
10. นายสำเร็จ หอมหวาน อาจารย์โรงเรียนวัดตลาด	กรรมการ
11. น.ส.สมคิด ภาคทวี ผู้ดูแลเด็กประศุนย์พัฒนาเด็กเล็ก	กรรมการ / เลขานุการ
12. นางศิริกานต์ กาญจนประเสริฐ เจ้าหน้าที่บริหารงานสาธารณสุข 6	กรรมการ
13. น.ส.เนาวรัตน์ ไวยมัย เจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชน 6	กรรมการ
14. นางอมรรัตน์ พวงเพียงงาม เจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชน 5	กรรมการ
15. นายใบ ไพร์ทอง ประธานประชาคมประจำตำบล ม.1	กรรมการ
16. นายแสวง ภาคมนตรี ประชาคม ม.2	คณะทำงาน
17. นายวิชาญ ชันทวิที ประชาคม ม.3	คณะทำงาน
18. นายอุ๋น จิตรประทุม ประชาคม ม.4	คณะทำงาน
19. นางบุญรอด ภาณุภาพศรี ประชาคม ม.5	คณะทำงาน
20. น.ส. สุธารี ภาคสุขชล ผู้ใหญ่บ้าน/ประชาคม ม.6	คณะทำงาน
21. นางวรรณิ แก้วไสย ประชาคม ม.8	คณะทำงาน
22. นายสมครวญ ไวยทิ ประชาคม ม.1	คณะทำงาน
23. นางมาลี ไวยชาวงศ์ อสม. ม.1	คณะทำงาน
24. นางประเทือง อุทัยธรรม อสม.ม.2	คณะทำงาน
25. นางฉลิตา ภาคเมธี อสม. ม.3	คณะทำงาน
26. นางสมพงษ์ กลั่นน้ำทิพย์ อสม. ม.4	คณะทำงาน
27. นางประทุม ภาคเรณู อสม.ม.5	คณะทำงาน
28. นางเฉลียว ไกรชมสม อสม. ม.6	คณะทำงาน

29. นางเพยาร์ ไวยเวทา	
อสม. ม. 7	คณะทำงาน
30. นายชลอ จิตรสุรพล	
อสม. ม.8	คณะทำงาน
31. นางมานิต บุญผุดผ่อง	
อสม. ม.1	คณะทำงาน
32. นางเพ็ญศรี ธรรมเกียรติคุณ	
กลุ่มสตรี ม.2	คณะทำงาน
33. นางวันเพ็ญ ศุภนคร	
กลุ่มสตรี ม.3	คณะทำงาน
34. นางหนามเตย ดวงบุญช่วย	
กลุ่มสตรี ม.4	คณะทำงาน
35. นางเตือนใจ ไวยเวทา	
กลุ่มสตรี ม.5	คณะทำงาน
36. น.ส.อุทัยวรรณ ฤทธิไกร	
กลุ่มสตรี ม.6	คณะทำงาน
37. นางพิศมัย ปล้องไม้	
กลุ่มสตรี ม.7	คณะทำงาน
38. นางฉวี พิมุ	
กลุ่มสตรี ม.8	คณะทำงาน
3. การค้นหาผู้ประสานงานหลัก มีหน้าที่ประสานงานระหว่างศูนย์วิจัยฯ กับชุมชน ในการจัดประชุมเพื่อวางแผนดำเนินการโครงการ ซึ่งได้มีการคัดเลือกผู้ประสานงานหลักเพื่อประสานข้อมูลข่าวสารกับศูนย์วิจัยฯ ในการดำเนินงานตามแนวทางของโครงการชุมชนปลอดภัย เพื่อร่วมกันวิเคราะห์ปัญหา / สาเหตุ และค้นหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาความไม่ปลอดภัยที่เกิดขึ้นกับเด็กในชุมชน โดยตัวแทนคณะกรรมการชุมชนปลอดภัยให้ความเห็นว่า ควรคัดเลือกและสรรหาบุคคลที่มีความสามารถและความรับผิดชอบ จึงได้เสนอให้ นางอุบลวรรณ ภาควิชา ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ธุรการ สมาชิก อบต.ตลาดเกียบ เป็นผู้ประสานงานหลักโครงการชุมชนปลอดภัย ประจำชุมชนตลาดเกียบ
4. การจัดประชุมชุมชนเพื่อระดมแนวความคิด ในการจัดประชุมเพื่อวางแผนดำเนินการเรื่องความปลอดภัยในเด็กนั้นพบว่า คนในชุมชนให้ความสนใจเข้าร่วมระดมความคิดเพื่อหาแนวทางการดำเนินงาน โดยจัดประชุมคณะกรรมการและผู้สนใจที่องค์การบริหารส่วนตำบลตลาดเกียบ การประเมินสถานการณ์ปัญหาความไม่ปลอดภัยของเด็กในชุมชน เสนอแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหา มีการจัดประชุมร่วมครั้งต่อ ๆ ไปโดยการนำเข้าวาระที่ประชุมของการดำเนินงานตามแผนงานของ อบต.ตลาดเกียบ เนื่องจากเป็นโครงการที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์ของชุมชนโดยรวม จึงจัดให้เข้าอยู่ในแผนงานของ อบต.ตลาดเกียบด้วย ดังนั้นในการประชุมประจำเดือนของ อบต.ตลาดเกียบทุกครั้ง จะมีการชี้แจงให้ประชาชนทราบความคืบหน้าและมีการวิเคราะห์ปัญหา / สาเหตุของความไม่ปลอดภัยที่เกิดขึ้นกับเด็กในชุมชนร่วมกัน
5. แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ ประกอบด้วย
- ประสพการณ์ คณะกรรมการชุมชนร่วมกันประเมินสถานการณ์ของเด็กในชุมชนที่เคยประสบอุบัติเหตุจากรถจักรยานยนต์ โดยเห็นว่าสาเหตุหลัก ๆ มาจากผู้ขับขี่ขับรถด้วยความเร็วเกินกำหนด หรือมาจากการพบเห็นการเกิดอุบัติเหตุรถคว่ำ เฉี่ยวชน อีกทั้งไม่มีป้ายสัญลักษณ์เตือนให้ระวังอุบัติเหตุตามจุดทางแยก ทำให้เกิดการเชื่อมโยงความคิดนี้สู่วิธีการป้องกันแก้ไข เช่น ชุมชนคิดเห็นว่าจะมีการรณรงค์ให้เด็กสวมหมวกนิรภัยขณะขับขี่หรือซ้อนท้ายรถจักรยานยนต์ โดยประสานกับโรงเรียนที่อยู่ภายในชุมชนในการแจกหมวกนิรภัยที่ได้รับแจกเพื่อรณรงค์นำร่องจากศูนย์วิจัยฯ ให้กับเด็กนักเรียนที่โดยสารรถจักรยานยนต์เป็นประจำได้สวมทุกครั้ง เพื่อเป็นตัวอย่างแก่เด็กคนอื่น ๆ นอกจากนี้ชุมชนได้จัดทำป้ายเตือนภัยตามจุดต่าง ๆ เรื่องการใช้รถใช้ถนนอย่างปลอดภัย เพื่อให้ผู้

ซับซ้อนลดความเร็วขณะซับซ้อนในเขตชุมชน นอกจากนี้ยังคิดค้นแนวทางการเชื่อมโยงหน่วยงานภาครัฐในด้านความปลอดภัยทางการจราจรภายในชุมชนให้กับประชาชน

- ปัญหาด้านความปลอดภัยในชุมชน คณะกรรมการชุมชนปลอดภัยและองค์การบริหารส่วนตำบลตลาดเกรียบร่วมกับทางศูนย์วิจัยฯ ได้มีการประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อมูลซึ่งกันและกัน พบว่าชุมชนยังขาดความตระหนักเรื่องความปลอดภัยบางประการ เช่น การไม่คาดเข็มขัดนิรภัย ไม่สวมหมวกนิรภัย และไม่ให้ความสำคัญกับทรัพย์สินของชุมชนที่มีไว้เพื่อป้องกันอุบัติเหตุ เช่น กระชกโค้งบริเวณแยกต่าง ๆ ในชุมชนที่ถูกทำลายเสียหาย ความไม่ปลอดภัยในโรงเรียน ที่หมายรวมถึงอุบัติเหตุการเกิดอุบัติเหตุในโรงเรียนที่สามารถโยงเข้าสู่กระบวนการค้นหาจุดเสี่ยงอันตราย การป้องกัน วิธีการที่ถูกต้องในการช่วยเหลือเด็กที่ได้รับบาดเจ็บจากอุบัติเหตุ การสร้างสนามเด็กเล่นที่ได้มาตรฐานความปลอดภัยที่หมายรวมถึงพฤติกรรมของผู้ดูแลและลักษณะการเล่นของเด็กโดยธรรมชาติที่อาจเป็นสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุ

- การเดินสำรวจชุมชนเพิ่มเติม คณะกรรมการชุมชนปลอดภัย ตำรวจสายตรวจชุมชน สมาชิกชมรมลดภัยให้ลูกรัก และสมาชิกชมรมยุวชนตลาดเกรียบกู่ชีพ ได้ร่วมกันสำรวจพื้นที่ ค้นหาจุดเสี่ยงอันตรายภายในชุมชน เป็นจำนวน 5 ครั้ง เป้าหมายของการสำรวจจุดเสี่ยงอันตรายนั้นเพื่อให้รู้ว่าจุดนั้นมีความเสี่ยงอย่างไรแล้วสามารถนำกลับมาวิเคราะห์ร่วมกันเพื่อหาแนวทางแก้ไข และนำเสนอต่อชุมชนเพื่อดำเนินการต่อไป

จุดเสี่ยงที่พบในชุมชน จากการสำรวจจุดเสี่ยงและการกรอกแบบสำรวจจุดเสี่ยงในชุมชนของกลุ่มประชาชนในตำบล ได้ผลสรุปจากการระดมความคิดเห็นออกมาว่า จุดเสี่ยงที่ควรแก้ไข ได้แก่

1. หมู่ 4 สามแยกระหว่างโรงเรียนอุดมศิลป์วิทยา

2. หมู่ 5 ได้แก่

- ทางโค้งหักศอกหน้าโรงเรียนวัดตลาด (อุดมศิลป์) ไม่สามารถมองเห็นกันขณะมีรถขับสวนกัน

- หัวโค้งบริเวณข้างโรงเรียนอุดมศิลป์วิทยา

- ทางโค้งระหว่างสถานีอนามัยและวัดตลาดเกรียบ เป็นโค้งหักศอกที่มีกำแพงทึบของโรงเรียนวัดตลาดซึ่งอยู่ติดกับถนนบังอยู่ เวลาวิ่งไปมาจะมองไม่เห็น

- ถนนทรุดตัว มีรอยแตก ซ้ำรอยอย่างมาก

3. บริเวณปั้มน้ำของกรมชลประทาน เพราะเวลาที่มีการปั้มน้ำสำหรับใช้ก็จะมีเด็กลงไปเล่นหรือกระโดดน้ำ เสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุทั้งการจมน้ำและกระแทกก้อนหินที่อยู่ใต้น้ำได้ (แก้ปัญหาเบื้องต้นโดยการติดป้ายห้ามลงเล่นน้ำ)

4. หมู่ที่ 7 ทางโค้งหักศอกบริเวณหน้าวัดขวาง

จุดที่ต้องเร่งรีบแก้ไขโดยด่วนจากการระดมความคิดเห็นส่วนใหญ่ คนในชุมชนส่วนใหญ่มีความต้องการให้มีการแก้ไขในเรื่องการจราจรมากที่สุด โดยการนำกระชกโค้งไปติดไว้ตามจุดแก้ไขต่าง ๆ ตามข้อมูลจุดเสี่ยงที่ค้นพบ เพื่อลดการเกิดอุบัติเหตุ พร้อมทั้งขอความร่วมมือประชาชนที่อยู่ในช่วยกันดูแลทรัพย์สินของชุมชน เนื่องจากเคยมีการติดตั้งกระชกโค้งอยู่แล้วแต่ได้ถูกกลุ่มคนบางกลุ่มได้ทำลายเสียหายไป จึงได้นำมาติดใหม่อีกครั้ง แต่ก็ยังมีการทำลายเช่นเดิม

- ข้อมูลจากสื่อต่าง ๆ การรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาเป็นแนวทางการดำเนินงานสร้างเสริมความปลอดภัยในชุมชนส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนจากทางศูนย์วิจัยฯ และโรงพยาบาลบางปะอินที่เข้าร่วมเป็นเครือข่ายในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับความปลอดภัยและการช่วยเหลือเด็กที่ได้รับบาดเจ็บ

6. การติดตามและประเมินผล มีการรายงานผลการดำเนินงานในกิจกรรมเกี่ยวกับความปลอดภัยที่ทางชุมชนได้จัดขึ้นโดยตัวแทนของ อบต.ตลาดเกรียบ เพื่อร่วมกันวิเคราะห์ หาแนวทางแก้ไข ปรับปรุงการดำเนินงานให้ได้ผลดีขึ้น อีกทั้งมีการเก็บข้อมูลเพื่อประเมินผลของกิจกรรมต่าง ๆ โดยมีผู้ประสานงานเป็นผู้รวบรวมข้อมูลและนำเสนอให้กับนายก อบต.ตลาดเกรียบ ได้รับทราบเพื่อพิจารณาดำเนินการตามแผนต่อไป

7. เครือข่ายสนับสนุนการดำเนินงานของชุมชน การดำเนินงานของชุมชนตลาดเกียบที่ผ่านมานั้น ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงาน องค์กรรัฐ / เอกชน รวมถึงเครือข่ายภาคประชาชน เช่น โรงพยาบาลบางปะอิน สถานีตำรวจบางปะอิน ฯลฯ ในการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับความปลอดภัยในเด็กให้กับคนในชุมชน

โครงการ / กิจกรรมสร้างความปลอดภัยของชุมชน

1. ด้านการเสริมสร้างพฤติกรรมความปลอดภัย
 - 1.1 สร้างกระแสแรงจูงใจให้เด็กสวมหมวกนิรภัย ประกอบด้วย
 - การรณรงค์ให้เด็กที่ใช้จักรยานยนต์ได้ใช้หมวกนิรภัยในการขับขี่หรือซ้อนท้ายรถจักรยานยนต์มาโรงเรียนทุกครั้ง และสำรวจจำนวนผู้ที่ขับขี่รถจักรยานยนต์ในโรงเรียนอุดมศิลป์วิทยา เพื่อเป็นข้อมูลในการมอบหมวกนิรภัย
 - การกระจายเสียงตามสายในชุมชน ในการให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องความปลอดภัยในการสวมหมวกนิรภัย และผลจากการไม่สวมหมวกนิรภัย ให้กับคนในชุมชน
 - 1.1 การเสริมสร้างความเข้มแข็งงานด้านป้องกันอุบัติเหตุจราจร ประกอบด้วย
 - ดำเนินโครงการ “ ร่วมด้วยช่วยกันปลูกจิตสำนึกอุบัติเหตุจราจรในวันปีใหม่ “ โดยความร่วมมือจาก สภอ.บางปะอิน โรงพยาบาลบางปะอิน โรงเรียนอุดมศิลป์วิทยา วัด ในเรื่องการสนับสนุนทรัพยากรดำเนินงาน กลุ่มเป้าหมายที่เข้ารับการอบรม มีการจัดเวรยาม สายตรวจชุมชนในการเฝ้าระวังความปลอดภัยในชุมชนอีกด้วย
 - การกระจายเสียงความรู้เรื่องการขับขี่รถจักรยานยนต์อย่างปลอดภัย ประโยชน์ของการคาดเข็มขัดนิรภัย ขณะโดยสารรถยนต์
 - การจัดนิทรรศการความรู้เรื่องการคาดเข็มขัดนิรภัยในงานเด็กไทยปลอดภัย พร้อมทั้งการสำรวจการคาดเข็มขัดนิรภัยสำหรับผู้ที่ใช้รถยนต์
2. ด้านการปรับเปลี่ยนสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย
 - 2.1 กลุ่มประชาชนในตำบลและกลุ่มตำรวจสายตรวจชุมชน ได้ช่วยกันกรอกข้อมูลแบบสำรวจจุดเสี่ยง โดยผลสรุปออกมาว่าจุดที่ควรแก้ไขส่วนใหญ่จะเป็นทางสามแยกระหว่างโรงเรียนอุดมศิลป์วิทยา ทางสามแยกหน้าโรงเรียนวัดตลาด ทางโค้งข้างโรงเรียนทั้งสองโรงเรียน ซึ่งเป็นจุดที่อันตรายมาก จึงได้มีการนำกระจกโค้งไปติดตั้งไว้ตามจุดแก้ไขดังกล่าว
 - 2.2 มีการติดป้ายเตือนภัยอุบัติเหตุภายในชุมชน เป็นการดำเนินงานของกลุ่มชมรม ยุวชนตลาดเกียบกู้ชีพพร้อมกับคณะกรรมการชุมชนปลอดภัย เพื่อเตือนภัยให้กับคนในชุมชนได้ตระหนักเรื่องความปลอดภัยในการขับขี่จักรยานยนต์และรถยนต์ในชุมชน
3. ด้านการเสริมสร้างความรู้ในชุมชน
 - 3.1 คณะกรรมการชุมชนปลอดภัยตลาดเกียบ ได้จัดให้มีการอบรมปฐมพยาบาลเบื้องต้น ในชื่อโครงการ “ ปฐมพยาบาล ณ ที่เกิดเหตุ “ โดยความร่วมมือจากคณะวิทยากรโรงพยาบาลบางปะอิน เพื่อเผยแพร่ความรู้ให้กับผู้ปกครองของเด็กในชุมชนที่มีบุตรหลานอายุตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 14 ปี และกลุ่ม อสม. ให้มีความรู้เกี่ยวกับการช่วยเหลือเด็กที่ประสบอุบัติเหตุ ซึ่งได้รับความสนใจและการเข้าร่วมของคนในชุมชนเป็นจำนวนมาก
 - 3.2 การเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในเด็ก เป็นการดำเนินงานของชมรม ยุวชนตลาดเกียบกู้ชีพ โดยการออกสื่อเสียงตามสายในชุมชนตลาดเกียบ อาทิตย์ละ 1 ครั้ง ซึ่งมีสาระเนื้อหาเกี่ยวกับความปลอดภัย เช่น การขับขี่อย่างปลอดภัย อันตรายจากการไม่สวมหมวกนิรภัย อันตรายจากการไม่ใช้เข็มขัดนิรภัย ภัยจากของเล่นโรงเรียนอันตราย บ้านมหาภัย ฝันร้ายในชุมชน และเนื้อหาจากจุลสารเพื่อความปลอดภัยสำหรับเด็ก
4. บทบาทการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน กลุ่มเด็กและเยาวชนชุมชนตลาดเกียบ มีความสนใจและความตั้งใจในการเข้าร่วมเป็นกำลังสำคัญเพื่อสร้างเสริมความปลอดภัยให้แก่เด็กในชุมชนของพวกเขา โดยได้รับแรงสนับสนุนจากพ่อแม่

ผู้ปกครอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันทางสังคม เช่น โรงเรียน วัด ฯลฯ ในการร่วมคิดโครงการ / กิจกรรมความปลอดภัย พร้อมทั้งระดมการมีส่วนร่วมทั้งกลุ่มเด็กและผู้ใหญ่ ในรูปแบบดังต่อไปนี้

- จัดทำเสียงตามสายกระจายความรู้ เรื่องความปลอดภัยสู่ชุมชน อาทิ ตีละ 1 ครั้ง เพื่อกระจายความรู้สู่ชุมชน อาทิ การขับขี่ปลอดภัย อันตรายจากการไม่สวมหมวกนิรภัย อันตรายจากการไม่คาดเข็มขัดนิรภัย ภัยจากของเล่นเด็ก โรงเรียนอันตราย ฯลฯ
- กิจกรรมเฝ้าระวังภัยในช่วงเทศกาลลอยกระทง ป้องกันการจมน้ำ และออกสำรวจแหล่งน้ำที่อาจก่อให้เกิดอันตรายได้ เพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นมาประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่คนในชุมชน
- จัดทำสื่อสิ่งพิมพ์เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับเรื่องการคาดเข็มขัดนิรภัยและการขับขี่ปลอดภัย 10 ประการ และแจกจ่ายภายในชุมชนตลาดเกียบและชุมชนใกล้เคียง สร้างความตระหนักถึงความปลอดภัยและเห็นความสำคัญของการคาดเข็มขัดนิรภัยและการขับขี่ที่ปลอดภัย
- จัดการประกวดบทประพันธ์สร้างสรรค์ความปลอดภัย ซึ่งเด็ก ๆ ให้ความสนใจส่งผลงานเข้าร่วมเป็นอย่างมาก
- เข้าร่วมงานเด็กไทยปลอดภัย มีวินัยจราจร เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2546 ณ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี ซึ่งได้ส่งการแสดงโขนสดแทรกความรู้เรื่องการเดินทางปลอดภัย เพราะการแสดงโขนสดเป็นวัฒนธรรมพื้นบ้านที่สามารถนำเสนอในรูปแบบการสอดแทรกความรู้เรื่องการคาดเข็มขัดนิรภัย ทำให้ผู้ชมสามารถรับรู้ถึงประเด็นและสาระที่นำเสนอในรูปแบบของโขนสดได้ นอกจากนี้ยังมีการจัดนิทรรศการความรู้และเกมสอดแทรกความรู้ชิงรางวัล เพื่อให้ผู้ที่เล่นได้รับความรู้และสามารถนำความรู้ที่ได้รับนำกลับไปประยุกต์ให้สอดคล้องกับการดำเนินชีวิต ซึ่งผลที่ได้รับจากกิจกรรมครั้งนี้พบว่า สมาชิกชมรมยุวชนตลาดเกียบกุ๊ยซัพได้รับความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยมากขึ้นและสามารถนำความรู้ที่ได้รับมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี ผู้ที่เข้ามาร่วมงานก็สามารถนำความรู้ที่ได้รับนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
- กิจกรรมงานวันเด็กแห่งชาติ เมื่อวันที่ 9 มกราคม 2547 ซึ่งได้จัดซุ้มกิจกรรมวันเด็กแห่งชาติ ประชาสัมพันธ์ผ่านบอร์ดนิทรรศการความรู้เรื่องความปลอดภัย จัดเตรียมเกมความปลอดภัยต่าง ๆ ผลที่ได้รับพบว่า เด็ก ๆ ในชุมชนได้รับความรู้และมีความสุขสนุกสนานไปกับการได้เข้ามามีส่วนร่วม และส่งผลให้ชมรมยุวชนตลาดเกียบกุ๊ยซัพเป็นที่รู้จักของคนทั่วไปทั้งในและนอกชุมชน
- กิจกรรมออกสำรวจผู้ใช้รถยนต์ในเรื่องการคาดเข็มขัดนิรภัยและแจกสื่อสิ่งพิมพ์เรื่องการคาดเข็มขัดนิรภัยแก่ผู้ที่ให้การสำรวจ ระหว่างวันที่ 31 มกราคม - 1 กุมภาพันธ์ 2547 ทำให้ได้ข้อมูลจากแบบสำรวจจากประชาชนที่ให้ความร่วมมือ ตระหนักถึงความสำคัญของการคาดเข็มขัดนิรภัย อีกทั้งสามารถนำข้อมูลเหล่านั้นมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างเสริมความปลอดภัยให้เกิดขึ้นในชุมชนได้เป็นอย่างดี
- ออกแบบสำรวจเยาวชนที่ใช้รถจักรยานยนต์ในโรงเรียนอุดมศิลป์วิทยา เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการมอบหมวกนิรภัย ทางชมรมได้นำหมวกนิรภัยจำนวน 15 ใบ ไปมอบให้กับทางโรงเรียน เพื่อให้ทางโรงเรียนได้มอบให้กับนักเรียนที่ขับขี่รถจักรยานยนต์มาโรงเรียนได้สวมใส่ ผลตอบรับพบว่า นักเรียนที่ขับขี่รถจักรยานยนต์มาโรงเรียนทุกคนสวมหมวกนิรภัยเป็นประจำทั้งไปและกลับจากโรงเรียน

สรุป ผลวิเคราะห์จากการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่า ชมรมยุวชนตลาดเกียบกุ๊ยซัพได้ดำเนินการตามแผนกิจกรรมทั้งหมด ทำให้กิจกรรมดังกล่าวเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ สมาชิกในชมรมฯ กล้าแสดงความคิดเห็น และมีความพร้อมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้เปรียบเสมือนแรงผลักดันให้สมาชิกในชมรมฯ มีกำลังใจ กำลังกายที่จะสร้างเสริมความปลอดภัยให้เกิดขึ้นในชุมชนของพวกเขาได้เป็นอย่างดี แม้ว่าจะมีปัญหาอุปสรรคบางประการ เช่น สมาชิกไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมทำกิจกรรม หลายคนสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้เฉพาะเวลาหลังเลิกเรียนและวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ สมาชิกไม่มีประสบการณ์ในการทำรายงานสรุปโครงการ ผู้ปกครองบางคนไม่ให้ความร่วมมือในการสนับสนุนให้บุตรหลานเข้าร่วมกิจกรรม ฯลฯ แต่ความคิดเห็นโดยรวมของชุมชนเห็นว่าชมรมยุวชนตลาดเกียบกุ๊ยซัพเป็นโครงการหนึ่งที่เหมาะสมจะให้มีการดำเนินต่อไป เพราะเป็นโครงการที่เด็กและเยาวชนสามารถดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เด็กไทยมีความปลอดภัยมากยิ่งขึ้น

คณะกรรมการชมรมยุวชนตลาดเกี๋ยบู้ชีฟ		ประกอบด้วย
1.น.ส.ใหม่	วิระกุล	ตำแหน่งประธานชมรม
2.ด.ญ.ระชา	มีเฟื่อง	รองประธานชมรม
3.ด.ญ.จรัญญา	ภาคเมธี	เลขานุการ
4.ด.ญ.ปรียาภรณ์	ศิริจันทร์เพ็ญ	ผู้ช่วยเลขานุการ
5.นายชาญณรงค์	กำเหนิดเพ็ชร	เหรัญญิก
6.ด.ช.พงศธร	ศิริจันทร์เพ็ญ	กรรมการ
7.ด.ช.พีระ	ศิริจันทร์เพ็ญ	กรรมการ
8.ด.ช.วรัตน์	สำอังก์ศรี	กรรมการ
9.ด.ช.วีชรกรณ์	สำอังก์ศรี	กรรมการ
10.ด.ช.โซ่สกุล	วรรณเฟือก	กรรมการ
จำนวนสมาชิกชมรมยุวชนตลาดเกี๋ยบู้ชีฟมีทั้งสิ้น		109 คน
(ข้อมูลล่าสุด ณ วันที่ 31 พฤษภาคม 2547)		

การประเมินผลการดำเนินการสร้างเสริมความปลอดภัยของชุมชน

1. แคนนำและเครือข่าย

1.1 แคนนำ

- คณะกรรมการชุมชนปลอดภัย เป็นการจัดตั้งอย่างเป็นทางการจากหน่วยงานที่เป็นการดำเนินงานจากภาครัฐ (อบต.ตลาดเกี๋ยบ) การดำเนินงานเป็นระบบการสั่งการจากนายก อบต.ตลาดเกี๋ยบ ทำให้แกนนำและคณะกรรมการบางส่วนขาดการมีส่วนร่วม แม้กระทั่งในการเข้าประชุมร่วมกับชุมชนในแต่ละครั้งก็จะไม่ครบองค์ประชุม
- ผู้ประสานงาน การคัดเลือกผู้ประสานงานหลักที่มาจากสมาชิก อบต.ตลาดเกี๋ยบ มีศักยภาพในการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี เช่น สถานีอนามัย สถานีตำรวจ โรงเรียน วัด ฯลฯ ทว่าผู้ประสานงานก็มีภาระหน้าที่หลักที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงาน ทั้งหน้าที่การงานใน อบต.ตลาดเกี๋ยบ การดูแลครอบครัว และอื่น ๆ ประกอบกับสมาชิกคณะกรรมการชุมชนปลอดภัยคนอื่น ๆ ไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ ส่งผลให้ผู้ประสานงานต้องทำงานมากขึ้นเป็นเท่าตัวในการขับเคลื่อนงานชุมชนปลอดภัย และปัจจัยสำคัญอีกอย่างหนึ่งก็คือ การที่ผู้ประสานงานมีอาชีพเป็นข้าราชการตำแหน่งธุรการ ทำงานใน อบต.ตลาดเกี๋ยบ ซึ่งเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ขาดความคล่องตัวและไม่เป็นอิสระในการดำเนินงานอย่างเต็มที่
- ผู้มีส่วนร่วม องค์การบริหารส่วนตำบลตลาดเกี๋ยบและคณะกรรมการชุมชนปลอดภัยได้มีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับความปลอดภัยเพื่อระดมการมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง คนในชุมชนส่วนใหญ่ให้ความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับความปลอดภัยและได้รับเชิญในการเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้น จะเห็นได้จากจำนวนผู้เข้าร่วมเข้ามา มีบทบาทในการดำเนินการโครงการชุมชนปลอดภัยมากขึ้น เช่น เข้าร่วมกิจกรรมการอบรมปฐมพยาบาลเบื้องต้น เข้าร่วมเป็นสมาชิกชมรมลดภัยให้ลูกรัก กิจกรรมการเดินสำรวจจุดเสี่ยงอันตรายในชุมชนที่ทางคณะกรรมการชุมชนปลอดภัยได้มีการออกแบบฟอร์มบันทึกการเดินสำรวจชุมชนสำหรับกรอกข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ ฯลฯ ผลที่ได้กลับมาจากผลการดำเนินงานคนในชุมชนให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี แต่มีจุดที่น่าสังเกตว่า ในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง อบต.ตลาดเกี๋ยบจะเป็นผู้ดำเนินการหลัก ดังนั้นชาวบ้านในชุมชนจะเป็นเพียงผู้เข้าร่วมโครงการในระยะสุดท้ายเท่านั้น ขาดการมีส่วนร่วมในกระบวนการคิดและการเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมนั้น ๆ ตั้งแต่ต้น ซึ่งกระบวนการดำเนินการเกี่ยวกับความปลอดภัยนั้นจะต้องอาศัยการมีส่วนร่วมทุกระดับ ทุกชั้นตอน เป็นการเข้าร่วมอย่างเป็นธรรมชาติผสานกรอบแนวคิดทางวิทยาศาสตร์ไปพร้อม ๆ กัน จึงจะบรรลุเป้าหมายและเกิดความต่อเนื่องในกระบวนการสร้างเสริมความปลอดภัยแก่เด็กในชุมชน

- เครือข่าย ผู้ประสานงานและคณะกรรมการชุมชนปลอดภัยได้ประสานงานในหลาย ๆ หน่วยงานจากภาครัฐ ทำให้เกิดเครือข่ายทำงานและเกิดความต่อเนื่องของการดำเนินกิจกรรมเรื่องความปลอดภัยในเด็ก เช่น กิจกรรมอบรมปฐมพยาบาลเบื้องต้น เป็นการร่วมดำเนินงานระหว่างคณะกรรมการชุมชนปลอดภัยตลาดเกรียบกับโรงพยาบาลบางปะอิน การรณรงค์สวมหมวกนิรภัยให้กับเด็กนั้นได้รับความร่วมมือจากสถานีตำรวจอำเภอบางปะอิน ฯลฯ จะเห็นได้ว่าเครือข่ายได้ให้ความร่วมมือในการดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนเป็นอย่างดี คาดว่าในอนาคตจะมีการขยายการดำเนินงานไปยังชุมชนอื่น ๆ ที่ให้ความสนใจในเรื่องความปลอดภัยในเด็ก เพื่อขยายผลและสร้างเครือข่ายที่เข้มแข็งมากขึ้นในระดับอำเภอ จนถึงระดับจังหวัด

2. การเปลี่ยนแปลงในเรื่องความปลอดภัยสำหรับเด็ก

- 2.1 ด้านความรู้ ในช่วงเริ่มดำเนินการโครงการ ชุมชนได้มีการจัดกิจกรรมอบรมปฐมพยาบาลเบื้องต้น จัดอบรมให้ความรู้ในเรื่องการขับขี่ที่ถูกต้องและปลอดภัย ให้ความรู้เกี่ยวกับประโยชน์ของการสวมหมวกนิรภัย ฯลฯ เหล่านี้เป็นการถ่ายทอดความรู้ให้กับคนในชุมชนเพื่อกระตุ้นความต้องการเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการส่งเสริมความปลอดภัยสำหรับเด็ก ก่อให้เกิดทัศนคติที่เปลี่ยนแปลงจากความคิดที่ว่า การเกิดอุบัติเหตุในเด็กเป็นเรื่องปกติเพราะความซนไปเป็นว่าน่าจะมีแนวทางป้องกันแก้ไขมิให้เหตุการณ์เหล่านี้เกิดขึ้น ภายหลังการดำเนินงานผ่านไปสักระยะเวลาพบว่าความรู้ที่ได้รับยังไม่ค่อยนำไปปฏิบัติให้เกิดขึ้นจริงตามวัตถุประสงค์ เช่น ทุกคนรับรู้ว่า การสวมหมวกนิรภัยมีประโยชน์ แต่ก็มีเป็นส่วนน้อยที่จะนำหมวกนิรภัยมาสวมทุกครั้งที่ขับขี่ โดยให้เหตุผลว่าตนขับขี่อยู่ในบริเวณชุมชนไม่น่าจะมีอันตรายเกิดขึ้น อีกทั้งตำรวจก็ไม่เข้มงวดกวดขันเท่าใดนักจึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องสวม (เหตุผลของผู้ใหญ่) จึงเป็นโจทย์ที่ยากพอสมควรในการสนับสนุนให้เด็กในชุมชนสวมหมวกนิรภัย เพราะไม่มีแบบอย่างจากผู้ใหญ่ที่เอื้อให้เด็กปฏิบัติตาม จึงน่าจะมีการบูรณาการความร่วมมือจากทุกฝ่าย เช่น พ่อแม่ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่รัฐ หน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น ฯลฯ มาร่วมหาแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมทั้งการให้ความรู้และเกิดการปฏิบัติตาม ไม่แต่เฉพาะเรื่องการสวมหมวกนิรภัยเท่านั้น แต่หมายรวมถึงความปลอดภัยในทุก ๆ ด้านของเด็กอีกด้วย
- 2.2 ด้านความคิด หลังจากชุมชนได้ร่วมกันดำเนินการ ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนความคิดเรื่องความปลอดภัยในเด็กมากขึ้น พยายามที่จะคิดค้นวิธีดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับกระแสนการสร้างความปลอดภัยในชุมชน หลายคนเห็นดีด้วยเป็นอย่างดีที่จะให้มีการดำเนินงานด้านความปลอดภัยในเด็กอย่างต่อเนื่อง ทั้งในเรื่องของการจราจรภายในชุมชน การเฝ้าระวังความปลอดภัยในเด็ก การให้เด็กสวมหมวกนิรภัยขณะขับขี่และซ้อนท้ายรถจักรยานยนต์ และมีจำนวนไม่น้อยที่ให้การสนับสนุน ส่งเสริมให้บุตรหลานของตนเข้าร่วมโครงการชมรมยุวชนกู้ชีพ เพราะเห็นว่าเป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนและเป็นแนวทางการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของเด็กได้อีกทางหนึ่ง แต่ก็มีอีกหลายคนที่ยังไม่เข้าใจการดำเนินงานด้านความปลอดภัยที่เริ่มจากชุมชนเอง และไม่สามารถปรับเปลี่ยนความคิดที่ว่า การดำเนินงานพัฒนาทุกด้านเป็นหน้าที่ของหน่วยงานราชการเท่านั้น ส่งผลกระทบต่อข้อจำกัดของการเข้ามามีส่วนร่วมทั้งผู้ใหญ่และเด็ก จึงต้องมีการวางแผนการดำเนินการ ปรับเปลี่ยนกลยุทธ์บางอย่างที่สามารถระดมการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนได้อย่างทั่วถึง
- 2.3 ความตระหนัก ก่อนที่จะเข้าร่วมโครงการชุมชนปลอดภัย ชุมชนมีความตระหนักเรื่องความปลอดภัยจากการจราจรอยู่ก่อน เพราะคนในชุมชนเคยได้รับอุบัติเหตุจากการจราจรภายในชุมชน ผนวกกับชุมชนเข้าร่วมโครงการชุมชนปลอดภัย ทำให้เกิดกระแสนรณรงค์เรื่องความปลอดภัยมากขึ้น
- 2.4 การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม พบว่าหลังจากชุมชนได้เข้าร่วมโครงการชุมชนปลอดภัยแล้ว คนในชุมชนมีความต้องการหมวกนิรภัยให้กับลูกหลานของตนมากขึ้น เพราะเห็นว่าหมวกนิรภัยสำหรับเด็กที่ศูนย์วิจัยฯ มอบให้กับชุมชนเพื่อนำไปใช้ในการรณรงค์นำร่องนั้นมีประโยชน์ และไม่ค่อยพบเห็นหมวกนิรภัยที่เหมาะสมสำหรับเด็ก โดยเฉพาะ อีกทั้งโรงเรียนก็มีการออกกฎบังคับให้เด็กที่ได้รับแจกหมวกนิรภัยต้องสวมใส่ทุกครั้งเมื่อขับขี่รถจักรยานยนต์มาโรงเรียน เพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีแก่คนทั่วไป แต่เด็กคนอื่น ๆ ที่ไม่ได้รับแจกหมวกนิรภัยก็จะไม่สวมมาโรงเรียน แม้กระทั่งเด็กที่ได้รับแจกก็ได้สวมหมวกนิรภัยทุกครั้งที่ขับขี่ไปยังสถานที่อื่นนอกจากโรงเรียน

ทำให้พฤติกรรมของคนไม่ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากความตั้งใจส่วนบุคคล แต่เป็นการเปลี่ยนแปลงภายใต้ กฎเกณฑ์ ข้อบังคับต่าง ๆ เสียมากกว่า

- 2.5 การปรับเปลี่ยนสิ่งแวดล้อม คณะกรรมการชุมชนปลอดภัย และชมรมยุวชนตลาดเกียวกู้ชีพ ได้ดำเนินการสำรวจจุดเสี่ยงอันตรายในชุมชน เมื่อพบจุดเสี่ยงอันตรายแล้วก็จะมีการนำข้อมูลที่ได้มาจัดประชุมเพื่อระดมความคิดในการปรับเปลี่ยนจุดเสี่ยงอันตรายนั้น ๆ เช่น การทำป้ายเตือนภัยตามจุดเสี่ยงต่าง ๆ ในชุมชน การทำจุดชะลอความเร็วรถ (ลูกระนาด) เพื่อลดความเร็วในการขับขี่บริเวณหลังโรงเรียนอุดมศีลวิทยา เนื่องจากเป็นจุดที่มีนักเรียนจำนวนมากมารอขึ้นรถโดยสารหลังเลิกเรียน
- 2.6 กฎเกณฑ์ ข้อบังคับ ระบบการเฝ้าระวัง การจัดเก็บข้อมูล ชุมชนได้มีการจัดตั้งคณะทำงานเพื่อเฝ้าระวังความปลอดภัยในชุมชน และเฝ้าระวังเรื่องการขับขี่รถจักรยานยนต์ มีการจัดบันทึกการบาดเจ็บของเด็กในชุมชน โดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำสถานีอนามัยตลาดเกียวกู้ชีพ และมีแบบบันทึกการเดินทางสำรวจชุมชน ระบบการบันทึกการบาดเจ็บ โดยความรับผิดชอบหลักของสถานีอนามัยตำบลตลาดเกียวกู้ชีพ ได้มอบหมายให้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำแต่ละหมู่เป็นฝ่ายดำเนินการจัดบันทึกเด็กที่ได้รับบาดเจ็บอายุ 1 – 14 ปี ซึ่งเริ่มดำเนินการตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ.2546 ประกอบด้วยการบาดเจ็บจาก
 - หกล้มจากการวิ่งและรถจักรยานพลิกคว่ำ 3 ราย
 - บาดแผลจากปล่องท่อไอเสียรถจักรยานยนต์ 2 ราย
 - ดอกไม้ไฟระเบิด 1 ราย
 - ไม่ทำเกือบทะลุบริเวณหลังเท้าจากการกระโดดน้ำ 1 ราย (รุนแรงที่สุดในจำนวนผู้บาดเจ็บทั้งหมด)
3. เกิดกลยุทธ์ แนววิถีปฏิบัติที่สอดคล้องกับสถานการณ์ชุมชน การดำเนินงานโครงการชุมชนปลอดภัย เป็นการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมของคนในชุมชน องค์กร และหน่วยงานต่าง ๆ ทำให้ชุมชนมีการดำเนินงานอย่างเป็นขั้นตอน มีการประชุมเพื่อระดมความคิดในการแก้ไขปัญหาความปลอดภัยของเด็กในชุมชน และมีรูปแบบการดำเนินงานอย่างชัดเจน เช่น การจัดตั้งคณะกรรมการ การทำแบบบันทึกการเดินทางสำรวจชุมชนที่ให้คนในชุมชนเป็นผู้ดำเนินการบันทึกแล้วนำเสนอเพื่อร่วมกันวิเคราะห์หาแนวทางแก้ไข จะมีการปรับเปลี่ยนการดำเนินงานที่เน้นให้คณะกรรมการชุมชนปลอดภัยมีบทบาทที่ชัดเจนมากขึ้นในการแบ่งหน้าที่เป็นระบบ รวมทั้งมีการประสานงานกับหน่วยงานภายนอกต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการขยายเครือข่ายดำเนินงานที่กว้างขึ้น ส่งผลให้แผนการดำเนินงานชุมชนปลอดภัยเพิ่มประสิทธิภาพ สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

ปัญหา / อุปสรรค

1. ด้านบุคคล องค์กรการบริหารส่วนตำบลตลาดเกียวกู้ชีพจะเป็นผู้รับผิดชอบการดำเนินงานชุมชนปลอดภัยเป็นหลัก ประกอบกับโครงการพัฒนาชุมชนของ อบต.ตลาดเกียวกู้ชีพมีอยู่มาก ทำให้มีปัญหาและอุปสรรคในเรื่องของเวลาการจัดสรรโครงการ / กิจกรรม ด้านความปลอดภัย อีกทั้งผู้ประสานงานหลักชุมชนปลอดภัยเป็นหนึ่งในสมาชิกคณะทำงาน เวลาขออนุมัติดำเนินการโครงการในแต่ละครั้งจะใช้ระยะเวลานาน เพราะต้องมีการพิจารณาอนุมัติจากผู้บริหารของ อบต.ตลาดเกียวกู้ชีพ (นายก อบต.) เสียก่อน ทำให้ผู้ประสานงานขาดความคล่องตัว การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนค่อนข้างน้อย
2. ด้านทรัพยากร
 - 2.1 การจัดสรรงบประมาณ ชุมชนตลาดเกียวกู้ชีพใช้งบประมาณในการดำเนินงานจากศูนย์วิจัยฯ เป็นหลัก เพราะการดำเนินงานด้านความปลอดภัยยังไม่มีเป็นแผนงานการบริหารชุมชนที่ชัดเจน จึงไม่มีงบประมาณที่สามารถให้การสนับสนุนเพื่อขับเคลื่อนงานอย่างเต็มที่ แม้ว่าทาง อบต.ตลาดเกียวกู้ชีพจะเป็นฝ่ายขับเคลื่อนงานโครงการชุมชนปลอดภัยเป็นหลัก แต่ก็ได้รวมเข้าเป็นส่วนหนึ่งในแผนงานที่ชัดเจน ซึ่งในการดำเนินงานระยะยาวจำเป็นต้องหางบประมาณสนับสนุนจากทรัพยากรภายในชุมชน โดยเฉพาะงบประมาณขององค์กรการบริหารส่วนตำบล เพราะงบประมาณการบริหารชุมชนส่วนใหญ่จะอยู่ที่ อบต.
 - 2.2 การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในชุมชนมีค่อนข้างน้อย โดยเฉพาะทรัพยากรบุคคลทั้งผู้ใหญ่และเด็ก ซึ่งยังขาดการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการสร้างเสริมความ

ปลอดภัยของชุมชนอย่างเต็มที่ ทางชุมชนต้องอาศัยทรัพยากรจากภายนอกเป็นส่วนใหญ่ ทำให้การดำเนินงานกิจกรรมแต่ละครั้งใช้งบประมาณในการจัดทำกิจกรรมค่อนข้างสูง เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้กิจกรรมบางกิจกรรมต้องทิ้งระยะเวลาดำเนินการนาน ขาดความต่อเนื่อง

3. ด้านการบริหารงาน

- 3.1 การประสานงานในชุมชน ชุมชนมีการประสานงานผ่านการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตลาดเกรียบ ซึ่งมีการแบ่งส่วนการทำงานอย่างเป็นระบบ การประสานงานจึงเป็นในรูปแบบทางการ ทำให้แกนนำชุมชนแต่ละชุมชนสามารถประสานงานได้อย่างทั่วถึง แต่ในหลายครั้งก็เกิดความล่าช้าในการประสานงานสู่ประชาชนในชุมชน
- 3.2 การประสานหน่วยงานภายนอก มีการประสานงานกับหน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อขอความร่วมมือในการดำเนินงานกิจกรรม ซึ่งการประสานงานจะต้องเป็นไปตามขั้นตอนราชการ ซึ่งบางครั้งมีความล่าช้ากลายเป็นอุปสรรค ประกอบกับผู้ประสานงานโครงการชุมชนปลอดภัยไม่มีอำนาจในการตัดสินใจอย่างเต็มที่ ทำให้เกิดความล่าช้ากว่าแผนที่กำหนดไว้
- 3.3 การมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ประชาชนในชุมชนมีการประกอบอาชีพที่หลากหลายและให้ความสำคัญมากกว่ากิจกรรมเพื่อประโยชน์ของชุมชน และส่วนใหญ่จะเป็นการเข้าร่วมในขั้นตอนสุดท้ายของกิจกรรมในแต่ละครั้งที่จัดขึ้น ขาดการมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการดำเนินงานทุกขั้นตอน เพื่อการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับความปลอดภัยของเด็กในชุมชน
- 3.4 การจัดสรรเวลาของคณะกรรมการ คณะกรรมการ ผู้ประสานงาน กลุ่มทำงานต่าง ๆ จะมีปัญหาในด้านการจัดสรรเวลาสำหรับเข้าร่วมในกระบวนการดำเนินงานชุมชนปลอดภัย เพราะแต่ละคนก็มีการหน้าที่หลักส่วนตัว เช่น การประกอบอาชีพ อีกทั้งการขับเคลื่อนงานจะขึ้นอยู่กับการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตลาดเกรียบเป็นหลักการจัดประชุมงานชุมชนปลอดภัยทุกครั้งก็เป็นไปตามวาระการประชุมประจำเดือนของ อบต.ตลาดเกรียบ ประกอบกับ รัฐบาลมีนโยบายการโอนถ่ายงานลงสู่การบริหารของท้องถิ่นมากขึ้น ทำให้ภารกิจงานของ อบต.ตลาดเกรียบเพิ่มขึ้นตามลำดับ การจัดสรรเวลาสำหรับโครงการชุมชนปลอดภัยจึงมีน้อย ไม่มีผู้ใดสามารถขับเคลื่อนงานแทน อบต.ตลาดเกรียบได้ ทำให้เกิดความล่าช้า และมีผลกระทบต่อความต่อเนื่องของโครงการ

ข้อเสนอแนะต่อชุมชน

ความพร้อมของคนในชุมชนด้านการพัฒนาศักยภาพของชุมชนตลาดเกรียบในเรื่องความปลอดภัยของเด็กสามารถพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง ยังต้องอาศัยปัจจัยหลายด้าน เช่น การสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ องค์กรภาคเอกชน และประชาชนในชุมชน ซึ่งปัจจัยเหล่านี้มีส่วนสำคัญในการผลักดันให้เกิดกระบวนการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม เพื่อการพัฒนาทางด้านความปลอดภัยในเด็ก ทำให้เกิดเป็นหลักการหรือนโยบายสาธารณสุขของชุมชน พร้อมทั้งสามารถนำไปเป็นแนวทางการปฏิบัติสู่ชุมชนอื่นด้วย

แผนงานต่อไป

1. วางแผนดำเนินการกิจกรรมการอบรมสาระความรู้ให้กับสมาชิกชมรมลดภัยให้ลูกต่อจากโครงการในปีแรก
2. การจัดทำสื่อสิ่งพิมพ์ความปลอดภัย เพื่อเผยแพร่ความรู้ให้กับคนในชุมชนและประชาชนในชุมชนใกล้เคียง เป็นการขยายความรู้สู่ชุมชนอื่นตามแนวทางการดำเนินงานที่มีการกำหนดไว้เบื้องต้นแล้ว
3. กิจกรรมรณรงค์เรื่องการป้องกันอุบัติเหตุในเด็ก ที่เป็นกิจกรรมต่อเนื่องในช่วงเทศกาลต่าง ๆ เช่น กิจกรรมรณรงค์ความปลอดภัยในวันสงกรานต์ ฯลฯ

โครงสร้างชุมชน

1. ข้อมูลทั่วไป ในระยะแรกเริ่มดำเนินการ หมู่บ้านเป้าหมายที่ชุมชนพิจารณาเข้าร่วมนั้น มีจำนวน 3 หมู่ ได้แก่ หมู่ 2 บ้านหนองชุมเห็ด หมู่ 3 บ้านเขาสัตพรหม และหมู่ 7 บ้านชุมชนมปรกฟ้า ซึ่งมีข้อมูลดังต่อไปนี้

หมู่ 2 บ้านหนองชุมเห็ด ลักษณะของหมู่บ้านเป็นพื้นที่ราบ ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ จำนวนครัวเรือนทั้งหมด 140 ครัวเรือน โดยมีประชากรทั้งหมด 776 คน แยกเป็นชาย 401 คน หญิง 375 คน ประชากรวัยเด็กอายุ 0 – 14 ปี จำนวน 167 คน เส้นทางคมนาคมในหมู่บ้านบริเวณตลาดเป็นถนนคอนกรีต ภายในหมู่บ้านเป็นถนนลูกรัง ประชาชนเดินทางโดยรถโดยสารประจำทาง รถยนต์ และรถจักรยานยนต์ มีโรงเรียน 1 แห่ง คือ โรงเรียนบ้านหนองชุมเห็ด

หมู่ 3 บ้านเขาสัตพรหม ลักษณะพื้นที่เป็นที่ราบสูงและเนินเขา ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ จำนวนครัวเรือนทั้งหมด 365 ครัวเรือน โดยมีประชากรทั้งหมด 1,220 คน แยกเป็นชาย 617 คน หญิง 603 คน ประชากรวัยเด็กอายุ 0 – 14 ปี จำนวน 333 คน เส้นทางคมนาคมภายในหมู่บ้านเป็นถนนลูกรัง ประชาชนเดินทางโดยรถโดยสารประจำทาง รถยนต์ และรถจักรยานยนต์ มีโรงเรียน 1 แห่ง คือ โรงเรียนบ้านเขาสัตพรหม

หมู่ 7 บ้านชุมชนมปรกฟ้า ลักษณะพื้นที่เป็นที่ราบ เหมาะแก่การทำไร่ เพาะปลูก ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ และศาสนาอิสลาม ประกอบอาชีพทำไร่ ทำนา รับจ้างทั่วไป ทำโรงงานอุตสาหกรรมและค้าขาย ฐานะทางเศรษฐกิจอยู่ในระดับปานกลาง จำนวนครัวเรือนทั้งหมด 293 ครัวเรือน จำนวนประชากรทั้งหมด 1,327 คน แยกเป็นชาย 693 คน หญิง 634 คน ประชากรวัยเด็กอายุ 0 – 14 ปี จำนวน 327 คน ประชาชนเดินทางโดยรถโดยสารประจำทาง รถยนต์ และรถจักรยานยนต์ มีโรงเรียน 1 แห่ง คือ โรงเรียนบ้านชุมชนมปรกฟ้า

และภายหลังได้มีหมู่บ้านเข้าร่วมดำเนินการอีก 2 หมู่ ได้แก่ หมู่ 13 บ้านเนินตะแบก และหมู่ 4 บ้านหนองเตียน
2. กลุ่มจัดตั้งที่ดำเนินการในชุมชน
 - ศูนย์วิทยุชุมชนนาร่องกิ่งอำเภอเกาะจันทร์ เป็นสถานีวิทยุณาร่องประจำภาคตะวันออก ซึ่งกลุ่มแกนนำวิทยุชุมชนนี้เป็นศูนย์รวมของพลังชุมชนในการเป็นสื่อกลางแจ้งข้อมูล ข่าวสาร ประชาสัมพันธ์โครงการ / กิจกรรม แสดงความคิดเห็นและการรวมพลังปกป้อง พิทักษ์สิทธิผลประโยชน์ของชุมชน
 - กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ เป็นการรวมกลุ่มประชาชนในระบบการบริหารจัดการเงินที่สมาชิกทำการฝากทุกเดือน โดยจัดตั้งคณะกรรมการกลุ่มสัจจะออมทรัพย์เป็นตัวแทนบริหารจัดการหลักและสมาชิกกลุ่มจะมีบทบาทในด้านการบริหารจัดการร่วมเช่นเดียวกัน
 - ชมรมผู้สูงอายุกิ่งอำเภอเกาะจันทร์ เป็นการรวมกลุ่มผู้สูงอายุของชุมชนเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้ผู้สูงอายุได้มีบทบาทในการจัดการและสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณค่า เกิดการยอมรับในศักยภาพของผู้สูงอายุจากทุกกลุ่มช่วงวัยในชุมชน
 - กลุ่มอาสาสมัครฝ่ายป้องกันพลเรือน (อพปร.) มีกิจกรรมด้านความร่วมมือกับหน่วยงานราชการ ได้แก่ ด้านสาธารณสุข ด้านอุทกภัย ด้านอัคคีภัย และอื่น ๆ
 - ศูนย์การอบรมแพทย์แผนไทย การนวดแผนไทย
 - ศูนย์วัฒนธรรมประจำหมู่บ้าน
3. สภาพปัญหาทั่วไปของชุมชน
 - ปัญหาสิ่งแวดล้อม แบ่งเป็น
 - ปัญหาการใช้สารเคมีทางการเกษตรปุ๋ยเคมี เนื่องจากทั้ง 3 หมู่บ้านเป็นชุมชนเกษตรกรรมจึงมีการใช้สารเคมีและปุ๋ยเคมีปริมาณมาก ส่งผลให้มีสารเคมีตกค้างในผลผลิต แหล่งน้ำและดิน การใช้ปุ๋ยเคมีอย่างต่อเนื่องในพื้นที่เดิม ส่งผลให้ดินเสื่อมสภาพ ขาดความอุดมสมบูรณ์ ผลผลิตตกต่ำ โดยเฉพาะในเขตพื้นที่ หมู่ 7 จะเสื่อมสภาพได้เร็วกว่าพื้นที่อื่น ๆ เพราะดินเป็นดินร่วนปนทราย
 - ปัญหาจากสารเคมีเหลือทิ้งจากโรงงาน ในพื้นที่หมู่ 2 บ้านหนองชุมเห็ด มีโรงงานมาเช่าที่ดินเพื่อเป็นแหล่งกลบสารเคมี สร้างความเดือดร้อนแก่ชุมชน เพราะสารเคมีได้แพร่ลงไปในชั้นของระดับน้ำใต้ดิน แพร่สู่แหล่งน้ำ ลำคลอง เมื่อสัตว์เลี้ยงของชาวบ้านไปกินน้ำในแหล่งน้ำได้รับสารพิษ ทำให้เกิดการเจ็บป่วยจนตาย ชาวบ้านจึงได้เรียกร้องขอให้โรงงานขนย้ายสารเคมีเหล่านั้นออกจากพื้นที่

- ปัญหาอากาศเป็นพิษ ในฤดูกาลตัดอ้อย เกษตรกรจะเผาไร่อ้อยก่อนตัดเพื่อความสะดวกและรวดเร็ว เป็นบริเวณกว้างจำนวนมากหลายพันไร่ ก่อให้เกิดเขม่าควันปลิวฟุ้งกระจายไปทั่ว ทำให้เกิดมลพิษทางอากาศ ดินเสื่อมสภาพและเพิ่มปริมาณคาร์บอนไดออกไซด์ในบรรยากาศ
- ปัญหาความแห้งแล้งและขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรในพื้นที่หมู่ 3 และหมู่ 7 เกษตรกรประสบกับปัญหาความแปรปรวนของภูมิอากาศ ฝนฟ้าไม่ตกต้องตามฤดูกาล สามารถทำการเพาะปลูกได้เฉพาะในช่วงฤดูฝนเท่านั้น ทำให้เกิดภาวะว่างงาน ไม่มีงานทำ ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของครอบครัว
- ปัญหาการไม่ทำงาน ชาวบ้านบางกลุ่มไม่สนใจที่จะทำงานประกอบอาชีพที่แน่นอน เทียวเตรไพบวัน ๆ เป็นตัวอย่างที่ไม่ดีแก่เยาวชน
- ปัญหาที่เกิดจากสื่อภายนอก โดยเฉพาะกับกลุ่มเยาวชนในชุมชน เนื่องจากชุมชนไม่ให้ความสนใจระดับระว่างเกี่ยวกับสื่อประเภทวิดีโอ ซีดี และเกมคอมพิวเตอร์ต่าง ๆ ปลดปล่อยเยาวชนเข้าซื้ออย่างเสรี เป็นการมอมเมาเยาวชนในทางที่ผิด หมกมุ่นและใช้เวลาว่างอย่างไม่เกิดประโยชน์ต่อตนเองและชุมชน ทำให้มีผลกระทบต่อการศึกษาของวัฒนธรรมและประเพณีอันดีงามของสังคม เช่น การแต่งกายเลียนแบบดารานักร้องโดยไม่คำนึงถึงความเหมาะสม ฯลฯ

การวิเคราะห์สถานการณ์ชุมชน

1. จุดแข็ง

- ชุมชนมีศักยภาพเด่นในด้านทรัพยากรบุคคล เพราะพื้นที่หมู่บ้านทั้ง 3 แห่งมีอาณาเขตติดต่อถึงกัน ประชาชนสามารถไปมาหาสู่กันเพื่อแลกเปลี่ยนความคิด วิธีการและเทคโนโลยีเสมอ อีกทั้งภูมิปัญญาชาวบ้านที่ได้รับการสืบทอดจากบรรพบุรุษ เช่น หมอพื้นบ้าน ร้ากลองยาว งานจักสาน มีการรวมกลุ่มกันอย่างเหนียวแน่นในการประกอบกิจกรรมที่เป็นประโยชน์กับชุมชน มีแกนนำบุคคลที่เป็นศูนย์รวมทางด้านจิตใจและการทำงานของคนในชุมชน ผู้นำหรือแกนนำต่างก็ให้ความสนใจเกี่ยวกับความปลอดภัยของเด็กโดยรวม มีการแบ่งฝ่ายงานรับผิดชอบตามความสามารถและความถนัดของแต่ละบุคคล
- ด้านอาคารสถานที่และหน่วยงานที่ทำงานร่วม สามารถเอื้อประโยชน์ต่อกระบวนการดำเนินงานของชุมชนเป็นอย่างดี ได้แก่
 - วัดปรกฟ้า นำโดยเจ้าอธิการพิชิตศักดิ์ สุภาจาโร เจ้าอาวาสวัดปรกฟ้าและเจ้าคณะตำบลเกาะจันทร์ ท่านเป็นผู้นำคนในชุมชนร่วมกันจัดตั้งกลุ่มชมรมและองค์กรที่เป็นสาธารณประโยชน์แก่ชุมชน เช่น จัดประชุมกลุ่มทำงานโครงการชุมชนปลอดภัย และเป็นศูนย์กลางการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับความปลอดภัย ศูนย์การอบรมแพทย์แผนไทย การนวดแผนไทย และเป็นสถานที่ดำเนินกิจกรรมของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ของตำบลเกาะจันทร์ ฯลฯ
 - โรงเรียนบ้านชุมชนปรกฟ้า โรงเรียนบ้านหนองชุมเห็ดและโรงเรียนบ้านเขาสัตพรหม มีบริเวณที่เหมาะสมสำหรับการจัดงานต่าง ๆ ของชุมชน เช่น งานประจำปีของหมู่บ้าน งานเลี้ยง งานในเทศกาลต่าง ๆ เป็นต้น นอกจากนี้โรงเรียนยังมีสนามกีฬาที่สามารถรองรับความต้องการของชุมชน เช่น สนามฟุตบอลซึ่งเป็นสถานที่ที่เยาวชนในชุมชนได้มาใช้เป็นสนามฝึกซ้อมเป็นประจำ รวมถึงเป็นศูนย์กลางการระดมการมีส่วนร่วมจากกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนในการจัดประชุมวางแผนงานความปลอดภัยต่าง ๆ
 - อนามัยบ้านปรกฟ้าและอนามัยบ้านหนองชุมเห็ด มีเจ้าหน้าที่ที่มีศักยภาพสูง นอกจากจะให้บริการดูแลสุขภาพแก่ประชาชนแล้ว ยังเป็นแกนนำจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุได้เป็นผลสำเร็จ
 - วิทยุชุมชน พลังสื่อสำคัญของคนในชุมชนที่จัดขึ้นโดยชุมชนและเพื่อประโยชน์ของชุมชนเป็นหลัก อีกทั้งยังเป็นแกนสำคัญในด้านการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ระดมการมีส่วนร่วมจากคนในชุมชนในการผสานความร่วมมือเสริมสร้างความปลอดภัยแก่ลูกหลาน ในลักษณะการจัด กิจกรรม การรณรงค์ การผลักดันให้เกิดการรับรู้ที่ตรงกันและถูกต้องเกี่ยวกับการป้องกัน ควบคุมการเกิดอุบัติเหตุในชุมชน รวมถึงเป็น

หน่วยที่จำเป็นอย่างยิ่งในการส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนได้แสดงความสามารถและก่อเกิดกิจกรรมสร้างสรรค์ประโยชน์ให้กับชุมชนจากวิถุชุมชนนาร่องแห่งนี้

- ป้อมตำรวจ ประจำอยู่ที่สี่แยกปรกฟ้า มีเจ้าหน้าที่อยู่ประจำเพื่อประจำเพื่อให้บริการแก่ชุมชนตลอด 24 ชั่วโมง
- มัสยิด เป็นศูนย์รวมทางศาสนาของชาวไทยมุสลิม ตั้งอยู่ที่หมู่ 7 บ้านชุมชนปรกฟ้า

- มีความสะดวกทางการคมนาคม เนื่องจากมีอาณาเขตติดต่อกันหลายอำเภอ คือ อำเภอสนามชัยเขต อำเภอท่าตะโก จังหวัดฉะเชิงเทรา อำเภอปอทอง จังหวัดชลบุรี การเดินทางสะดวก มีรถโดยสารประจำทางผ่านตลอด ทำให้การติดต่อทางข้อมูลข่าวสารไม่ล่าช้าและติดขัด
- ประชาชนชุมชนเกาะจันทร์ให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมเรื่องความปลอดภัยในเด็ก ให้การสนับสนุนบุคลากรเข้าร่วมกิจกรรมการจัดตั้งคณะกรรมการชมรมเยาวชนเกาะจันทร์กู้ชีพ ที่มีการดำเนินการโดยเด็กและเยาวชนอย่างเข้มแข็งและมีส่วนร่วมกับผู้ใหญ่ในการดำเนินงานชุมชนปลอดภัยอย่างต่อเนื่อง

2. จุดอ่อน

- ชุมชนมีงบประมาณสนับสนุนน้อยในการดำเนินงานด้านความปลอดภัย เนื่องจากรายได้ของคนในชุมชนส่วนใหญ่มาจากการทำการเกษตร เศรษฐกิจชุมชนมีการขยายตัวน้อย ส่งผลกระทบต่อรายได้ ทำให้การระดมทุนในการพัฒนาศักยภาพของโครงการชุมชนปลอดภัยยังทำได้ไม่มากเท่าที่ควร ซึ่งยังคงต้องพึ่งพิงงบประมาณจากศูนย์วิจัยฯ เป็นหลัก
- ประชาชนในชุมชนบางส่วนยังขาดความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมายและวิธีการของโครงการชุมชนปลอดภัย อาจทำให้การดำเนินงานโครงการฯ ไม่ตรงตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

3. โอกาส

- หลังจากชุมชนเข้าร่วมโครงการชุมชนปลอดภัย ได้ดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้ความรู้และความเข้าใจในเรื่องของความปลอดภัยในเด็กแก่คนในชุมชน ผลที่ได้รับนั้น เกิดการประสานงานเครือข่ายที่เป็นหน่วยงานภาครัฐและองค์กรภาคีที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือและสนับสนุนการดำเนินการในเรื่องความปลอดภัย และมีโอกาสอย่างหนึ่งที่ชุมชนจะได้รับการสนับสนุนการดำเนินงาน เช่น งบประมาณ บุคลากร และเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสภาพแวดล้อมที่เป็นจุดเสี่ยงอันตราย เช่น ถนนหนทางเป็นหลุมบ่อ ไม่มีป้ายเตือนภัย โค้งอันตราย ฯลฯ
- เด็กและเยาวชนในชุมชนได้รับการยอมรับและการสนับสนุนจากหน่วยงานองค์กรภาครัฐและประชาชนในชุมชนในการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ของชมรมเยาวชนเกาะจันทร์กู้ชีพ และมีแนวโน้มได้รับการตอบรับมากขึ้น พร้อมทั้งสามารถขยายโอกาสให้เด็กและเยาวชนพื้นที่ใกล้เคียงได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของชมรมเยาวชนเกาะจันทร์กู้ชีพได้ จึงเป็นโอกาสอันดีที่อนาคตของชาติจะได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
- การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของชุมชนปลอดภัย โดยใช้วิถุชุมชนเป็นสื่อ นั้นทำให้การรับรู้ภายในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียงทราบได้อย่างรวดเร็ว อีกทั้งการดำเนินงานของชมรมเยาวชนเกาะจันทร์กู้ชีพที่เข้ามามีบทบาทสำคัญในการเผยแพร่ข่าวสารเรื่องความปลอดภัยในเด็ก ได้รับความสนใจมากขึ้นเป็นลำดับ เสริมสร้างการเรียนรู้ให้กับคนในชุมชนและชุมชนใกล้เคียงได้อย่างต่อเนื่อง ดังนั้นสื่อวิถุชุมชนจึงเป็นแนวทางสำคัญที่สมควรแก่การสนับสนุน ส่งเสริมให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่

4. อุปสรรค

- ประชากรส่วนใหญ่ของชุมชนเกาะจันทร์ ประกอบอาชีพเกษตรกรรมที่ต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ในการดูแลที่ยาวนาน ทำให้ช่วงเวลาของการเข้าร่วมดำเนินการกิจกรรมความปลอดภัยต่าง ๆ ต้องอาศัยเวลารว่างจากการทำงานของคนในชุมชน จึงเกิดความล่าช้ากว่าแผนงานเดิมและขาดความต่อเนื่องในการเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน
- การดำเนินการปรับเปลี่ยนจุดเสี่ยงอันตรายที่มาจากการสำรวจข้อมูลโดยชุมชน ในหลายจุดต้องรองบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐ ทำให้แผนการพัฒนาจุดเสี่ยงอันตรายของชุมชนมีความล่าช้า เพราะงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนจากศูนย์วิจัยฯ ไม่ได้มีเพื่อการจัดซื้อ / จัดสร้าง แต่เป็นไปเพื่อการกระตุ้นและสนับสนุนกระบวนการ

ดำเนินการในระยะแรกเริ่มเท่านั้น ส่วนในด้านการปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางกายภาพและการดำเนินงานต่อในระยะ ยาวนั้นเป็นความรับผิดชอบของหน่วยงานในชุมชน โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะจันทร์และหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง

สถานการณ์ความไม่ปลอดภัยที่สำคัญและแนวคิดของชุมชน

ผลสำเร็จของทิศทางการพัฒนาทางธุรกิจ ประเทศไทยได้ผันตัวจากสังคมเกษตรกรรม ก้าวสู่สังคมอุตสาหกรรม และ สังคมแห่งเทคโนโลยีตามลำดับ สภาพการณ์เหล่านี้มีผลให้สภาพสังคมไทยเปลี่ยนไปจากเดิม การดำเนินชีวิตทั้งการครองชีพ และการทำงานต้องแข่งขันกับเวลา ต้องการความรวดเร็วเพิ่มมากขึ้น การใช้รถใช้ถนนมีมากขึ้น แต่ความระมัดระวังกลับมี น้อยลง ส่งผลต่ออัตราการเกิดอุบัติเหตุสูงขึ้นเรื่อย ๆ เกิดความสูญเสียต่อร่างกาย จิตใจ ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ ความสูญเสียที่มีอาจหาอะไรมาทดแทน กลายเป็นการบั่นทอนความก้าวหน้าการพัฒนาประเทศทางอ้อม แม้ในชุมชนเกาะ จันทร์ การเกิดอุบัติเหตุจราจรมีให้เห็นบ่อยครั้ง ความรุนแรงมีตั้งแต่ได้รับบาดเจ็บเล็กน้อย ปานกลาง พิการ จนถึงขั้น เสียชีวิต คนในชุมชนรู้สึกหวาดกลัวทุกครั้งที่มีอุบัติเหตุเกิดขึ้น ตามมาด้วยการพยายามระมัดระวังในการขับขี่ แต่นั่นก็เป็นแค่ การระมัดระวังชั่วครั้งชั่วคราว เพราะเมื่อเหตุการณ์เลวร้ายผ่านไปสักระยะ คนส่วนใหญ่ก็ลืม เช่นนี้แล้วคงเป็นการยากที่จะให้ หน่วยงานที่รับผิดชอบงานด้านการพัฒนาชุมชนหรืองานสร้างเสริมความปลอดภัยเข้ามาดำเนินการให้เกิดผลสำเร็จอย่างจริงจัง ถ้าคนในชุมชนขาดความตระหนัก จิตสำนึก และความต้องการในการสร้างเสริมและป้องกันความปลอดภัยต่าง ๆ อย่าง ต่อเนื่อง ดังนั้น เมื่อชุมชนเกาะจันทร์ได้มีโอกาสเข้าร่วมโครงการชุมชนปลอดภัยที่เน้นการทำงานเพื่อสร้างความปลอดภัยในเด็ก ซึ่งเป็นแนวทางใหม่ให้ความสำคัญแก่กลุ่มเด็กและเยาวชน จึงได้ระดมแกนนำ กลุ่มทำงาน ประชาชนในชุมชนเข้าร่วม กระบวนการสร้างเสริมความปลอดภัย ด้วยเหตุผลหลัก ๆ ว่า ต้องการให้เกิดความปลอดภัยในบุตรหลาน และเป็นโครงการที่ไม่ มีกรอบจำกัดการปฏิบัติ สามารถคิดค้นวิธีการดำเนินงานที่เหมาะสมกับชุมชนได้

กระบวนการบริหารงานชุมชนปลอดภัย

1. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานระยะแรก การมีส่วนร่วมในด้านการดำเนินงานความปลอดภัย ศูนย์วิจัยฯ ได้เข้า สำรวจข้อมูล / แหล่งพื้นที่ พร้อมทั้งชี้แจงรายละเอียดการดำเนินงานชุมชนปลอดภัย โดยความร่วมมือและความช่วยเหลือ จากหัวหน้าสถานีอนามัยบ้านหนองชุมเห็ด จ.ชลบุรี และผู้นำสื่อท้องถิ่นซึ่งเป็นคนในชุมชนที่เป็นแกนหลักในการจัดกิจกรรม ต่าง ๆ จากนั้นจึงเข้าร่วมปรึกษารื้อกับแกนนำชุมชน กลุ่มทำงาน และประชาชนที่สนใจ อาทิ เจ้าอาวาสวัดปรกฟ้า อาจารย์ใหญ่โรงเรียนบ้านหนองชุมเห็ด ครู อาจารย์โรงเรียนวัดปรกฟ้า เจ้าหน้าที่งานอนามัย ฯลฯ ในเรื่องความสนใจ และความต้องการที่จะดำเนินการสร้างเสริมความปลอดภัยแก่บุตรหลานในชุมชน ซึ่งส่วนใหญ่มีความเห็นพ้องต้องกันในการ เข้าร่วมเครือข่ายชุมชนปลอดภัยนำร่องโดยผสมผสานกับการค้นหาแนวทางที่เหมาะสมสำหรับชุมชนในการดำเนินงาน จากนั้นจึงกำหนดวันประชุมร่วมกันเกี่ยวกับแนวทาง กระบวนการ แผนงาน
2. การจัดตั้งคณะกรรมการชุมชนปลอดภัย การจัดตั้งคณะกรรมการชุมชนปลอดภัยของชุมชนเกาะจันทร์นั้น เริ่มจาก แกนนำของเขตชุมชนบ้านหนองชุมเห็ด หมู่ 2 เขตชุมชนบ้านเขาสัตพรหม หมู่ 3 และเขตชุมชนบ้านชุมชนปรกฟ้า หมู่ 7 ส่งตัวแทนเข้าร่วมการจัดตั้งคณะกรรมการชุมชนปลอดภัย โดยยึดหลักประชาธิปไตยในการจัดระเบียบกลุ่มทำงาน ด้วย ชุมชนมีความเชื่อในศักยภาพของผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งกลุ่มทำงานประกอบด้วยบุคคลหลากหลายกลุ่ม แต่ละคนก็มีศักยภาพ ความสามารถแตกต่างกัน เมื่อมารวมตัวกันเป็นกลุ่มทำงานที่มุ่งให้เกิดผลในด้านความปลอดภัยแก่เด็กก็ย่อมมีความคิดเห็น แตกต่างกัน ทั้งขัดแย้งและเห็นด้วย ซึ่งจากจุดความแตกต่างทางความคิดนั้นเป็นแนวทางการสร้างความตระหนักของคนใน ชุมชนให้เกิดความเห็นพ้องต้องกันว่า อุบัติเหตุเป็นสิ่งที่ป้องกันได้ หรืออย่างน้อยก็ให้เกิดการยอมรับในความคิดเห็นของคน ส่วนใหญ่ว่า “ ความปลอดภัยในเด็กเป็นสิ่งที่ผู้ใหญ่ทุกคนต้องร่วมรับผิดชอบและปฏิบัติให้เกิดขึ้นตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ “

โครงสร้างคณะกรรมการชุมชนปลอดภัย ประกอบด้วย

คณะที่ปรึกษา

1. เจ้าอธิการพิชิตศักดิ์ สุภาจาโร

เจ้าอาวาสวัดปรกฟ้า และประธานกรรมการสถานีวิทยุชุมชนนาร่องกิ่งอำเภอเกาะจันทร์

2. เจ้าอธิการไกร กันตสีโล

เจ้าอาวาสวัดหนองชุมเห็ด

3. นายชูวงศ์ รักสนิท

กำนันตำบลเกาะจันทร์

4. นายปราโมทย์ สุขนิยม

สารวัตรกำนัน ตำบลเกาะจันทร์

5. ดาบตำรวจชลอ

หัวหน้าหน่วยบริการประชาชน สี่แยกปรกฟ้า

6. นางสมถวิล พิรกิจติวรกุล

เจ้าหน้าที่สาธารณสุข กิ่งอำเภอเกาะจันทร์

7. นางทองเพียร พลนาค

อาจารย์ใหญ่โรงเรียนบ้านหนองชุมเห็ด

คณะกรรมการโครงการอบรมปฐมพยาบาลเบื้องต้น

1. นางสมถวิล พิรกิจติวรกุล

เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ตำแหน่งประธาน

2. นางรุ่งสุริยา พลเสน

เจ้าหน้าที่สาธารณสุข รองประธาน

3. นางชุลีกร กิตติกำแหง

เจ้าหน้าที่สาธารณสุข รองประธาน

4. นางเพ็ญศรี คัมภีร์ชยา

ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 3 กรรมการ

5. นายสมศักดิ์ พันสมบัติกุล

อสม.หมู่ที่ 3 กรรมการ

6. นางโสภณณเรณูแพง

อสม.หมู่ที่ 4 กรรมการ

7. นางทุเรียน เอี่ยมผดุงชาติ

อสม.หมู่ที่ 4 กรรมการ

8. สิริมาจันทร์ จันทร์เจริญ

เจ้าหน้าที่สาธารณสุข เลขานุการ

คณะกรรมการโครงการเสริมสร้างความปลอดภัยของเด็กในชุมชน

1. นายสมพร ไตยวงศ์

กรรมการสถานีวิทยาฯ ตำแหน่งประธาน

2. นายโสภณ นิรมพาร์ักษ์

เจ้าหน้าที่สาธารณสุข รองประธาน

3. นายสุวัฒน์ เกตุแก้ว

กรรมการสถานีวิทยาฯ กรรมการ

4. นายมนัส บุญสวน

ผู้ผลิตรายการวิทยุชุมชน กรรมการ

5. นายประเสริฐ	เกิดสุข	
แกนนำชุมชนเข้มแข็ง		กรรมการ
6. นางรุ่งสุริยา	พลเสน	
เจ้าหน้าที่สาธารณสุข		กรรมการ
7. นายประดิษฐ์	เกตุแก้ว	
ผู้ปกครอง		กรรมการ
8. นายวัลลภ	พลเสน	
ประธานชมรมดนตรี		เลขานุการ

คณะกรรมการโครงการป้องกันการสูญเสียของเด็กและวัยรุ่นจากอุบัติเหตุจราจรในวันปีใหม่

1. นายนริส	รุ่งเสถียร	
เลขาธิการประชา		ตำแหน่งประธาน
2. นายณรงค์	รุ่งเสถียร	
อบต.หมู่ที่ 12		รองประธาน
3. นายพงษ์เทพ	บุญเมือง	
ผู้ปกครอง		กรรมการ
4. นายสมศักดิ์	พนัสดีกุล	
แพทย์ประจำตำบล		กรรมการ
5. นายวินพ	เขี้ยวหวาน	
ผู้ประชา		กรรมการ
6. นางสาวคณิษฐา	สีหะนาม	
ผู้ประสานงาน		กรรมการ
7. นายเพ็ง	แสงสว่าง	
ผู้ประชา		กรรมการ
8. ดาบตำรวจชลอ	ทองยี่น	
หัวหน้าป้อมตำรวจ		กรรมการ
9. นายชำนาญ	ลำจวน	
อปพร.เกาะจันทร์		เลขานุการ

ที่ปรึกษาโครงการ

1. เจ้าอธิการพิชิตศักดิ์	สุภาจาโร	
เจ้าคณะตำบลเกาะจันทร์		
2. นายสมภพ	รุ่งโรจน์	
ปลัดผู้ทำหน้าที่หัวหน้ากิ่งอำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี		
3. นายอนันต์	ปรีดาสุทธิจิตต์	
สมาชิกสภาจังหวัดชลบุรี (กิ่งอำเภอเกาะจันทร์)		
4. นายปราโมทย์ สุขนิยม		
สารวัตรกำนันตำบลเกาะจันทร์		

คณะกรรมการโครงการชมรมลดภัยให้ลูกรัก

1. นางไพเราะ	แสงโชติ	
อสม.หมู่ที่ 4		ตำแหน่งประธาน

2. นางนวลจันทร์ กำพลขจรเกียรติ		
ผู้ปกครอง		รองประธาน
3. นางยุพิน	เนืองอินทร์	
อสม.หมู่ที่ 4		กรรมการ
4. นางสาวอังค์	ผลดี	
อสม.หมู่ที่ 4		กรรมการ
5. นางสาวสมหมาย	ชอบสอน	
อสม.หมู่ที่ 3		กรรมการ
6. นางโสภา	คำตัน	
อสม.หมู่ที่ 7		กรรมการ
7. นายวัชรชัย	แช่ลื้อ	
อสม.หมู่ที่ 2		กรรมการ
8. นางสาวมาลี	กลีนสุด	
อาจารย์		กรรมการ
9. นายชัยฤทธิ์	จี๋แย้ม	
อสม.หมู่ที่ 13		กรรมการ
10. นางโสภณ	ณรงแพ่ง	
อสม.หมู่ที่ 4		เลขานุการ

คณะกรรมการโครงการชมรมยุวชนเกาะจันทร์กู้ชีพ

1. นายวัลลภ พลเสน		
กรรมการสถานีวิทยาฯ		ตำแหน่งประธาน
2. นายประดิษฐ์	เกตุแก้ว	
ผู้ปกครอง		รองประธาน
3. นายสมพร	ไต่ยวงศ์	
กรรมการสถานีวิทยาฯ		กรรมการ
4. นางอำนวยการ	สุทธิรักษา	
ผู้ปกครอง		กรรมการ
5. นางสาวลี	โดยประเสริฐ	
อสม.หมู่ที่ 7		กรรมการ
6. นายมนัส	บุญสวน	
ผู้ผลิตรายการวิทยุ		กรรมการ
7. นางสาวอุไร	ก่องกุล	
ประธานชมรมยุวชนเกาะจันทร์กู้ชีพ		เลขานุการ

ที่ปรึกษาโครงการ

1. นายสุเวช	ภูระหงษ์
ศิลปินเพื่อชีวิต นักแต่งเพลง	
2. นายโสภณ	ฉิมพารักษ์
เจ้าหน้าที่สาธารณสุขสถานีนอนามัยบ้านหนองชุมเห็ด	

3. การค้นหาผู้ประสานงานหลักซึ่งมีหน้าที่ประสานงานระหว่างศูนย์วิจัยฯ กับชุมชน ผู้ประสานงานหลักของชุมชนเกาะจันทร์นั้นมาจากการลงมติคัดเลือกในที่ประชุมของชุมชนว่าผู้ที่มีความเหมาะสมกับตำแหน่งผู้ประสานงาน คือ นางสาวค

นิษฐา สีหะนาม มีอาชีพเป็นครูสอน (อัตราจ้าง) ที่โรงเรียนบ้านชุมชนปรกฟ้า และเป็นที่รู้จักของชุมชนในฐานะหนึ่งในแกนนำขับเคลื่อนงานต่าง ๆ ของชุมชน เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถทางการติดต่อสื่อสาร เข้าใจระบบขั้นตอนทางราชการ และมีความสนใจดำเนินการโครงการชุมชนปลอดภัยเบื้องต้น ในระยะแรกเริ่มดำเนินการนั้นศูนย์วิจัยฯ และผู้ประสานงานได้ติดต่อสื่อสารกันโดยสม่ำเสมอ และพบว่าผู้ประสานงานมีความสามารถในการประสานความร่วมมือจากเครือข่ายทั้งในและนอกชุมชน ก่อเกิดเครือข่ายร่วมใหม่ ๆ อยู่เสมอ อีกทั้งยังสามารถดูแล ควบคุมระบบงานให้เป็นไปในทิศทางตามแผนอย่างดี

4. การจัดประชุมชุมชนเพื่อระดมแนวความคิด ร่วมศึกษา ค้นหาและวิเคราะห์ปัญหาความไม่ปลอดภัยของเด็กในชุมชน ในรูปแบบการแทรกวาระการประชุมในวาระการประชุมหลักที่มีอยู่เป็นประจำทุกเดือนของชุมชน ซึ่งในการประชุมแต่ละครั้งจะมีคนในชุมชนจากหลายฝ่ายงานเข้าร่วมแสดงความคิดเห็น ครอบคลุมบริบทของกระบวนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยที่ชุมชนได้ดำเนินการมาก่อนหน้านี้ พิจารณาจัดลำดับความสำคัญและกำหนดปัญหาเป้าหมาย ซึ่งเกิดจากความรู้สึกและความเห็นพ้องต้องกันของมติในที่ประชุม ผลัดกันเป็นผู้ซักถามและตอบคำถามในแนวทางที่ทำให้เกิดความรู้สึกนึกคิดที่เป็นของตนเอง
5. แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ ประกอบด้วย

- ประสพการณ์ ชุมชนเห็นว่าสาเหตุหลัก ๆ ของการเกิดอุบัติเหตุมาจากผู้ขับขี่ขับรถด้วยความเร็วเกินกำหนด หรือมาจากการพบเห็นการเกิดอุบัติเหตุรถคว่ำ เลี้ยวชน อีกทั้งไม่มีป้ายสัญลักษณ์เตือนให้ระวังอุบัติเหตุตามจุดทางแยกภายในชุมชน ซึ่งทำให้เกิดการเชื่อมโยงความคิดนี้สู่วิธีการป้องกันแก้ไข เช่น คิดเห็นว่าน่าจะมีการณรงค์ให้เด็กสวมหมวกนิรภัยขณะขับขี่หรือซ้อนท้ายรถจักรยานยนต์ โดยประสานกับโรงเรียนที่อยู่ภายในชุมชนในการแจกหมวกนิรภัยที่ได้รับแจกจากศูนย์วิจัยฯ ให้กับเด็กนักเรียนที่โดยสารรถจักรยานยนต์เป็นประจำได้สวมทุกครั้ง เพื่อเป็นตัวอย่างแก่เด็กคนอื่น ๆ นอกจากนี้ชุมชนได้จัดทำป้ายเตือนตามจุดต่าง ๆ เรื่องการใช้รถใช้ถนนอย่างปลอดภัย เพื่อให้ผู้ขับขี่ลดความเร็วขณะขับขี่ในเขตชุมชน นอกจากนี้ยังคิดค้นแนวทางการเชื่อมโยงหน่วยงานภาครัฐในด้านความปลอดภัยทางการจราจรภายในชุมชนให้กับประชาชน
- ปัญหาด้านความปลอดภัยในชุมชน ตั้งแต่ในบ้านจนถึงสิ่งแวดล้อมภายในบริเวณชุมชน ซึ่งการแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกันระหว่างคณะทำงานและประชาชนบางส่วนร่วมกับทางศูนย์วิจัยฯ พบว่า ชุมชนเริ่มมองเห็นความไม่ปลอดภัยในหลายรูปแบบที่ได้มองข้ามและละเลยมาโดยตลอด เช่น ความไม่ปลอดภัยภายในบ้าน ได้แก่ อันตรายจากไฟฟ้า การจัดวางข้าวของเครื่องใช้ที่ไม่เป็นสัดส่วน เช่น หม้อน้ำร้อน ถังน้ำ ปลั๊กไฟ ฯลฯ รวมถึงความไม่ปลอดภัยจากสิ่งแวดล้อมภายนอก เช่น ปลอ่ยเด็กให้วิ่งเล่นบนถนนหนทางสำหรับรถสัญจร ฯลฯ
- การเดินสำรวจชุมชนเพิ่มเติม แกนนำคณะกรรมการชุมชนปลอดภัย ประชาชนบางส่วนที่สนใจ และกลุ่มเยาวชนยุวชนกู้ชีพ ได้ร่วมกันสำรวจพื้นที่ ค้นหาจุดเสี่ยงอันตรายเพิ่ม ซึ่งการระดมกลุ่มสำรวจนั้นสามารถตอบข้อสงสัยของคนในชุมชนได้ว่าจุดเสี่ยงอันตรายในชุมชนคืออะไร จุดที่พบบั้นมีความเสี่ยงอย่างไร มีผู้ประสบอุบัติเหตุจากจุดเสี่ยงนี้หรือไม่ แล้วจะดำเนินการแก้ไขอย่างไรต่อไป

จุดเสี่ยงที่พบในชุมชน ได้แก่

1. ถนนสายหลักของชุมชนมีสภาพเป็นหลุม บ่อ ไม่มีสัญลักษณ์เตือนให้ผู้ขับขี่หรือผู้ที่ไม่ได้ขับขี่ระวังตรงจุดที่เสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ เพราะเคยมีผู้เสียชีวิตจากการขับขี่แล้วหลายราย แต่ก็ไม่ได้รับการปรับปรุง แก้ไขดูแลรับผิดชอบจากหน่วยงานราชการเลย
2. อ่างเก็บน้ำสัตพรหม ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่โรงเรียนบ้านเขาสัตพรหม ชุมชนบ้านเขาสัตพรหม เป็นอ่างเก็บน้ำที่ใช้สำหรับการเพาะปลูกและประโยชน์อื่น ๆ แต่เนื่องด้วยลักษณะแหล่งน้ำนี้มีความเสี่ยงต่อการเกิดการผลิตก จมน้ำ เพราะตั้งอยู่ในพื้นที่โรงเรียน
3. จุดเสี่ยงบนถนนสายเกษตร ซึ่งมีต้นไม้และวัชพืชที่กีดขวางทางจราจร สะพานข้ามและวัชพืชที่ปิดบังป้ายจราจรและป้ายเตือนภัย ตลอดระยะทางถึง 6 กิโลเมตร

จุดที่ต้องเร่งรีบแก้ไขโดยด่วนจากการระดมความคิดเห็นส่วนใหญ่ คือ ถนนสายหลักของชุมชนมีสภาพเป็นหลุม บ่อ ไม่มีสัญลักษณ์เตือนให้ผู้ขับขี่หรือผู้ที่ไม่ได้ขับขี่ระวังตรงจุดที่เสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ เพราะเคยมีผู้เสียชีวิต

จากการขับขีแล้วหลายราย และจุดเสี่ยงบนถนนสายเกษตร ซึ่งมีต้นไม้และวัชพืชที่กีดขวางทางจราจร สะพานข้ามและ วัชพืชที่ปิดบังป้ายจราจรและป้ายเตือนภัย

จุดที่แก้ไขแล้วเบื้องต้น คือ ทำป้ายเตือนภัยติดไว้ที่จุดเสี่ยงเพื่อให้เกิดการระวังภัยเบื้องต้น และร่วมมือกับ ชมรมกู้ภัยกิ่งอำเภอเกาะจันทร์และประชาชนทั่วไปในการพัฒนาแก้ไขจุดเสี่ยงบนถนนสายเกษตร โดยการถาง ต้นไม้ กำจัดวัชพืชที่กีดขวางทางจราจร สะพานข้ามและวัชพืชที่ปิดบังป้ายจราจรและป้ายเตือนภัย แต่ยังไม่ สามารถดำเนินการได้ตลอดเส้นทาง 6 กิโลเมตรได้

- สื่อต่าง ๆ ทั้งจากการนำเสนอกรณีข่าวเด็กที่บาดเจ็บหรือเสียชีวิต จากอุบัติเหตุต่าง ๆ ทางวิทยุ โทรทัศน์ จาก แผ่นพับ จุลสาร คู่มือให้ความรู้ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ได้สร้างความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักแก่คณะทำงาน แต่ยังไม่ครอบคลุมกลุ่มคนส่วนใหญ่ในชุมชนเท่าใดนัก จึงต้องอาศัยกลวิธีการประชาสัมพันธ์ และสร้างกระแสการ รับรู้อย่างต่อเนื่อง ควบคู่ไปกับวิธีการดำเนินงานด้านความปลอดภัย ซึ่งออกมาในรูปแบบการดำเนินงานตามแผน ที่ชุมชนวางไว้

6. การติดตามงานและประเมินผล มีการรายงานผลการดำเนินงานในกิจกรรมเกี่ยวกับความปลอดภัยที่ทางชุมชนได้จัด ขึ้นโดยผู้ประสานงาน เพื่อร่วมกันวิเคราะห์ หาแนวทางแก้ไข ปรับปรุงการดำเนินงานให้ได้ผลดีขึ้น มีการเก็บข้อมูลเพื่อ ประเมินผลของกิจกรรมต่าง ๆ และทางศูนย์วิจัย ฯ จะติดต่อชุมชนทุกระยะ เพื่อทราบความคืบหน้า รวมถึงวันและเวลา ของการประชุมหลักของชุมชนที่แน่นอน เพื่อแทรกวางงานชุมชนปลอดภัยและแผนงานใหม่เข้าร่วม
7. เครือข่ายสนับสนุนการดำเนินงานของชุมชน การดำเนินงานหลักโครงการชุมชนปลอดภัยของชุมชนเกาะจันทร์ที่กำลัง เป็นที่สนใจของชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียงนั้น ได้รับการสนับสนุนความร่วมมือจากหน่วยงาน องค์กร รัฐ / เอกชน บริษัท / ห้างร้านต่าง ๆ รวมถึงเครือข่ายภาคประชาชน ดังนี้
 - สถานีวิทยุชุมชนนำร่องกิ่งอำเภอเกาะจันทร์
 - สำนักงานสาธารณสุขกิ่งอำเภอเกาะจันทร์ จ.ชลบุรี
 - สถานีอนามัย ได้แก่ สถานีอนามัยบ้านหนองชุมเห็ด สถานีอนามัยบ้านปรกฟ้า
 - วัด ได้แก่ วัดปรกฟ้า วัดหนองชุมเห็ด
 - โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านหนองชุมเห็ด โรงเรียนบ้านเขาสัตพรหม โรงเรียนบ้านชุมชนปรกฟ้า
 - องค์กรการปกครองและหน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ องค์กรบริหารส่วนตำบล ปลัดอำเภอหัวหน้ากิ่งอำเภอเกาะจันทร์ สมาชิกสภาจังหวัดชลบุรี (กิ่งอำเภอเกาะจันทร์) หน่วยงานกู้ภัยประชา สถานีตำรวจภูธรกิ่งอำเภอเกาะจันทร์ สารวัตร กำนันตำบลเกาะจันทร์ กองบัญชาการช่วยรบที่ 1(บชร.1)
 - กลุ่มประชาชนทั่วไป ได้แก่ กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ชมรมดนตรี ผู้ผลิตรายการวิทยุ ครู - อาจารย์ ผู้ปกครอง เด็กและเยาวชน

โครงการ / กิจกรรมสร้างความเสริมความปลอดภัยของชุมชน

1. ด้านการเสริมสร้างพฤติกรรมความปลอดภัย
 - 1.1 สร้างกระแสแรงค้ำให้เด็กสวมหมวกนิรภัย โดยชุมชนได้ดำเนินการจัดระบบการยืมหมวกนิรภัยเด็กที่ได้รับมอบ จากศูนย์วิจัยฯ รุ่นที่ 1 จำนวน 19 ใบ เพื่อใช้ในกิจกรรม โดยท่านปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้ากิ่งอำเภอเกาะจันทร์เป็นผู้ มอบ และรุ่นที่ 2 จำนวน 20 ใบ เพื่อใช้ในกิจกรรมเดินรณรงค์เรื่องถนนปลอดภัย เด็กไทยปลอดภัย ของชมรม ยุวชนเกาะจันทร์กู้ชีพ เป็นการรณรงค์การใช้หมวกนิรภัยทั้งการเดินทางมาโรงเรียนและอื่น ๆ โดยมีสัญญาเป็น หลักฐานและให้ผู้ปกครองของเด็กได้รับรู้ทุกขั้นตอน ซึ่งผลของการดำเนินงานพบว่า การใช้หมวกนิรภัยเด็กได้รับการ ตอบรับจากเยาวชนและคนในชุมชนค่อนข้างดี ประกอบกับการบังคับใช้กฎหมายที่เคร่งครัดในการตรวจจับหมวก นิรภัยผู้ใหญ่มากขึ้นกว่าเดิมของภาครัฐ ตำรวจในพื้นที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ทำให้เอื้อประโยชน์ต่อการรณรงค์ สวมหมวกนิรภัยเด็ก อีกทั้งยังเป็นโครงการที่มีแนวโน้มได้รับการสานต่อจากเครือข่ายร่วม เช่น ตำรวจชุมชนอีกด้วย

- 1.2 การรณรงค์ ป้องกันอุบัติเหตุจราจร อาทิ โครงการป้องกันการสูญเสียของเด็กและวัยรุ่นจากอุบัติเหตุจราจรในวัน
ปีใหม่ เมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2546 – 3 มกราคม 2547 ชุมชนได้ประสานผู้รับผิดชอบและคณะทำงานชุมชน เช่น
หน่วยกู้ภัยประชา สถานีอนามัย ตำรวจ สารวัตรกำนัน โรงเรียนในเขตชุมชน วัด เยาวชนและคนในชุมชน ร่วม
วางแผนงานการจัดกิจกรรม ประกอบด้วย การอบรมการใช้รถ – ถนน กฎจราจร รณรงค์การสวมหมวกนิรภัย
ชมรมเยาวชนเกาะจันทร์กุ๊ซึฟพร้อมเดินรณรงค์สร้างความตระหนักและแจกใบความรู้เรื่องความปลอดภัย รณรงค์เมาไม่
ขับ แก่ผู้ขับซึ่งรวมถึงประชาชนทั่วไปที่สัญจรไปมา สมาชิกชมรมกู้ภัยกิ่งอำเภอเกาะจันทร์ จัดเวรเฝ้าระวังอุบัติเหตุ
จราจรจำนวน 3 จุด ในบริเวณจุดสำคัญ ๆ ของชุมชน มีรถยนต์ถูกเฉี่ยว 24 ชั่วโมงคอยดูแลความเรียบร้อยของผู้ใช้รถ
ใช้ถนน ซึ่งผลการดำเนินงานพบว่า ไม่มีอุบัติเหตุจราจรเกิดขึ้นในเขตพื้นที่โครงการชุมชนปลอดภัย ผู้ร่วมดำเนินงาน
มีความรับผิดชอบ ผู้เข้าร่วมได้รับความรู้ตรงตามวัตถุประสงค์ และชุมชนจะนำแนวทางการจัดกิจกรรมครั้งนี้ไป
ประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมครั้งต่อ ๆ ไป เช่น รณรงค์ในช่วงเทศกาลสงกรานต์ ฯลฯ
- 1.1 กิจกรรมเยาวชนลอยกระทง เมื่องานเทศกาลลอยกระทง วันที่ 8 พฤศจิกายน 2546 เป็นการจัดนิทรรศการเพื่อ
แนะนำโครงการเด็กไทยปลอดภัย ประวัติความเป็นมาของชมรมเยาวชนกุ๊ซึฟ ประชาสัมพันธ์จุลสารเด็กไทยปลอดภัย
รณรงค์สร้างความตระหนักให้ระวังการเกิดอุบัติเหตุ เช่น จมน้ำ ข้อมูลเกี่ยวกับอันตรายของดอกไม้ไฟข้อมูลของเล่น
ที่ก่อให้เกิดการบาดเจ็บ ร่วมออกอากาศวิทยุชุมชนในประวัติความเป็นมาของการจัดตั้งชมรมเยาวชนกุ๊ซึฟ ผลงาน
กิจกรรมของชมรมฯ ที่ผ่านมา การประกาศรับสมัครสมาชิกชมรมเยาวชนเกาะจันทร์กุ๊ซึฟและสมาชิกชมรมลดภัยให้
ลูกรัก กิจกรรมเฝ้าระวังความปลอดภัย การประจำตามจุดเสี่ยงภัยต่าง ๆ บริเวณจุดลอยกระทง โดยตัวแทนชมรม
เยาวชนเกาะจันทร์กุ๊ซึฟ เพื่อตรวจตราความปลอดภัยของเด็กที่มาลอยกระทง รวมถึงการให้คำแนะนำวิธีการป้องกันภัย
อันตรายทางน้ำแก่บุคคลทั่วไปที่มาร่วมงาน จัดทำแบบบันทึกการสำรวจจุดเสี่ยง สำรวจจุดเสี่ยงสถานที่จัดงานลอย
กระทง
- 1.2 จัดกิจกรรมค่ายเยาวชนรักความปลอดภัย เพื่อแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของชมรมเยาวชนเกาะจันทร์กุ๊ซึฟ บทบาท
หน้าที่ และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสร้างเสริมความปลอดภัยให้กับตนเองและผู้อื่น ฝึกให้เยาวชนรู้จักการ
ทำบันทึกการบาดเจ็บ ระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับอันตรายหรือความเสี่ยงที่เด็กไทยเผชิญอยู่ในปัจจุบันและระดมความคิด
ค้นหาแนวทางแก้ไข นำเสนอผลงานที่ผ่านมาของชมรมฯ แนวทางการบริหารงานความปลอดภัย และหาเครือข่าย
สนับสนุน
2. ด้านการปรับเปลี่ยนสิ่งแวดล้อม ซึ่งได้มีการจัดสำรวจร้านค้าที่ขายเหล้าในเขตบ้านชุมชนนวมปรกฟ้า โดยใช้แบบ
สำรวจข้อมูลที่สมาชิกชมรมเยาวชนเกาะจันทร์กุ๊ซึฟช่วยกันออกแบบ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวิเคราะห์
ความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ การจัดกิจกรรมรณรงค์ในลักษณะต่าง ๆ ผลการสำรวจพบว่าร้านค้าส่วนใหญ่ให้ความ
ร่วมมือดีในการให้ข้อมูล มีเพียงบางร้านที่ให้ความร่วมมือน้อยเพราะกลัวความผิดข้อหาขายเหล้าให้กับเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี
นอกจากนั้นสมาชิกชมรมเยาวชนฯ ยังได้ร่วมสำรวจชุมชนและจัดทำป้ายเตือนภัยติดไว้ที่จุดเสี่ยงเพื่อให้เกิดการระวังภัย
เบื้องต้น มีการจัดทำระบบบันทึกการบาดเจ็บซึ่งค่อนข้างได้ผลแต่ยังขาดความต่อเนื่องและชัดเจน โดยใช้แบบสำรวจจุด
เสี่ยงและแบบบันทึกการบาดเจ็บจากศูนย์วิจัยฯ ผลการดำเนินงานพบว่า สมาชิกมีความเข้าใจในการบันทึกข้อมูลจุดเสี่ยง
และบันทึกการบาดเจ็บในชุมชนมากขึ้น และสามารถนำมาเป็นแนวทางในการวางแผนแก้ไข ปรับปรุงจุดเสี่ยงและปัญหา
การบาดเจ็บในแผนงานต่อไป
3. ด้านการเสริมสร้างความรู้ในชุมชน อาทิ
- 3.1 โครงการจัดอบรมปฐมพยาบาลเบื้องต้น ซึ่งชุมชนได้ประสานงาน แต่งตั้งคณะทำงานหลัก โดยมีแกนสำคัญ คือ
สาธารณสุขอำเภอ สถานีอนามัย และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) โดยได้ประสานงานผู้เข้ารับ
การอบรม (แบ่งผู้เข้ารับการอบรมเป็น 2 รุ่น คือ รุ่นที่ 1 ได้แก่ สมาชิกชมรมเยาวชนเกาะจันทร์กุ๊ซึฟ จำนวน 100
คน รุ่นที่ 2 ได้แก่ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) และเจ้าหน้าที่หน่วยกู้ภัยประชา จำนวน 100
คน) โดยมีเจ้าหน้าที่จากสถานีอนามัยรับหน้าที่เป็นวิทยากรดำเนินการอบรม ในวันที่ 6 – 7 ธันวาคม 2546 มี
การจัดทำแบบทดสอบความรู้ก่อน – หลังเข้ารับการอบรม จัดทำคู่มือให้ความรู้ ซึ่งผลจากการจัดกิจกรรมครั้งนี้
พบว่า วิทยากรที่มาร่วมให้ความรู้สามารถดำเนินการอบรมได้อย่างตรงตามเป้าหมาย ไม่นั่นหนักทางด้าน

วิชาการมากจนเกินไป ทำให้ผู้เข้าร่วมไม่เครียดและสามารถทำความเข้าใจกับเนื้อหาการอบรมได้เป็นอย่างดี ส่วนปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานเป็นเรื่องของจำนวนคนเข้าร่วมไม่ครบตามจำนวนที่กำหนดเนื่องจากมีเวลาในการจัดเตรียมและประสานงานค่อนข้างน้อย อีกทั้งกลุ่มเป้าหมายไม่ได้มีการแจ้งความจำนงในการเข้าร่วมที่แน่นอน ทว่าปัญหานี้ทำให้ชุมชนค้นพบวิธีการแก้ปัญหาว่า ในการอบรมครั้งต่อ ๆ ไป ควรแบ่งกลุ่มเป้าหมายในแต่ละครั้ง เป็นกลุ่มย่อย ประมาณไม่เกิน 50 คน เพราะผู้เข้าร่วมจะได้รับประโยชน์ ความรู้อย่างทั่วถึง ซึ่งชุมชนจะมีการวางแผนจัดอบรมรุ่นที่ 3 ต่อไป

3.2 โครงการประชาสัมพันธ์ “ การเสริมสร้างความปลอดภัยของเด็กในชุมชน ” เป็นกิจกรรมที่ผศ.สนธิวิทย์ชุมชนนำร่อง กิ่งอำเภอเกาะจันทร์เข้ากับการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยด้านต่าง ๆ ของชุมชน เน้นการทำงานร่วมกันระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ ในลักษณะเอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกัน มีคณะทำงานรับผิดชอบหลัก คือ กลุ่มชมรมยุวชนเกาะจันทร์กวีชีพ จัดทำสาระละครและ สปอร์ตทีวี <spot> ประชาสัมพันธ์ โครงการเด็กไทยปลอดภัย รณรงค์ไม่ให้ผู้ใหญ่ชายเหล่าแก่เด็ก เผยแพร่ข้อมูลการดำเนินกิจกรรมของโครงการ การเสริมสร้างความปลอดภัยแก่เด็กและเยาวชนในชุมชน สร้างความตระหนักให้ผู้บริโภคได้มีความระมัดระวังมากยิ่งขึ้น เวลาช้อปปิ้งในเขตชุมชนก็ให้ช่วยกันลดความเร็ว ซึ่งผลการดำเนินงานนั้นพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ทราบและเข้าใจวัตถุประสงค์ของโครงการชุมชนปลอดภัยพอสมควรจากสื่อวิทยุชุมชนและจากการสนับสนุนให้บุตรหลานของตนเข้าร่วมกิจกรรมการออกกำลังกายด้วยตัวเอง แต่บางส่วนยังไม่เห็นความสำคัญของการเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและจัดกิจกรรมร่วมกัน ส่งผลให้กลุ่มดำเนินการยังเป็นกลุ่มเดิม ๆ ซึ่งคณะทำงานได้ประเมิน สถานการณ์พบว่าการใช้ประโยชน์จากสื่อวิทยุยังขาดความต่อเนื่องและกระจาย การมีส่วนร่วมไม่ทั่วถึง อีกทั้งเยาวชนหลายคนที่ต้องการเข้าร่วมก็ประสบปัญหาบ้านอยู่ไกลสถานีกระจายเสียงทำให้ผู้ปกครองเป็นห่วง จึงไม่อนุญาตให้มาร่วมจัดรายการ ดังนั้นการใช้ประโยชน์จากสื่อวิทยุชุมชนจะต้อง ดำเนินการควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมเชิงรุก คือ รุกเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งแนวทางการดำเนินงานนั้นจะมีการ ประชุมหาข้อสรุปในคราวต่อไป

4. บทบาทการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน นับตั้งแต่กลุ่มเด็กและเยาวชนชมรมเกาะจันทร์ได้รวมตัวกันจัดตั้งชมรม ยุวชนเกาะจันทร์กวีชีพ ได้มีการดำเนินงานเสริมสร้างการทำงานด้านความปลอดภัยมาโดยตลอดตั้งแต่มีโครงการชุมชน ปลอดภัยในชุมชนของพวกเขา ดังนี้

- การวางแผนงาน เขียนโครงการต่าง ๆ เพื่อนำเสนอในการพิจารณาอนุมัติดำเนินการจากทางชุมชนและศูนย์วิจัยฯ การจัดประชุมใหญ่สมาชิกของชมรมฯ ทั้งหมด
- เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ความรู้เรื่องความปลอดภัย รายการ “เด็กไทยปลอดภัย” ที่จัดขึ้นทางสถานีวิทยุชุมชนนำ ร่อง โดยสมาชิกทำการผลิตเปลี่ยนหน้าที้ออกอากาศในวันจันทร์และวันพฤหัสบดี เวลา 16.00 – 17.00 น. ช่วง เดือน ตุลาคม ถึง เดือน ธันวาคม 2546 และหยุดดำเนินการในช่วงเดือนมกราคม 2547 เนื่องจากผู้ประสานงาน ที่ดูแลกลุ่มเยาวชนนั้นไม่ได้อยู่ในพื้นที่ ผู้ปกครองเกรงว่าจะไม่มีผู้ดูแลบุตรหลานของตน และเริ่มดำเนินการใหม่ อีกครั้งในเดือนกุมภาพันธ์ 2547 ซึ่งเปลี่ยนวันออกอากาศเป็นวันเสาร์และอาทิตย์ เวลา 12.00 – 13.00 น. รูปแบบการดำเนินงาน ประกอบด้วย การบันทึกข้อมูล เผยแพร่ข่าวสาร จัดทำปฏิทินการจัดรายการพร้อมระบุผู้ รายชื่อจัดรายการและเนื้อหาที่จะนำเสนอ ซึ่งการประเมินผลพบว่า ผู้ฟังให้ความสนใจติดตามรับฟังรายการ ติดต่อขอฟังบทเพลงเกี่ยวกับความปลอดภัยจากทางรายการ พร้อมให้การแนะนำ ดิชมต่าง ๆ และเยาวชนรู้จัก การทำงานที่เป็นระบบมากขึ้น
- การร่วมสำรวจจุดเสี่ยงอันตรายในชุมชนและพัฒนาจุดเสี่ยง เช่น ทำป้ายเตือนภัยติดไว้ที่จุดเสี่ยงเพื่อให้เกิดการ ระวังภัยเบื้องต้น ร่วมมือกับชมรมกัญญ์กิ่งอำเภอเกาะจันทร์และประชาชนทั่วไปในการพัฒนาแก้ไขจุดเสี่ยงบนถนน สายเกษตร โดยการถางต้นไม้ กำจัดวัชพืชที่กีดขวางทางจราจร สะพานข้ามและวัชพืชที่ปิดบังป้ายจราจรและป้าย เตือนภัย
- จัดทำระบบบันทึกการบาดเจ็บซึ่งค่อนข้างได้ผลแต่ยังขาดความต่อเนื่องและชัดเจน

- จัดกิจกรรมการเฝ้าระวังจุดเสี่ยงภัยในช่วงเทศกาลลอยกระทง ประกอบด้วยกิจกรรมเฝ้าระวังความปลอดภัย การประจำตามจุดเสี่ยงภัยต่าง ๆ บริเวณจุดลอยกระทง เพื่อตรวจตราความปลอดภัยของเด็กที่มาลอยกระทง รวมถึงการให้คำแนะนำวิธีการป้องกันภัยอันตรายทางน้ำแก่บุคคลทั่วไปที่มาร่วมงาน จัดทำแบบบันทึกการสำรวจจุดเสี่ยง สำรวจจุดเสี่ยงสถานที่จัดงานลอยกระทง
- เข้าร่วมออกกำลังกายเพื่อสุขภาพกับกลุ่มผู้สูงอายุใน ” โครงการรวมพลคนเสื้อเหลือง ” ของกระทรวงสาธารณสุข
- กิจกรรมการแสดงและนิทรรศการเข้าร่วมงาน ” เด็กไทยปลอดภัย มีวินัยจราจร ” ณ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี ประกอบด้วยการแสดงชุดม้าก้านกล้วยโดยเยาวชนได้ร่วมกันประดิษฐ์ คิดค้นทำต้นด้วยตนเอง ขับร้องเพลงความปลอดภัยโดยความร่วมมือจากศิลปินเพลงเพื่อชีวิตของชุมชนเกาะจันทร์ และการจัดรายการความปลอดภัยเพื่อออกอากาศทางวิทยุชุมชนที่จำลองขึ้นมา จัดทำสปอร์ตสารละครเรื่องความปลอดภัย ในทุกแง่มุมที่เป็นประโยชน์ ทันเหตุการณ์ปัจจุบัน และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
- เข้าร่วมสาธิตการอบรมปฐมพยาบาลเบื้องต้นที่ชุมชนจัดขึ้น มีสมาชิกชมรมฯ เข้ารับการอบรมจำนวน 55 คน ได้รับความรู้เกี่ยวกับวิธีการปฐมพยาบาลเบื้องต้นที่ถูกต้องและวิธีการใช้ยาสามัญประจำบ้าน สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปเผยแพร่ต่อแก่คนในครอบครัวและคนอื่น ๆ ได้
- กิจกรรมการออกสำรวจร้านค้าในชุมชนว่ามีการขายเหล้าให้กับเด็กมากน้อยเพียงไร เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวิเคราะห์ความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ การจัดกิจกรรมรณรงค์ในลักษณะต่าง ๆ ผลการสำรวจพบว่าร้านค้าส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือดีในการให้ข้อมูล มีเพียงบางร้านที่ให้ความร่วมมือน้อยเพราะกลัวความผิด ข้อหาขายเหล้าให้กับเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี
- กิจกรรมเดินรณรงค์ “ ถนนปลอดภัย เด็กไทยปลอดภัย ” ร่วมกับเครือข่ายเจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขและงานอนามัยบ้านปรกฟ้า ชมรมกู้ภัยกิ่งอำเภอเกาะจันทร์ อาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) วัดหนองชุมเห็ด และผู้ปกครอง ในรูปแบบการจัดขบวนเดินรณรงค์ แจกใบปลิวความรู้เรื่องเมาไม่ขับ ประโยชน์จากการสวมหมวกนิรภัยและใช้ที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็ก ทำการประชาสัมพันธ์โดยใช้ ” บทเพลงเด็กไทยปลอดภัย ” สปอร์ต และสารละครที่ผลิตขึ้นตลอดเส้นทางเดินรณรงค์ ซึ่งผลที่ได้รับพบว่ากิจกรรมนี้มีส่วนสำคัญยิ่งในการผลักดันให้เจ้าหน้าที่ตำรวจเคร่งครัดต่อการตรวจจับผู้ทำผิดกฎจราจรมากขึ้น เช่น จับปรับผู้ไม่สวมหมวกนิรภัย และเร่งดำเนินการโครงการ “ ขับมอเตอร์ไซด์ เปิดไฟใส่หมวก ” อีกด้วย
- เข้าร่วมกิจกรรม “ ขับมอเตอร์ไซด์ เปิดไฟใส่หมวก ” กับเครือข่ายสถานีตำรวจภูธรกิ่งอำเภอเกาะจันทร์ หน่วยงานสาธารณสุข หน่วยกู้ภัยประชา อาสาสมัครสาธารณสุข ทหาร ผู้ขับขีรถจักรยานยนต์รับจ้าง และประชาชนทั่วไป การประเมินสถานการณ์พบว่ากลุ่มเยาวชนชมรมยุวชนเกาะจันทร์กู้ชีพได้ดำเนินการตามแผนงานที่วางไว้ ได้รับประสบการณ์จากการเข้าร่วมกิจกรรมกับผู้ใหญ่

สรุป สมาชิกชมรมยุวชนเกาะจันทร์กู้ชีพสามารถทำงานร่วมกับผู้ใหญ่ได้ และมีส่วนช่วยให้การดำเนินงานด้านความปลอดภัยของชุมชนรุดหน้าไปตามขั้นตอน ผู้ใหญ่ในชุมชนต่างก็ยอมรับในความสามารถของเยาวชนและเห็นความสำคัญในการมีส่วนร่วมและช่วยเหลืองาน กิจกรรมต่าง ๆ เปิดหนทางสู่ประสบการณ์ใหม่ ๆ ที่สร้างคุณค่าการใช้ชีวิตที่ปลอดภัย เป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็กรุ่นต่อไปที่ต้องการก้าวเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของชมรมยุวชนเกาะจันทร์กู้ชีพ

คณะกรรมการชมรมยุวชนเกาะจันทร์กู้ชีพ ประกอบด้วย

1. น.ส.อุไร	กองกุล	ตำแหน่งประธาน
2. น.ส.วนิดา	จุกสีดา	รองประธาน
3. ด.ญ.สาวิตรี	สวัสดี	รองประธาน
4. ด.ญ.สุทธิชล	เอมสฤติย์	เลขานุการ
5. ด.ญ.ปานขวัญ	รีนเริง	วิชาการ
6. ด.ช.นิตินัย	พรมจิ้น	ประชาสัมพันธ์
7. ด.ญ.สุทธิษา	เอมสฤติย์	เหรียญก
8. ด.ญ.ฐาปัญญ์	แซ่เฮง	สวัสดิการ

9. ด.ญ.นิภาพร	สินสงวน	สวัสดิการ
10. ด.ช.จตุรงค์	ศิริบรรณากุล	ฝ่ายอาคารสถานที่
11. ด.ช.พัฒนพงษ์	บัวแก้ว	หน่วยกู้ชีพประจำชมรม
12. ด.ช.สุพันธ์	สาธิต	หน่วยกู้ชีพประจำชมรม
13. ด.ช.สุทิน	อยู่เมียง	ฝ่ายอาคารสถานที่

(ข้อมูลล่าสุด ณ วันที่ 31 พฤษภาคม 2547)

การประเมินผลการดำเนินการสร้างเสริมความปลอดภัยของชุมชน

1. บทวิเคราะห์คุณสมบัติแกนนำและเครือข่าย

1.1 แกนนำ

- คณะกรรมการชุมชนปลอดภัย สมาชิกส่วนใหญ่มาจากแกนนำเดิมที่เป็นคณะทำงานโครงการ / กิจกรรมต่าง ๆ ที่มีอยู่ในชุมชน ก่อให้เกิดการรวมตัวในโครงการชุมชนปลอดภัย และสังเกตได้ว่า คณะกรรมการชุดนี้ไม่ได้มีเพียงชุดเดียวที่ดำเนินการขับเคลื่อนทุกกิจกรรมเช่นเดียวกับชุมชนนำร่องอื่น ๆ แต่ได้แบ่งออกเป็นชุดกรรมการผู้รับผิดชอบในแต่ละโครงการ ๆ ไป ได้แก่ คณะกรรมการโครงการอบรมปฐมพยาบาลเบื้องต้น คณะกรรมการโครงการเสริมสร้างความปลอดภัยของเด็กในชุมชน คณะกรรมการโครงการป้องกันการสูญเสียของเด็กและวัยรุ่นจากอุบัติเหตุจราจรในวันปีใหม่ คณะกรรมการโครงการชมรมลดภัยให้ลูกรัก คณะกรรมการโครงการชมรมยุวชนเกาะจันทร์กู้ชีพ ซึ่งสมาชิกในแต่ละโครงการ ประกอบด้วย พระสงฆ์ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ครูอาจารย์ อาสาสมัคร ผู้ผลิตรายการวิทยุชุมชน หน่วยกู้ภัย องค์การบริหารส่วนตำบล ตำรวจ ทหาร ศิลปินเพลง ผู้ปกครองและเยาวชน โดยมีคณะที่ปรึกษาโครงการฯ เป็นแรงสนับสนุนอยู่เบื้องหลัง อาทิ เจ้าคณะตำบลเกาะจันทร์ ปลัดผู้ทำหน้าที่หัวหน้ากิ่งอำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี สมาชิกสภาจังหวัดชลบุรี (กิ่งอำเภอเกาะจันทร์) กำนันตำบลเกาะจันทร์ สารวัตรกำนันตำบลเกาะจันทร์ ฯลฯ โครงสร้างบุคลากรเช่นนี้เป็นผลดีต่อการกระจายหน้าที่ ความรับผิดชอบ โดยไม่เน้นหนักไปทางฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมากเกินไป เพราะแต่ละคนจะมีความถนัด ความเชี่ยวชาญต่างกัน และย่อมเกิดผลดีในการดำเนินงานระยะยาว แต่ก็มีจุดอ่อนบางประการที่ต้องอาศัยระยะเวลาและประสบการณ์การทำงานที่เข้มข้น นั่นคือสมาชิกคณะกรรมการหลายคนไม่สามารถให้การมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ เนื่องจากไม่มั่นใจในความสามารถของตน ข้อจำกัดด้านเวลา พึ่งพิงผู้นำมากเกินไป จนทำให้ภาระงานตกอยู่ที่ผู้นำเพียงไม่กี่คน โดยเฉพาะผู้ประสานงานทำให้เกิดความล่าช้า เหนื่อยล้า จึงต้องมีการวางแผนงานส่งเสริมศักยภาพและสร้างความมั่นใจให้แก่คณะกรรมการทำงานทุกคน
- ผู้ประสานงาน ผู้ซึ่งเป็นที่รู้จักของชุมชนในฐานะหนึ่งในแกนนำขับเคลื่อนงานต่าง ๆ ของชุมชน เป็นผู้มีความรู้ความสามารถทางการติดต่อสื่อสาร เข้าใจระบบขั้นตอนทางราชการ และมีความสนใจดำเนินการโครงการชุมชนปลอดภัยเบื้องต้น ในระยะแรกเริ่มดำเนินการนั้นศูนย์วิจัยฯ และผู้ประสานงานได้ติดต่อสื่อสารกันโดยสม่ำเสมอ และพบว่าผู้ประสานงานมีความสามารถในการประสานความร่วมมือจากเครือข่ายทั้งในและนอกชุมชน ก่อเกิดเครือข่ายร่วมใหม่ ๆ อยู่เสมอ อีกทั้งยังสามารถดูแล ควบคุมระบบงานให้เป็นไปในทิศทางตามแผนอย่างดี แต่ด้วยความสามารถเช่นนี้ทำให้งานหลาย ๆ ส่วนตกเป็นภาระของผู้ประสานงาน เกินหน้าที่ความรับผิดชอบเดิม กระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ ครอบครัว หน้าที่การงานหลัก ท้อแท้ เหนื่อยล้า ซึ่งผลกระทบเหล่านี้ได้นำไปสู่การวางแผนจัดประชุมปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ใหม่ที่ลดบทบาทหน้าที่ของผู้ประสานงานลง ในขณะที่เดียวกันก็เพิ่มบทบาทการมีส่วนร่วมให้กับคณะทำงานและประชาชนทั่วไปที่สนใจ
- ผู้มีส่วนร่วม ผู้มีส่วนร่วมในที่นี้หมายถึงประชาชนในชุมชน ซึ่งเดิมทีกลุ่มประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนตามความสนใจและประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับตนโดยตรง เช่น กลุ่มเกษตร กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มอาสาสมัครบรรเทาสาธารณภัย ฯลฯ เมื่อโครงการชุมชนปลอดภัยได้เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการสร้างเสริมความปลอดภัยให้กับลูกหลานในชุมชน สามารถระดมผู้เชี่ยวชาญในวิชาชีพต่าง ๆ อาทิ เจ้าอาวาสวัดปรกฟ้า ครูอาจารย์ เจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ – สาธารณสุข ตำรวจ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล และตัวแทนจากกลุ่ม

จัดตั้ง ต่าง ๆ ในชุมชนที่ชาวบ้านให้ความเคารพนับถือ เชื่อมั่นในตัวแทนคณะทำงานเหล่านั้น และที่สำคัญกลุ่มเยาวชนสมาชิกชมรมยุวชนเกาะจันทร์ก็ชีพ สามารถชักชวนผู้ปกครอง ญาติสนิทมิตรสหายมาเข้าร่วมโครงการฯ ยิ่งทำให้เกิดความตื่นตัวในการเข้าร่วมในกระบวนการสร้างเสริมความปลอดภัยในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งในแต่ละกิจกรรมจะพยายามคิดค้นกลยุทธ์ที่เน้นให้คนสนใจและเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของกระบวนการ ทั้งการสอนหรือให้การศึกษาทางอ้อมแก่คนในชุมชนได้เรียนรู้วิธีการดำเนินงานตั้งแต่ต้นจนกระทั่งสิ้นสุด เป็นการฝึกให้รู้จักกระบวนการประชาธิปไตยและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในแนวทางการดำเนินงานป้องกันแก้ไขปัญหาความปลอดภัยของตนเอง ครอบครัวและชุมชน เช่น เข้าร่วมกิจกรรมการอบรมปฐมพยาบาลเบื้องต้น การร่วมเดินรณรงค์ความปลอดภัย ฯลฯ ทำให้เกิดความเข้มแข็งจากเครือข่ายภาคประชาชนซึ่งเป็นคนกลุ่มใหญ่ในพื้นที่ แม้ว่าในบางครั้งผู้เข้าร่วมได้ลดจำนวนลงเนื่องจากมีภาระงานส่วนตัว เช่น การทำมาหาเลี้ยงชีพ หรือเป็นเพราะความสนใจลดลง หรือเพราะไม่เห็นประโยชน์ที่เป็นรูปธรรมชัดเจน หรืออื่น ๆ ซึ่งถ้าวิเคราะห์ตามความเป็นจริงแล้วนั้น ในระยะแรกคนส่วนใหญ่เข้ามามีส่วนร่วมเพราะมีความสนใจในโครงการชุมชนปลอดภัยและศรัทธาในแกนนำคณะทำงาน แต่ยังไม่มีความเข้าใจในวัตถุประสงค์ เป้าหมายของโครงการเท่าไรนัก การทำงานจึงยังจำกัดความรู้ความเข้าใจอยู่เฉพาะกลุ่มทำงาน แต่แนวโน้มการมีส่วนร่วมของคนจะมีมากขึ้นเพราะคณะทำงานได้มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการทำงาน วางแผนงานสร้างกลยุทธ์ใหม่ที่เปิดโอกาสในเชิงรุกให้กลุ่มประชาชนมีบทบาทมากยิ่งขึ้น

- **เครือข่าย** การดำเนินงานหลักโครงการชุมชนปลอดภัยได้รับการสนับสนุนความร่วมมือจากหน่วยงาน องค์กรรัฐ / เอกชน บริษัท / ห้างร้านต่าง ๆ รวมถึงเครือข่ายภาคประชาชน ได้แก่ สถานีวิทยุชุมชนนำร่องกิ่งอำเภอเกาะจันทร์ สำนักงานสาธารณสุขกิ่งอำเภอเกาะจันทร์ สถานีอนามัย ได้แก่ สถานีอนามัย วัด โรงเรียน องค์กรการปกครองและหน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ องค์กรบริหารส่วนตำบล ปลัดอำเภอหัวหน้ากิ่งอำเภอเกาะจันทร์ สมาชิกสภาจังหวัดชลบุรี (กิ่งอำเภอเกาะจันทร์) หน่วยกู้ภัยประชา สถานีตำรวจภูธรกิ่งอำเภอเกาะจันทร์ สารวัตรกำนันตำบลเกาะจันทร์ กองบัญชาการช่วยรบที่ 1(บชร.1) ในที่นี้จะขอกกล่าวถึงเครือข่ายที่มีบทบาทเด่นชัดในการดำเนินงานความปลอดภัย คือ **สถานีวิทยุชุมชนนำร่องกิ่งอำเภอเกาะจันทร์** ซึ่งสามารถนำแนวทางการดำเนินงานของวิทยุชุมชนมาปรับเป็นยุทธศาสตร์ และกระบวนการเทคนิค ในด้านการประชาสัมพันธ์งานชุมชนปลอดภัยของชุมชนที่มีการผลิตวิทยุชุมชนได้ เช่น การประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูล / ข่าวสาร ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยต่าง ๆ การประชาสัมพันธ์โครงการ กิจกรรมที่ชุมชนดำเนินการเอง รวมทั้งการผลักดันสู่นโยบายระดับชาติ ซึ่งสิ่งที่เกิดตามมาภายหลังการประยุกต์การดำเนินงานวิทยุชุมชน คือ

- ชาวบ้านมีความตื่นตัว สนใจฟังรายการเกี่ยวข้องกับความปลอดภัยที่ถ่ายทอดผ่านวิทยุมากขึ้นและให้ความสำคัญกับรายการที่นำเสนอ
- ตระหนักในคุณค่าของวิทยุชุมชน โดยกลุ่มผู้ใหญ่น้อย ๆ ซึมซับความสำคัญของการสร้างเสริมความปลอดภัยให้กับลูกหลานของพวกเขา
- ส่งผลถึงพฤติกรรมทางบวก เช่น การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ ร่วมมือร่วมใจกันเสริมสร้างกิจกรรมความปลอดภัย

ประโยชน์จากวิทยุชุมชน

- เอื้อประโยชน์ในด้านการนำเสนอปัญหาของชุมชน การระดมความคิดเห็น สามารถดึงพลังจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมาร่วมกันคิด แก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ อีกทั้งสามารถผลักดันเข้าสู่สังคมโดยรวม
- มีส่วนในด้านการรณรงค์วัฒนธรรมพื้นบ้าน เช่น การแต่งกาย ประเพณีต่าง ๆ
- สามารถแจ้งเหตุการณ์ประจำวัน ข่าวเหตุบ้านการเมืองในชุมชน กิจกรรม ฯลฯ

2. การเปลี่ยนแปลงในเรื่องความปลอดภัยสำหรับเด็ก

- 2.1 **ความรู้** **ความคิด** **ความตระหนัก** ก่อนที่จะเข้าร่วมโครงการชุมชนปลอดภัย ชุมชนมีความตระหนักเรื่องของความปลอดภัยจากการจราจรอยู่ก่อน เพราะคนในชุมชนเคยได้รับอุบัติเหตุจากการจราจรภายในชุมชน หลายคนเห็นดีด้วยที่จะให้มีการดำเนินงานด้านความปลอดภัยในเด็กอย่างต่อเนื่อง พยายามที่จะคิดค้นวิธีดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับกระแสนการสร้างความปลอดภัยในชุมชน เกิดการปรับเปลี่ยนความคิดเรื่องความปลอดภัยในเด็กมาก

ขึ้น ทั้งในเรื่องของการจรรยาภายในชุมชน การให้เด็กสวมหมวกนิรภัยขณะขี่และซ้อนท้ายรถจักรยานยนต์ สนับสนุนให้บุตรหลานของตนเข้าร่วมโครงการชมรมเยาวชนเกาะจันทร์ก็ชีพเพราะเห็นว่าเป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนและเป็นแนวทางการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของเด็กได้อีกทางหนึ่ง แต่ก็มีอีกหลายคนที่ยังไม่เข้าใจการดำเนินงานด้านความปลอดภัยที่เริ่มจากชุมชนเอง และไม่สามารถปรับเปลี่ยนความคิดที่ว่า การดำเนินงานพัฒนาทุกด้านเป็นหน้าที่ของหน่วยงานราชการเท่านั้น ส่งผลกระทบต่อข้อจำกัดของการเข้ามามีส่วนร่วมทั้งผู้ใหญ่และเด็ก จึงต้องมีการวางแผนการดำเนินการ ปรับเปลี่ยนกลยุทธ์บางอย่างที่สามารถระดมการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนได้อย่างทั่วถึง

- 2.2 การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ที่เห็นได้ชัด คือ ผู้ปกครองในชุมชนมีความต้องการหมวกนิรภัยให้กับลูกหลานของตนมากขึ้นหลังจากที่ศูนย์วิจัยฯ มอบหมวกนิรภัยสำหรับเด็กจำนวนหนึ่งเพื่อให้ชุมชนใช้ในการรณรงค์นำร่องนั้นมีประโยชน์ และไม่ค่อยพบเห็นหมวกนิรภัยที่เหมาะสมสำหรับเด็กโดยเฉพาะ อีกทั้งมีการออกกฎบังคับให้เด็กที่ได้รับแจกหมวกนิรภัยต้องสวมใส่ทุกครั้งเมื่อขี่รถจักรยานยนต์ เพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีแก่คนทั่วไป แต่ผู้ใหญ่บางคนกลับไม่ได้เป็นตัวอย่างในการขี่ที่ตีแก่เยาวชน เช่น ไม่สวมหมวกนิรภัย ขี่ขี่ผาดโผน ฯลฯ และที่สำคัญการขี่ขี่ของเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ก็ยังมีให้เห็นโดยทั่วไป ซึ่งเป็นการยากที่จะปรับเปลี่ยนให้เด็กที่อายุไม่ถึงเกณฑ์ที่กฎหมายอนุญาตเล็กขี่รถจักรยานยนต์ได้ เพราะถ้ากฎหมายไม่เข้มงวด กฎบังคับในชุมชนไม่แข็ง และรัฐไม่สามารถหาทางออกให้กับความจำเป็นที่เด็กเหล่านี้ต้องขี่รถจักรยานยนต์ได้แล้ว การพยายามปรับเปลี่ยนพฤติกรรมขี่ขี่ของเด็กและผู้ใหญ่คงเป็นไปได้ยาก
 - 2.3 การปรับเปลี่ยนสิ่งแวดล้อม จากข้อมูลจากการเดินสำรวจชุมชนเพิ่มเติมเพื่อค้นหาจุดเสี่ยงอันตราย ซึ่งพบจุดเสี่ยงอันตราย ได้แก่ ถนนสายหลักของชุมชนมีสภาพเป็นหลุม บ่อ ไม่มีสัญลักษณ์เตือนให้ผู้ขี่หรือผู้ที่ไม่ได้ขี่ขี่ระวังตรงจุดที่เสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ เพราะเคยมีผู้เสียชีวิตจากการขี่แล้วหลายราย และจุดเสี่ยงบนถนนสายเกษตร ซึ่งมีต้นไม้และวัชพืชที่กีดขวางทาง ซึ่งได้มีการประชุมเพื่อหาแนวทางแก้ไขจุดเสี่ยง ได้แก่ วิธีการสร้างป้ายเตือนภัยติดไว้ที่จุดเสี่ยงเพื่อให้เกิดการระวังภัยเบื้องต้น และพัฒนาแก้ไขจุดเสี่ยงบนถนนสายเกษตร โดยการถางต้นไม้ กำจัดวัชพืชที่กีดขวางทางจราจร สะพานข้ามและวัชพืชที่ปิดบังป้ายจราจรและป้ายเตือนภัย
 - 2.4 กฎเกณฑ์ ข้อบังคับ ระบบการเฝ้าระวัง การจัดเก็บข้อมูล ทางด้านกฎเกณฑ์ ข้อบังคับที่เห็นได้ชัดเจนที่สุดคือ โครงการหมวกนิรภัยสำหรับเด็ก ซึ่งรัฐได้มีกฎหมายที่เคร่งครัดเกี่ยวกับการสวมหมวกนิรภัยของผู้ใหญ่อยู่ก่อน ส่งผลให้คนในชุมชนให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามกฎหมาย ทำให้เกิดการตื่นตัวและมีผลตอบรับจากเยาวชนและผู้ใหญ่ในชุมชน มีการจัดทำระบบการเฝ้าระวังใช้หมวกนิรภัย ระบบการติดตามการใช้งานว่านำไปใช้จริงและมีความต่อเนื่องในการใช้หรือไม่ เพราะถ้าพบว่าผู้ใช้ไม่ปฏิบัติตามกฎ ทางคณะกรรมการรับผิดชอบจะยึดหมวกนิรภัยคืนและปรับตามจำนวนที่ตกลงไว้ และเป็นผลดีต่อโครงการฯ เพราะเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติงานในพื้นที่มีความยินดีเข้าร่วมเป็นเครือข่ายสนับสนุนการดำเนินงานต่อไป ส่วนในด้านระบบการเฝ้าระวัง หน่วยงานที่บทบาทสำคัญคือ อาสาสมัครหน่วยกู้ภัยประชาที่ให้การสนับสนุนในเรื่องการจัดเวรยามเฝ้าระวังอุบัติเหตุในช่วงเทศกาลสำคัญ เช่น เทศกาลปีใหม่ เทศกาลสงกรานต์ ฯลฯ ซึ่งจะรายงานผลการดำเนินงานให้คณะกรรมการทราบทุกครั้ง เพื่อนำข้อมูลเหล่านี้ไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนงานต่อไป ด้านการจัดเก็บข้อมูลนั้นผู้มืบทบาทสำคัญ คือ กลุ่มเยาวชนที่มีกิจกรรมการออกสำรวจร้านค้าในชุมชนว่ามีการขายเหล้าให้กับเด็กมากน้อยเพียงไร เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวิเคราะห์ความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ อีกทั้งการจัดทำแบบบันทึกการสำรวจจุดเสี่ยง ระบบบันทึกการบาดเจ็บ และระบบการจัดเก็บข้อมูลที่ค่อนข้างได้ผลแต่ยังขาดความต่อเนื่องและชัดเจน
3. เกิดกลยุทธ์ แนววิธีปฏิบัติที่สอดคล้องกับสถานการณ์ชุมชน การดำเนินงานโครงการชุมชนปลอดภัย เป็นการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมของคนในชุมชน และองค์กร หน่วยงาน ต่าง ๆ ทำให้ชุมชนมีการดำเนินงานอย่างเป็นขั้นตอน มีการประชุมเพื่อระดมความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหาความไม่ปลอดภัยของเด็กในชุมชน แต่จะมีการปรับเปลี่ยนการดำเนินงานที่เน้นให้คณะกรรมการชุมชนปลอดภัยมีบทบาทที่ชัดเจนมากขึ้นในการแบ่งหน้าที่เป็นระบบ รวมทั้งมีการประสานงานกับหน่วยงานภายนอกต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการขยายเครือข่ายดำเนินงานที่กว้างขึ้น กระตุ้นให้ประชาชนและเยาวชนเข้ามามีบทบาทมากขึ้น ส่งผลให้แผนการดำเนินงานชุมชนปลอดภัยเพิ่มประสิทธิภาพ สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

ปัญหา / อุปสรรค

1. ด้านบุคคล
 - 1.1 ความไม่มั่นใจในศักยภาพ คณะทำงานบางส่วนมีความรู้สึกว้า ชุมชนปลอดภัยเป็นงานที่ยาก และคิดว่าตนเองขาดความรู้ ไม่สามารถที่จะดำเนินการได้ ทำให้กระบวนการมีส่วนร่วมขาดความต่อเนื่องเป็นบางช่วง
2. ด้านทรัพยากร
 - 2.1 การจัดสรรงบประมาณ งบประมาณที่ชุมชนใช้ในการบริหารจัดการงานชุมชนปลอดภัยนั้นมาจากศูนย์วิจัยฯ เป็นหลัก เพราะการดำเนินงานด้านความปลอดภัยยังไม่มีเป็นแผนงานการบริหารชุมชนที่ชัดเจน ไม่ได้อยู่ในแผนพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะจันทร์ จึงไม่มีงบประมาณที่สามารถให้การสนับสนุนเพื่อขับเคลื่อนงานอย่างเต็มที่ ซึ่งในการดำเนินงานระยะยาวจำเป็นต้องจัดสรรและใช้ประโยชน์จากงบประมาณสนับสนุนภายในชุมชน โดยเฉพาะงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล เพราะมีงบประมาณสำหรับการบริหารพัฒนาชุมชนเป็นหลัก และประชาชนในชุมชนมีสิทธิ์ในการร่วมรับรู้และร่วมบริหารจัดการงบประมาณเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมด้วยเช่นกัน
3. ด้านการบริหารงาน
 - 3.1 หน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐ องค์กรเอกชน NGOs ได้เล็งเห็นศักยภาพ ความสามารถของชุมชนเกาะจันทร์ จึงได้จัดสรรโครงการพัฒนาศักยภาพชุมชน พัฒนาอาชีพ และอื่น ๆ ลงมาที่ชุมชนจำนวนหลายโครงการ เช่น โครงการชุมชนเป็นสุข โครงการพัฒนาเยาวชน ฯลฯ ทำให้การทำงานมีความซ้ำซ้อน เกิดความล่าช้าในการผลักดันโครงการ / กิจกรรมต่าง ๆ ให้เคลื่อนไปข้างหน้าพร้อมกันทุกโครงการ เพราะแต่ละโครงการ / กิจกรรมก็มีข้อจำกัดทางด้านระยะเวลาตามแผนที่กำหนดไว้ ซึ่งกระทบต่อการขับเคลื่อนงานชุมชนปลอดภัยด้วยเช่นกัน
 - 3.2 การมีส่วนร่วมที่ไม่ต่อเนื่อง ในช่วงแรกประชาชนในชุมชนให้ความสนใจการดำเนินงานสร้างเสริมความปลอดภัยให้กับบุตรหลานค่อนข้างมาก แต่เมื่อดำเนินการไปได้สักระยะกลุ่มคนเข้าร่วมกลับน้อยลง และส่วนใหญ่จะเป็นการเข้าร่วมในขั้นตอนสุดท้ายของกิจกรรมในแต่ละครั้งที่จัดขึ้น ซึ่งอาจเป็นเพราะว่าประชาชนยังไม่เห็นความสำคัญของความปลอดภัยเท่าที่ควร อีกทั้งบางคนหรือบางครอบครัวไม่เคยประสบกับเหตุการณ์การสูญเสียบุคคลอันเป็นที่รักจากอุบัติเหตุหรือความไม่ปลอดภัยต่าง ๆ จึงยังไม่เกิดความตระหนักหรือการรับรู้ว่าการป้องกันและสร้างเสริมความปลอดภัยแก่เด็กนั้นสำคัญเพียงไร
 - 3.3 การจัดสรรเวลาของคณะทำงาน คณะกรรมการ ผู้ประสานงาน กลุ่มทำงาน จะมีปัญหาในด้านการจัดสรรเวลาสำหรับเข้าร่วมในกระบวนการดำเนินงานชุมชนปลอดภัย เพราะแต่ละคนก็มีภาระหน้าที่หลักส่วนตัว เช่น การประกอบอาชีพ การจัดสรรเวลาสำหรับโครงการชุมชนปลอดภัยจึงน้อยลงไปด้วย

ข้อเสนอแนะต่อชุมชน

ชุมชนควรเน้นแผนงานการส่งเสริมความรู้ในการวางแผนงานของคณะทำงาน และ เทคนิคการคัดสรรบุคลากร รับผิดชอบ การติดต่อประสานงาน การบริหารสัดส่วนงบประมาณ การบันทึกรายงาน การติดตามประเมินผล และสามารถนำความรู้เหล่านี้มาจัดวางโครงการที่จะดำเนินการว่ามีหลักการ เหตุผล วัตถุประสงค์ และแผนการดำเนินงานอย่างไร ใครเป็นผู้รับผิดชอบโครงการและใช้เวลาานานเท่าใด ใช้งบประมาณเท่าไร มีรายรับ รายจ่ายอย่างไร ผลที่คาดว่าจะได้รับมีอะไรบ้าง คาดว่าจะมีปัญหา อุปสรรคในการทำงานอย่างไร และจะแก้ไขอย่างไร เพื่อความชัดเจนในกระบวนการทำงาน

แผนงานต่อไป

1. การจัดทำรายการวิทยุอย่างเต็มรูปแบบ เพิ่มความเข้มข้นในเนื้อหาสาระความปลอดภัยที่ทันสมัย ทันข่าวทันเหตุการณ์ แทรกบทวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ และมีการกระจายความรับผิดชอบในหน้าที่ให้ทั่วถึงกันทุกฝ่าย

2. จัดทำวารสารของชมรมฯ ในชื่อวารสารม้าก้านกล้วย ซึ่งจะมีการประสานงานกับทางศูนย์วิจัยฯ เพื่อให้ตรงตามวัตถุประสงค์แผนงานปีที่ 2 ของโครงการชมรมยุวชนกู้ชีพ (โครงการต้นแบบ) โดยต้องการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ความเป็นหน้าของกิจกรรมชมรมฯ เปิดโอกาสให้สมาชิกชมรมฯ ได้แสดงความสามารถตามความถนัด
3. จัดทำเพลงเพื่อเป็นสื่อให้ความรู้ ประชาสัมพันธ์ สร้างความตระหนักแก่กลุ่มเป้าหมายเด็กและผู้ใหญ่
4. สนับสนุนอย่างเต็มที่แก่สมาชิกที่มีผลงาน และความตั้งใจจริงในการทำงาน

ชุมชนบ้านเนินหัวโล่ ต.วังทรายพูน อ.วังทรายพูน จ.พิจิตร

โครงสร้างชุมชน

1. ข้อมูลทั่วไป

ชุมชนบ้านเนินหัวโล่ หมู่ที่ 5 อยู่ในเขตการปกครองของตำบลวังทรายพูน อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร ระยะทางห่างจากอำเภอวังทรายพูนประมาณ 10 กิโลเมตร ห่างจากกรุงเทพมหานคร ทางทิศเหนือประมาณ 315 กิโลเมตร จำนวนประชากรทั้งหมด 8 หมู่บ้านในเขตบริการสถานีอนามัยบ้านหนองยาง จำนวน 5,081 คน จำนวนประชากรอายุ 0 – 18 ปี จำนวน 8 หมู่บ้านในเขตบริการสถานีอนามัยบ้านหนองยาง จำนวน 1,380 คน เป็นเพศชาย 705 คน เพศหญิง 675 คน ซึ่งหมู่ที่เข้าร่วมดำเนินงานชุมชนปลอดภัยนั้นประกอบด้วยพื้นที่ 4 หมู่ ได้แก่

- หมู่ที่ 5 มีจำนวนประชากรทั้งหมด 1,032 คน เป็นชาย 512 คน หญิง 520 คน หลังคาเรือน 216 หลังคาเรือน จำนวนประชากรอายุ 0 – 18 ปี จำนวน 321 คน
- หมู่ที่ 8 มีจำนวนประชากรทั้งหมด 809 คน เป็นชาย 394 คน หญิง 415 คน หลังคาเรือน 175 หลังคาเรือน จำนวนประชากรอายุ 0 – 18 ปี จำนวน 229 คน
- หมู่ที่ 12 มีจำนวนประชากรทั้งหมด 449 คน เป็นชาย 212 คน หญิง 237 คน หลังคาเรือน 100 หลังคาเรือน จำนวนประชากรอายุ 0 – 18 ปี จำนวน 103 คน
- หมู่ที่ 13 มีจำนวนประชากรทั้งหมด 823 คน เป็นชาย 400 คน หญิง 423 คน หลังคาเรือน 177 หลังคาเรือน จำนวนประชากรอายุ 0 – 18 ปี จำนวน 227 คน
- สรุปรวมทั้ง 4 หมู่ มีจำนวนประชากรทั้งหมด 3,113 คน เป็นชาย 1,518 คน หญิง 1,595 คน หลังคาเรือน 668 หลังคาเรือน จำนวนประชากรอายุ 0 – 18 ปี จำนวน 880 คน

ประชากรส่วนใหญ่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 รองลงมาคือระดับปริญญาตรี และกำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษา ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีความเชื่อเรื่องบาป บุญคุณโทษ มีการจัดกิจกรรมในชุมชนสม่ำเสมอ เช่น วันปีใหม่ วันเด็ก วันสงกรานต์ การคมนาคมภายในชุมชนใช้การเดินเท้าและจักรยานยนต์เป็นส่วนใหญ่ เส้นทางสัญจรสร้างด้วยคอนกรีตมีสายหลักกว้างประมาณ 3 เมตร รถยนต์สามารถสัญจรเข้าไปได้ และในชุมชนยังมีตรอก / ซอยเล็ก ๆ ที่รถจักรยานยนต์สามารถขับเข้าไปได้ ส่วนภายนอกชุมชนมีรถโดยสารประจำทาง รถจักรยานยนต์รับจ้างและรถยนต์ส่วนบุคคล การติดต่อสื่อสารภายในชุมชนมีหอกระจายข่าว ซึ่งเป็นศูนย์กระจายข่าวที่บ้านของประธานชุมชน มีบอร์ดกระจายข่าว และการกระจายข่าวจากเจ้าหน้าที่อาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) ของชุมชน ได้รับข้อมูลข่าวสารจากภายนอกโดยมีตู้โทรศัพท์สาธารณะ จากโทรทัศน์วิทยุ หนังสือพิมพ์ อาชีพหลักของคนในชุมชน คือ รับจ้างทั่วไป รองลงมา คือ ค้าขายและประดิษฐ์สินค้าหัตถกรรม

3. กลุ่มจัดตั้งที่ดำเนินการในชุมชน

- กลุ่มคณะกรรมการชุมชนบ้านเนินหัวโล่ ซึ่งเป็นกลุ่มจัดตั้งอย่างเป็นทางการที่สมาชิกมาจากคนในชุมชน มีระบบบริหารจัดการตามตำแหน่งหน้าที่รับผิดชอบ เช่น ตำแหน่งประธานคณะกรรมการชุมชน เลขานุการ ฝ่ายประสานงาน ฯลฯ
- ชมรมอาสาสมัครสาธารณสุขมูลฐานชุมชน(อสม.) สมาชิกมาจากประชาชนที่สนใจและเคยเข้ารับการฝึกอบรมให้ความรู้ด้านสาธารณสุข มีหน้าที่ให้บริการรักษาเบื้องต้นแก่คนในชุมชน มีกิจกรรมด้านสุขภาพอนามัยอย่างต่อเนื่อง

- กลุ่มกองทุนหมู่บ้าน เป็นการรวมกลุ่มเพื่อบริหารจัดการจำนวนเงินที่ได้รับจัดสรรจากเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพื่อให้ประชาชนในชุมชนสร้างงานและเพิ่มรายได้ นำมาซึ่งความมั่นคงและความเป็นอยู่ในครอบครัวที่ดีขึ้น ประกอบด้วยสมาชิก

1. นายพิมพ์	ศรีเมืองช้าง	ตำแหน่งประธานกรรมการ
2. นายรีน	หอมเจริญ	รองประธาน
3. นายทองใบ	กิมการณ์	เหรัญญิก
4. นายไพฑูณ	อุปสิทธิ์	เลขานุการ
5. นายใหม่	ภูองทอง	กรรมการ
6. นายวิสุตา	อินทร์กอง	กรรมการ
7. นายสมพร	ศรเสนา	กรรมการ
8. นายชัยณรงค์	พละสาร	กรรมการ
9. นางสาวท	ประคองจิตร	กรรมการ
10. นางกิ่งแก้ว	คำพะไม	กรรมการ
11. นางพิน	อินทะเลีย	กรรมการ
12. นางศิริรัตน์	ภูองทอง	กรรมการ
13. นางบุญล้ำ	ปิ่นทอง	กรรมการ
14. นางบุญเยี่ยม	บุญมี	กรรมการ
15. นางภิรมย์	เชิงหล้า	กรรมการ

- กลุ่มแกนนำ ศิลปิน สื่อบ้าน หมู่ที่ 5 , 8 , 12 และ 13

- ชมรมรักษาสภาพตำบลวังทรายพูน

- กลุ่มเยาวชนชุมชนบ้านเนินหัวโล้นหนองยาง

- กลุ่มแม่บ้านเนินหัวโล้น

3. สภาพปัญหาทั่วไปของชุมชน

- ปัญหาทางการศึกษา เช่น เด็กบางคนไม่ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และขาดโอกาสศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น เพราะผู้ปกครองไม่มีเงินส่งเสียค่าเล่าเรียน หรือเด็กไม่ต้องการศึกษาต่อ พ่อแม่บังคับให้หยุดเรียนเพื่อมาช่วยครอบครัวทำมาหากิน ฯลฯ
- ปัญหาด้านสุขภาพอนามัย เช่น ปัญหาการเข้ารับรักษาพยาบาล
- ปัญหาการใช้สารเคมีทางการเกษตรปุ๋ยเคมี ชุมชนบ้านเนินหัวโล้นมีอาชีพทำการเกษตรเป็นหลัก จึงมีการใช้สารเคมีและปุ๋ยเคมีปริมาณมาก ส่งผลให้มีสารเคมีตกค้างในผลผลิต แหล่งน้ำและดิน การใช้ปุ๋ยเคมีอย่างต่อเนื่องในพื้นที่เดิมส่งผลให้ดินเสื่อมสภาพ ขาดความอุดมสมบูรณ์ ผลผลิตตกต่ำ
- ปัญหาการว่างงาน เนื่องจากเกษตรกรประสบปัญหากับความแปรปรวนของภูมิอากาศ ทำให้เกิดภาวะการว่างงาน ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจในครอบครัว คุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ตกต่ำ
- ปัญหาที่เกิดจากสื่อวิทยุจากภายนอก โดยเฉพาะกับกลุ่มเยาวชนในชุมชน เพราะชุมชนไม่ให้ความสนใจระมัดระวังเกี่ยวกับสื่อประเภทวิดีโอ ซีดี และเกมคอมพิวเตอร์ ต่าง ๆ ปล่อยให้เยาวชนเช่าซื้ออย่างเสรี ทำให้มีผลกระทบต่อ การเสื่อมของวัฒนธรรมและประเพณีอันดีงามของสังคม

การวิเคราะห์สถานการณ์ชุมชน

1. จุดแข็ง

- เป็นชุมชนที่ยังคงรักษาวัฒนธรรมดั้งเดิม และเป็นศูนย์กลางของชุมชนใกล้เคียงในด้านเศรษฐกิจ (ตลาด) การศึกษา (โรงเรียน) สาธารณสุข (สถานอนามัย)

- มีสื่อที่เข้มแข็งในด้านการประชาสัมพันธ์ ให้ข้อมูลข่าวสาร ระดมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ได้แก่ สื่อวิทยุชุมชน และสื่อพื้นบ้านต่าง ๆ เช่น หมออล่า
- ผู้ประสานงานหลักโครงการชุมชนปลอดภัย และแกนนำทำงานบางส่วนมีความสามารถในการดำเนินงานโครงการ / กิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว มีศักยภาพ มีแนวคิดที่ทันสมัย เข้าใจระบบการทำงาน สามารถคิดค้นและเป็นผู้นำทางความคิดของกลุ่มทำงานได้เป็นอย่างดี สามารถประสานงานระหว่างกลุ่ม องค์กร เพื่อเข้าร่วมดำเนินการโครงการชุมชนปลอดภัยแบบบูรณาการได้ระดับหนึ่ง
- องค์กรบริหารส่วนตำบลวังทรายพูนให้ความสนใจและให้การสนับสนุนการดำเนินงานในระดับหนึ่ง เช่น งบประมาณบางส่วนสำหรับการปรับปรุงสภาพแวดล้อม (ค่าจ้างแรงงาน) ซึ่งเป็นโอกาสนำเข้าสู่แผนงานของ อบต.วังทรายพูนได้

2. จุดอ่อน

- ชุมชนไม่มีงบประมาณสนับสนุนในการดำเนินงานด้านความปลอดภัย เพราะรายได้ของคนในชุมชนส่วนใหญ่มาจากการเกษตร ส่งผลให้เศรษฐกิจชุมชนมีการขยายตัวน้อย กระทบต่อรายได้ ทำให้การระดมทุนในการพัฒนาศักยภาพของโครงการชุมชนปลอดภัยยังทำได้ไม่มากเท่าที่ควร ซึ่งยังคงต้องพึ่งพิงงบประมาณจากศูนย์วิจัยฯ เป็นหลัก
- คนส่วนใหญ่ในชุมชนประกอบอาชีพการเกษตร ผลผลิตขึ้นอยู่กับสภาพดินฟ้าอากาศเป็นหลักทำให้มีรายได้ไม่แน่นอน ส่งผลให้ความสนใจของคนส่วนใหญ่มุ่งไปที่การประกอบอาชีพหาเลี้ยงตนเองและครอบครัวเป็นหลัก ทำให้ความสนใจและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสร้างเสริมความปลอดภัยหรืออื่น ๆ ของชุมชนจึงมีน้อย
- การรวมกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน เช่น กลุ่มกองทุนหมู่บ้าน มักจะมีปัญหาการขาดความรับผิดชอบในหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่ม ซึ่งพบว่ามีคนทำงานจริงจังเพียงไม่กี่คน
- ขาดการจัดระบบฐานข้อมูลของชุมชนในเรื่องต่าง ๆ ไว้เป็นหมวดหมู่ เช่น ระบบฐานข้อมูลสถิติการได้รับบาดเจ็บจากอุบัติเหตุ
- เด็กและเยาวชนขาดการรวมกลุ่มที่เข้มแข็ง ขาดการสนับสนุนของผู้ใหญ่เพื่อให้พวกเขาเหล่านั้นสร้างสรรค์กิจกรรมที่เกิดประโยชน์ทั้งต่อตนเองและชุมชน เพราะผู้ใหญ่หลายคนยังคิดแต่ผลประโยชน์ทางวัตถุที่ได้ก็จะได้รับมากกว่าสิ่งอื่นใด เช่น เงินตอบแทน

3. โอกาส

- การที่ชุมชนเป็นศูนย์กลางของชุมชนใกล้เคียงในด้านเศรษฐกิจ (ตลาด) การศึกษา (โรงเรียน) สาธารณสุข (สถานีอนามัย) จึงสามารถพัฒนาเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้การดำเนินงานด้านความปลอดภัยแก่ชุมชนอื่น ๆ ได้
- การเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในชุมชน โดยใช้ประโยชน์จากการติดต่อสื่อสารภายในชุมชน ได้แก่ หอกระจายข่าว สถานีวิทยุชุมชนซึ่งเป็นศูนย์กระจายข่าวของชุมชน และการกระจายข่าวจากเจ้าหน้าที่อาสาสมัครสาธารณสุขมูลฐานชุมชน (อสม.) ทำให้เกิดการรับรู้ภายในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียงได้อย่างรวดเร็ว เสริมสร้างการเรียนรู้ให้กับคนในชุมชนและชุมชนใกล้เคียงได้อย่างต่อเนื่อง จึงเป็นแนวทางสำคัญที่สมควรแก่การสนับสนุน ส่งเสริมให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่
- การพัฒนาทางด้านบุคลากร โดยเฉพาะผู้ประสานงานชุมชน แกนนำหลักในการดำเนินงานของชุมชน และกลุ่มเยาวชนที่สนใจการทำงานเพื่อชุมชน เพราะแกนนำเหล่านี้มีความสามารถและมีความคิดในการทำงานเพื่อชุมชนเป็นพื้นฐานอยู่ก่อน จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะให้การสนับสนุนในด้านการพัฒนาองค์ความรู้ของบุคคล เช่น องค์ความรู้เรื่องความปลอดภัย เทคนิคการบริหารทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด ฯลฯ เพื่อให้เกิดกำลังใจและความตั้งใจจริงต่อการพัฒนาชุมชนต่อไป
- สนับสนุนให้เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานร่วมกับผู้ใหญ่มากขึ้น เพื่อการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน

4. อุปสรรค

- ทักษะคิดของคนในชุมชนเกี่ยวกับการสร้างเสริมความปลอดภัยและป้องกันอุบัติเหตุที่จะเกิดขึ้นกับเด็กนั้น คนในชุมชนยังมีความเชื่อเดิมว่าเป็นหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐแต่เพียงอย่างเดียวที่ต้องเข้ามามีบทบาทในการแก้ไข ไม่ใช่หน้าที่ความรับผิดชอบของชุมชน
- เวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมของสมาชิกและประชาชนไม่ตรงกัน ทำให้มีผู้เข้าร่วมน้อยเวลาที่มีการจัดกิจกรรม ทำให้ไม่สามารถสรุปความเห็นโดยรวมของคนทั้งชุมชนได้
- ความขัดแย้งในชุมชนที่เกิดจากความไม่เข้าใจของคนบางกลุ่มและเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์บางอย่างในชุมชน
- พ่อแม่ ผู้ปกครองบางท่านไม่สนับสนุนให้บุตรหลานเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนเท่าที่ควร เพราะเห็นว่าไม่มีผลตอบแทนที่คุ้มค่างบเวลาที่เสียไป

สถานการณ์ความปลอดภัยและแนวคิดของชุมชน

ชุมชนเห็นว่าสภาพปัญหาเรื่องของอุบัติเหตุและการบาดเจ็บของเด็กในชุมชน คือ อุบัติเหตุจราจร เพราะเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ใช้รถจักรยานยนต์เป็นพาหนะสำคัญ เช่น ขับขี่ไปโรงเรียน หรือสถานที่ต่าง ๆ นอกจากนี้สภาพถนนที่ขรุขระ ไม่มีจุดชะลอความเร็ว ไม่มีป้ายเตือนภัย ป้ายเตือนทางโค้งอันตราย เหล่านี้กลายเป็นจุดเสี่ยงอันตรายที่สามารถก่อให้เกิดอุบัติเหตุ แต่ในความไม่ปลอดภัยด้านอื่น ๆ ยังไม่ได้รับความสนใจจากชุมชนเท่าใดนัก เช่น พฤติกรรมปล่อยปละละเลยบุตรหลานให้อยู่ตามลำพัง ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ทารกที่ไม่ปลอดภัย ของเล่นอันตราย ที่อยู่อาศัยอยู่ใกล้แหล่งน้ำ อันตรายจากไฟฟ้าภายในบ้าน ฯลฯ ซึ่งปัญหาเหล่านี้ไม่ได้รับการสนับสนุนให้เกิดการแก้ไขอย่างจริงจังจากคนในชุมชนเองหรือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และจากความคิดเห็นส่วนใหญ่ของคนในชุมชน ได้มุ่งประเด็นปัญหาไปที่

1. ปัญหาจราจร

- นักเรียน จาก 3 - 4 หมู่บ้านใกล้เคียงเดินทางมาเรียนที่โรงเรียนบ้านหนองยางห้า ณ ชุมชนบ้านเนินหัวไร่ หมู่ 5 แห่งนี้ โดยรถจักรยาน และรถจักรยานยนต์ ซึ่งจะมีปัญหาเส้นทางสัญจรแคบ มีรถสัญจรเป็นจำนวนมาก ไม่มีทางเท้าสำหรับเด็กที่เดินทางไปโรงเรียนเอง โดยเฉพาะฤดูฝนนั้นจะเสี่ยงกับอุบัติเหตุรถเฉี่ยวชนเป็นอย่างมาก รวมถึงจุดเสี่ยงต่าง ๆ ในชุมชน เช่น ทางสี่แยก ทางโค้ง ที่ไม่มีป้ายจราจรบอกจุดเสี่ยงอันตราย
- หมวกนิรภัย (สำหรับผู้ใหญ่) ยังเป็นอีกปัญหาที่ไม่ได้รับการแก้ไขอย่างจริงจังจนกลายเป็นเรื่องปกติในวิถีการดำเนินชีวิตของชุมชน เพราะคนในชุมชนจะใส่หมวกนิรภัยก็ต่อเมื่อเดินทางไปในเมืองที่ตำรวจมีความเข้มงวดในการตรวจจับเท่านั้น ส่วนการเดินทางในชุมชน คนจะไม่นิยมใส่หมวกนิรภัยด้วยเหตุผลว่าขับขี่ในระยะใกล้ ขับขี่ในระแวกบ้านเท่านั้น ยิ่งโดยเฉพาะเด็กแล้วจะไม่มีอาการสวมใส่หมวกนิรภัยเลย อีกทั้งชาวบ้านก็เข้าใจว่าไม่มีหมวกนิรภัยสำหรับเด็กจำหน่ายอีกด้วย

2. ปัญหาสนามเด็กเล่น

- สนามเด็กเล่นที่มีอยู่ในชุมชนปัจจุบัน มีอยู่แห่งเดียว ซึ่งเกิดการชำรุดเสียหาย และยังไม่ได้รับการซ่อมแซม เป็นอีกปัจจัยหนึ่งเสี่ยงต่อการเกิดการบาดเจ็บของเด็กในชุมชน เพราะจากการสอบถามพบว่า สนามเด็กเล่นแห่งนี้เป็นสถานที่ที่เด็กในชุมชนนิยมเข้าไปเล่นเครื่องเล่นและเคยประสบอุบัติเหตุ

นอกจากนี้ยังพบความไม่ปลอดภัยด้านอื่น ๆ อีกหลังจากที่ได้มีการแลกเปลี่ยนความรู้กับทางศูนย์วิจัยฯ เช่น ผลจากพฤติกรรมปล่อยปละละเลยบุตรหลานให้อยู่ตามลำพัง ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ทารก ของเล่นเด็ก ฯลฯ ซึ่งปัญหาเหล่านี้ไม่ได้รับการสนับสนุนให้เกิดการแก้ไขจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและดำเนินการโดยชุมชนเองเท่าที่ควร จึงได้มีการระดมความคิดเห็นเบื้องต้นถึงเป้าหมายที่ชุมชนต้องการ ซึ่งความต้องการของชุมชนนั้นจะ มุ่งไปที่การเปลี่ยนแปลงสิ่งอันตรายเหล่านี้ให้มีความปลอดภัยมากขึ้น

กระบวนการบริหารจัดการงานชุมชนปลอดภัย

1. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานระยะแรก การมีส่วนร่วมในด้านการดำเนินงานความปลอดภัยของชุมชนบ้านเนินหัวไร่ นั้นเริ่มจากการเข้าชี้แจงวัตถุประสงค์ร่วมกันระหว่างศูนย์วิจัยฯ กับผู้นำ แกนนำ และประชาชน ในรายละเอียดทุก

ขั้นตอนการดำเนินงาน ชุมชนได้นำข้อมูลเหล่านี้ไปจัดเวทีประชาคมสร้างความเข้าใจแก่ชาวบ้านในการประชุมประจำเดือนของหมู่บ้าน และได้มีมติให้เลือกตั้งตัวแทนชุมชนเข้าเป็นคณะกรรมการบริหารโครงการฯ ประกอบด้วยตัวแทนจากแกนนำทางการ แกนนำธรรมชาติ แม่บ้าน อาสาสมัครสาธารณสุขชุมชน (อสม.) ผู้ปกครอง และเยาวชน

2. การจัดประชุมชุมชนเพื่อระดมแนวความคิด การประชุมแต่ละครั้งจะมีคนในชุมชนจากหลายฝ่ายงานเข้าร่วมแสดงความคิดเห็น แต่ประชาชนที่เข้าร่วมยังแสดงความคิดเห็นได้น้อยหรือแทบจะไม่มีความคิดเห็นได้เลย คณะทำงานและชาวบ้านบางคนจึงร่วมวิเคราะห์ปัญหาและค้นหาสาเหตุของความไม่ปลอดภัยที่เกิดขึ้นกับเด็กในชุมชน จากนั้นจึงหาข้อสรุปว่าปัญหาใดเป็นปัญหาเร่งด่วนที่ต้องเร่งรีบดำเนินการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง หรือแนวทางใดที่เหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบันของชุมชนและไม่กระทบต่อวิถีการดำเนินชีวิตของคนส่วนใหญ่ จากนั้นจึงแบ่งฝ่ายงานรับผิดชอบ เพื่อไม่ให้เป็นการระงับหน้าที่ของใครคนใดคนหนึ่งหรือบุคคลเพียงไม่กี่คน หลังจากนั้นจึงเริ่มดำเนินการตามแผนและประสานงานกับศูนย์วิจัยฯ โดยตลอด
3. จัดตั้งคณะกรรมการชุมชนปลอดภัย ซึ่งสมาชิกส่วนใหญ่จะมาจากกลุ่มหลักที่ทำงานให้ชุมชนอยู่เดิม ซึ่งกลุ่มทำงานประกอบด้วยบุคคลหลากหลายกลุ่ม และผ่านการเห็นชอบจากคนส่วนใหญ่ที่เข้าร่วมประชุม มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นกำลังหลักในขับเคลื่อนการดำเนินงานและเป็นผู้นำด้านการสร้างเสริมความปลอดภัยของเด็กในชุมชน

โครงสร้างคณะกรรมการชุมชนปลอดภัย ประกอบด้วย

1. นายไฉ่ค	คำแฝง	ประธานคณะกรรมการ
2. นายพิมพา	ศรีเมืองช้าง	รองประธาน
3. นายทองใบ	กิมากรณ์	รองประธาน
4. นางกานดา	แก้วเกต	เหรัญญิก
5. นายไพฑูณ	อุปสิทธิ์	เลขานุการ / ผู้ประสานงาน
6. นายบันเทิง	หมื่นจิตร	กรรมการ
7. นายบุญมี	อัดโคตร	กรรมการ
8. นายดี	ปิ่นทอง	กรรมการ
9. นางสาวพรทิพย์	กิมากรณ์	กรรมการ
10. นายชำนาญ	ดอกจันทร์	กรรมการ
11. นางมาลี	จันทร์เงิน	กรรมการ
12. นายอนนท์	จำนงภักดี	กรรมการชมรมยุวชนชาละวันกู้ชีพ
13. ด.ญ. สาวิตรี	สว่างเพ็ง	กรรมการชมรมยุวชนชาละวันกู้ชีพ
14. ด.ญ. รัตนาวดี สุขมนตรี		กรรมการ ชมรมยุวชนชาละวันกู้ชีพ

ที่ปรึกษา

1. นายวิสุตา	อินทร์กอง	ตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน
2. นายสมพร	ศรเสนา	สมาชิก อบต. วังทรายพูน
3. นายสุบิน	บัวสิงห์	สมาชิก อบต. วังทรายพูน
4. นายใหม่	ภูอองทอง	
5. นายจันทร์	พลสาร	
6. นายแก้ว	ใจมั่ง	
7. นายแอ	ใจมั่ง	

4. การค้นหาผู้ประสานงานหลัก ซึ่งมีหน้าที่ประสานงานระหว่างศูนย์วิจัยฯ กับชุมชน ซึ่งมีหน้าที่ประสานงานระหว่างศูนย์วิจัยฯ กับชุมชน โดยตัวแทนจากคณะกรรมการชุมชนปลอดภัยและผู้เข้าร่วมประชุมลงความคิดเห็นว่า ควรคัดเลือกและสรรหาบุคคลที่มีความสามารถและมีความรับผิดชอบในการวางแผนดำเนินการโครงการ และแนะนำผู้ที่เหมาะสมกับ

ตำแหน่งผู้ประสานงานหลักของโครงการชุมชนปลอดภัย ได้แก่ นายไพฑูม อุปสิทธิ หนึ่งในสมาชิกกลุ่มทำงานของชุมชน แกนนำวิทยุชุมชน มีความสามารถทางการติดต่อสื่อสาร เข้าใจระบบขั้นตอนการประสานงาน และที่สำคัญมีความสนใจดำเนินการโครงการชุมชนปลอดภัย

5. แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ ประกอบด้วย

- ประสพการณ์ ชุมชนคิดเห็นว่าสาเหตุหลักของความไม่ปลอดภัยเกิดจากผู้ขับขี่ขับรถด้วยความเร็วเกินกำหนด ขับขี่ขาดโผน หรือมาจากการพบเห็นโดยตรง เช่น อุบัติเหตุรถพลิกคว่ำ เฉี่ยวชนคนเดินถนน ฯลฯ อีกทั้งไม่มีป้ายสัญลักษณ์เตือนให้ระวังอุบัติเหตุตามจุดทางแยกต่าง ๆ ซึ่งทำให้เกิดการเชื่อมโยงความคิดเหล่านี้สู่วิธีการป้องกันแก้ไข เช่น คิดเห็นว่าน่าจะมีการณรงค์ให้เด็กสวมหมวกนิรภัยขณะขับขี่หรือซ้อนท้ายรถจักรยานยนต์ โดยประสานกับโรงเรียนที่อยู่ภายในชุมชนในการแจกหมวกนิรภัยที่ได้รับแจกเพื่อนำมาใช้รณรงค์นำร่องจากศูนย์วิจัยฯ ให้กับเด็กนักเรียนที่โดยสารรถจักรยานยนต์ได้สวมเป็นประจำ เพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีแก่เด็กคนอื่น ๆ นอกจากนี้ชุมชนได้ให้ความเห็นว่าน่าจะมีจัดทำป้ายเตือนภัยตามจุดเสี่ยงต่าง ๆ เกี่ยวกับการใช้รถใช้ถนนอย่างปลอดภัย เพื่อให้ผู้ขับขี่ลดความเร็วขณะขับขี่ในเขตชุมชน นอกจากนี้ยังคิดค้นแนวทางการเชื่อมโยงหน่วยงานภาครัฐ / ภาคเอกชน ในด้านความปลอดภัยทางการจราจรภายในชุมชนให้กับประชาชนอีกด้วย
- ปัญหาด้านความปลอดภัยในชุมชน พบว่าชุมชนยังขาดความตระหนักเรื่องความปลอดภัย เช่น ความไม่ปลอดภัยจากการไม่คาดเข็มขัดนิรภัย ไม่สวมหมวกนิรภัย และไม่ให้ความสำคัญกับทรัพย์สินของชุมชนที่มีไว้เพื่อป้องกันอุบัติเหตุ ความไม่ปลอดภัยภายในบ้าน จุดเสี่ยงอันตรายต่าง ๆ เช่น แหล่งน้ำ สุนัขจรจัด ฯลฯ การป้องกันและวิธีการที่ถูกต้องในการช่วยเหลือเด็กที่ได้รับบาดเจ็บจากอุบัติเหตุ วิธีการปฐมพยาบาลที่ถูกต้อง การสร้างสนามเด็กเล่นที่ได้มาตรฐานความปลอดภัยที่หมายรวมถึงพฤติกรรมของผู้ดูแลและลักษณะการเล่นของเด็ก เหล่านี้ยังไม่ได้รับการแก้ไขเท่าที่ควร
- การเดินสำรวจชุมชนเพิ่มเติม การสำรวจจุดเสี่ยงภายในชุมชนนั้น ได้ดำเนินการสำรวจเป็นจำนวน 2 ครั้ง
ครั้งที่ 1 นำทีมสำรวจโดยแกนนำชุมชน เป็นการค้นหาข้อมูลในจุดที่ชุมชนลงความเห็นว่าน่าจะมีความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุในเด็ก ซึ่งพบจุดเสี่ยงประมาณ 18 จุด
ครั้งที่ 2 ร่วมสำรวจโดยสมาชิกภายในชุมชนได้จัดกิจกรรมการเดินสำรวจจุดเสี่ยงของชุมชน เมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2546 พบว่า ลักษณะจุดเสี่ยงส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับการจราจรเป็นหลัก เช่น ถนนไม่มีไหล่ทาง อันตรายบริเวณทางสามแยก ทางสี่แยก ทางโค้ง เครื่องหมายจราจรถูกบดบังด้วยกิ่งไม้ รถบรรทุกสัญจรด้วยความเร็วสูง ฯลฯ ส่วนลักษณะจุดเสี่ยงอื่น ๆ ที่พบรองลงมา เช่น บ่อน้ำลึก สระน้ำส่วนบุคคลและสาธารณะที่เสี่ยงต่อการพลัดตกของเด็ก สนามเด็กเล่นที่ชำรุด ฯลฯ

จากข้อมูลจากการสำรวจนั้นได้วิเคราะห์ออกมาเป็นปัญหาอันดับแรกที่ต้องเร่งรีบแก้ไข คือ ปัญหาการจราจร และสนามเด็กเล่น ซึ่งชุมชนได้ระดมแนวทางการแก้ไขเบื้องต้น ดังนี้

- จุดเสี่ยงบริเวณทางโค้งทุกจุด จะทำการติดตั้งป้ายเตือนอันตรายและซ่อมแซมป้ายที่ชำรุดให้สามารถนำกลับมาใช้ได้อีกครั้ง
- ทำการตัดแต่งกิ่งไม้ที่ปิดบังสองข้างทางให้มีทัศนวิสัยที่ชัดเจนขึ้น
- สร้างคานป้องกันรถสัญจรผ่านซอยที่แคบและมีเด็กพลุกพล่านไปมาโดยเฉพาะช่วงเวลา เช้า - เย็น
- ประสานกับคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อดำเนินการปรับปรุง ซ่อมแซมเครื่องเล่นที่ชำรุด ปรับพื้นที่สนามให้เรียบ และเทพานให้แน่นกว่าเดิม

จุดเสี่ยงที่พบในชุมชน ได้แก่

จุดที่ 1 โค้งอันตราย ไม่มีไหล่ถนน บริเวณหน้าบ้านนายเสนห์ พุกชัยนาม

แนวทางแก้ไข ชุมชนวางแผนประสานกับการทางหลวงชนบท ในด้าน

- ทำการขยายไหล่ทาง
- จำกัดความเร็วของรถให้ชัดเจน
- ทำป้ายเตือนอันตราย

	<ul style="list-style-type: none"> ● จุดชะลอความเร็วรถ (ลูกระนาด) ● จัดทำป้ายขนาดใหญ่เพื่อเตือนให้ระวังอันตรายบริเวณโค้งอันตราย
จุดที่ 2	ทอระบายน้ำ
แนวทางแก้ไข	ดำเนินการในลักษณะ <ul style="list-style-type: none"> ● จัดทำตะแกรงเหล็กหรือตั้งเสาเรียงครอบปิดฝาท่อ ● ติดตั้งป้ายเตือนอันตราย
จุดที่ 3	ป้ายจราจรชั่วคราว บริเวณทางโค้งหน้าบ้านนายมงคล เอกมาตย์
แนวทางแก้ไข	ทำหนังสือทางราชการประสานกับการทางหลวงชนบท และดำเนินการในลักษณะ <ul style="list-style-type: none"> ● ขุดหลุมเพื่อตั้งป้ายให้มั่นคง ● ขยายไหล่ทาง ● ปรับให้จุดรับโค้งกว้างขึ้น
จุดที่ 4	ป้ายจราจรถูกบดบัง บริเวณหน้าบ้านนายประเสริฐ ชาติแพงตา
แนวทางแก้ไข	ตัดแต่งกิ่งมะม่วงที่บดบังป้าย ให้สามารถมองเห็นได้ชัดเจน
จุดที่ 5	ทางสามแยกบริเวณหน้าสถานีอนามัยบ้านหนองยาง
แนวทางแก้ไข	จัดทำป้ายเตือนภัย
จุดที่ 6	ทางสามแยกบริเวณประตูทางออกโรงเรียนบ้านเนินหัวโล้นหนองยาง
แนวทางแก้ไข	จัดทำป้ายเตือนภัย จุดชะลอความเร็วรถ
จุดที่ 7	ถนนบริเวณประตูทางออกโรงเรียนบ้านเนินหัวโล้นหนองยาง
แนวทางแก้ไข	ชุมชนประสานกับการทางหลวงชนบท และดำเนินการในลักษณะ <ul style="list-style-type: none"> ● จัดทำทางม้าลาย ● จุดชะลอความเร็ว ● ป้ายเตือนภัย
จุดที่ 8	ถนนบริเวณประตูทางเข้าโรงเรียน
แนวทางแก้ไข	ปรึกษาหารือกับเจ้าหน้าที่การทางหลวงชนบท และดำเนินการในลักษณะ <ul style="list-style-type: none"> ● จัดทำทางม้าลาย ● จุดชะลอความเร็วรถ ● ป้ายเตือนให้ระวังจุดเสี่ยง
จุดที่ 9	ประตูเลื่อนทางเข้าโรงเรียนบ้านเนินหัวโล้นหนองยาง
แนวทางแก้ไข	ประสานกับทางโรงเรียน และดำเนินการในลักษณะ <ul style="list-style-type: none"> ● ทำการซ่อมแซมให้ใช้งานได้ใหม่ ● รื้อถอน ย้ายเก็บไว้ที่อื่นที่ปลอดภัย
จุดที่ 10	ป้ายจราจร “หยุด” ตั้งไม่ถูกที่ พังไว้บริเวณต้นสัก ติดกับสนามเด็กเล่นของโรงเรียน
แนวทางแก้ไข	ขุดหลุมเพื่อตั้งป้ายให้มั่นคง
จุดที่ 11	สนามเด็กเล่นไม่ปลอดภัย
แนวทางแก้ไข	ประสานคณะกรรมการศูนย์ฯ เพื่อ <ul style="list-style-type: none"> ● ดำเนินการซ่อมแซม ปรับปรุงเครื่องเล่นที่ชำรุด ● ปรับพื้นที่สนามให้เรียบ เหนือให้แน่นกว่าเดิม
จุดที่ 12	ร่องระบายน้ำข้างถนนคอนกรีตบริเวณหน้าอาคารเรียน
แนวทางแก้ไข	ประสานกับทางโรงเรียนให้ดำเนินการนำดินมาถมร่องให้เต็ม ซึ่งชุมชนจะให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

จุดที่ 13	สระน้ำหลังโรงเรียน
แนวทางแก้ไข	จัดทำป้ายเตือนห้ามเข้าเขตอันตรายและทำรั้วกั้นริมสระ
จุดที่ 14	สระน้ำตรงข้ามบริเวณบ้านนายสมพงษ์ กันษา
แนวทางแก้ไข	ติดตั้งป้ายห้ามเข้าในเบื้องต้น และทำการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองเตือนภัยแก่บุตรหลานให้ระวัง
จุดที่ 15	บริเวณชุมชนคุ้ม 2 เป็นถนนซอยตรง รถมอเตอร์ไซด์เร็ว มีเด็กเล็ก ๆ เดินพลุกพล่าน
แนวทางแก้ไข	จัดเวทีประชาคมเพื่อหาข้อสรุปในการ <ul style="list-style-type: none"> ● สร้างจุดชะลอความเร็ว ● กำหนดเป็นเขตจำกัดความเร็ว
จุดที่ 16	บ่อน้ำลึก บริเวณหน้าบ้านนายใหม่ ภูองทอง
แนวทางแก้ไข	ดำเนินการในลักษณะ <ul style="list-style-type: none"> ● เพิ่มวงบ่อซีเมนต์อีก 1 – 2 วงต่อให้สูงขึ้น เพื่อป้องกันเด็กพลัดตกลงไป ● นำฝาซีเมนต์มาปิดบ่อไว้
จุดที่ 17	สระหลังวัดเนินหัวโล่
แนวทางแก้ไข	ติดป้ายห้ามลงเล่นน้ำในสระ
จุดที่ 18	ชุมชนคุ้ม 3 ไม่มีป้ายจำกัดความเร็วในการขับขี่ ไม่มีป้ายบอกทางเข้าซอย
แนวทางแก้ไข	และดำเนินการในลักษณะ <ul style="list-style-type: none"> ● กำหนดเขตจำกัดความเร็วรถ ● ติดป้ายขนาดใหญ่เตือนระวังอันตราย
จุดที่ 19	บริเวณทางเข้าหมู่บ้าน
แนวทางแก้ไข	ดำเนินการในลักษณะ <ul style="list-style-type: none"> ● ทำป้ายบอกเส้นทางไปหมู่บ้านต่าง ๆ ให้เห็นอย่างชัดเจน ● ตัดแต่งกิ่งไม้ที่อยู่ข้างทาง
จุดที่ 20	บริเวณสี่แยกป้อมตำรวจ
แนวทางแก้ไข	ดำเนินการในลักษณะ <ul style="list-style-type: none"> ● กำหนดเขตจำกัดความเร็ว ● ขยายไหล่ถนนสองข้างทาง ● ทำป้ายเตือนอันตรายตรงทางเข้าหมู่บ้าน
จุดที่ 21	บริเวณร่องลึกสองข้างทางถนน ตั้งแต่ป้อมตำรวจจนถึงบริเวณหน้าวัดป่าเขาน้อย
แนวทางแก้ไข	จัดวางท่อใหม่แล้วนำดินมาถม
จุดที่ 22	บริเวณสี่แยกหน้าประตูวัดป่าเขาน้อย
แนวทางแก้ไข	ติดตั้งป้ายเตือนอันตรายและกำหนดเขตจำกัดความเร็วในการขับขี่
จุดที่ 23	ซอย 1 (บริเวณถนนหน้าซอยไปจนถึงโรงเรียน)
แนวทางแก้ไข	ดำเนินการในลักษณะ <ul style="list-style-type: none"> ● ทำจุดชะลอความเร็วรถ ● จุดเตือนให้ลดความเร็ว ● สร้างคานกั้นห้ามรถบรรทุกเกินหกล้อผ่าน
จุดที่ 24	เส้นทางจากบ้านทุ่งโมง
แนวทางแก้ไข	ช่วยกันถางป่าไม้ที่กีดขวางให้สามารถมองเห็นเส้นทางอย่างชัดเจน
จุดที่ 25	บริเวณประตูเข้า – ออกวัดป่าเขาน้อยจะไม่มีป้ายบอกทาง (กำแพงวัดบดบัง)
แนวทางแก้ไข	จัดทำป้ายเตือนอันตรายทั้งสองข้างทาง

จุดที่ 26 บริเวณทางโค้งในซอยหน้าบ้านสมพล ทองทิง สภาพถนนเป็นลูกรัง และโค้งในช่วงระยะสั้น ๆ จะไม่สามารถมองเห็นกันได้ขณะสัญจรไปมา

แนวทางแก้ไข จัดทำป้ายเตือนทางเข้าซอยทั้งสองด้าน

จุดที่ 27 บริเวณทางขึ้นถนนมีบ่อน้ำลึก ช้างบ้านอาจารย์สุบิน บัวสิงห์

แนวทางแก้ไข ดำเนินการในลักษณะ

- ตัดแต่งกิ่งไม้ที่เกะกะขวางทาง ทางหญ้าให้โล่งเตียน
- ทำฝาซีเมนต์ปิดบ่อน้ำลึกหรือเสริมวงท่อให้สูงขึ้น

จุดที่ 28 ถนนเลียบบคลอง บริเวณที่นาของนายวิเชียร ศักดิ์เพ็ญศรี

แนวทางแก้ไข ตัดแต่งกิ่งไม้ให้สามารถมองเห็นทางสามแยกอย่างชัดเจน และติดตั้งป้ายเตือนอันตราย

จุดที่ต้องเร่งรีบแก้ไขโดยด่วนจากการระดมความคิดเห็นส่วนใหญ่ คือ

- จุดที่ 3 ป้ายจราจรชำรุด บริเวณทางโค้งหน้าบ้านนายมงคล เอกมาตย์
วิธีการแก้ไข ทำการขุดหลุมตั้งป้ายใหม่ให้แข็งแรงกว่าเดิม บริเวณหน้าวัดเนินหัวโล่
- จุดที่ 16 บ่อน้ำลึก บริเวณหน้าบ้านนายใหม่ ภูองทอง
วิธีการแก้ไข เพิ่มวงบ่อซีเมนต์ให้สูงขึ้นอีก 1 – 2 วง และนำฝามาปิดเพื่อป้องกันเด็กตก
- จุดที่ 19 บริเวณทางเข้าหมู่บ้าน
วิธีการแก้ไข 1. ทำป้ายบอกทางไปหมู่บ้านต่าง ๆ ให้เห็นได้อย่างชัดเจน จำนวน 2 จุด
2. ตัดแต่งกิ่งไม้ให้สามารถมองเห็นทางอย่างชัดเจน โดยได้รับการสนับสนุน งบค่าจ้างแรงงานจาก อบต.วังทรายพูน
3. ประสานกับการทางหลวงชนบท ซ่อมแซมถนนที่ชำรุดเป็นหลุมเป็นบ่อบริเวณรอยต่อหมู่ที่ 4 และหมู่ที่ 5
- จุดที่ 27 บริเวณทางขึ้นถนนมีบ่อน้ำลึก ช้างบ้านอาจารย์สุบิน บัวสิงห์
วิธีการแก้ไข ตัดแต่งกิ่งไม้ให้สามารถมองเห็นทางอย่างชัดเจน และเทดินถมทางขึ้นให้มีระดับเดียวกับถนน
- จุดที่ 23 ซอย 1 (บริเวณถนนหน้าซอยไปจนถึงโรงเรียน)
วิธีการแก้ไข ทำคานกั้นห้ามรถบรรทุกเกินหกล้อผ่าน
- จุดที่ 24 เส้นทางจากบ้านทุ่งโม่ง
วิธีการแก้ไข ทำการถางป่า โดยได้รับการสนับสนุนงบค่าจ้างแรงงานจาก อบต.วังทรายพูน
- จุดเสี่ยงเส้นทางการจราจรภายในชุมชน
วิธีการแก้ไข ประชาคมหมู่บ้านเสนอขยายไหล่ถนนในหมู่บ้านเข้าแผนระยะ 3 ปี ของ อบต.วังทรายพูน

- สื่อต่าง ๆ ทั้งจากการนำเสนอกรณีข่าวเด็กที่บาดเจ็บหรือเสียชีวิต จากอุบัติเหตุต่าง ๆ แผ่นพับ จุลสาร คู่มือให้ความรู้ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ได้สร้างความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักแก่คณะทำงาน แต่ยังไม่สามารถครอบคลุมคนในชุมชนได้มากพอ จึงต้องอาศัยกลวิธีการประชาสัมพันธ์ และสร้างกระแสการรับรู้อย่างต่อเนื่อง ควบคู่ไปกับวิธีการดำเนินงานด้านความปลอดภัย

6. การติดตามและประเมินผล ชุมชนจะมีกระบวนการติดตามงานจากผู้รับผิดชอบในฝ่ายงานนั้น ๆ เพื่อติดตามความคืบหน้าการเตรียมการต่าง ๆ อีกทั้งทางศูนย์วิจัยฯ จะติดต่อชุมชนทุกระยะโดยผ่านทางผู้ประสานงานเป็นหลัก เพื่อทราบความคืบหน้า รวมถึงวันและเวลาของการประชุมหลักของชุมชนที่แน่นอน เพื่อแทรกวาระงานชุมชนปลอดภัยและแผนงานใหม่เข้าร่วมในที่ประชุม

7. เครือข่ายสนับสนุนการดำเนินงานของชุมชน การดำเนินงานของชุมชนบ้านเนินหัวโล่ที่ผ่านมา ได้รับ การสนับสนุนความร่วมมือจากหน่วยงาน องค์กรรัฐ / เอกชนต่าง ๆ รวมถึงเครือข่ายภาคประชาชน อาทิ ชมรมอาสาสมัครสาธารณสุขสถานีนามัยบ้านหนองยาง แกนน่าน ศิลปิน สื่อพื้นบ้าน หมู่ที่ 5 8 12 และ 13 ชมรมรักสุขภาพตำบลวังทรายพูน กลุ่มเยาวชนชุมชนบ้านเนินหัวโล่หนองยาง กลุ่มแม่บ้านเนินหัวโล่ ฯลฯ

โครงการ / กิจกรรมสร้างเสริมความปลอดภัยของชุมชน

1. ด้านการเสริมสร้างพฤติกรรมความปลอดภัย

1.1 สร้างกระแสแรงจูงใจให้เด็กในชุมชนสวมหมวกนิรภัย อาทิ กิจกรรมการจัดทำแบบสำรวจข้อมูล การขับขี่และการสวมหมวกนิรภัยในช่วงเทศกาลปีใหม่ 2547 ประกอบด้วย

- การจัดเก็บข้อมูลโดยการตั้งจุดตรวจรถจักรยานยนต์ที่ผ่านเข้า - ออกชุมชนบ้านเนินหัวโล้ โดยไม่มีเจ้าหน้าที่ตำรวจร่วมจุดตรวจ บริเวณสี่แยกหัวถนน ในวันที่ 24 ธันวาคม 2546 ช่วงเวลา 08.00 - 12.00 น. เป็นการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนรถจักรยานยนต์เข้า - ออก จำนวนผู้สวมหมวกนิรภัยและพฤติกรรมการขับขี่
- การจัดเก็บข้อมูลโดยการตั้งจุดตรวจรถจักรยานยนต์ที่ผ่านเข้า - ออกชุมชนบ้านเนินหัวโล้ โดยตั้งจุดตรวจร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ บริเวณสี่แยกหัวถนน ในวันที่ 25 ธันวาคม 2546 ช่วงเวลา 08.00 - 12.00 น. เป็นการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนรถจักรยานยนต์เข้า - ออก จำนวนผู้สวมหมวกนิรภัยและพฤติกรรมการขับขี่
- การจัดเก็บข้อมูลโดยการตั้งจุดตรวจรถจักรยานยนต์ที่ผ่านเข้า - ออกชุมชนบ้านเนินหัวโล้ โดยไม่มีเจ้าหน้าที่ตำรวจร่วมจุดตรวจ บริเวณสี่แยกหัวถนน ในวันที่ 28 ธันวาคม 2546 ช่วงเวลา 08.00 - 12.00 น. เป็นการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนรถจักรยานยนต์เข้า - ออก จำนวนผู้สวมหมวกนิรภัยและพฤติกรรมการขับขี่
- การจัดเก็บข้อมูลโดยการตั้งจุดตรวจรถจักรยานยนต์ที่ผ่านเข้า - ออกชุมชนบ้านเนินหัวโล้ โดยมีเจ้าหน้าที่ตำรวจร่วมจุดตรวจ บริเวณสี่แยกหัวถนน ในวันที่ 3 มกราคม 2547 ช่วงเวลา 08.00 - 12.00 น. เป็นการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนรถจักรยานยนต์เข้า - ออก จำนวนผู้สวมหมวกนิรภัยและพฤติกรรมการขับขี่

การประเมินสถานการณ์พบว่า เกิดแกนนำ กลุ่ม ในองค์กรชุมชนใหม่ ๆ ในชุมชนเข้ามาดูแลงานเฉพาะด้านในเรื่องที่ตนเองถนัด กลุ่มผู้ที่ไร้รถใช้ถนนให้ความร่วมมือในการตรวจและเกิดความตระหนักถึงความปลอดภัยของตนเองและสังคมรอบข้างเพิ่มขึ้น โครงการชุมชนปลอดภัยได้รับการยอมรับและการมีส่วนร่วมจากหน่วยงานราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แกนนำชุมชน และประชาชนทั่วไปในระดับหนึ่ง ซึ่งชุมชนได้นำผลการจัดกิจกรรมจุดตรวจนี้สู่การเตรียมแผนงานดำเนินงานครั้งต่อไป ได้แก่ แผนงานจัดตั้งศูนย์ประสานงานชุมชนปลอดภัยตำบลวังทรายพูน แผนงานรณรงค์ป้องกันอุบัติเหตุช่วงเทศกาลสงกรานต์ ปี 2547 และแผนงานประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1.2 การเสริมสร้างความเข้มแข็งงานด้านป้องกันอุบัติเหตุจราจร อาทิ

- กิจกรรมการป้องกันการสูญเสียของเด็กและวัยรุ่นจากอุบัติเหตุจราจรในช่วงเทศกาลปีใหม่ โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน แกนนำ กลุ่มองค์กรภายในชุมชนและหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ประสานความร่วมมือ การกระจายความรู้ ในการสร้างเสริมความปลอดภัยในชุมชน และกระตุ้นให้กลุ่มเป้าหมายตระหนักถึงความปลอดภัยของตนเองและสังคมรอบข้าง มีการจัดตั้งจุดตรวจร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพื่อเป็นแนวทางการป้องกันอุบัติเหตุอีกทางหนึ่งที่สามารถลดอัตราการเกิดอุบัติเหตุจากการจราจรในช่วงเทศกาลปีใหม่ได้ โดยมีรูปแบบการดำเนินงาน เริ่มจากการสร้างความเข้าใจและกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานร่วมกันภายในชุมชน จากนั้นจึงสร้างแบบบันทึกข้อมูลปัจจัยเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดอันตรายจากการจราจร ประสานกับทางเจ้าหน้าที่ตำรวจและเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการตั้งจุดตรวจเพื่อสำรวจข้อมูลผู้ขับขี่รถสัญจรไปมาในเขตชุมชนบ้านเนินหัวโล้ในช่วงเทศกาลปีใหม่ นอกจากนี้ยังได้ใช้ประโยชน์จากสื่อวิทยุชุมชนที่กระจายเสียงภายในชุมชนบ้านเนินหัวโล้และหมู่บ้านใกล้เคียง เพื่อเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจทราบถึงอันตรายที่เกิดจากอุบัติเหตุทางการจราจร พร้อมทั้งแนะนำวิธีการป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้นในช่วงเทศกาลปีใหม่ และแจ้งข้อมูลจากการสำรวจของชุมชนในเรื่องการปฏิบัติตามกฎจราจรของคนในชุมชน เพื่อเป็นแนวทางในการหาแนวทางการแก้ไขและป้องกันในครั้งต่อไป
- กิจกรรมการป้องกันการสูญเสียของเด็กวัยรุ่นจากอุบัติเหตุจราจรในช่วงเทศกาลวันสงกรานต์ ปี 2547 ระหว่างวันที่ 9 - 30 เมษายน 2547 โดยวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนใน

ชุมชนร่วมกับ แกนนำ กลุ่มองค์กรภายในชุมชนและหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ในการประสานความร่วมมือ ในการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุอันเกิดจากการจราจรในท้องถนน ในช่วงเทศกาลสงกรานต์ กลุ่มเป้าหมายสามารถ รับรู้เหตุการณ์ปัจจุบันและเหตุการณ์ที่เคยเกิดขึ้นผ่านสื่อวิทยุชุมชน ลดอัตราการเกิดอุบัติเหตุจากการจราจร ในช่วงเทศกาลสงกรานต์ ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ในการสร้างเสริมความปลอดภัยในชุมชน

2. ด้านการปรับเปลี่ยนสิ่งแวดล้อม เช่น

- การสำรวจจุดเสี่ยงและดำเนินการแก้ไข ดำเนินการสำรวจเป็นจำนวน 2 ครั้ง ในครั้งแรก ได้สำรวจโดยทีมแกนนำ ชุมชน เป็นการค้นหาข้อมูลจุดที่ชุมชนลงความเห็นว่ามีความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุในเด็กได้ พบจุดเสี่ยง ประมาณ 18 จุด ส่วนในครั้งที่ 2 ได้ร่วมสำรวจโดยสมาชิกภายในชุมชนได้จัดกิจกรรมการเดินทางสำรวจจุดเสี่ยงของ ชุมชน เมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2546 พบว่า ลักษณะจุดเสี่ยงส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับการจราจร เช่น ถนนไม่มีไหล่ ทาง อันตรายบริเวณทางสามแยก ทางสี่แยก ทางโค้ง เครื่องหมายจราจรถูกบดบังด้วยกิ่งไม้ รถบรรทุกสัญจร ด้วยความเร็วสูง ส่วนลักษณะจุดเสี่ยงอื่น ๆ รองลงมา เช่น บ่อน้ำลึกอันตราย สระน้ำส่วนบุคคลและสาธารณะที่ เสี่ยงต่อการพลัดตกของเด็ก สนามเด็กเล่นที่ชำรุด ฯลฯ จากข้อมูลจากการสำรวจนั้นได้วิเคราะห์ออกมาเป็น ปัญหาที่ต้องเร่งรีบแก้ไข โดยเฉพาะปัญหาการจราจร ซึ่งชุมชนได้ระดมแนวทางการแก้ไขเบื้องต้น เช่น บริเวณจุด เสี่ยงทางโค้งทุกจุด จะทำการติดตั้งป้ายเตือนอันตรายและซ่อมแซมป้ายที่ชำรุดให้สามารถนำกลับมาใช้ได้อีกครั้ง ทำการตัดแต่งกิ่งไม้ที่ปิดบังสองข้างทางให้มีทัศนวิสัยที่ชัดเจนขึ้น และทำการสร้างคานป้องกันรถสัญจรผ่านซอยที่ แคบและมีเด็กพลุกพล่านไปมาโดยเฉพาะช่วงเวลา เช้า - เย็น ฯลฯ

3. ด้านการเสริมสร้างความรู้ในชุมชน อาทิ

3.1 กิจกรรมการจัดอบรมปฐมพยาบาลเบื้องต้น เมื่อวันที่ 24 ธันวาคม 2546 ที่ผ่านมา ในกิจกรรมได้ให้ความรู้และสาธิต วิธีการปฐมพยาบาลและการช่วยชีวิตเบื้องต้นแก่ผู้เข้าร่วมการอบรม (กลุ่มผู้ประกอบการและเยาวชน) มีการวัดผลโดย การทำแบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับการปฐมพยาบาล ผลการดำเนินงานพบว่า ในระบบการบริหารกิจกรรมนั้นขาด ความชัดเจนในการแบ่งฝ่ายงานรับผิดชอบ ประกอบกับทีมงานหลายคนไม่เข้าใจแนวทางการให้ความรู้ในเรื่องการ ปฐมพยาบาล และไม่สามารถประสานกับทีมวิทยากรจากโรงพยาบาลให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันได้ตามวัตถุประสงค์ จึงมีแนวทางการปรับเปลี่ยนแผนงานใหม่ว่า ในการอบรมปฐมพยาบาลครั้งต่อไปต้องมีความชัดเจนในเรื่องเนื้อหาการ อบรม กลุ่มเป้าหมาย แนวทางการนำไปใช้ และการขยายผล

3.2 โครงการประสานพลังสื่อ เพื่อชุมชนปลอดภัย เป็นกิจกรรมที่ดำเนินงานต่อเนื่องตั้ง แต่เดือนพฤศจิกายน 2546 จนถึงปัจจุบัน เพื่อนำเสนอเรื่องราวและแนวทางในการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุโดยผ่านสื่อของชุมชนที่มีกลุ่มสมาชิก ของโครงการเป็นผู้ดำเนินรายการทั้งหมด โดยสื่อของสถานีวิทยุ อสมท. ประจำจังหวัดพิจิตร ทุกวันศุกร์ เป็นเวลา 2 ชั่วโมง และในการจัดรายการของสถานีวิทยุชุมชนที่ตั้งอยู่ภายในเขตพื้นที่ของสถานีอนามัยหนองยาง โดยที่ เนื้อหาที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์เป็นข้อมูลที่มีมุ่งเน้นให้เกิดกระบวนการสร้างเสริมความปลอดภัยและการป้องกันการ บาดเจ็บที่สามารถเกิดขึ้นได้ในชุมชน โดยมีขั้นตอนการทำงานดังนี้

- จัดประชุมสื่อพื้นบ้าน เพื่อสร้างความเข้าใจในเรื่องวัตถุประสงค์การจัดทำสื่อ การระดมความคิด กำหนด แผนงาน และแนวทางการดำเนินงานผลิตสื่อเสริมสร้างความปลอดภัย
- จัดเสวนาสื่อพื้นบ้านเกี่ยวกับแนวทางการเผยแพร่ความรู้เรื่องความปลอดภัยผ่านรายการวิทยุชุมชน เป็นการจั ดอบรมเพิ่มทักษะการจัดรายการแก่ผู้สนใจเข้าร่วมกิจกรรมในลักษณะสะท้อนประเด็นความปลอดภัยที่ต้องการ นำเสนอให้ชุมชนได้รับรู้ รับทราบความเคลื่อนไหว ในขณะที่เดียวกันสามารถเพิ่มเครือข่ายการดำเนินงาน
- กลุ่มศิลปินท้องถิ่นได้นำประเด็น เรื่องชุมชนปลอดภัย พร้อมกับการแทรกสาระ ความรู้ วิธีการป้องกันการเกิด อุบัติเหตุในลักษณะต่าง ๆ สลับการขับร้องหมอลำ เพลงพื้นบ้านประชาสัมพันธ์ออกอากาศทางสถานีวิทยุ อสมท. จังหวัดพิจิตร ที่มีสถานีรับฟังครอบคลุม 9 จังหวัดในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง

จากการดำเนินงาน ได้ค้นพบทรัพยากรที่สำคัญ คือ ศิลปินสื่อพื้นบ้าน จำนวนไม่น้อยกว่า 40 คน ที่มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญในการประยุกต์สื่อพื้นบ้านเพื่อสร้างความตระหนักรู้ด้านความปลอดภัยของเด็กภายใน ชุมชน เน้นการรวมตัวเพื่อจัดทำกิจกรรมประชาสัมพันธ์โครงการ สามารถเชื่อมโยงเนื้อหาสาระความปลอดภัยสำหรับ

เด็กผ่านงานสื่อชุมชน สื่อวิทยุท้องถิ่น สื่อวิทยุประจำจังหวัด (อสมท. จ.พิจิตร 107.75 Mhz.) เกิดองค์ความรู้ใหม่จากการจัดรายการวิทยุ สามารถคัดกรองแกนนำที่มีความรู้จากกระบวนการจัดทำสื่อวิทยุกระจายเสียง ไปพัฒนาทักษะการจัดและผลิตรายการได้ และจากการสอบถามการติดตามรับฟังข่าวสารข้อมูลของชุมชน พบว่าเกิดการยอมรับจากประชาชนทั่วไปและชุมชนใกล้เคียงที่สนใจรับฟังข้อมูลข่าวสารจากสื่อวิทยุชุมชนนี้

4. บทบาทการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน กลุ่มเด็กและเยาวชนชุมชนบ้านเนินหัวโล่ มีส่วนร่วมในงานสร้างเสริมความปลอดภัย แต่ขาดความต่อเนื่องในรูปแบบดังต่อไปนี้

- จัดทำจดหมายข่าวเนินหัวโล่ สำหรับเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับเรื่องความปลอดภัยสำหรับเด็ก ที่มาของการจัดตั้งชมรมยุวชนกู้ชีพและผลงานต่าง ๆ และได้แจกสื่อพิมพ์แก่ชุมชนและชุมชนใกล้เคียง
- จัดการประกวดบทประพันธ์ คำขวัญ คำกลอนสร้างสรรค์ความปลอดภัย ซึ่งเด็ก ๆ ให้ความสนใจส่งผลงานเข้ามาเป็นอย่างมาก
- เข้าร่วมงานเด็กไทยปลอดภัย มีวินัยจราจร เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2546 ณ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี ซึ่งได้จัดส่งการแสดงละครแทรกความรู้เรื่องเมาไม่ขับ นอกจากนี้ยังมีการจัดนิทรรศการความรู้ได้แก่ แสดงผลงานที่ผ่านมาของชมรมยุวชนชาละวันกู้ชีพ ซึ่งผลที่ได้รับจากกิจกรรมครั้งนี้พบว่า สมาชิกชมรมยุวชนฯ ได้รับสาระความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยมากขึ้นและสามารถนำความรู้ที่ได้รับมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี
- ร่วมกิจกรรมออกสำรวจจุดเสี่ยงอันตรายในชุมชน พบว่าลักษณะจุดเสี่ยงส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับการจราจรเป็นหลัก เช่น ถนนไม่มีไหล่ทาง อันตรายบริเวณทางสามแยก ทางสี่แยก ทางโค้ง เครื่องหมายจราจรถูกบดบังด้วยกิ่งไม้ รถบรรทุกสัญจรด้วยความเร็วสูง ฯลฯ
- เข้าร่วมกิจกรรมอบรมปฐมพยาบาลเบื้องต้น เมื่อวันที่ 24 ธันวาคม 2546 ได้รับได้ให้ความรู้และได้ร่วมสาธิตวิธีการปฐมพยาบาลและการช่วยชีวิตเบื้องต้น
- ออกแบบสำรวจจำนวนผู้ใช้หมวกนิรภัย เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการมอบหมวกนิรภัย และได้นำหมวกนิรภัยที่ได้รับมอบเพื่อนำมาใช้ในการรณรงค์จากศูนย์วิจัยฯ ไปมอบให้กับทางโรงเรียน เพื่อให้ทางโรงเรียนได้คัดเลือกตัวแทนนักเรียนที่ขับขี่หรือโดยสารรถจักรยานยนต์มาโรงเรียนได้สวมใส่ ผลตอบรับพบว่า นักเรียนที่ขับขี่รถจักรยานยนต์มาโรงเรียนทุกคนสวมหมวกนิรภัยเป็นประจำทั้งไปและกลับจากโรงเรียน

สรุป ผลการดำเนินการที่ผ่านมา สมาชิกชมรมยุวชนชาละวันกู้ชีพ มีความสนใจและขับเคลื่อนงานร่วมกับคณะทำงานผู้ใหญ่ แต่หลังจากดำเนินการไปได้สักระยะ ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมน้อยลง หลายคนสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้เฉพาะเวลาหลังเลิกเรียนและวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ กระทั่งไม่เข้าร่วมอีกเลย การทำงานต้องมีการชี้แนะและกระตุ้นบ่อยครั้ง การรวมกลุ่มเริ่มคลายตัว แกนนำยุวชนฯ บางคนถอนตัวเพราะไม่มีเวลาว่าง มีความสนใจกิจกรรมอื่นมากกว่า อีกทั้งผู้ปกครองไม่สนับสนุนให้บุตรหลานเข้าร่วมกิจกรรมเพราะเห็นว่าไม่มีค่าตอบแทนที่คุ้มค่างกับเวลาที่เสียไปหรือบางกรณีที่พ่อแม่ขัดแย้งกับคณะทำงานชุมชนปลอดภัย จึงห้ามไม่ให้เด็กเข้าร่วมด้วยเช่นกัน ฯลฯ ซึ่งคณะทำงานเห็นว่าชมรมยุวชนชาละวันกู้ชีพเป็นโครงการหนึ่งที่เหมาะสมจะให้มีการดำเนินต่อไป และต้องมีการปรับเปลี่ยนแนวทางและสนับสนุนให้เยาวชนที่ตั้งใจจริงขึ้นมาเป็นแกนนำ

คณะกรรมการชมรมยุวชนเกาะจันทร์กู้ชีพ ประกอบด้วย

1.นางสาวพรทิพย์	กิมภรณ์	ตำแหน่งประธาน
2.นายชำนาญ	ดอกจันทร์	รองประธาน
3.นายอนนท์	จำนงค์ภักดี	รองประธาน
4.ด.ญ.สาวิตรี	สว่างเพ็ง	เลขานุการ
5.ด.ญ.วรรณภา	ปิ่นทอง	ผู้ช่วยเลขานุการ
6.ด.ญ.ศิรินนท์	ใจเย็น	ประชาสัมพันธ์
7.ด.ญ.รัตนาวดี	สุขมนตรี	เหรัญญิก
8.ด.ญ.ศิริลักษณ์	คำดวง	ผู้ช่วยเหรัญญิก
9.ด.ญ.บานเย็น	ยาตา	กรรมการ

10.ด.ช.เสกสรร	จันสา	กรรมการ
11.ด.ญ.สุชาดา	ใบรัก	กรรมการ
12.ด.ญ.นรินทร์	คำดวง	กรรมการ

(ข้อมูลล่าสุด ณ วันที่ 31 พฤษภาคม 2547)

การประเมินผลการดำเนินการสร้างเสริมความปลอดภัยของชุมชน

1. แขนงนำและเครือข่าย

1.1 แขนงนำ

- คณะกรรมการชุมชนปลอดภัย สมาชิกส่วนใหญ่มาจากแกนนำเดิมที่เป็นคณะทำงานโครงการ / กิจกรรมต่าง ๆ ที่มีอยู่ในชุมชน โครงสร้างการกระจายอำนาจสู่คณะทำงานนั้นเป็นไปเพื่อความสะดวกที่ไม่เน้นหนักไปทางฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมากเกินไป เพราะแต่ละคนจะมีความถนัด ความเชี่ยวชาญต่างกัน และย่อมเกิดผลดีในการดำเนินงานระยะยาว แต่สมาชิกคณะกรรมการหลายคนประสบปัญหาไม่สามารถให้การมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ เพราะข้อจำกัดด้านเวลา โดยให้เหตุผลว่าถ้าสละเวลามาทำงานโครงการฯ ก็จะทำให้สูญเสียรายได้จากการประกอบอาชีพ เริ่มเกิดความขัดแย้งกับครอบครัว ความถี่ในการเข้าร่วมน้อยลง จนทำให้ภาระงานตกอยู่ที่ผู้ประสานงานและแกนนำเพียงไม่กี่คน ทำให้เกิดความล่าช้า เห็น้อยล้ำ จึงต้องมีการวางแผนงานส่งเสริมศักยภาพและสร้างความมั่นใจให้แก่คณะกรรมการทำงานโดยเร็วที่สุด
- ผู้ประสานงาน เป็นบุคคลทำงานที่มีความมุ่งมั่น มีอุดมการณ์ มีความสามารถตามแบบฉบับของคนที่ทำงานเพื่อสังคมอย่างมีอิสระทางความคิด ไม่ยอมตกอยู่ใต้อำนาจสั่งการของใคร มีความพยายามที่จะเชื่อมโยงงานความปลอดภัยในเด็กเข้ากับโครงการ / กิจกรรมอื่น ๆ แต่เมื่อดำเนินการไปได้สักระยะสมาชิกคณะกรรมการชุมชนปลอดภัยคนอื่น ๆ เข้ามามีส่วนร่วมน้อยลง ส่งผลให้ผู้ประสานงานต้องทำงานมากขึ้นเป็นเท่าตัวในการขับเคลื่อนงานชุมชนปลอดภัย
- ผู้มีส่วนร่วม การดำเนินงานเริ่มต้นด้วยแกนนำของชุมชน โดยผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก อบต. เจ้าหน้าที่สถานีอนามัยวังทรายพูน เจ้าหน้าที่สถานีอนามัยเนินหัวโล่ ฯลฯ ซึ่งทุกฝ่ายที่มีส่วนร่วมได้มีข้อตกลงร่วมกันในการวางแผนทางการดำเนินงานชุมชนปลอดภัยให้เกิดขึ้นแก่เด็กในชุมชน เริ่มจากการจัดประชุมกลุ่มประชาคมประกอบด้วยผู้เข้าร่วมจากแกนนำชุมชน คณะกรรมการชุมชน ผู้ปกครอง เด็กและเยาวชน ฯลฯ เพื่อสร้างความเข้าใจแก่ชาวบ้าน ร่วมค้นหาแนวทางการดำเนินงาน ร่วมวิเคราะห์ปัญหาความไม่ปลอดภัยที่เกิดขึ้นในชุมชนซึ่งยังไม่ได้รับการแก้ไข เช่น ถนนหนทางไม่ดี ไม่มีไหล่ทาง ป้ายเตือนอันตรายชำรุด สนามเด็กเล่นที่ไม่ได้มาตรฐานเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ บ่อน้ำลึกลาดชัน ฯลฯ ซึ่งในการจัดประชุมแต่ละครั้งจะนำเข้าสู่วาระการประชุมประจำเดือนของหมู่บ้าน (ทุกวันที่ 8 ของเดือน) และได้มีการลงมติคัดเลือกตัวแทนชุมชนเข้าเป็นสมาชิกคณะกรรมการบริหารโครงการชุมชนปลอดภัย ประกอบด้วยตัวแทนจากแกนนำทางการ เช่น สมาชิก อบต. ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน แกนนำธรรมชาติ กลุ่มแม่บ้าน อสม. ผู้ปกครอง และเยาวชน และจากการเชิญชวน ประชาสัมพันธ์ กระแสในการเข้าร่วมกิจกรรมในแต่ละครั้งของชุมชน เป็นการสร้างความสนใจในเรื่องความปลอดภัยแก่คนในชุมชนที่ได้ร่วมดำเนินกิจกรรมและที่ยังไม่มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรม เกิดการมีส่วนร่วมของกลุ่มดำเนินงานในชุมชนที่เข้าร่วมโครงการชุมชนปลอดภัย ดังนี้
 - ชมรมอาสาสมัครสาธารณสุข สถานีอนามัยบ้านหนองยาง เป็นกลุ่มที่มีสมาชิกจาก 8 หมู่บ้าน จำนวนทั้งสิ้น 90 คน
 - ชมรมอนุรักษ์สุขภาพตำบลวังทรายพูน เป็นกลุ่มที่มีสมาชิกจาก 4 หมู่บ้าน จำนวนทั้งสิ้น 75 คน เป็นกลุ่มรวมตัวเพื่อออกกำลังกายในช่วงเย็น
 - กลุ่มศิลปินท้องถิ่น เป็นกลุ่มที่จัดตั้งขึ้นจากการรวมตัวของกลุ่มศิลปินท้องถิ่นที่สนใจดำเนินงานสร้างเสริมความปลอดภัยโดยประยุกต์การใช้สื่อในชุมชน เช่น หมอลำ ผู้เข้าร่วมนั้นเป็นกลุ่มใหม่ที่ต้องมีการปรับโครงสร้างคณะทำงานและสร้างสรรค์กิจกรรมให้เกิดอย่างต่อเนื่อง

- กลุ่มเด็กและเยาวชน ยังเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการดำเนินงานค่อนข้างน้อย เพราะการดำเนินงานช่วงแรก ได้เน้นกลุ่มเด็กและเยาวชนจากหมู่ 5 เป็นหลัก ทำให้ไม่เกิดความหลากหลายในการระดมความคิด และการมีส่วนร่วม จึงมีการปรับเปลี่ยนแผนงานโดยระดมแกนนำ สมาชิกเยาวชนจากหมู่ใกล้เคียงที่สนใจเข้าร่วมโครงการชุมชนปลอดภัย

แต่จุดที่น่าสังเกตอย่างหนึ่ง คือ ประชาชนขาดการมีส่วนร่วมในกระบวนการคิดและการเสนอแนวทางการจัดกิจกรรม ขาดการรับรู้และเข้าใจถึงสิทธิหน้าที่ของตนเองเท่าที่ควร เพราะชุมชนมีความเชื่อว่ารัฐต้องดูแลรับผิดชอบ จัดการทุกอย่างให้ชุมชนเอง ส่งผลให้คนในชุมชนส่วนใหญ่ไม่มีความมั่นใจในการริเริ่มดำเนินการกิจกรรม / โครงการ หรืออื่นใดที่เป็นประโยชน์แก่ชุมชนโดยรวม ชาวบ้านทั่วไปรับรู้ว่ามีโครงการใดบ้างที่เข้ามาดำเนินการ แต่น้อยคนนักที่จะรู้ถึงกระบวนการบริหารจัดการ บางคนเกิดความรู้สึกไม่ไว้วางใจว่าการบริหารงบประมาณมีความโปร่งใสหรือไม่ แต่ก็ไม่มีใครเข้ามาตรวจสอบอย่างจริงจัง จึงเป็นเรื่องที่ต้องเร่งรีบดำเนินการปรับเปลี่ยนแนวคิด ทศนคติให้คนในชุมชนเข้าใจในสิทธิที่ตนมี สามารถยืนได้ด้วยตนเอง พึ่งตนเองได้ เกิดความเชื่อมั่น เกิดกำลังใจในการทำงาน พยายามที่จะแสวงหาหนทางไปสู่ความสำเร็จใน

- เครือข่าย ผู้ประสานงานและแกนทำงานชุมชนปลอดภัยได้พยายามประสานงานกับหลาย ๆ หน่วยงาน ทำให้เกิดเครือข่ายทำงานและเกิดความต่อเนื่องของการดำเนินกิจกรรมเรื่องความปลอดภัยในเด็ก ซึ่งได้เกิดเครือข่ายร่วมเพิ่มขึ้น มีความสำคัญ และเป็นกำลังหลักในการขับเคลื่อนสู่เป้าหมาย ดังนี้

- ชมรมอาสาสมัครสาธารณสุข สถานีอนามัยบ้านหนองยาง เป็นกลุ่มเครือข่ายที่มีการประชุมทุกวันที่ 11 ของเดือน มีสมาชิกจำนวน 90 คน จาก 8 หมู่บ้าน
- ชมรมอนุรักษ์สุขภาพตำบลวังทรายพูน มีสมาชิก 75 คน จาก 4 หมู่บ้าน
- กลุ่มศิลปินท้องถิ่น เกิดการร่วมจากการจัดเวทีสื่อพื้นบ้านในแผนงานของโครงการชุมชนปลอดภัย มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมเป็นกลุ่มใหม่ ต้องปรับในเรื่องโครงสร้างของคณะทำงานและต้องมีกิจกรรมให้สมาชิกทำอย่างต่อเนื่องเพราะเป็นกลุ่มที่มีความสนใจเป็นกลุ่มใหม่ต้องปรับโครงสร้างของคณะทำงานและต้องมีกิจกรรมให้สมาชิกทำอย่างต่อเนื่อง เพราะเป็นกลุ่มที่มีความสนใจในงานประชาสัมพันธ์ให้เกิดการตื่นตัวภายในชุมชนอย่างมาก

2. การเปลี่ยนแปลงในเรื่องความปลอดภัยสำหรับเด็ก

2.1 ความรู้ ความคิด ความตระหนัก ก่อนการดำเนินงานสร้างเสริมความปลอดภัยให้กับเด็กในชุมชนนั้น คนส่วนใหญ่มีความคิดและทัศนคติเกี่ยวกับการเกิดอุบัติเหตุว่า มาจากเวรกรรม ความโชคร้าย จากการบันดาลของสิ่งลึกลับ หรืออีกแนวทางหนึ่งเชื่อว่ามาจากสาเหตุพฤติกรรมสุกซนของเด็ก จะมีเป็นส่วนน้อยที่มองในด้านสาเหตุเชิงลึก แต่เมื่อได้มาเข้าร่วมกลุ่มวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางการดำเนินงานของชุมชนนั้น หลายคนก็ได้เริ่มมองปัญหาการบาดเจ็บและอุบัติเหตุว่าเป็นสิ่งที่คนในชุมชนทุกคนสามารถเฝ้าระวังและป้องกันได้ การเริ่มรวมกลุ่มพูดคุย แสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนประสบการณ์เกี่ยวกับความไม่ปลอดภัยที่เกิดขึ้นกับบุตรหลานของตน ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนความคิดเรื่องความปลอดภัยในเด็ก ทั้งในเรื่องของการจราจรภายในชุมชน การให้เด็กสวมหมวกนิรภัยขณะขี่และซ้อนท้ายรถจักรยานยนต์ แต่ก็มีอีกหลายคนที่ยังไม่เข้าใจการดำเนินงานด้านความปลอดภัยที่เริ่มจากชุมชนเอง และไม่สามารถปรับเปลี่ยนความคิดที่ว่าการทำงานพัฒนาทุกด้านเป็นหน้าที่ของหน่วยงานราชการเท่านั้น ส่งผลกระทบต่อข้อจำกัดของการเข้ามามีส่วนร่วมทั้งผู้ใหญ่และเด็ก จึงต้องมีการวางแผนการดำเนินการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์บางอย่างที่สามารถระดมการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนได้อย่างทั่วถึง

2.2 การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ที่เห็นได้ชัด คือ ผู้ปกครองในชุมชนมีความต้องการหมวกนิรภัยให้กับลูกหลานของตนมากขึ้นหลังจากที่ศูนย์วิจัยฯ มอบหมวกนิรภัยสำหรับเด็กจำนวนหนึ่งเพื่อให้ชุมชนใช้ในการรณรงค์นำร่อง เป็นเพราะเห็นประโยชน์และมีการออกกฎบังคับให้เด็กที่ได้รับแจกหมวกนิรภัยต้องสวมใส่ทุกครั้งเมื่อขี่รถจักรยานยนต์เพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีแก่คนทั่วไป

2.3 การปรับเปลี่ยนสิ่งแวดล้อม จากกิจกรรมการเดินสำรวจจุดเสี่ยงของชุมชน ทำให้พบว่า ลักษณะจุดเสี่ยงส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับจราจร เช่น ถนนไม่มีไหล่ทาง อันตรายนริเวณทางสามแยก ทางสี่แยก ทางโค้ง

เครื่องหมายจราจรถูกบดบังด้วยกิ่งไม้ รถบรรทุกสัญจรด้วยความเร็วสูง จากข้อมูลจากการสำรวจนั้นได้วิเคราะห์ออกมาเป็นปัญหาที่ต้องเร่งรีบแก้ไข ปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางสภาพแวดล้อมเร่งด่วน เช่น จุดเสี่ยงบริเวณทางโค้งได้ทำการขุดหลุมตั้งป้ายใหม่ให้แข็งแรงกว่าเดิม จุดเสี่ยงบ่อน้ำลึกได้ดำเนินการนำวงบ่อซีเมนต์เพิ่มให้สูงขึ้นอีก 1 – 2 วง และนำฟางมาปิดเพื่อป้องกันเด็กตก จุดเสี่ยงบริเวณทางเข้าหมู่บ้านได้จัดทำป้ายบอกทางไปหมู่บ้านต่าง ๆ ให้เห็นได้อย่างชัดเจน จำนวน 2 จุด ตัดแต่งกิ่งไม้ให้สามารถมองเห็นทางอย่างชัดเจน และประสานกับการทางหลวงชนบทให้ดำเนินการซ่อมแซมถนนที่ชำรุดเป็นหลุมเป็นบ่อบริเวณรอยต่อหมู่ที่ 4 และหมู่ที่ 5 ฯลฯ

2.4 กฎเกณฑ์ ข้อบังคับ ระบบการเฝ้าระวัง การจัดเก็บข้อมูล ชุมชนได้พยายามจัดทำระบบการจัดเก็บข้อมูล ซึ่งเริ่มโดยการจัดทำแบบสำรวจข้อมูลการขับขี่และการสวมหมวกนิรภัยในช่วงเทศกาลปีใหม่ 2547 โดยการตั้งจุดตรวจรถจักรยานยนต์ที่ผ่านเข้า - ออกชุมชนบ้านเนินหัวโล่ บริเวณสี่แยกหัวถนน เป็นการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนรถจักรยานยนต์เข้า - ออก จำนวนผู้สวมหมวกนิรภัยและพฤติกรรมขับขี่ และมีการจัดทำแบบบันทึกการสำรวจจุดเสี่ยง ซึ่งพบถึง 28 จุด แล้วนำข้อมูลเหล่านี้มาวิเคราะห์หาแนวทางแก้ไขต่อไป

3. เกิดกลยุทธ์ แนววิธีปฏิบัติที่สอดคล้องกับสถานการณ์ชุมชน จากความขัดแย้งหรือความแตกต่าง ทำให้ยากต่อการรวบรวมเป็นหนึ่งเดียวกันได้ จึงต้องมีการร่วมกันสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มชุมชน การพัฒนาผู้นำท้องถิ่น ส่งเสริมการติดต่อสื่อสารกันเองในชุมชนนั้น สามารถนำมาใช้ในการสร้างพลังอำนาจในการหยิบยกเป้าหมายสูงสุดของการดำเนินงานขึ้นมากระตุ้นโดยตรงหรือบีบบังคับทางอ้อมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่สามารถปฏิเสธความรับผิดชอบได้ กำหนดแนวทางที่ชัดเจนว่าต้องการอะไร และประเมินความสามารถของกลุ่มทำงานว่าสามารถขับเคลื่อนไปสู่เป้าหมายที่ต้องการได้หรือไม่ เพื่อจะได้ไม่เกิดความผิดพลาด

ปัญหา / อุปสรรค

1. ด้านบุคคล

1.1 ความขัดแย้งส่วนบุคคล การทำงานของบุคคลบางส่วนมีความขัดแย้งกับแนวทางการดำเนินงานโครงการ ซึ่งเป็นความขัดแย้งในเรื่องส่วนบุคคลที่มีมาแต่เดิมของสมาชิกกลุ่มคณะกรรมการชุมชน จึงทำให้เกิดความขัดแย้งในการดำเนินงานกิจกรรม ความคิดเห็นไม่ตรงกัน ขาดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการแก้ปัญหา มีการประสานงานไม่ชัดเจนจึงทำให้เกิดปัญหาตามมา ซึ่งข้อขัดแย้งในการวางแผนงานเพื่อดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ มีสาเหตุหลักที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ส่วนบุคคลและกลุ่มผู้มีอำนาจ แล้วไม่มีการปรับความเข้าใจกัน สถานการณ์จึงมีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ จนต้องมีการปรับลดบทบาทการทำงานของกลุ่มแกนนำและผู้ประสานงาน แล้วกระจายไปยังกลุ่มจัดตั้งในชุมชนที่สนใจเข้ามามีส่วนร่วม เช่น กลุ่ม อสม. กลุ่มสื่อ เพราะว่ามีจำนวนสมาชิกหลายคน เน้นการทำงานเป็นกลุ่ม จึงไม่เป็นที่โดดเด่นและถูกจับตามองเป็นรายบุคคล

1.2 บทบาทของผู้ประสานงานกับกระแสการต่อต้านเมื่อครั้งที่ศูนย์วิจัยฯ ได้เข้าศึกษาพื้นที่ชุมชนบ้านเนินหัวโล่ จัดประชุมเวทีชาวบ้านเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของโครงการชุมชนปลอดภัย แลกเปลี่ยนแนวทางการดำเนินงานร่วมกับคนในชุมชน จนกระทั่งชุมชนบ้านเนินหัวโล่ได้ตัดสินใจเข้าเป็นส่วนหนึ่งของเครือข่ายชุมชนปลอดภัยนำร่อง โดยเริ่มจากหมู่ 5 ทั้งนี้ผู้มีส่วนสำคัญในระยะแรกเริ่มดำเนินการคือ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลพื้นฐานชุมชน ผู้ริเริ่มจัดตั้งคณะกรรมการชุมชนปลอดภัย และแนะนำผู้ที่เหมาะสมกับตำแหน่งผู้ประสานงานหลักของโครงการฯ ได้แก่ นายไพฑูณ อุปสิทธิ์ ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการชุมชนและชาวบ้านเช่นกัน และก็คอยจับตามองการทำงานของผู้ประสานงาน

บุคลิกของผู้ประสานงานมีลักษณะเป็นคนทำงานที่มีความมุ่งมั่น มีอุดมการณ์ มีความสามารถตามแบบฉบับของคนทำงานเพื่อสังคมอย่างมีอิสระทางความคิด ไม่ยอมตกอยู่ใต้อำนาจสั่งการของใคร และมักโต้แย้งเมื่อเล็งเห็นความไม่ถูกต้อง หรือยุติธรรมเกิดขึ้น สร้างความไม่พอใจแก่คนบางกลุ่มที่มีฐานอำนาจในชุมชนกล่าวหาผู้ประสานงานว่าเป็นกลุ่มจำพวกหัวรุนแรง ที่กำลังจะเปลี่ยนความคิด วิธีการดำเนินชีวิต หรือที่ชาวบ้านเข้าใจว่าเป็นการล้างสมอง ซึ่งความคิดนี้ได้ถูกแพร่กระจายไปสู่คนในชุมชน มีทั้งกลุ่มคนที่เห็นด้วยและไม่ให้ความร่วมมือดำเนินงานชุมชนปลอดภัย และกลุ่มที่ไม่เห็นด้วยแต่ก็ไม่ให้ความร่วมมือเหมือนเดิม แม้กระทั่งผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านซึ่ง

เป็นผู้ริเริ่มโครงการฯ และเป็นผู้สนับสนุนผู้ประสานงานตั้งแต่ต้นก็เกิดความขัดแย้งทางความคิดและการปฏิบัติ เช่นกัน ก่อให้เกิดกระทบต่อการขยายผลโครงการชุมชนปลอดภัยค่อนข้างมาก ผู้ประสานงานต้องแบกรับภาระหน้าที่ทั้งของตนเองและของผู้อื่นในการดำเนินงานโครงการฯ ร่วมกับกลุ่มคณะทำงานอย่างจริงจังเพียงไม่กี่คน และถ้าผู้ประสานงานยังมีบทบาทมากเท่าใด ก็ยิ่งถูกกระแสดต่อต้านจากคนหมู่มาก (หมู่ 5) หรืออาจเป็นไปได้ว่ากระแสด้านลบนี้มีความเกี่ยวข้องกับหน่วยงานราชการบางหน่วย ผู้มีอำนาจบางกลุ่มที่มีบทบาทในงานพัฒนาชุมชนบ้านเนินหัวโล่ (ข้อมูลจากคนในชุมชน) จนต้องวางแผนขยายโครงการฯ สู่หมู่ใกล้เคียง ได้แก่ หมู่ 8 12 และ 13 ซึ่งพบกลุ่มคนที่สนใจเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงาน โดยเฉพาะกลุ่มสี่พันบ้านและอาสาสมัครสาธารณสุข ทว่ากระแสดต่อต้านจากกลุ่มฐานอำนาจในชุมชนและชาวบ้านบางส่วนก็ยังไม่หมดไป เป็นสาเหตุให้ผู้ประสานงานเกิดความท้อแท้ เหนื่อยล้า และไม่ต้องทำให้คนในครอบครัวเดือดร้อนกับเหตุการณ์เช่นนี้ด้วย แต่ความต้องการพิสูจน์ความสามารถและความตั้งใจทำงานของตน ประกอบกับยังมีคณะกรรมการทำงานที่มีใจสู้ ไม่ย่อท้อ พลัง อสม. และสื่อท้องถิ่นจากหมู่ใกล้เคียงที่จะเข้ามาเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนงานชุมชนปลอดภัยสำหรับเด็ก ซึ่งจะต้องมีการร่วมวางแผนกลยุทธ์ใหม่ในคราวต่อไป

- 1.3 การครอบครองอำนาจของคนบางกลุ่ม ส่งผลให้คนเกิดความเคยชินกับการได้รับมากกว่าการลงมือปฏิบัติเอง คนในชุมชนยังขาดการรับรู้และเข้าใจถึงสิทธิหน้าที่ของตนเองเท่าที่ควร และอาจถูกเอาเปรียบจากผู้ที่อ้างว่าได้ใช้แนวทางประชาธิปไตยในการบริหารจัดการ สร้างผลงานในชุมชน แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนบนหลักความเสมอภาคที่กล่าวอ้าง สร้างความเจ็บปวดให้กับชุมชนซ้ำแล้วซ้ำเล่า ส่งผลให้คนในชุมชนส่วนใหญ่เข้าไม่ถึงกระบวนการพัฒนาและไม่มีความมั่นใจในการริเริ่มดำเนินการกิจกรรม / โครงการ หรืออื่นใดที่เป็นประโยชน์ด้วยตนเอง เพราะชุมชนมีความคิดเดิมว่าสาธารณประโยชน์ของชุมชนคือสิ่งที่รัฐต้องดูแล รับผิดชอบ จัดการทุกอย่างทุกอย่างให้ชุมชนเอง และถ้าชุมชนจะเข้ามามีส่วนร่วมก็แต่เฉพาะภาพลักษณ์ภายนอก ขาดการมีส่วนร่วมจากแกนแท้ของโครงการ / กิจกรรมนั้น ๆ เมื่อถึงเวลาการประเมินผลงานชุมชนก็จะมีบทบาทเป็นเพียงไม้ประดับที่ถูกจัดฉากให้เกิดความสมบูรณ์ในความสำเร็จ จึงเป็นเรื่องที่ต้องเร่งรีบดำเนินการปรับเปลี่ยนแนวคิด ทศนคติให้คนในชุมชนเข้าใจในสิทธิที่ตนมี สามารถยืนได้ด้วยตนเอง พึ่งตนเองได้ ผู้นำชุมชนหรือแกนนำชุมชนจึงมีความสำคัญในการช่วยเหลือ แนะนำ ผลักดัน ในการจัดการแก้ไขปัญหาของชุมชน และประสานการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน เกิดความเชื่อมั่น เกิดกำลังใจในการทำงาน พยายามที่จะแสวงหาหนทางไปสู่ความสำเร็จในที่สุด

2. ด้านทรัพยากร

- 2.1 ไม่สามารถจัดสรรงบประมาณจากท้องถิ่นอย่างเต็มที่ การดำเนินงานด้านความปลอดภัยไม่ได้อยู่ในแผนพัฒนาชุมชนของหน่วยงานพัฒนาใด ๆ ในชุมชนหรือในแผนงานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังทรายพูนมาก่อน จึงไม่มีงบประมาณที่สามารถให้การสนับสนุนเพื่อขับเคลื่อนงานอย่างเต็มที่ จึงใช้งบประมาณสำหรับดำเนินการโครงการ / กิจกรรม ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับความปลอดภัยจะมาจากศูนย์วิจัยฯ เป็นหลัก แต่การดำเนินงานระยะยาวจำเป็นต้องใช้งบประมาณสนับสนุนจากชุมชน โดยเฉพาะงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล เพราะมีงบประมาณสำหรับการบริหารพัฒนาชุมชนเป็นหลัก และประชาชนในชุมชนมีสิทธิในการร่วมรับรู้และร่วมบริหารจัดการงบประมาณเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมด้วยเช่นกัน
- 2.2 การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนค่อนข้างน้อย โดยเฉพาะทรัพยากรบุคคล ที่ยังขาดการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการเสริมความปลอดภัยของชุมชนอย่างเต็มที่ หรือแม้การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรโครงการ เช่น งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ฯลฯ ชุมชนต้องอาศัยทรัพยากรจากภายนอกเป็นส่วนใหญ่ ทำให้การดำเนินงานกิจกรรมแต่ละครั้งใช้งบประมาณในการจัดทำกิจกรรมค่อนข้างสูง
- 2.3 งบประมาณเป็นที่มาของความขัดแย้ง เป้าหมายสูงสุดของการดำเนินงานโครงการชุมชนปลอดภัย คือ การเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริงของคนในชุมชน ทั้งร่างกาย แรงใจ ความคิด โดยที่ไม่มีเรื่องผลประโยชน์ใด ๆ ที่จะสร้างความขัดแย้งเข้ามาเกี่ยวข้อง แต่โครงการต่าง ๆ ที่เข้ามาจะมีงบประมาณสำหรับการบริหารจัดการด้วยทุกโครงการและถูกขับเคลื่อนโดยกลุ่มผู้มีอำนาจและบทบาทหลักของชุมชนแทบทุกโครงการ ซึ่งชาวบ้านทั่วไปรับรู้

มีโครงการใดบ้างที่เข้ามาดำเนินการ แต่น้อยคนนักที่จะรู้ถึงกระบวนการบริหารจัดการโดยเฉพาะเรื่องงบประมาณ แต่โครงการชุมชนปลอดภัยต้องการให้เกิดการรับรู้ในทุกขั้นตอนดำเนินงาน เพื่อให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของโครงการอย่างแท้จริง ผู้ประสานงานและคณะทำงานบางส่วนได้ชี้แจงงบประมาณที่ได้รับ ขั้นตอนการบริหารและการนำไปใช้ประโยชน์ ในทุกครั้งที่มีการประชุม และเปิดโอกาสให้ทุกคนสามารถขอตรวจสอบได้อย่างเปิดเผย แต่กลับเป็นช่องว่างทางความคิดระหว่างคณะทำงานกับคนในชุมชน ชาวบ้านเกิดความสงสัย บางคนเกิดความรู้สึกไม่ไว้วางใจว่าการบริหารงบประมาณมีความโปร่งใสหรือไม่ แต่ก็ไม่มีผู้ใดเข้ามาตรวจสอบอย่างจริงจัง กลายเป็นการนำไปพูดกันปากต่อปากในทางลบ เกิดเป็นความเข้าใจผิด เพราะคนส่วนใหญ่ในชุมชนจะมีความคิดทัศนคติเดิมเกี่ยวกับความไม่โปร่งใสของโครงการอื่น ๆ ที่ผ่านมา ที่เจ้าหน้าที่ของโครงการจากภาครัฐหรือหน่วยงานอื่นจะเป็นฝ่ายดำเนินการเองแทบทั้งหมด หรือแม้กระทั่งกระบวนการส่งบุคลากรผู้เชี่ยวชาญลงมาตรวจสอบผลงาน ซึ่งการรายงานผลแต่ละครั้งก็มิอาจทราบได้เลยว่ามีข้อเท็จจริงประการใด ดังนั้นจึงเป็นจุดที่น่าสังเกตอย่างหนึ่งว่า โครงการและงบประมาณจากรัฐที่ลงมาพัฒนาชุมชนหลายต่อหลายครั้งมีวัตถุประสงค์ที่เน้นการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและชุมชนดำเนินการเอง แต่ทำไมคนส่วนใหญ่ในชุมชนกลับเข้าไม่ถึงกระบวนการทำงานและมีอคติในด้านลบต่อการบริหารงบประมาณที่กระทบต่อโครงการฯ อื่น ๆ เช่นนี้

3. ด้านการบริหารงาน

- 3.1 การประสานงานกับหน่วยงานภายนอกมีความล่าช้า ชุมชนต้องการให้ภาครัฐเข้ามามีส่วนร่วมในการรับรู้ร่วมดำเนินการสนับสนุนการพัฒนาทางด้านความปลอดภัยของชุมชน ซึ่งการประสานงานในการขอความร่วมมือในการดำเนินงานกิจกรรมในแต่ละครั้งจะต้องเป็นไปตามขั้นตอนราชการ ได้รับการพิจารณาตามความสำคัญ กลายเป็นอุปสรรค เกิดความล่าช้า ประกอบกับผู้ประสานงานโครงการชุมชนปลอดภัยไม่มีอำนาจในการตัดสินใจอย่างเต็มที่ ทำให้เกิดความล่าช้ากว่าแผนที่กำหนดไว้ จนบางครั้งทำให้คณะทำงานและชาวบ้านที่เข้าร่วมหมดกำลังใจ จนทำให้มีอคติในด้านลบมากขึ้นอีก
- 3.2 การมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง การแก้ปัญหาในระบอบประชาธิปไตยนั้น “ ความร่วมมือจากภาคประชาชน “ คือความจำเป็นอย่างยิ่ง แต่การดำเนินงานที่ผ่านมาของชุมชนพบว่ายังไม่มีกิจกรรมตัวกันอย่างจริงจัง ส่วนใหญ่จะเป็นการเข้าร่วมในขั้นตอนสุดท้ายของกิจกรรมในแต่ละครั้งที่จัดขึ้นมากกว่า
- 3.3 การจัดสรรเวลาของคณะทำงาน คณะกรรมการ ผู้ประสานงาน กลุ่มทำงาน จะมีปัญหาในด้านการจัดสรรเวลาสำหรับเข้าร่วมในกระบวนการดำเนินงานชุมชนปลอดภัย เพราะแต่ละคนก็มีภาระหน้าที่หลักส่วนตัว เช่น การประกอบอาชีพ การจัดสรรเวลาสำหรับโครงการชุมชนปลอดภัยจึงน้อยลงไปด้วย
- 3.4 ปัญหาบางเรื่องมีความสลับซับซ้อนและต้องใช้เวลาในการแก้ไข เช่น ความขัดแย้งด้านการทำงานหรือขัดแย้งส่วนบุคคล ล้วนแต่มีสาเหตุมาจากปัจจัยหลายประการ และส่วนใหญ่เป็นปัญหาที่มีมานาน บางปัญหาฝังรากลึกยากต่อการแก้ไขค่อนข้างมากที่เดียวในการสร้างความเข้าใจแก่ประชาชนจนกว่าจะเกิดการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะต่อชุมชน

ปรับเปลี่ยนโครงสร้างกลุ่มทำงานขึ้นใหม่ คิดค้นกลยุทธ์ วิธีการรวมกลุ่ม เพื่อให้เกิดการทำงานร่วมกัน เพิ่มพูนความรู้ความสามารถ สร้างความเข้าใจและสนับสนุนฝึกอบรมกลุ่ม ให้ปรับตัวทำงานร่วมกับบางกลุ่ม / บางองค์กรได้อย่างเหมาะสม

แผนงานต่อไป

1. สร้างโอกาสให้แกนนำ กลุ่ม องค์กร หรือผู้สนใจทั่วไปเข้ามามีบทบาทในการดำเนินงานกิจกรรมของโครงการ โดยจะมีการปรับโครงสร้างระบบการทำงานเดิมให้แต่ละฝ่ายมีหน้าที่ตามความถนัด มีความรับผิดชอบ และมีการสร้างเสริมกำลังใจในการทำงานที่ชัดเจนและต่อเนื่องมากขึ้น
2. สร้างแกนนำรุ่นใหม่ โดยเฉพาะกลุ่มเด็กและเยาวชน
3. พัฒนาทักษะแก่แกนนำกลุ่มศิลปินสื่อท้องถิ่นที่มีความสนใจสร้างสรรค์ผลงานแทรกเสริมความปลอดภัยให้กับชุมชนในรูปแบบการผลิตงานสื่อเพิ่มมากขึ้น

4. ประชาสัมพันธ์ผ่านเครือข่ายสื่อวิทยุชุมชนและวิทยุกระแสหลักอย่างต่อเนื่อง เพราะได้รับกระแสการตอบรับเป็นอย่างดี
5. จัดตั้งศูนย์ประสานงานชุมชนปลอดภัยตำบลวังทรายพูน
6. รณรงค์ป้องกันอุบัติเหตุช่วงเทศกาลสงกรานต์
7. ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สรุปกิจกรรมที่ได้ดำเนินการในช่วง กุมภาพันธ์ 2546 – พฤษภาคม 2547

กิจกรรม	ผลงาน (ทำ/ไม่ได้ทำ/ปรับเปลี่ยน/ ช่วงเวลา)
การสร้างกระแสนี้อั้งต้นโดยสัญลักษณ์ คำขวัญ สิ่งพิมพ์ กรณีตัวอย่างผ่านสื่อต่าง ๆ	(/) ดำเนินการ
การจัดประชุมวิชาการ	(/) ดำเนินการ
การจัดตั้งโครงการและเครือข่าย “เด็กไทยปลอดภัย”	(/) ดำเนินการ
การประชุมเครือข่ายใหญ่	(/) ดำเนินการ
จัดตั้งชมรมมารดาผู้สูญเสียบุตร	(/) ดำเนินการ
กิจกรรมรณรงค์เผยแพร่เรื่อง “ ชุมชนปลอดภัย ”	(/) ดำเนินการ
กิจกรรมรณรงค์เผยแพร่เรื่องสนามเด็กเล่นที่ปลอดภัย/ กิจกรรมรณรงค์เผยแพร่เรื่องการป้องกันการจมน้ำ/ การโดยสารรถยนต์อย่างปลอดภัยสำหรับเด็ก/ การโดยสารรถจักรยานยนต์อย่างปลอดภัยสำหรับเด็ก/ การโดยสารรถจักรยานอย่างปลอดภัยสำหรับเด็ก	(/) ดำเนินการ
การจัดตั้งเครือข่ายชุมชนปลอดภัย โดยรับสมาชิกชุมชนปลอดภัยอย่างน้อย 20 ชุมชน	(/) ดำเนินการ
ดำเนินกิจกรรมการรณรงค์ในกิจกรรมหลัก 5 เรื่อง ในสมาชิกชุมชนปลอดภัย <ul style="list-style-type: none"> ● สนามเด็กเล่นที่ปลอดภัย ● การป้องกันการจมน้ำ ● ของเล่นปลอดภัยสำหรับเด็ก ● การโดยสารรถจักรยานยนต์อย่างปลอดภัยสำหรับเด็ก ● การโดยสารรถจักรยานอย่างปลอดภัยสำหรับเด็ก 	(/) ดำเนินการ
ประชุมสมาชิกชุมชนเด็กปลอดภัย	(/) ดำเนินการ
รณรงค์ผ่านสื่อต่างๆโดยถ่ายทอดผ่านการดำเนินงานของชุมชนเด็กปลอดภัย และเครือข่ายเด็กไทยปลอดภัย	(/) ดำเนินการ
การประชุมใหญ่โครงการ “เด็กไทยปลอดภัย”	(/) ดำเนินการ
การสรุปผลงาน	(/) ดำเนินการ

5. อภิปราย

บทเรียนจากการดำเนินงานชุมชนปลอดภัย

โครงการชุมชนปลอดภัยเป็นกลยุทธ์หนึ่งในโครงการเด็กไทยปลอดภัย แนวทางการดำเนินงานคือการสร้างชุมชนนำร่องที่เป็นตัวอย่างของชุมชนที่ได้รับการเสริมสร้างความเข้มแข็ง (empowerment) ให้บุคคล กลุ่ม ชุมชน รู้จักค้นหาปัญหา ดำเนินการแก้ไข วางแผนป้องกันปัญหาความไม่ปลอดภัยที่เกิดจากพฤติกรรมและสิ่งแวดล้อมที่เสี่ยง โดยรู้จักใช้ประโยชน์จากทรัพยากรใกล้ตัว เกิดกระบวนการจัดการต่าง ๆ ที่หลากหลาย ทั้งในด้านพฤติกรรมศาสตร์ สังคมศาสตร์ และทางวิทยาศาสตร์

1. การบรรลุเป้าหมายในโครงการชุมชนปลอดภัย

เป้าหมายสุดท้าย (final outcome) ของการดำเนินงานชุมชนปลอดภัยคือการลดการตายและการบาดเจ็บในเด็ก อย่างไรก็ตามการดำเนินงานในระยะสั้นอาจไม่สามารถวัดผลการตายและการบาดเจ็บได้อย่างชัดเจน เนื่องจาก

- 1.1 ชุมชนส่วนใหญ่มีระบบการเก็บข้อมูลที่ไม่สมบูรณ์ ความสนใจในการดำเนินโครงการก่อให้เกิดระบบการเก็บข้อมูลที่ดีขึ้น เช่นการบันทึกการบาดเจ็บ (injury record) ในชุมชนต่างๆซึ่งจะได้ข้อมูลที่แตกต่างจากที่เคยมีการเก็บในสถานอนามัย ในระยะสั้นอาจทำให้ได้ข้อมูลการบาดเจ็บและการตายที่มากขึ้นจากเดิม
- 1.2 การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมคน (behavior modification) จะต้องใช้เวลาดำเนินการระยะหนึ่ง กระบวนการให้การศึกษา (education program) ส่วนใหญ่จะเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในระยะสั้น เช่นการอบรมความปลอดภัยในการจราจรในชุมชนต่างๆ ดังนั้นจึงต้องสร้างกระบวนการติดตามพฤติกรรม (behavior monitoring) และกระตุ้นพฤติกรรมต่อเนื่อง (continuous behavior modification) เช่นการกระตุ้นให้เด็กมีส่วนร่วมในการติดตามปัญหา คิวิเคราะห้ ตั้งสมมติฐาน และสร้างกิจกรรมการป้องกัน ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวจะต้องใช้เวลานานกว่า
- 1.3 การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจะบรรลุเป้าหมายได้ง่ายหากมีการออกกระเปียบสังคม ชุมชน และการบังคับใช้ระเบียบนั้นควบคู่กันไป ดังจะเห็นได้จากการดำเนินนโยบายความปลอดภัยทางการจราจรในเทศกาลต่างๆคือวันปีใหม่ และสงกรานต์ ซึ่งรัฐบาลกำกับอย่างจริงจังถึงระดับท้องถิ่น ทำให้เกิดความกระตือรือร้นในการกำกับโดยองค์กรต่างๆ ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมระยะสั้นอย่างชัดเจน บทเรียนนี้ควรจะนำมาสู่การพิจารณา**ยุทธศาสตร์การสร้างข้อกำหนดท้องถิ่นหรือชุมชนและการบังคับใช้โดยองค์กรท้องถิ่นหรือชุมชน**
- 1.4 การเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม (environmental modification) จะนำไปสู่การลดลงของการบาดเจ็บในระยะสั้นได้ อย่างไรก็ตามการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางกายภาพมักจะต้องใช้งบประมาณจำนวนสูง การดำเนินงานบางอย่างไม่สามารถดำเนินการโดยชุมชนได้ในทันที ต้องนำเสนอต่อองค์กรท้องถิ่น หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และต้องรอเวลาในการนำเสนองบประมาณ เช่นการกั้นรั้วแหล่งน้ำเพื่อป้องกันการจมน้ำ การเปลี่ยนแปลงถนนเพื่อลดความเร็วในถนนชุมชน การเปลี่ยนแปลงสนามเด็กเล่น ให้ปลอดภัยเป็นต้น สิ่งแวดล้อมที่ได้รับการเปลี่ยนแปลงแล้วยังคงต้องการระบบการเฝ้าระวังและบำรุงรักษาอย่างต่อเนื่องซึ่งเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการบริหารจัดการของชุมชนด้วย

ดังนั้นตัวชี้วัดในการบรรลุเป้าหมายชุมชนปลอดภัยจึงควรมีทั้ง

- อุบัติการณ์การบาดเจ็บ
- การวัดพฤติกรรมและสิ่งแวดล้อมเสี่ยงที่เปลี่ยนแปลงไป
- การเปลี่ยนแปลงข้อกำหนดท้องถิ่น
- การบังคับใช้กฎหมายและข้อกำหนดท้องถิ่น
- การเปลี่ยนแปลงระบบการบริหารจัดการในระดับองค์กรท้องถิ่น

- การทำแผนและการใช้งบประมาณในการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมที่จะนำไปสู่ความปลอดภัยขององค์กรท้องถิ่น และชุมชน

2. การพัฒนาระบบการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยการจัดตั้งกลุ่มพหุภาคี (cross-sectorial group) ในระดับชุมชน

แม้ว่าความอ่อนแอของการกระจายอำนาจยังคงแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนจากความไม่จริงใจ ไม่เข้าใจ ในการดำเนินงานของหน่วยงานส่วนกลางในหลายกระทรวงทบวงกรม รวมทั้งการเลือกตั้งองค์กรท้องถิ่นยังคงได้ยื่นข้อครหาของผู้นำที่ไร้คุณธรรม ขาดความรู้ และชาวบ้านยังคงใช้สิทธิในการเลือกตั้งตามค่าตอบแทนที่ได้รับ แต่จากการทำงานร่วมกับชาวบ้านทั้ง 5 ชุมชนนี้ได้ปรากฏแนวโน้มที่ดีที่ชุมชนจะมีโอกาสพัฒนา ให้เกิดความเข้มแข็งในการดูแลชุมชนของตนเอง โดยได้พบกิจกรรมจากหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและองค์กรอิสระที่ลงไปพัฒนาคนระดับรากหญ้านั้นมีเป็นจำนวนมาก ทั้งในชนบทและในกรุงเทพมหานคร เช่น โครงการกองทุนหมู่บ้าน หมู่บ้านเป็นสุข สถานีวิทยุชุมชน to be number one หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ การออกกำลังกาย ลดความรุนแรงในครอบครัว เมาไม่ขับ เป็นต้น แต่ละโครงการเน้นการพัฒนาคน พัฒนาระบบการกลุ่มในชุมชนเช่นเดียวกัน แม้ว่าจะมีระดับความเข้าใจในการทำงานกับคนระดับรากหญ้าแตกต่างกันไป แต่การที่ชุมชนถูกกระทำจากแรงภายนอกหลายๆ โครงการในเวลาเดียวกัน ทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างรวดเร็ว

ในการศึกษานี้พบว่า 4/5 ชุมชนมีศักยภาพเพียงพออยู่เดิมแล้วที่จะวิเคราะห์ปัญหา คิดค้นหาหนทางแก้ไขปัญหา มีความสามารถในการหาความร่วมมือกับคนในชุมชนด้วยกัน รวมทั้งหาความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐที่ฝังตัวในชุมชนเช่น สถานีอนามัย ตำรวจประจำชุมชน เป็นต้น ชุมชนเหล่านี้ต้องการนักวิชาการเพื่อเป็นเพียงผู้ช่วยการเรียนรู้ในการค้นหาปัญหา ปัจจัยเสี่ยง และวิธีการแก้ไขปัญหา ในขณะที่นักวิชาการเองก็ได้เรียนรู้ระบบการคิดเพื่อแก้ไขปัญหาคือสอดคล้องกับวัฒนธรรมและทรัพยากรท้องถิ่น ดังนั้นการทำงานกับชุมชนโดยเริ่มต้นที่ตัวปัญหา วางเป้าหมายที่ผลลัพธ์ (outcome) โดยมีความยืดหยุ่นที่วิธีการ (means) เพื่อบรรลุผลลัพธ์นั้นเป็นวิธีการทำงานที่ให้โอกาสชุมชนได้สร้างวิธีการบรรลุผลลัพธ์ที่เหมาะสมกับชุมชน ซึ่งวิธีการนี้อาจมีความแตกต่างกันไปในแต่ละชุมชน เช่นชุมชนสองแห่งมีเป้าหมายการลดลงของการบาดเจ็บจากรถจักรยานยนต์ หรือเป้าหมายการลดลงของพฤติกรรมการไม่ใส่หมวกนิรภัย เหมือนกันแต่มีวิธีการที่แตกต่างกัน บางชุมชนอาจได้มาด้วยการให้การศึกษาแก่เยาวชน บางชุมชนอาจดำเนินการบังคับใช้โดยผู้ใหญ่ในชุมชน เป็นต้น

จากการดำเนินงานที่ผ่านมา นักวิจัยมีบทบาทเรียนในการขับเคลื่อนกลุ่มพหุภาคีในชุมชนดังนี้

● ภูมูญแจเปิดประตูสู่ชุมชน

นักวิจัยต้องมีบทบาทเป็นเพียงผู้ช่วยการเรียนรู้แก่ชุมชน ดังนั้นจึงต้องเริ่มโครงการโดยการชักชวนชุมชนให้เห็นความสำคัญของปัญหา และคิดค้นการแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง ดังนั้นในการดำเนินงานชุมชนปลอดภัยทั้งห้านี้ นักวิจัยจึงใช้วิธีการติดต่อโดยตรงกับชุมชนที่เลือกแล้ว โดยไม่ได้มีการขออนุมัติหน่วยราชการในพื้นที่ ไม่ได้ให้หน่วยงานราชการในพื้นที่ออกหนังสือราชการแจ้งแก่ชุมชน การเข้าหาชุมชนใช้วิธีพบกับผู้นำชุมชน เช่นผู้ใหญ่บ้าน หน่วยงานชุมชนเช่นโรงเรียน วัด สถานีอนามัย เป็นต้น เพื่อค้นหาบุคคลที่เป็นภูมูญแจเปิดประตูสู่ชุมชน (key person or starting node)

ชุมชนทั้งห้ามีบุคคลที่เป็นภูมูญแจเปิดประตูสู่ชุมชนที่แตกต่างกัน หนึ่งชุมชนเริ่มต้นโดยเจ้าหน้าที่ในองค์กรท้องถิ่น (อบต) สี่ชุมชนเริ่มต้นโดยชาวบ้านที่มีบทบาทในชุมชนแต่ไม่ได้มีตำแหน่งทางการบริหารหรือตำแหน่งทางการ หนึ่งในพื้นที่เป็นอบต และสองในพื้นที่มีบทบาทในการดำเนินงานสถานีวิทยุชุมชน ภูมูญแจสี่ดอกที่เป็นชาวบ้านสามารถดำเนินงานต่ออย่างต่อเนื่องสู่ระยะที่สอง มีเพียงเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากนายอบต ให้เป็นผู้ประสานงานโครงการเท่านั้นที่ไม่สามารถดำเนินการต่อได้

จากภูมูญแจดอกแรกนำไปสู่การจัดตั้งกลุ่มต่างๆ ในชุมชน นักวิจัยจะต้องรักษาความสัมพันธ์กับชุมชนให้ต่อเนื่อง แต่หลายครั้งที่ความสัมพันธ์ของผู้มีส่วนร่วมสิ้นสุดลงเมื่อกิจกรรมแต่ละครั้งนั้น ๆ จบลง และต้องเริ่มสร้างความสัมพันธ์อีกครั้งเมื่อเริ่มกิจกรรมใหม่ ทำให้เกิดช่องว่างของความร่วมมือขึ้นได้ จึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่โครงการชุมชนปลอดภัยจะต้องรักษาสัมพันธ์ภาพของนักวิจัยจากศูนย์วิจัยฯ และผู้มีส่วนร่วมให้แน่นแฟ้นและต่อเนื่อง

● นักวิจัยต้องขับเคลื่อนโครงการด้วยความเข้าใจในวิถีชีวิต วัฒนธรรมชุมชน ไม่รีบร้อน ไม่เอาแต่ได้

แต่ละชุมชนย่อมมีความต้องการหลากหลายและแตกต่างกัน ต้องคำนึงถึงการพิจารณาโครงสร้างหลัก ๆ ของชุมชน เช่น ครอบครัว สังคม วัฒนธรรม สื่อ เศรษฐกิจ ฯลฯ ซึ่งเป็นปัจจัยที่เกื้อหนุนการทำงาน เพราะถ้าหากจะมุ่งเน้นการทำงานแต่เพียงด้านใดด้านหนึ่งเพียงด้านเดียว เช่น ชุมชนมีแผนดำเนินการสร้างเสริมความปลอดภัยก็จะมุ่งแต่จะสร้างความปลอดภัยให้

เกิดขึ้น โดยมีได้คำนึงถึงส่วนต่าง ๆ ของชุมชน เช่น ความเหมาะสมกับสภาพความเป็นอยู่ ฯลฯ อาจทำให้เกิดภาวะช่องว่างของการพัฒนาที่กลายเป็นปัญหาให้ติดตามแก้ไขมีรัฐบาล ดังนั้น การทำงานที่ประสานทุกส่วน ทุกความชำนาญเชี่ยวชาญนั้นเป็นสิ่งสำคัญ ตั้งแต่การมีส่วนร่วมระดับประชาชน เยาวชนและเด็ก องค์กรภาครัฐ เอกชน นักธุรกิจ ผู้ประกอบการ สื่อมวลชน และอื่น ๆ ต้องไม่มุ่งแต่ผลประโยชน์ส่วนตนเท่านั้น ต้องสำนึกถึงผลกระทบและผลเสียทางสังคมด้วย ถ้ากล่าวถึงระบบการศึกษานั้นต้องปลูกฝังแนวคิด สร้างค่านิยมการใช้ชีวิตอย่างปลอดภัยในทุกระดับ ในแผนการเรียนการสอน ถ้ากล่าวถึงสื่อมวลชนซึ่งมีอิทธิพลต่อกลุ่มประชาชนต้องคำนึงถึงผลดีและผลเสียของการใช้ประโยชน์จากสื่อประเภทต่าง ๆ และผู้ใช้สื่อเองก็ต้องมีจรรยาบรรณการป้อนข้อมูลข่าวสารที่ไม่สร้างความเดือดร้อนให้กับสังคม ถ้ากล่าวถึงผู้นำทางสังคมตั้งแต่ระดับท้องถิ่นจนถึงระดับชาติจะมีบทบาทสนับสนุนที่สำคัญยิ่งในการขับเคลื่อนการปฏิบัติงานในทุกส่วน เหล่านี้ก่อเกิดประโยชน์ซึ่งกันและกันในการพัฒนา สานต่อความยั่งยืนจากโครงสร้างพื้นฐานอย่างแท้จริง

- **ชุมชนต้องมีความสามารถในการสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานทุกระดับ**

ปัญหาความไม่ปลอดภัยที่เกิดขึ้นจากสภาพแวดล้อม ส่งผลกระทบต่อสภาพความเป็นอยู่ของคน เช่น โครงสร้างทางถนนไม่เอื้ออำนวยให้เกิดความปลอดภัยในการขับขี่ แหล่งน้ำอันตรายตั้งอยู่ใจกลางชุมชน ฯลฯ ซึ่งการป้องกันแก้ไขจะต้องมุ่งที่สภาพปัญหา โดยที่รัฐต้องเข้ามามีบทบาทรับผิดชอบหลัก เช่น การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงโครงสร้างขนาดใหญ่ การกำหนดมาตรฐานของหน่วยงานต่าง ๆ การวางแผนนโยบายทางสังคม การกระจายงบประมาณสนับสนุนการทำงานของชุมชน ฯลฯ เหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งในแผนการพัฒนาประเทศอยู่แล้ว จึงน่าจะเป็นการดีเสียอีกที่รัฐจะสนับสนุนให้เกิดการขยายเป้าหมายแผนพัฒนาประเทศสู่แผนการพัฒนาระดับล่าง เพราะในระดับบุคคล ครอบครัว โรงเรียน หรือชุมชน คงไม่สามารถปรับปรุงแก้ไขทั้งโครงสร้างได้ ถ้ารัฐไม่ยื่นมือเข้ามารับผิดชอบและสนับสนุนอย่างจริงจัง

- **ชุมชนต้องเข้มแข็งด้วยวงจรการเรียนรู้จากการดำเนินโครงการและการประเมินผลตนเอง**

ชุมชนควรเน้นแผนงานการส่งเสริมความรู้ในการวางแผนงานของคณะทำงาน กลวิธีการคัดสรรบุคคลรับผิดชอบ เทคนิคการติดต่อประสานงาน การบริหารสัดส่วนงบประมาณ การบันทึกรายงาน การติดตามประเมินผล และสามารถนำความรู้เหล่านี้มาจัดสรรโครงการที่จะดำเนินการซึ่งต้องมีความชัดเจนและเห็นผล ดูว่ามีหลักการ เหตุผล วัตถุประสงค์ และแผนการดำเนินงานอย่างไร ใครเป็นผู้รับผิดชอบโครงการและใช้เวลานานเท่าใด ใช้งบประมาณเท่าไร มีรายรับ รายจ่ายอย่างไร ผลที่คาดว่าจะได้รับมีอะไรบ้าง คาดคะเนได้ว่าจะมีปัญหา / อุปสรรคในการทำงานอย่างไร และจะแก้ไขอย่างไรเพื่อความชัดเจนในกระบวนการทำงาน ทำยที่สุด ขั้นตอนการประเมินผลนั้นจะช่วยบอกได้ว่าโครงการที่ได้ดำเนินการไปแล้วนั้นมีความเปลี่ยนแปลงใดเกิดขึ้นบ้าง จุดแข็ง / จุดอ่อนคืออะไร เพื่อที่จะได้นำมาเป็นบทเรียนในการดำเนินงานครั้งต่อไป

3. การพัฒนาระบบการมีส่วนร่วมของเด็ก

บทบาทการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน นับตั้งแต่กลุ่มเด็กและเยาวชนได้รวมตัวกันจัดตั้งชมรมยุวชนกู้ชีพ มีการร่วมวางแผนงาน ร่วมเขียนโครงการต่าง ๆ และร่วมดำเนินงานเสริมสร้างความปลอดภัยเคียงบ่าเคียงไหล่ผู้ใหญ่ใจดีในชุมชนมาโดยตลอดตั้งแต่มีโครงการชุมชนปลอดภัยในชุมชนของพวกเขา การดำเนินงานที่ผ่านมาสามารถยืนยันได้ว่า เด็กและเยาวชนสามารถทำงานร่วมกับผู้ใหญ่ได้ และมีส่วนช่วยให้การดำเนินงานด้านความปลอดภัยของชุมชนรุดหน้าไปตามขั้นตอน ผู้ใหญ่ในชุมชนต่างก็ยอมรับในความสามารถของเยาวชนและเห็นความสำคัญในการมีส่วนร่วมและช่วยเหลืองาน กิจกรรมต่าง ๆ เปิดหนทางสู่ประสบการณ์ ใหม่ ๆ ที่สร้างคุณค่าการใช้ชีวิตที่ปลอดภัย เป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็กรุ่นต่อไปที่ต้องการก้าวเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของชมรมฯ

4. ระบบการเฝ้าระวังการบาดเจ็บของชุมชน (injury surveillance system) ที่จะให้ชุมชนได้เห็นถึงขนาดของปัญหา ปัจจัยเสี่ยง ทั้งบุคคลเสี่ยง พฤติกรรมเสี่ยง สิ่งแวดล้อมเสี่ยง ผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้อง และชุมชนสามารถใช้ระบบเฝ้าระวังเพื่อการประเมินผลการดำเนินงานต่างๆของชุมชน

ในชุมชนขอยสวณเงิน มีการกำหนดกติกาการใช้หมวกนิรภัย(ที่ได้รับแจกจาก

ศูนย์วิจัยฯ) ขณะโดยสารรถจักรยานยนต์รับจ้างในซอยว่า เมื่อมีเด็กใช้บริการโดยสารรถจักรยานยนต์ ผู้ขับขี่ต้องให้เด็กสวมหมวกนิรภัยทุกครั้ง กลุ่มผู้ใช้บริการจะเกิดความเคยชินและเห็นประโยชน์จากการใช้หมวกนิรภัยเพื่อป้องกันการบาดเจ็บหากเกิดอุบัติเหตุขึ้น หรือในบางชุมชนได้สร้างระบบการยืมใช้หมวกนิรภัยเพื่อติดตามว่าสมาชิกที่ได้รับหมวกไปนั้น ได้นำไปใช้จริง และมีความต่อเนื่องในการใช้หรือไม่ เพราะถ้าพบว่าผู้ใช้ไม่ปฏิบัติตามกฎที่ตั้งไว้ ทางคณะกรรมการรับผิดชอบจะยึดหมวกนิรภัยคืนและปรับตามจำนวนที่ตกลงไว้

- ด้านระบบการเฝ้าระวัง หน่วยงานที่บทบาทสำคัญคือ อาสาสมัครหน่วยกู้ภัย ที่ให้การสนับสนุนในเรื่องการจัดเวรยามเฝ้าระวังอุบัติเหตุในช่วงเทศกาลสำคัญ เช่น เทศกาลปีใหม่ เทศกาลสงกรานต์ ฯลฯ ซึ่งจะรายงานผลการดำเนินงานให้คณะทำงานทราบทุกครั้งเพื่อนำข้อมูลเหล่านี้ไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนงานต่อไป
- ด้านการจัดเก็บข้อมูลนั้น เช่น กลุ่มเยาวชนกู้ชีพออกสำรวจร้านค้าในชุมชนว่ามีการขายเหล้าให้กับเด็กมากน้อยเพียงไร เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวิเคราะห์ความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ

ระบบการสำรวจความปลอดภัยในสิ่งแวดล้อม (safety round) และพฤติกรรมเสี่ยง (risk behaviour monitoring) ในชุมชน

คณะทำงานความปลอดภัยของชุมชนได้พยายามกระตุ้นให้พ่อแม่ผู้ปกครองให้ข้อมูลการบาดเจ็บของบุตรหลานมากขึ้น และสามารถบันทึกข้อมูลด้วยตนเองได้ (ซึ่งมีแบบฟอร์มบันทึกการบาดเจ็บ) เช่น ที่ผ่านมามีเด็กบาดเจ็บจากอุบัติเหตุพลัดตกจากที่สูงและจากการเล่นรอกเท้าสเก็ต จำนวน 3 ราย ข้อมูลถูกบันทึกโดยผู้ประสานงาน ผู้ให้ข้อมูลคือผู้ปกครองหรือผู้ที่พบเห็นและเด็กที่บาดเจ็บ ก่อให้เกิดเป็นแนวทางเบื้องต้นของความร่วมมือในการแจ้งข่าวสารข้อมูลการบาดเจ็บจากสาเหตุต่าง ๆ ซึ่งสามารถพัฒนาการจัดเก็บข้อมูลที่สมบูรณ์ขึ้นได้

● เกิดกลยุทธ์ แนววิธีปฏิบัติที่สอดคล้องกับสถานการณ์ชุมชน

จากความขัดแย้งหรือความแตกต่าง ทำให้ยากต่อการรวบรวมเป็นหนึ่งเดียวกันได้

ชุมชนมีความคิดว่าต้องมีการร่วมกันสร้างความเข้มแข็งของกลุ่ม การพัฒนาผู้นำท้องถิ่น ส่งเสริมการติดต่อสั่งการกันเองในชุมชนนั้น สามารถนำมาใช้ในการสร้างพลังอำนาจในการหยิบยกเป้าหมายสูงสุดของการดำเนินงานขึ้นมากระตุ้นโดยตรงหรือบีบบังคับทางอ้อมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่สามารถปฏิเสธความรับผิดชอบได้ กำหนดแนวทางที่ชัดเจนว่าต้องการอะไร และประเมินความสามารถของกลุ่มทำงานว่าสามารถขับเคลื่อนไปสู่เป้าหมายที่ต้องการได้หรือไม่ เพื่อจะได้ไม่เกิดความผิดพลาด

- .1 การป้องกันการบาดเจ็บในระดับชุมชนต้องดำเนินการโดยองค์กรต่างๆในชุมชนเอง ในระยะแรกการดำเนินงานจะต้องเป็นการรวมตัวกันขององค์กรต่างๆที่มีอยู่แล้วในระยะยาวจะต้องเกิดกระบวนการทางสังคมและการเมืองของชุมชนที่จะนำไปสู่การดำเนินการป้องกันการบาดเจ็บและสร้างเสริมความปลอดภัยอย่างต่อเนื่อง
- .2 มีความสามารถที่จะเชื่อมโยงหน่วยงาน องค์กรภายนอกชุมชนที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยเสี่ยงต่างๆนั้นเพื่อแก้ไขปัญหาการบาดเจ็บนั้นได้
14. ดำเนินกิจกรรมป้องกันการบาดเจ็บและสร้างเสริมความปลอดภัยทั้งการบาดเจ็บโดยไม่ตั้งใจ (unintentional injuries) และการบาดเจ็บโดยตั้งใจ (intentional injuries) ในทุกกลไกของการบาดเจ็บ ตามลำดับความสำคัญของปัญหา
15. ให้ความสนใจเป็นพิเศษกับกลุ่มเสี่ยง เช่นเด็กในครอบครัวยากจน เด็กพิการ เป็นต้น
16. สนับสนุนการใช้อุปกรณ์เสริมความปลอดภัยต่างๆ (safety equipment) เช่น หมวกนิรภัย ที่นั่งพิเศษสำหรับเด็กในรถยนต์และรถจักรยาน อุปกรณ์ชูชีพ เครื่องตรวจจับควันไฟ เครื่องตัดไฟอัตโนมัติ เป็นต้น
17. มีการต่อต้านผลิตภัณฑ์ (hazardous product) และสิ่งแวดล้อมอันตราย (hazardous environment) ที่ก่อให้เกิดการบาดเจ็บ เช่นปืนอัดลม รถหัดเดิน เครื่องเล่นสนามที่ไม่ได้มาตรฐาน การสร้างถนนในชุมชนโดยไม่มีทางเท้า การสร้างแหล่งกักเก็บน้ำโดยไม่มีรั้วกัน เป็นต้น
18. มีการต่อต้านพฤติกรรมอันตราย (ทั้งผู้ใหญ่และเด็ก) อันจะนำไปสู่การบาดเจ็บในเด็ก เช่นเมาแล้วขับ นำเด็กนั่งตักขณะขับรถยนต์ เป็นต้น

19. มีการฝึกอบรมการป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก การปฐมพยาบาล การปฏิบัติการณ์กู้ชีพเบื้องต้นในชุมชน
20. สามารถดำเนินการระยะยาว โดยใช้ทรัพยากรปกติ งบประมาณปกติที่ท้องถิ่นต้องบริหารจัดการอยู่แล้ว เพียงแต่ใช้ให้มีคุณค่า และให้เป็นประโยชน์ต่องาน สร้างเสริมความปลอดภัย
21. มีการกำหนดตัวชี้วัดความปลอดภัยที่เหมาะสมสำหรับชุมชนเพื่อใช้เป็นตัววัดผลการดำเนินงาน
22. มีการรวบรวมความรู้ ประสบการณ์ที่ได้จากการดำเนินงานในชุมชน เผยแพร่สู่ชุมชนอื่นเพื่อให้ขยายผลให้เกิดการดำเนินงานการสร้างเสริมความปลอดภัยในเด็กในระดับชาติ

2. ความรู้ ความคิด ความตระหนัก

เกิดการปรับเปลี่ยนแนวคิดทั้งส่วนบุคคลและชุมชนเช่น ทุกคนรับรู้ว่าการสวมหมวกนิรภัย มีประโยชน์ แต่ก็เป็นส่วนน้อยที่จะนำหมวกนิรภัยมาสวมทุกครั้งที่ขับขี่ โดยให้เหตุผลว่าตนขับขี้อยู่ในบริเวณชุมชนไม่น่าจะมีอันตรายเกิดขึ้น อีกทั้งตำรวจก็ไม่เข้มงวดกวดขันเท่าใดนักจึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องสวม (เหตุผลของผู้ใหญ่) จึงเป็นโจทย์ที่ยากพอสมควรในการสนับสนุนให้เด็กในชุมชนสวมหมวกนิรภัย เพราะไม่มีแบบอย่างจากผู้ใหญ่ที่เอื้อให้เด็กปฏิบัติตาม จึงได้มีการบูรณาการความร่วมมือจากทุกฝ่าย เช่น พ่อแม่ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่รัฐ หน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น ฯลฯ มาร่วมหาแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมทั้งการให้ความรู้และเกิดการปฏิบัติตามอย่างเกิดประสิทธิผล

3. ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

ที่เห็นได้ชัด คือ ผู้ปกครองในชุมชนมีความต้องการหมวกนิรภัยให้กับลูกหลานของตนมากขึ้นหลังจากที่ศูนย์วิจัยฯ ได้มอบหมวกนิรภัยสำหรับเด็กจำนวนหนึ่งเพื่อให้ชุมชนใช้ในการรณรงค์นำร่อง อีกทั้งมีการออกกฎบังคับให้เด็กที่ได้รับแจกหมวกนิรภัยต้องสวมใส่ทุกครั้งเมื่อขับขี่รถจักรยานยนต์ เพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีแก่คนทั่วไป แม้ว่าผู้ใหญ่บางคนกลับไม่ได้เป็นตัวอย่างในการขับขี่ที่ดีแก่เยาวชน เช่น ไม่สวมหมวกนิรภัย ขับขี่ผิดวิน ฯลฯ และที่สำคัญการขับขี่ของเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ก็ยังมีให้เห็นโดยทั่วไป ซึ่งเป็นการยากที่จะปรับเปลี่ยนให้เด็กที่อายุไม่ถึงเกณฑ์กฎหมายอนุญาตเลิกขับขี่รถจักรยานยนต์ได้ เพราะถ้ากฎหมายไม่เข้มงวด กฎบังคับในชุมชนไม่แข็ง และรัฐไม่สามารถหาทางออกให้กับความจำเป็นที่เด็กเหล่านี้ต้องขับขี่รถจักรยานยนต์ได้แล้ว การพยายามปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการขับขี่ของเด็กและผู้ใหญ่คงเป็นไปได้ยาก ส่วนในความปลอดภัยด้านอื่น ๆ ยังไม่มีการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจน

4. ปรับเปลี่ยนสิ่งแวดล้อม

จากกิจกรรมการเดินทางตรวจจุดเสี่ยงของชุมชน ทำให้พบว่า ลักษณะจุดเสี่ยงส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับการจราจรเป็นหลัก เช่น ถนนไม่มีไหล่ทาง อันตรายบริเวณทางสามแยก ทางสี่แยก ทางโค้ง เครื่องหมายจราจรถูกบดบังด้วยกิ่งไม้ ฯลฯ และจากข้อมูลการสำรวจนั้นได้วิเคราะห์ออกมาเป็นปัญหาที่ต้องเร่งรีบแก้ไข ปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางสภาพแวดล้อมเร่งด่วน เช่น จุดเสี่ยงบริเวณทางโค้งก็ได้ทำการขุดหลุมตั้งป้ายใหม่ให้แข็งแรงกว่าเดิม ประสานกับผู้รับเหมาก่อสร้างให้ทำการปรับปรุง ซ่อมแซม โยกย้ายวัสดุ อุปกรณ์ที่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่คนที่เดินผ่านไปมา จุดเสี่ยงบ่อน้ำลึกได้ดำเนินการนำวงบ่อซีเมนต์เพิ่มให้สูงขึ้นอีก 1 – 2 วง และนำฝามาปิดเพื่อป้องกันเด็กตก ตัดแต่งกิ่งไม้ให้สามารถมองเห็นทางอย่างชัดเจน และประสานกับการทางหลวงชนบทให้ดำเนินการซ่อมแซมถนนที่ชำรุดเป็นหลุมเป็นบ่อบริเวณรอยต่อ ฯลฯ

5.2 บทเรียนจากการดำเนินงาน

ในการจัดการความรู้สู่การปฏิบัติได้ดำเนินงานโดยใช้ยุทธศาสตร์ 4 ด้าน คือ การสร้างเครือข่าย ฐานข้อมูลความรู้ การสื่อสารความรู้ และการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ งานทั้ง 4 ด้านมีบทเรียนจากการปฏิบัติดังนี้

5.2.1 บทเรียนจากการดำเนินงานจัดตั้งและขับเคลื่อนเครือข่าย

ปัญหาความไม่ปลอดภัยในเด็กเป็นปัญหาสุขภาพที่มีความหลากหลาย สามารถจำแนกกลุ่มปัญหาได้หลายมิติ เช่น การจำแนกตามกลไกการบาดเจ็บ (เช่น อุบัติเหตุจราจร จมน้ำ พลัดตกหกล้ม ความร้อน ไฟฟ้า สารเคมี เป็นต้น) การจำแนกตามปัจจัยเสี่ยงที่เกี่ยวข้อง (พฤติกรรมเด็ก พฤติกรรมผู้ดูแลและสิ่งแวดล้อม) การจำแนกตามระดับผู้มีส่วนได้เสียกับเหตุ (ระดับครอบครัว ชุมชน และสังคม)

การทำงานภายใต้หัวข้อเรื่องที่มีความหลากหลายนี้ ก่อให้เกิดความจำเป็นที่ต้องทำงานร่วมกันแบบพหุภาคีและเป็นเครือข่าย (networking) เพื่อให้เกิดความครอบคลุมรอบด้านในการทำงานและเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในแต่ละเรื่อง เครือข่ายพหุภาคีนี้ประกอบด้วยทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและองค์กรพัฒนาเอกชน ซึ่งมีวัฒนธรรมองค์กรที่แตกต่างกัน ขึ้นกับบทบาทหน้าที่และกลุ่มเป้าหมายขององค์กรนั้น เช่น กระทรวงคมนาคม กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคุ้มครองผู้บริโภค สำนักงานผลิตภัณฑ์มาตรฐานอุตสาหกรรม สมาคมกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย มูลนิธิเพื่อผู้บริโภค มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก สถาบันยานยนต์ ผู้ผลิตและผู้ประกอบการต่าง ๆ ฯลฯ

การทำงานร่วมกันบนความแตกต่างทางวัฒนธรรมขององค์กรจะเกิดความขัดแย้งได้ง่าย ทั้งความขัดแย้งที่มีผลประโยชน์ ทั้งเป็นเพียงความขัดแย้งทางวัฒนธรรมการทำงาน ความขัดแย้งในเครือข่ายเป็นอุปสรรคสำคัญของความสำเร็จ ไม่ว่าจะเรื่องที่ยุ่พยายามทำอยู่จะมีขนาดปัญหาที่ใหญ่มากเพียงใด มีความสำคัญต่อเด็กและสังคมมากน้อยเพียงใด หรือมีฐานความรู้ทางวิชาการมากเพียงใดก็ตาม หากเครือข่ายพหุภาคีมีระดับความขัดแย้งสูงแล้ว การทำงานจะไม่ประสบความสำเร็จ ดังนั้นในการทำงานเครือข่ายจะต้องประกอบด้วย

- การให้ความสำคัญกับผู้ร่วมงานเท่าเทียมกัน เคารพศักดิ์ศรี ความรู้ซึ่งกันและกัน เช่น การทำงานวิชาการร่วมกับผู้ผลิตภาคเอกชน จะต้องเคารพในประสบการณ์ความรู้ของผู้ผลิตที่ไม่ใช่ในวิชาการ นักวิชาการที่มีความรู้สูงและเครือข่ายราชการมักจะก่อปัญหาความขัดแย้งทางด้านความคิด ความไม่เคารพต่อผู้ร่วมเครือข่ายอยู่เสมอ
- การเจรจากันด้วยดี (healthy dialogue) และหาข้อตกลงร่วมกันให้ได้ แม้ว่าจะมีความขัดแย้งเกิดขึ้น ความขัดแย้งที่ต้องคำนึงถึงเสมอคือความขัดแย้งระหว่างข้อมูลทางวิชาการ คุณธรรม และผลประโยชน์ การเจรจากันด้วยดีเพื่อให้ประสบความสำเร็จในเป้าหมาย สามารถดำรงคุณธรรมในการดำเนินงานและรักษาผลประโยชน์ของประเทศชาติไว้ได้ นั้นไว้ได้นั้นต้องทำความเข้าใจวัฒนธรรมของแต่ละองค์กรที่เข้ามามีส่วนร่วม มีความยืดหยุ่นในการทำงาน สามารถปรับภาพรวมการทำงานให้เหมาะสมกับวัฒนธรรมของแต่ละองค์กรได้
- นอกจากจะผลักดันให้เครือข่ายมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาที่สำคัญแล้ว (user driving) การจัดการความรู้จะต้องสนองตอบต่อปัญหาที่เป็นความต้องการของเครือข่ายด้วย (user driven) เนื่องจากองค์กรภาคีในเครือข่ายคือผู้ใช้ (users) ดังนั้นทิศทางการวิจัย รวมทั้งลำดับความสำคัญของปัญหาจะต้องคำนึงถึงผู้ใช้ด้วย
- เครือข่ายภาคเอกชนเป็นเครือข่ายที่สำคัญในสังคมทุนนิยม ในการทำงานร่วมกับเครือข่ายภาคเอกชนมีความจำเป็นที่จะต้องหาจุดลงตัวระหว่างกันได้ประโยชน์จากความรู้และเทคโนโลยีของภาคเอกชน กับข้อเสียที่มักมีผู้สงสัยว่าการดำเนินงานในลักษณะนี้เป็นการโฆษณาหรือเป็นประโยชน์เชิงธุรกิจให้บริษัทเอกชนหรือไม่ ดังนั้นจึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีส่วนประเมิณภายนอกเข้ามาตรวจสอบการทำงาน เพื่อให้การส่งเสริมภาคเอกชนให้มีส่วนร่วมในการลงทุนในกิจกรรมด้านความปลอดภัยนี้ มีความโปร่งใสสำหรับผู้บริหารกองทุนวิจัยและเครือข่ายผู้ร่วมงาน
- เมื่อดำเนินการจัดตั้งเครือข่าย จะเริ่มการประชุมหารือเพื่อวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้น พบว่า ส่วนใหญ่มีโอกาสจัดการกับความเสี่ยงที่เกิดขึ้นได้แทบทั้งสิ้น เช่น พบจุดอ่อนของการออกแบบผลิตภัณฑ์ การควบคุมมาตรฐาน และพฤติกรรมการใช้ แนวทางการแก้ไขปัญหาค่อยคลี่คลายกัน เช่น ต้องมีการศึกษาเพิ่มเติมในบางประเด็น ปรับเปลี่ยนกฎหมาย นโยบาย การสื่อสารสู่ประชาชน และการสร้างค่านิยมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรม แต่ความสำเร็จในการแก้ไขปัญหเหล่านี้ไม่สามารถบรรลุได้โดยง่าย มีความต้องการทำงานกับเครือข่ายที่กว้างขึ้น โดยเน้นการทำงานในเชิงรูปธรรมและเชิงปริมาณที่มากขึ้น แม้ว่าศูนย์วิจัย ฯ จะพยายามผลักดันให้องค์กรที่เกี่ยวข้องดำเนินการให้ได้มากที่สุดแล้วก็ตาม

ตาม อีกทั้งการทำงานของเครือข่ายภาครัฐที่ต้องมีระบบและขั้นตอนมากมาย ทำให้เกิดงานในลักษณะการสะสมมากขึ้นเรื่อย ๆ และสร้างความล่าช้าในภาพรวม

5.2.3 บทเรียนจากการดำเนินงานสื่อความรู้ผู้ใช้

ศูนย์วิจัย ฯ ได้พยายามที่จะสื่อความรู้สู่ประชาชน องค์กรภาคี และผู้กำหนดนโยบายให้มากที่สุด ในทุกทางคือสื่อวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วารสาร รวมทั้งการสื่อด้วยสื่อสิ่งพิมพ์ที่ผลิตขึ้นเอง และการจัดกิจกรรมนิทรรศการ

การเผยแพร่ความรู้ทางสื่อสารมวลชนนี้ เป็นวิธีส่งข้อมูลสู่กลุ่มเป้าหมายที่มีพลัง อย่างไรก็ตามเทคนิคการสื่อสารเพื่อให้เป้าหมาย**เข้าใจเนื้อหา จำได้นาน และเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติ**นั้นเป็นเรื่องยากที่ต้องได้รับการปรับปรุง

บทเรียนในการดำเนินการคือ

- การใช้สื่อไม่ว่ารูปแบบใดก็ตาม ยังคงเป็นการใช้ที่ขาดการวางแผนงานที่ดี ผู้ดำเนินโครงการ ยังขาดความรู้ในด้าน social marketing การวางแผนงานที่ดีต้องใช้หลักการทาง social marketing ในการกำหนด เช่น การวางแผนตามหลัก 4 p ได้แก่ product, price, place และ promotion เป็นต้น และต้องวางแผนเชื่อมโยงสื่อต่างชนิด รวมทั้งจังหวะก้าวของการใช้สื่อ เพื่อส่งผลที่สอดคล้องกันกระทบกลุ่มเป้าหมายเป็นระลอก ๆ
- ขาดการประเมินผลลัพธ์ต่อกลุ่มเป้าหมาย
- กลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างกัน ต้องการกลยุทธ์การสื่อสารที่แตกต่างกัน การสื่อสารโดยหวังผลต่อผู้บริหารองค์กรภาคี หรือนักการเมืองมีความอ่อนไหวมาก ต้องหลีกเลี่ยงการคุกคามหน่วยอื่นโดยการใช้ความได้เปรียบทางสื่อ ควรใช้การสื่อสารเชิงบวก ส่งเสริมองค์กรหรือบุคคลที่เป็นตัวอย่างที่ดีในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมองค์กรหรือผู้บริหาร
- รูปแบบสื่อที่แตกต่าง ต้องการกลยุทธ์การสื่อสารที่แตกต่างกัน จากการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่าสื่อที่สร้างความรับรู้ได้สูงที่สุดคือ หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ และวารสารตามลำดับ อย่างไรก็ตามสื่อซึ่งอาจให้เนื้อหาผิดพลาด ก่อให้เกิดความรู้ที่ผิด ความเข้าใจผิดและความขัดแย้งได้ง่ายคือสื่อหนังสือพิมพ์เช่นกัน
- การใช้สื่อตามความต้องการโครงการนั้นจะมีค่าใช้จ่ายสูง แต่สื่อเองมีความต้องการข้อมูลเช่นเดียวกัน ดังนั้นต้องศึกษากระบวนการนำเสนอของสื่อต่าง ๆ และให้ข้อมูลแก่สื่อตรงกับความต้องการของสื่อเองเพื่อลดค่าใช้จ่าย การใช้กรณีที่เกิดขึ้นเฉียบพลันและได้รับความสนใจจากสังคมและสื่อเป็นจุดนำในการนำเสนอข้อมูล เป็นกลยุทธ์ที่ได้ผลสูงและประหยัดค่าใช้จ่ายอย่างมาก อีกทั้งส่งผลต่อความรู้ของประชาชน และการกระตุ้นผู้กำหนดนโยบายให้มีความสนใจต่อปัญหาได้ในระดับสูง
- การพัฒนากลยุทธ์ social marketing ในระดับท้องถิ่นโดยผ่านสื่อท้องถิ่นจะได้ผลต่อกลุ่มเป้าหมายในระดับท้องถิ่น ในโครงการนี้ได้ใช้สื่อวิทยุชุมชน หอกระจายเสียง สื่อพื้นบ้าน สื่อเอกสารโดยตรง สื่อเด็ก และการมีส่วนร่วมของเด็กเป็นกลยุทธ์ในการดำเนินการ แต่ยังคงขาดการประเมินผลลัพธ์ที่ดี
- การสื่อโดยเด็กสู่เด็ก และการให้เด็กมีส่วนร่วมในการสร้างสื่อ เป็นกลยุทธ์ที่สร้างความตื่นตัวแก่กลุ่มเด็กได้เป็นอย่างดี ในโครงการนี้ได้ดำเนินการสร้างกลุ่มกิจกรรมเด็กในชุมชนเพื่อคิดค้นและจัดการให้เกิดการป้องกันการบาดเจ็บในชุมชน และสร้างสื่อเพลง การแสดง รายการวิทยุ และ เอกสาร เพื่อสื่อสารสู่เด็กอื่นๆ แต่ยังคงขาดการประเมินผลปฏิบัติการดำเนินงาน